

Økonomiske analyser

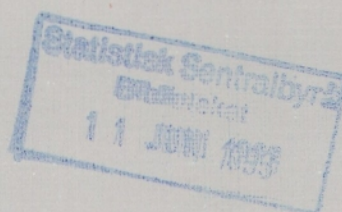
Nr. 5-1993

Konjunkturtendensene for Norge og utlandet

TL

± 320.5

Ø 5a

Statistisk sentralbyrå

Postboks 8131 Dep. N-0033 Oslo
Tlf. 22 86 45 00. Telefax: 22 86 49 73

u 5

Økonomiske analyser

utgis av Forskningsavdelingen i Statistisk sentralbyrå og utkommer med 9 nummer i året. Innholdet omfatter nye nasjonalregnskapstall, oversikter over konjunkturutviklingen i Norge og i utlandet og artikkelstoff med samfunnsøkonomisk innhold. Første nummer hvert år inneholder Økonomisk utsyn over året som gikk.

Economic Survey

Utvalgte deler av Økonomiske analyser utgis også på engelsk. Economic Survey utkommer fire ganger i året. Innholdet omfatter Økonomisk utsyn over året som gikk, kvartalsvise konjunkturoversikter og utvalgte artikler. Economic Survey nr. 1 inneholder en oversettelse av utvalgte deler av Økonomisk utsyn.

Redaksjon: Olav Bjerkholt (ansv.), Ådne Cappelen, Eystein Gjelsvik, Olav Ljones, Øystein Olsen, Tor Skoglund.

Redaksjonssekretærer: Wenche Drzwi (artikkelstoff), Lisbeth Lerskau (konjunkturoversikter m.v.).

Redaksjonen kan kontaktes på

Adresse: Postboks 8131 Dep. N-0033 Oslo
Tlf.: 22 86 45 00
Telefax: 22 11 12 38

Økonomiske analyser (ØA) og Economic Survey (ES) kan bestilles i abonnement fra SSB, Salg- og abonnementservice.

Pris for årsabonnement (ØA) kr. 310,-
» » » (ES) kr. 120,-

Publikasjonene kan også kjøpes i løssalg fra SSB og alle bokhandlere i Norge.

Pris for ØA 1/92 kr. 60,-
– for øvrige nummer kr. 50,-
Pris for ES er kr. 40,-

Akademika – Avdeling for offentlige publikasjoner
Møllergt. 17
Postboks 8134 Dep.
0033 Oslo

Tel.: 22 11 67 70
Telefax: 22 42 05 51

Økonomiske analyser

Nr. 5-1993

INNHold

Konjunkturtendensene i Norge og utlandet

	Side
HOVEDTREKK I DEN ØKONOMISKE UTVIKLINGEN	3
KONJUNKTURUTVIKLINGEN I UTLANDET	13
INTERNASJONALE MARKEDSFORHOLD	
Internasjonale varemarkeder	29
Utviklingen i verdenshandelen	31
KONJUNKTURUTVIKLINGEN I NORGE	
Den finansielle utviklingen	33
Bedriftene	36
Olje- og gassutvinning	36
Industri og bergverk	38
Bygge- og anleggsvirksomhet	43
Elektrisitetsforsyning	45
Privat tjenesteyting	45
Offentlig forvaltning	47
Den økonomiske politikken	48
Arbeidsmarkedet	50
Lønns- og prisutviklingen	53
Lønnsutviklingen	53
Prisutviklingen	54
Husholdningene	56
Disponibel realinntekt	56
Utviklingen i spareraten	56
Privat konsum	57
Utenriksøkonomi og disponibel inntekt for Norge	60
UTSIKTENE FOR 1993 OG 1994	61
ØKONOMISK-POLITISK KALENDER	65
TABELL- OG DIAGRAMVEDLEGG	69

Statistisk sentralbyrå

Postboks 8131 Dep. N-0033 Oslo

Tlf. 22 86 45 00. Telefax: 22 86 49 73

Konjunkturtendensene

Datagrunnlaget for denne konjunkturoversikten er først og fremst det kvartalsvise nasjonalregnskapet. Kvartalsberegningene foretas på et mindre detaljert nivå enn de årlige nasjonalregnskapsberegningene og etter et mer summarisk opplegg.

Arbeidet med Konjunkturtendensene blir utført ved Økonomisk analysegruppe i Forskningsavdelingen i Statistisk sentralbyrå. Innholdet kan fritt gjengis dersom SSB oppgis som kilde. Spørsmål om konjunkturutviklingen i Norge og utlandet kan rettes til Knut Moum eller Øystein Olsen.

Arbeidet med denne rapporten ble avsluttet 8. juni 1993.

Publiseringsplan for Økonomiske analyser 1993

Publiseringsmåned	Innhold	Nasjonalregnskap
februar	Økonomisk utsyn	4.kv. 1992 (anslag)
mars	Artikler, konjunkturbildet	årene 1990 og 1991
mai	Artikler, konjunkturbildet	4. kv. 1992 og året 1992
juni	Konjunkturtendensene	1. kv. 1993
september	Konjunkturtendensene	2. kv. 1993
oktober	Artikler, konjunkturbildet	-
november	Artikler, konjunkturbildet	-
desember	Konjunkturtendensene	3.kv. 1993

Hovedtrekk i den økonomiske utviklingen

- * *Svakt 1. kvartal, men utsikter til oppgang gjennom 1993*
- * *Prisveksten rundt 2,5 prosent i år*
- * *Internasjonal drahjelp først i 1994*

Til tross for lavkonjunktur internasjonalt var det klare tegn til vekst i norsk økonomi gjennom 1992. De foreløpige nasjonalregnskapstallene for 1. kvartal i år kan gi inntrykk av at denne tendensen har stoppet opp, idet de viser nedgang (sesongjustert) både i samlet produksjon og etterspørsel fra fastlands-Norge. Nedgangen skyldes imidlertid i noen grad tilfeldige faktorer, og underliggende forhold peker fortsatt mot en moderat oppgang i fastlands-økonomien i inneværende år. De prognosene for norsk økonomi som presenteres i denne rapporten, er følgelig i god overensstemmelse med fremskrivningene for 1993 og 1994 presentert i siste Økonomisk utsyn. Den viktigste forskjellen består i at anslagene for prisveksten i inneværende år er betydelig nedjustert. I tillegg ligger det an til et sterkere rentefall enn tidligere lagt til grunn.

Norge vil i 1993 trolig skille seg positivt ut i OECD-området når det gjelder størrelsen på veksten i bruttonasjonalproduktet (BNP), selv når en holder petroleumssektoren utenfor. Den økonomiske veksten vil imidlertid ikke være sterk nok til å oppnå en reduksjon i arbeidsledigheten, som kan se ut til å ha lagt seg på et nivå rundt 6 prosent av arbeidsstyrken. Selv om dette er høyt i norsk sammenheng, er det grunn til å understreke at vi fortsatt befinner oss i den gruppen av land i Europa som har lavest ledighet. En hovedgrunn til dette er oljevirkosomhetens sentrale plass i norsk økonomi. Produksjonen i petroleumssektoren er lite påvirket av konjunkturrelle forhold, og den sterke veksten i oljeinntektene de senere årene har muliggjort en omlegging til ekspansiv finanspolitikk i den nåværende konjunkturfasen. I tillegg har de lønnsomme investeringene i oljevirkosomheten gitt sterke vekstimpulser til fastlandsøkonomien, og dermed bidratt til å holde sysselsettingen oppe.

Mulighetene til å fortsette på denne veien er nå sterkt begrenset. I 1994 kan det ventes nedgang i påløpte oljeinvesteringer, og statens finansielle handlefrihet er i ferd med å bli redusert. Dette kan ytterligere understrekes av Maastricht-kravene, som har satt en inter-europeisk standard for forsvar-

lig finanspolitikk. Internasjonal drahjelp vil derfor være svært kjærkommen. Det internasjonale oppsvinget har imidlertid stadig blitt skjøvet ut i tid. Slik bildet nå ser ut, ligger det først i 1994 an til markert sterkere vekst i etterspørselen etter tradisjonell norsk eksport.

KONJUNKTURTENDENSENE I HOVEDTREKK Vekst fra forrige periode. Prosent.

	Sesongjustert ¹⁾			
	1992	92.3	92.4	93.1
Realøkonomiske volumindikatorer				
Privat konsum	1,8	-0,9	1,3	-1,2
Offentlig konsum	4,6	1,3	0,0	1,0
Bruttoinv. i fast kapital,				
fastlands-Norge	0,8	-1,8	9,3	-10,1
Innenlandsk anvendelse	1,5	-2,1	-0,0	-0,7
Etterspørsel fra				
fastlands-Norge	2,3	-0,5	2,1	-2,1
Eksport	6,1	0,1	2,6	-4,4
- tradisjonelle varer	4,1	1,1	-0,6	-2,8
Import	2,2	-5,0	-1,2	-2,5
- tradisjonelle varer	4,2	6,6	-4,7	-4,1
Bruttonasjonalprodukt	3,3	-0,0	1,6	-1,7
- fastlands-Norge	2,0	-1,4	2,7	-1,2
Arbeidsmarkedet				
Utførte timeverk	-0,4	-0,1	-0,1	0,7
Sysselsatte personer	-0,3	0,5	-0,1	-0,5
Arbeidsledighetsrate, nivå ²⁾	5,9	5,9	5,9	5,9
Priser				
Konsumprisindeksen ³⁾	2,3	2,3	2,2	2,5
Eksportpriser trad. varer	-6,7	-0,6	-0,6	1,2
Importpriser trad. varer	-1,9	-2,2	0,6	1,4
Utenriksregnskap				
Driftsbalansen, milliarder kroner ⁴⁾	17,8	9,0	4,8	6,5

1) Se teknisk merknad om kvartalsregnskapet.

2) Arbeidsledighetstallene er gitt som sesongjusterte nivå-tall i prosent.

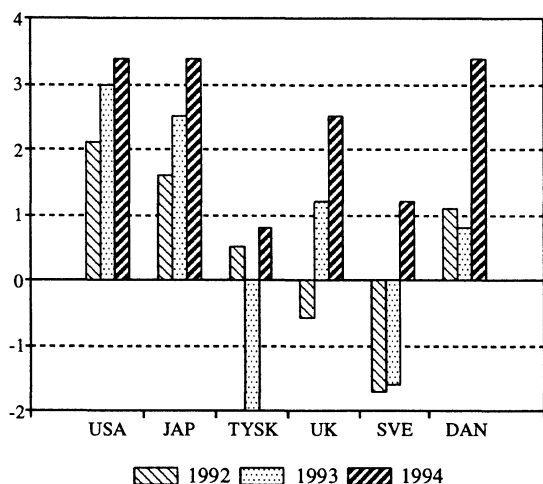
3) Prosentvis vekst fra samme periode året før.

4) Tallene for driftsbalansen er gitt som ujusterte nivå-tall i mrd. kroner.

Internasjonal økonomi: Forsterket konjunkturedgang i Europa - lysning i 1994?

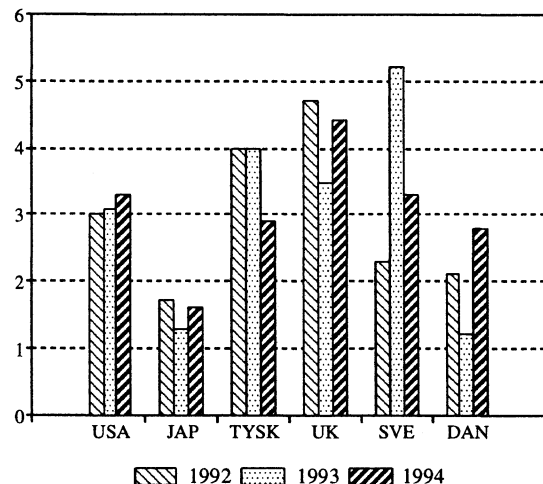
OECD-området er inne i en av de alvorligste lavkonjunkturerne etter krigen. Oppgangen i USA er fortsatt moderat, i Japan er veksten uvanlig lav og Vest-Europa er preget av økonomisk stagnasjon eller direkte produksjonsnedgang. Arbeidsledigheten har økt kraftig i mange land, og antallet ledige vil trolig komme opp i 35 millioner i OECD-området under ett i 1993. Dette oppfattes i stadig økende grad som det største problemet OECD-landene har å stri med, og danner trolig en viktig del av bakgrunnen for at myndighetene i flere land i det siste har lagt seg på en mer aktiv linje i den økonomiske politikken.

BNP-VEKST FOR UTVALGTE LAND
Prosent

Kilde: SSB.

VEKST I KONSUMPRISENE
Prosent

Kilde: SSB.

I USA ser konjunkturoppgangen ut til å fortsette, etter en midlertidig svekkelse av den økonomiske veksten i de første månedene av 1993. Foreløpige nasjonalregnskapstall for 1. kvartal i år viser overraskende svak vekst i bruttonasjonalproduktet (BNP). Dette skyldes imidlertid i noen grad spesielle forhold, blant annet kraftig uvær i mars, og prognosene peker mot en BNP-vekst på rundt 3 prosent både i 1993 og i 1994. Det er blant annet ventet at boligbyggingen vil ta seg opp igjen, stimulert av svært lave boligrenter. Privat konsum vil også vokse ifølge prognosene, men stimulansene fra denne delen av etterspørselen er antatt å forbli moderate i forhold til tidligere konjunkturoppganger. En vedvarende høy arbeidsledighet og generell usikkerhet knyttet til fremtidig inntektsutvikling medvirker til å dempe husholdningenes forbruk.

Oppgangen i amerikansk økonomi vil trolig føre til en ytterligere styrking av dollaren mot europeiske valutaer. Rentenivået vil også kunne ta seg noe opp i tiden fremover, om tegnene til tiltakende inflasjonstakt skulle vise seg å forsterkes.

President Clinton la i februar i år frem en økonomisk tiltakspakke. Pakken inneholder både kortsiktige stimulerings tiltak og tiltak for over tid å redusere det store føderale budsjettunderskuddet. Disse omfatter lavere offentlige utgifter og skatteskjerpelser. Opplegget har imidlertid møtt sterk motstand i Kongressen. Spesielt ser det ut til å bli vanskelig for Clinton å få gjennom forslaget om en heving av energiavgiftene.

Japan er inne i en uvanlig dyp lavkonjunktur. For å stimulere den økonomiske veksten har regjeringen lagt frem en ny tiltakspakke på hele 117 mrd. dollar, som er den mest omfattende i japansk historie. Stimulerings tiltakene vil kunne bidra til å redusere det rekordstore handelsoverskuddet med utlandet, som er et problem spesielt i forholdet til USA. Kursen på yen nådde i slutten av mai i år et nytt toppnivå i forhold til dollar. De fleste prognosene regner med at konjunkturerne i Japan vil snu i andre halvår 1993, slik at BNP-veksten vil ta seg opp fra rundt 1,5 prosent i inneværende år til rundt 3 prosent neste år.

I Europa er konjunkturedgangen blitt enda mer markert de siste månedene. Rentenivået har imidlertid gått tildels betydelig ned i mange land. Dette har lettet presset på valuta- og pengemarkedene, og ventes å bidra til en bedre økonomisk utvikling i 1994. I Tyskland er anslagene for BNP-veksten i 1993 nedjustert flere ganger, og det ligger an til et produksjonsfall på minst 2 prosent i de vestlige delstatene. Siden nyttår har Bundesbank flere ganger redusert sine signalrenter. Dette har bidratt til en generell rentenedgang både i Tyskland og i andre land som fortsatt har sine valutaer knyttet til mark. Målt ved ECU-renten (3-måneders) har rentenedgangen i EF-området vært på vel 2 prosent siden

siste årsskifte. I lys av de svake utsiktene for blant annet tysk økonomi kan det ventes ytterligere nedgang i de korte rentene i tiden fremover. Utviklingen hittil i år tyder imidlertid på at Bundesbank vil ha en forsiktig holdning til nye rentenedsettelse inntil veksten i pengemengden og prisstigningstakten i Tyskland avtar. Det store offentlige lånebehovet vil også kunne hindre en ytterligere nedgang i langsiktige renter.

Etter valutauroen i fjor høst har det funnet sted en betydelig rentenedgang i *Storbritannia*, hvor sentralbankrentene er justert ned flere ganger etter at landet forlot ERM-samarbeidet. Pengemarkedsrentene var ved utgangen av mai kommet ned mot 6 prosent. Motstykket til dette har vært et kraftig fall i pundkursen. Rentenedgangen har blant annet stimulert private investeringer, og foreløpige nasjonalregnskapstall indikerer at konjunkturbunnen ble nådd i andre halvår i fjor. Regnet fra kvartalet før har bruttonasjonalproduktet siden vist svak vekst. Det er også tegn til en noe mer positiv utvikling i arbeidsmarkedet, selv om ledighetsraten fortsatt ligger på over 10 prosent. Et problem i britisk økonomi er de store underskuddene, både i utenriksøkonomien og i offentlige budsjetter. I lys av dette, og underliggende prisimpulser fra depresieringen av pundet, er det tvilsomt om det er utsikter til noen ytterligere nedgang i de langsiktige rentene.

Sverige vil oppleve negativ BNP-vekst i 1993 for tredje år på rad. Det er innenlandsk etterspørsel som faller, mens eksporten er i ferd med å ta seg opp, påvirket blant annet av depresieringen av svenske kroner og flere stimulerings tiltak overfor næringslivet. Arbeidsledigheten øker fortsatt, og ledighetsraten vil trolig komme opp i 7-8 prosent i gjennomsnitt for 1993. Regjeringen la i april frem en plan for å få ned det store underskuddet i offentlige budsjetter, som i 1993 er anslått å utgjøre over 13 prosent av BNP. Tiltakene er anslått å gi en samlet reduksjon i budsjettunderskuddet på 81 milliarder kroner over perioden 1994-1998, og kommer i tillegg til de vedtakene som ble gjort i forbindelse med valutauroen sist høst. Flere uavhengige observatører mener regjeringens prognoser for den fremtidige økonomiske utviklingen er for optimistiske, og at bedringen av budsjettbalansen derfor ikke vil bli så sterk som beregnet av myndighetene.

I *Danmark* er de økonomiske utsiktene svekket, blant annet som følge av konjunkturedgangen i Tyskland. For 1993 regnes det nå med en BNP-vekst på mellom 0 og 1 prosent. Impulser fra en offentlig tiltakspakke, avklaringen av Danmarks forhold til EF-samarbeidet gjennom det siste ja til Maastricht-avtalen og et generelt økonomisk oppsving i Europa ventes å trekke veksten noe opp neste år.

Norge: Nedgang i 1. kvartal, men utsikter til moderat oppgang gjennom 1993

Etterspørselen fra fastlands-Norge: mot moderat vekst i 1993.

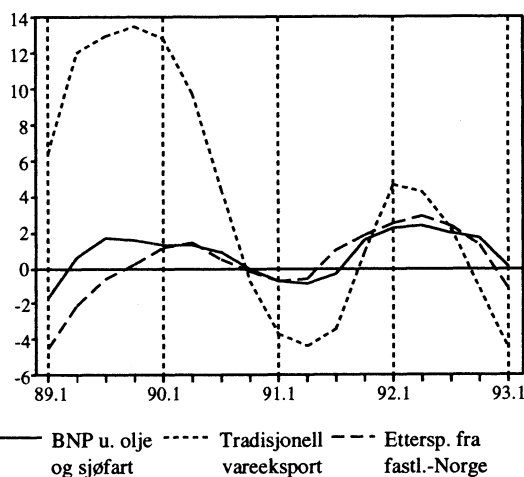
Ifølge foreløpige tall fra det kvartalsvise nasjonalregnskapet (KNR) gikk etterspørselen fra fastlands-Norge ned med 2,1 prosent sesongjustert i 1. kvartal i år, etter en like sterk oppgang i 4. kvartal i fjor. Etterspørselen fra fastlands-Norge er dermed tilbake på gjennomsnittsnivået for 1992. Både utviklingen i samlet konsum og i bruttorealinvesteringene i fast kapital bidro til etterspørselsnedgangen i 1. kvartal i år.

Realinvesteringene i fast kapital utenom oljevirkksomhet og utenriks sjøfart gikk ned med 10 prosent sesongjustert (tilsvarende 2,5 milliarder kroner) fra 4. kvartal i fjor til 1. kvartal i år. Investeringene i privat tjenesteyting, som utgjør om lag 30 prosent av investeringene i fast kapital i fastlands-Norge, falt med over 14 prosent, og industriinvesteringene med 15 prosent. Investeringene i andre vareproduserende næringer gikk imidlertid noe opp. De første foreløpige investeringsanslagene fra KNR er imidlertid alltid svært usikre.

Til tross for den svake utviklingen i årets tre første måneder, ser det fortsatt ut som om den klare nedadgående trenden i investeringene i næringsvirksomhet i fastlands-Norge gjennom perioden 1988 - 1991 har flatet ut, og vi kan få en moderat oppgang inneværende år. Det fallende rentenivået vil bidra til en nedgang i de reelle lånekostnadene på mellom ett og to prosentpoeng fra 1992 til 1993, og til bedret inntjening i foretakssektoren, som er i nettogjeldsposisjon. Ifølge SSBs investeringstel-

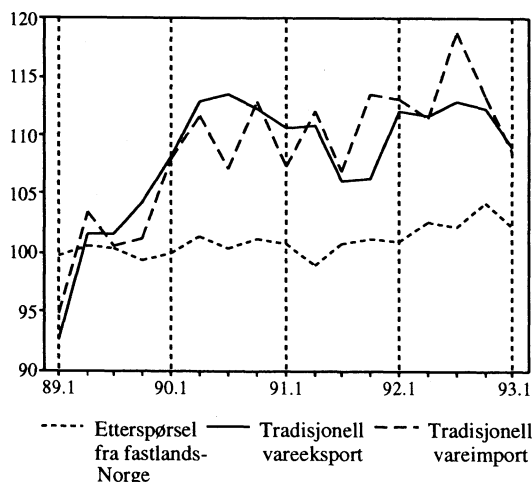
UNDERLIGGENDE TENDENS

(Prosentvis volumvekst fra foregående kvartal i glattet, sesongjustert serie, omregnet til årlig rate.)

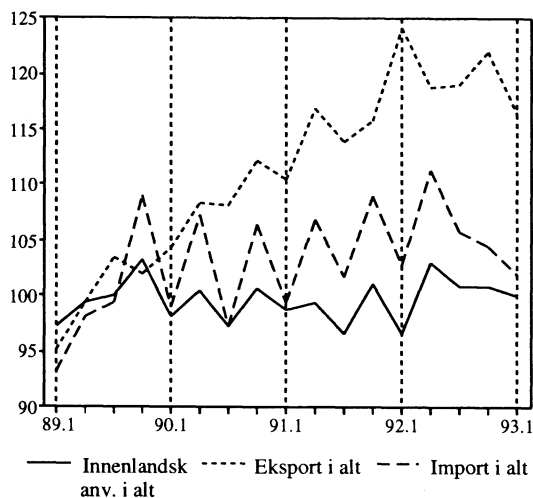
Kilde: SSB.

EKSPORT, IMPORT OG ETTERSPORSEL FRA
FASTLANDS-NORGE
1989=100. Sesongjusterte volumindekser

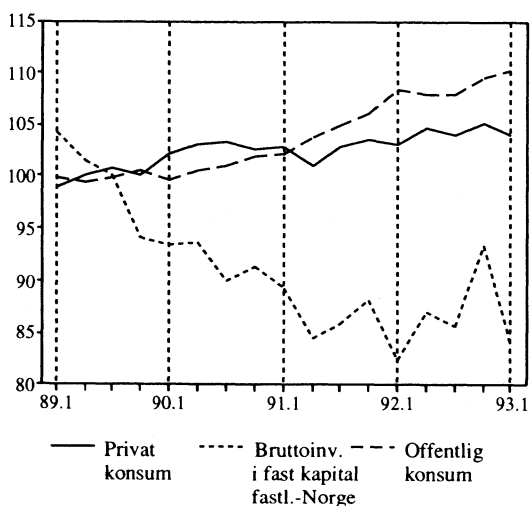
Kilde: SSB.

EKSPORT, IMPORT OG INNENLANDSK ANVENDELSE
1989=100. Sesongjusterte volumindekser

Kilde: SSB.

KONSUM OG INVESTERINGER
1989=100. Sesongjusterte volumindekser

Kilde: SSB.

ling for 1. kvartal i år ligger det an til oppgang i industriinvesteringene gjennom 1993.

Boliginvesteringene gikk ned med 2,9 prosent sesongjustert i 1. kvartal i år, etter et fall på 16 prosent fra 1991 til 1992.

Etter en kraftig nedgang gjennom flere år ligger prisene i markedet for brukte boliger nå klart lavere enn kostnadene ved å bygge nytt. Prisstatistikken til Norges eiendomsmeglerforbund og opplysninger fra OBOS m. fl. kan imidlertid tyde på at prisutviklingen er i ferd med å snu, og nedgangen i rentenivået gjennom første halvår i år vil trolig bidra til en viss vekst i boligprisene fra og med andre halvår. Dette vil stimulere igangsettingen av nye boliger, og nedgangen i boliginvesteringene kan i så fall stoppe opp rundt årsskiftet 1993/94.

Ifølge Revidert nasjonalbudsjett for 1993 ligger det an til en reduksjon i bruttoinvesteringene i offentlig forvaltning på 4,9 prosent på årsbasis. Den anslåtte nedgangen kan langt på vei føres tilbake til omgjøringen av Statsbygg (Statens bygge- og eiendomsdirektorat) fra forvaltningsbedrift til statsforetak. Statsbyggs investeringer vil heretter regnes som en del av investeringene i sektoren annen privat tjenesteyting i nasjonalregnskapet. Samlet sett anslås nå veksten i investeringene i fastlands-Norge til rundt 3 prosent i år, om lag som angitt i Økonomisk utsyn over året 1992.

Regjeringen legger i Revidert nasjonalbudsjett for 1993 opp til en vekst i offentlig konsum på 2,3 prosent for inneværende år. Dette innebærer en vekst i offentlig sektors kjøp av varer og tjenester på om lag 2 prosent fra 1992 til 1993 (korrigert for omorganiseringen av Statsbygg), mot 4,3 prosent året før.

Budsjettunderskuddet i offentlig forvaltning ifølge nasjonalregnskapets definisjoner er beregnet å komme opp i om lag 3,6 prosent av BNP i 1993, en oppgang på 0,6 prosentpoeng fra 1992 og på 3,4 prosentpoeng fra 1991. Finansdepartementets oljekorrigerte budsjettindikator antyder en etterspørselsimpuls fra veksten i underskuddet tilsvarende 1 prosent av BNP for fastlands-Norge i inneværende år. Denne impulsen var noe under 2 prosent i 1992.

Privat konsum falt med 1,2 prosent sesongjustert i 1. kvartal i år, etter en positiv vekst i samme størrelsesorden i 4. kvartal i fjor. Mens tjenestekonsumet var om lag uendret, viste varekonsumet en nedgang på 2,4 prosent. Denne nedgangen kan et stykke på vei forklares ved fremskynding av kjøp til desember i fjor, som følge av forventet sterk prisoppgang fra 1. januar i år. Salget av nye personbiler viste imidlertid også en svak utvikling i april og mai, og ser foreløpig ikke ut til å ha reagert på rentenedgangen.

Privat konsum økte klart svakere enn husholdningenes disponible realinntekter i 1992, vekstrate anslås nå til henholdsvis 1,8 og 4,3 prosent.

Spareraten økte dermed med nærmere 2,5 prosentpoeng til 5 prosent. Med en viss nedgang i husholdningenes netto realinvesteringer fra 1991 til 1992, ga dette en netto fordringsøkning på over 20 milliarder kroner. Basert på oppgaver fra Norges Bank kan husholdningenes nettofordringer ved utgangen av 1992 anslås til om lag 28 prosent av disponibel inntekt. Selv om nettofordringsraten har økt markert fra bunnivået i 1988 på om lag 12 prosent, er det fortsatt et stykke igjen til nivået fra tidlig på 1980-tallet på 35 til 40 prosent.

Den sterke veksten i husholdningenes inntekter i fjor kan i hovedsak føres tilbake til skattelettelse og en markert oppgang i stønadene. Offentlig sektors bidrag til husholdningenes inntektsvekst vil imidlertid bli klart mindre innværende år. Med fortsatt moderat realvekst i lønnsinntektene ligger det nå an til en oppgang i husholdningenes disponible realinntekter på noe over 2 prosent fra 1992 til 1993. Som en følge av nettofordringsoppbyggingen gjennom de siste årene og nedgangen i rentenivået, vil spareraten imidlertid trolig øke relativt moderat i år, og konsumveksten kan bli rundt 1,5 prosent.

Fortsatt sterk vekst i oljeinvesteringene

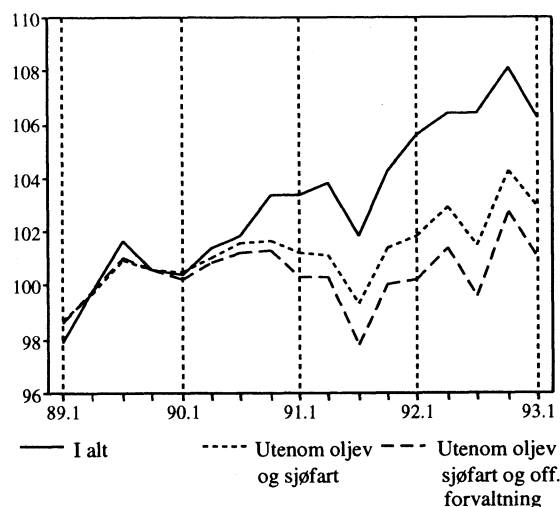
Påløpte investeringskostnader i oljevirksomheten inklusive rørtransport økte ifølge foreløpige nasjonalregnskapstall med nærmere 9 prosent i volum i 1992, etter en vekst på over 30 prosent året før. Denne veksten har brakt de påløpte oljeinvesteringene opp på et nivå tilsvarende halvparten av investeringene i fastlands-Norge, og 6,3 prosent av samlet BNP. Ifølge SSBs investeringstelling for 1. kvartal i år vil påløpte investeringer i oljevirksomheten øke ytterligere i 1993, til et nivå på om lag 7,5 prosent av BNP.

Svak markedsutvikling bremser tradisjonell eksport

Eksporten av tradisjonelle varer falt med 2,8 prosent sesongjustert i 1. kvartal i år, etter nedgang også i fjerde kvartal i fjor. For 1992 som helhet er veksten nå anslått til 4,1 prosent. Eksportutviklingen gjennom de to siste årene er påvirket av svingninger i leveransene av raffinerte oljeprodukter fra Mongstadanlegget og i salget av tilfeldig kraft til utlandet. Dersom en holder energivarene bensin, fyringsolje og elektrisitet utenom, økte eksporten av tradisjonelle varer med 1,3 prosent sesongjustert i 1. kvartal i år, mens veksten i fjor reduseres til 2,5 prosent.

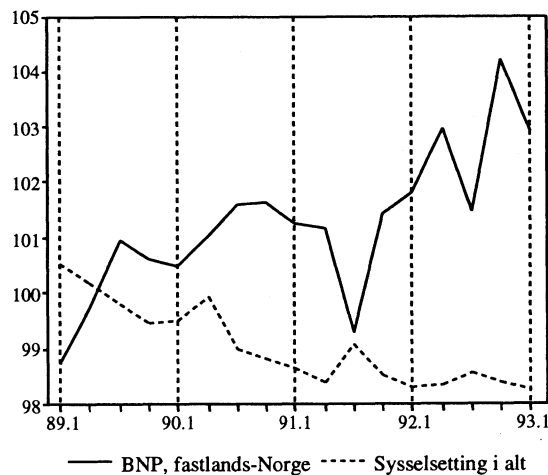
Foreløpige anslag tyder på at markedsveksten for norsk eksport var noe over 2 prosent i 1992, om lag som året før. For 1993 ser det ut til at veksten i de norske eksportmarkedene kan falle ned mot 1,5

BRUTTONASJONALPRODUKT
1989=100. Sesongjusterte volumindekser

Kilde: SSB.

PRODUKSJON OG SYSSELSETTING
1989=100. Sesongjusterte volumindekser

Kilde: SSB.

prosent. Med fortsatt lave priser på metaller og enkelte andre råvarer ligger det dermed an til en svak utvikling i eksporten av tradisjonelle varer i 1993, til tross for en styrking av norsk industris konkurranseevne på over 10 prosent de siste fem årene. Utenom energivarer kan det bli en økning i den tradisjonelle vareeksporten på rundt 1 prosent i år.

Eksporten av råolje og gass gikk ned med 3,4 prosent sesongjustert i 1. kvartal i år, etter markert vekst gjennom 1991 og 1992. Nedgangen i eksportvolumet fra 4. kvartal i fjor til 1. kvartal i år kan i hovedsak føres tilbake til vanskelige værforhold i januar/februar, og stans i bøyelastningen av olje på Statfjord- og Gullfaks-feltet. Med ytterligere opptrapping på Snorre-feltet gjennom innværende år, og oppstart av blant annet Brage og Draugen, vil

både produksjon og eksport av petroleum vokse med opp mot 5 prosent fra 1992 til 1993.

Tjenesteeksporten gikk ned med 3,5 prosent fra 4. kvartal i fjor til 1. kvartal i år, blant annet som en følge av nedgang i eksporten av skipsfartstjenester. Både etterspørselen etter skipsfartstjenester og fraktratene er følsomme for den internasjonale konjunkturutviklingen.

Svak underliggende importvekst

Importen av tradisjonelle varer falt med 4,1 prosent sesongjustert i 1. kvartal i år, etter en om lag like sterk nedgang i 4. kvartal i fjor. Som følge av periodiske leveranser av ubåter og kjøp av nye sivile fly, har importen av tradisjonelle varer svingt markert opp og ned de siste årene. Holder vi disse lite konjunkturfølsomme varene utenom, har den underliggende veksten i tradisjonell import gjennom de siste 12 kvartalene bare vært moderat sterkere enn den underliggende veksten i etterspørselen fra fastlands-Norge. Etter importnedgangen i 1. kvartal ligger det an til at importen av tradisjonelle varer vil vokse noe svakere enn etterspørselen fra fastlands-Norge inneværende år.

Svak produksjonsutvikling

De foreløpige KNR-tallene antyder en nedgang i BNP for fastlands-Norge på 0,8 prosent i 1. kvartal i år, etter en sesongjustert vekst på 2,7 prosent i 4. kvartal i fjor og 2 prosent for fjoråret som helhet. Svak utvikling i oljevirksomheten og utenriks sjøfart bidro til at BNP i alt gikk ned med 1,2 prosent sesongjustert i 1. kvartal i år. Bruttoproduktet i industrien økte imidlertid med 1,6 prosent, mens det var nedgang for andre vareproduserende næringer og for privat tjenesteyting. Veksten i industriproduksjonen fordelte seg relativt jevnt på skjermette, utekonkurrerende og hjemmekonkurrerende næringer.

Oppgang i etterspørselen fra fastlands-Norge gjennom resten av året og et fortsatt høyt nivå på påløpte oljeinvesteringer vil bidra til en vekst i BNP for fastlands-Norge for året under ett om lag på linje med fjorårets, dvs. rundt 2 prosent.

Nedgangen i sysselsettingen stopper opp

Ifølge Statistisk sentralbyrås arbeidskraftsundersøkelse (AKU) lå antallet sysselsatte personer og tallet på utførte timeverk i 1. kvartal i år på tilnærmet samme nivå som ett år tidligere. Utviklingen gjennom det siste året kan tyde på at nedgangen i sysselsettingen har stoppet opp. Arbeidsledigheten, som økte markert fra 1991 til 1992, har også flatet ut. Sesongjustert har ledighetsraten holdt seg i underkant av 6 prosent gjennom de siste 5 - 6 kvarta-

lene. Utviklingen i befolkningen i yrkesaktiv alder peker imidlertid i retning av oppgang i arbeidsstyrken fremover. Med normal produktivitetsvekst i fastlands-økonomien i inneværende år, vil veksten i sysselsettingen bli svært moderat, og den gjennomsnittlige ledigheten kan gå noe opp fra 1992 til 1993.

Lavere prisvekst enn tidligere anslått

Lønn pr. normalårsverk økte med 3,7 prosent i fjor, etter en vekst på 5,1 prosent året før. Hovedsaklig som følge av en nedgang i sykefraværet og av at det var tre flere ordinære arbeidsdager i 1992 enn i 1991, var veksten i lønn pr. timeverk kun 2,8 prosent.

Lønnsoverhenget inn i 1993 er av Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene anslått til 1 prosent. Vårens lønnsoppgjør for privat og offentlig sektor resulterte i moderate sentrale tillegg. Med en lønnsglidning om lag på linje med fjorårets, tyder oppgjøret på at lønnsveksten for økonomien som helhet vil bli rundt 3 prosent. Reduksjonen i arbeidsgiveravgiften på 2,4 prosentpoeng fra 1. januar bidrar til at lønnskostnadene pr. timeverk vil øke klart mindre enn dette i 1993.

Konsumprisindeksen lå gjennom årets fire første måneder 2,5 - 2,6 prosent høyere enn i samme periode i 1992. Utenom matvarer gikk imidlertid konsumprisindeksen opp med 3,3 prosent fra januar-april 1992 til perioden januar-april i år. Denne oppgangen i prisstigningstakten kan trolig føres tilbake til momsøkningen og økt importprisvekst som følge av depresieringen av kronen. Når matvareprisene til tross for disse forholdene falt med 1,4 prosent fra januar-april i fjor til samme periode i år, kan dette delvis ha sammenheng med økt konkurranse innen dagligvarehandelen og med utviklingen i markedsforholdene for jordbruksprodukter.

På bakgrunn av en forventet vekst i lønnskostnadene på rundt 1 prosent i 1993 og ytterligere nedgang i rentene, er det ikke grunn til å vente noen klar tendens i retning av økt prisvekst gjennom resten av året. Det kan dermed se ut til at veksten i konsumprisindeksen for året som helhet kan bli om lag 2,5 prosent.

Stabil valuta og markert rentenedgang

Frikoplingen av den norske kronen fra ECU resulterte i en umiddelbar depresiering av vår valuta på 6 prosent. Frem til utgangen av januar styrket imidlertid kronen seg igjen med nærmere 2,5 prosentpoeng, og kursen har deretter ligget stabilt på et nivå tilsvarende i underkant av 8,25 kroner pr. ECU. Som følge av svingninger i bytteforholdet mellom andre valutaer, først og fremst dollar og mark, var det en effektiv appresiering av norske kroner i 1992

på 1,3 prosent. Med uendret effektiv valutakurs ut året vil den effektive depresieringen av kronen bli om lag 2,3 prosent i 1993.

Etter støttekjøp av nærmere 50 milliarder norske kroner i fjor, har Norges Bank hittil i år kjøpt valuta for et nesten like stort beløp. Til tross for dette har norske kapital- og pengemarkedsrenter falt raskere enn rentene i ECU-området så langt i 1993, og de norske rentene ligger nå til dels lavere enn tilsvarende (teoretiske) ECU-renter. Tre måneders interbankrente (NIDR) har falt med 3,8 prosentpoeng siden nyttår, til et nivå på 7,7 prosent i begynnelsen av juni. Bankenes innskudds- og utlånsrenter gikk ned med 1 prosentpoeng fra utgangen av 4. kvartal i fjor til utgangen av 1. kvartal i år. Fortsatt nedgang i rentenivået i ECU-området gjennom resten av året kan bringe den norske interbankrenten ned mot 6 prosent mot slutten av 1993. Dette vil bidra til en videre nedgang i rentene i private finansinstitusjoner, og den gjennomsnittlige utlånsrenten kan gå ned med om lag 1,5 prosentpoeng fra 1992 til 1993.

Stort overskudd på driftsbalansen også i 1993

Foreløpige beregninger viser et overskudd på driftsregnskapet med utlandet på 6,5 milliarder kroner i 1. kvartal i år, en oppgang på 1,6 milliarder fra samme periode i fjor. Overskuddet på vare- og tjenestebalansen ble redusert med 1,6 milliarder kroner i dette tidsrommet, til et nivå på 15,1 milliarder kroner. Reduksjonen kan langt på vei føres tilbake til en nedgang i eksportvolumet, idet importvolumet falt og bytteforholdet bedret seg både samlet sett og for tradisjonelle varer.

Underskuddet på rente- og stønadsbalansen er foreløpig anslått til 8,6 milliarder kroner i 1. kvartal i år. Bedringen på 3,2 milliarder fra samme periode i fjor skyldes i hovedsak en nedgang i utbetalt aksjeutbytte fra oljevirksomheten til utlandet, men reduserte netto renteutbetalinger bidro også.

For 1992 er overskuddet på driftsbalansen anslått til nærmere 18 milliarder kroner. Vekst i verdien av oljeeksporten og fortsatt bedring av rente- og stønadsbalansen vil bidra til at overskuddet kan øke med om lag 4 milliarder i 1993.

UTVIKLINGEN I NOEN MAKROØKONOMISKE HOVEDSTØRRELSER
Prosentvis volumendring i 1991-priser¹⁾

	Mrd. 1991 kr	Vekst fra samme periode året før					Vekst fra foregående kvartal, sesongjustert			
	1992	1992	92.2	92.3	92.4	93.1	92.2	92.3	92.4	93.1
Privat konsum	355,9	1,8	3,6	0,9	1,9	0,6	1,6	-0,9	1,3	-1,2
Varer	218,8	1,4	2,8	0,1	2,4	-0,1	1,0	-0,5	2,0	-2,4
Tjenester	125,7	1,6	2,7	2,0	1,0	1,3	2,3	0,4	-1,2	0,1
Nordmenns konsum i utlandet	23,9	9,2	14,0	9,0	0,8	3,1	0,2	0,9	-0,2	2,4
- Utlendingers konsum i Norge	12,5	6,9	-3,8	13,7	-0,2	-2,4	-6,3	23,0	-13,5	-1,5
Offentlig konsum	154,2	4,6	4,5	3,1	5,3	2,0	-0,5	1,3	0,0	1,0
Statlig konsum	61,5	5,3	5,1	3,5	8,0	2,2	-0,6	3,2	-2,1	1,3
Sivilt konsum	38,9	7,6	9,6	1,5	9,7	4,6	-0,1	-2,2	-0,4	7,2
Militært konsum	22,6	1,6	-2,5	7,4	6,1	-3,6	-1,5	13,0	-4,8	-8,4
Kommunalt konsum	92,7	4,1	4,1	2,8	3,2	1,8	-0,4	0,0	1,4	0,7
Bruttoinvestering i fast kapital	131,5	3,5	40,2	-6,0	-3,2	17,2	39,5	-23,4	7,9	0,1
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart.	41,1	10,1	108,1	-19,8	-31,7	113,2	171,3	-56,5	3,1	37,5
Fastlands-Norge	90,4	0,8	1,6	-0,8	7,0	2,1	5,8	-1,8	9,3	-10,1
Industri og bergverksdrift	13,5	-0,4	-12,9	5,3	16,6	0,1	-3,5	11,3	8,6	-15,0
Annen vareproduksjon	12,0	0,9	0,1	5,6	-6,4	5,7	2,1	7,3	-9,4	7,6
Annen tjenesteyting.	64,9	1,0	5,3	-3,4	7,6	1,9	8,5	-5,9	13,4	-12,1
Lagerendring (BNP-vekstbidrag) ⁴⁾	-6,3	-1,2	-7,3	2,5	-1,1	0,2	1,5	1,4	1,6	1,5
Skip og plattf. under arb.(BNP-vbd.) ⁴⁾	3,2	-1,0	-6,1	2,0	0,0	1,7	-2,1	2,9	0,4	0,9
Varelager (BNP-vekstbidrag) ³⁾⁴⁾	-9,4	-0,2	-1,2	0,5	-1,1	-1,4	-1,3	0,1	-0,7	0,4
Innenlandsk anvendelse	635,4	1,5	3,7	2,8	0,5	3,6	67,	-2,1	-0,0	-0,7
- påløpte inv. oljevirks. og u.sjøfart ²⁾	44,3	-6,4	19,3	19,2	-21,4	98,8	70,9	-23,9	8,1	36,3
- etterspørsel fra fastlands-Norge	600,5	2,3	3,6	1,2	3,6	1,2	1,7	-0,5	2,1	-2,1
Eksport	326,4	6,1	1,3	4,5	5,5	-6,6	-4,4	0,1	2,6	-4,4
Tradisjonelle varer	117,1	4,1	-0,2	6,4	5,9	-3,5	-0,5	1,1	-0,6	-2,8
Råolje og naturgass	107,2	10,8	7,0	15,9	7,6	-1,0	0,5	0,4	1,8	-3,4
Skip og oljeplattformer	14,9	4,8	-24,4	-50,8	0,4	-52,1	-48,8	-25,6	78,4	-29,4
Tjenester	87,3	3,8	1,8	1,7	3,3	-5,5	-3,6	1,9	0,2	-3,5
Samlet anvendelse	961,8	3,0	2,9	3,4	2,1	-0,0	2,8	-1,4	0,8	-1,9
Import	252,5	2,2	3,7	3,8	-3,4	-1,5	8,4	-5,0	-1,2	-2,5
Tradisjonelle varer	156,9	4,2	-1,3	11,0	0,6	-4,6	-1,3	6,6	-4,7	-4,1
Råolje	1,0	-32,7	-47,5	71,3	-47,3	42,8	91,9	-18,2	-32,1	34,1
Skip og oljeplattformer	10,8	-40,6	-8,0	-45,9	-52,2	65,7	204,3	-59,8	38,0	-0,7
Tjenester	83,7	9,0	19,1	-0,1	3,0	-1,2	11,2	-12,9	2,7	-0,2
Bruttonasjonalprodukt (BNP)	709,3	3,3	2,6	3,2	4,1	0,5	0,8	-0,0	1,6	-1,7
- Fastlands-Norge	574,8	2,0	1,8	0,9	3,2	1,0	1,1	-1,4	2,7	-1,2
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	134,5	9,4	6,2	14,5	8,0	-1,5	-0,4	6,2	-3,1	-3,9
Fastlands-næringer	531,0	1,7	1,3	0,7	3,0	0,7	1,1	-1,7	2,7	-0,8
Industri og bergverksdrift.	96,0	1,8	-0,6	2,6	1,2	0,1	1,0	-0,4	-1,2	1,6
Annen vareproduksjon	72,1	1,4	5,0	-4,0	10,1	1,7	3,7	-2,6	6,2	-5,2
Annen tjenesteyting	362,8	1,7	1,3	1,4	2,0	0,7	0,6	-1,9	3,0	-0,5
Korr.poster (BNP-vekstbidrag) ⁴⁾⁵⁾	43,9	0,3	0,5	0,2	0,4	0,3	0,1	0,1	0,2	-0,4

¹⁾ Fotnoter, se "Teknisk merknad"

PRISINDEKSER FOR MAKROØKONOMISKE HOVEDSTØRRELSER

	Prosentvis endring fra samme periode året før					Prosentvekst fra foregående kvartal. Sesongjustert			
	1992	92.2	92.3	92.4	93.1	92.2	92.3	92.4	93.1
Privat konsum	2,6	2,7	2,6	2,4	2,6	0,7	0,7	0,6	0,6
Offentlig konsum	2,0	2,5	1,8	1,3	0,5	0,2	0,1	0,2	0,1
Bruttoinvesteringer i fast kapital	2,1	2,5	1,1	2,5	3,2	0,7	-0,5	1,7	1,1
- fastlands-Norge	0,6	0,8	0,2	0,5	1,2	0,4	-0,3	0,5	0,6
Innenlandsk bruk av varer og tjenester	2,4	2,8	2,0	2,2	2,1	0,7	-0,7	-0,2	2,7
- etterspørsel fra fastlands-Norge	2,1	2,4	2,1	1,8	1,8	0,5	0,4	0,5	0,5
Eksport	-7,2	-7,6	-8,8	-4,1	5,0	1,0	-1,4	2,8	2,6
- tradisjonell vareeksport	-6,7	-6,9	-7,2	-4,2	0,5	0,7	-0,6	-0,6	1,2
Samlet anvendelse	-0,9	-0,7	-1,6	0,1	3,2	1,1	-1,0	0,7	2,8
Import	-0,3	0,1	-2,3	-0,7	1,7	-0,3	-1,3	1,5	2,0
- tradisjonell vareimport	-1,9	-1,8	-4,6	-3,0	-1,1	-0,8	-2,2	0,6	1,4
Bruttonasjonalprodukt (BNP)	-1,1	-1,1	-1,4	0,4	3,8	1,5	-0,9	0,4	3,0
- fastlands-Norge	1,6	1,8	2,3	2,1	1,9	0,7	0,7	-0,0	0,9

TEKNISK MERKNAD OM KVARTALSTALLENE OG FOTNOTER TIL TABELLENE

Fotnoter: 2) Inkludert skip, oljeplattformer og plattform-moduler under arbeid. 3) Utenom skip, oljeplattformer under arbeid og plattform-moduler under arbeid. 4) BNP-vekstbidragene er beregnet som differansen mellom respektive kvartalstall, regnet i prosent av BNP. 5) Korreksjon for frie banktjenester og visse avgiftsberegninger.

Kvartalsberegningene: Beregningene foretas på et mindre detaljert nivå enn de årlige nasjonalregnskapsberegningene og etter et mer summarisk opplegg. De kvartalsvise nasjonalregnskapstallene for årene til og med 1991 er avstemt mot de siste publiserte årlige regnskapstallene.

Basisår og kjeding: I det kvartalsvise nasjonalregnskapet beregnes alle størrelser i faste priser med basis i prisene to år tidligere. Volumtall for 1992 og 1993 er beregnet i 1991-priser, og det er brukt vektorer fra dette året. Valg av basisår påvirker fastpristallene og dermed de årlige volumendringsratene (vekstratene). For sammenligningens skyld er det i alle tabeller gitt vekstrater med 1991 som basisår (felles omregningsår). Dette er gjort ved å prisomregne fastpristallene for årene før 1991 til 1991-priser. Prisomregningen er foretatt på kvartalsregnskapets sektornivå.

Bruttoinvesteringer: Bruttoinvesteringer i fast kapital i alt er sterkt påvirket av de store svingningene i investeringer i oljevirksomhet. Disse svingningene skyldes blant annet at plattformer som har vært under arbeid i flere år, regnes som investert i det kvartal og med den kapitalverdi de har ved uttasing til feltet.

Sesongjusterte tall: Det kvartalsvise nasjonalregnskapet utarbeides som et ikke-sesongkorrigert regnskap, der en søker å registrere de faktiske transaksjoner i hvert kvartal. De fleste tallseriene på detaljert regnskapsnivå viser derfor klare sesongsvingninger. Disse seriene er sesongjustert og deretter summert sammen med de øvrige tallseriene til de totalstørrelsene som er presentert i teksttabellene og diagrammene. For offentlig sektors innkjøp av varer og tjenester, hvor en foreløpig ikke har tilstrekkelig informasjon til å fastlegge sesongmønsteret, er sesongjusteringen basert på skjønn.

Underliggende tendens: Norsk økonomi er så liten at tilfeldige eller enkeltstående, store hendelser kan gi store utslag i tallene. De sesongkorrigerte tallene gattes derfor, slik at en kan finne fram til den underliggende tendensen for hver av seriene. Ved glattingen forsøker en å skille mellom tilfeldige og systematiske variasjoner i serien.

REVISJONER AV BEREGNET UNDERLIGGENDE TENDENS

(Vekst fra foregående kvartal i glattet, sesongjustert serie, omregnet til årlig rate)

Publ.	89.2	89.3	89.4	90.1	90.2	90.3	90.4	91.1	91.2	91.3	91.4	92.1	92.2	92.3	92.4	93.1
-------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

BNP fastlands-Norge

Feb. -90	2	3	2													
Jun. -90	1	1	0	-2												
Sep. -90	1	1	1	1	3											
Des. -90	1	1	1	2	3	3										
Feb. -91	1	2	1	1	2	2	2									
Jun. -91	0	1	1	1	1	1	0	-1								
Sep. -91	0	1	1	1	1	1	0	0	-1							
Des. -91	0	1	1	1	1	1	0	0	-1	-1						
Feb. -92	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	1					
Jun. -92	0	2	2	2	2	1	1	0	-1	-1	0	1				
Sep. -92	0	2	2	2	2	1	0	0	-1	-1	0	2	3			
Des. -92	0	2	2	2	2	1	0	0	-1	0	0	1	1	0		
Feb. -93	0	2	2	2	2	1	0	0	-1	0	1	2	2	1	-1	
Jun. -93	1	2	2	2	1	1	0	-1	-1	-1	1	2	2	2	2	0

Etterspørsel fra fastlands-Norge

Feb. -90	-2	0	1													
Jun. -90	-2	-1	-1	-1												
Sep. -90	-2	0	1	2	3											
Des. -90	-2	-1	0	1	2	2										
Feb. -91	-2	0	1	1	2	2	2									
Jun. -91	-3	-1	0	1	1	0	0	-2								
Sep. -91	-3	-1	0	1	1	0	-1	-2	-3							
Des. -91	-3	-1	0	1	1	0	-1	-2	-2	0						
Feb. -92	-3	-1	0	1	1	0	-1	-1	0	3	4					
Jun. -92	-2	-1	0	1	1	1	0	0	0	2	2	2				
Sep. -92	-2	-1	0	1	1	1	0	0	0	1	2	2	3			
Des. -92	-2	-1	0	1	1	1	0	0	0	1	2	2	2	1		
Feb. -93	-2	-1	0	1	1	1	0	0	0	1	2	2	2	1	0	
Jun. -93	-2	-1	0	1	1	1	0	-1	-1	1	2	2	3	2	1	-1

MERKNADER TIL REVISJONENE

Revisjoner kan enten skyldes nye/reviderte kvartalstall for inneværende år, nye/reviderte årlige nasjonalregnskap for tidligere år eller overgang til nytt prisbasis-år. Fordi vekstratene etter omregning til årlig rate er avrundet til nærmeste hele prosent, kan 1 prosentenhets endring i vekstraten først og fremst skyldes ulik avrunding.

Publisert:	Prisbasis:	Nytt årlig regnskap:	Andre merknader:
------------	------------	----------------------	------------------

Des. -89	1987	Revidert sesongjusteringsprogram.	
Feb. -90	"		
Jun. -90	1988	1987-88	
Sep. -90	"		
Des. -90	"		
Feb. -91	"		
Jun. -91	1989	1988-89	
Sep. -91	"		
Des. -91	"		
Feb. -92	"		
Jun. -92	1990	1989-90	
Sep. -92	"		
Des. -92	"		
Feb. -93	"		
Jun. -93	1991	1990-91	

Konjunkturutviklingen i utlandet

Det internasjonale penge- og valuta-markedet

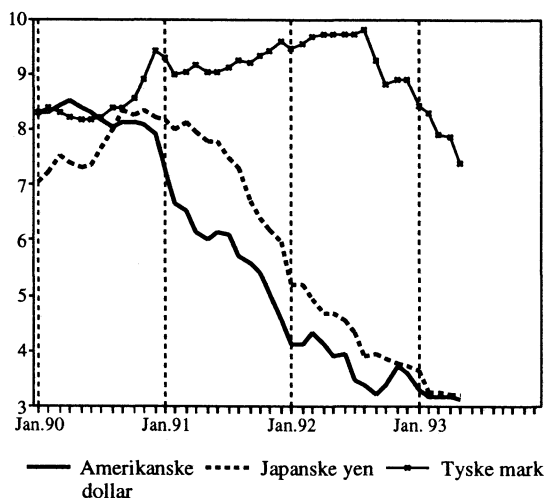
Uroen i det europeiske valutamarkedet fortsatte de første månedene av 1993. Etterhvert har imidlertid rentene gått markert ned i alle de store landene. Det kortsiktige europeiske rentenivået, målt ved ECU-renten (tre-måneders), har falt fra rundt 10 prosent ved siste årsskifte til 7,7 prosent siste uken i mai i år. Også de lange rentene har vist klar nedgang i flere land. Fortsatt ligger de korte rentene gjennomgående over de langsiktige rentene, noe som indikerer ytterligere nedgang i pengemarkedsrentene fremover.

Etter at irske punt ble skrevet ned i slutten av januar, var lenge danske kroner og franske franc de mest utsatte valutaene innenfor ERM-systemet. Begge valutaene har imidlertid så langt holdt stand, men bare ved hjelp av betydelige intervensjoner fra europeiske sentralbanker. Særlig har tyske Bundesbank foretatt massive støtteoppkjøp av franc, når denne valutaen har vært utsatt for press. Utover vinteren og våren var det også gjentatte tilløp til spekulasjoner mot valutaene til Spania og Portugal. I begge disse landene har det lenge hersket uklare politisk forhold med mangel på budsjett disiplin som en viktig konsekvens. Den 14. mai ble derfor spanske pesetas devaluert for tredje gang på 8 måneder, denne gangen med 8 prosent i forhold til ECU. Samtidig ble portugisiske escudos skrevet ned med 6,5 prosent.

Det høye tyske rentenivået har vært en sterkt medvirkende årsak til problemene og ubalansene i de europeiske penge- og valutamarkedene. Med utgangspunkt i at tyske mark var ansett som den sterkeste europeiske valutaen dannet tyske renter et gulv for andre lands rentesatser, så lenge disse landenes valutaer var knyttet sammen innenfor ERM-systemet. På denne bakgrunn la andre EF-land et sterkt press på tyske pengepolitiske myndigheter for å redusere rentenivået. Så lenge det var god vekst i tysk økonomi forsvarte Bundesbank høyrentepolitikken med faren for inflasjon. I løpet av 1992 ble imidlertid de økonomiske problemene i Tyskland stadig mer synlige, slik at også interne forhold tilsa lettelse i pengepolitikken.

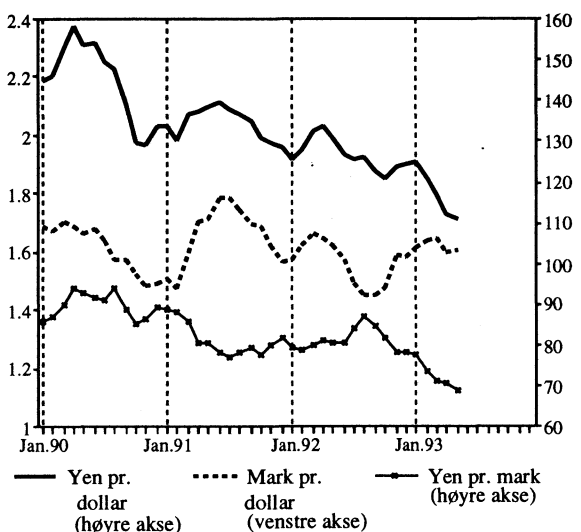
Siden nyttår har Bundesbank flere ganger satt ned sentrale rentesatser, og dette har bidratt til en markert, generell rentenedgang i Europa. Den siste tyske rentenedsettelsen kom 22. april, da diskontoen ble redusert til 7,25 prosent, samtidig som Lombard-renten ble satt ned til 8,5 prosent. Disse to sentralbankrentene blir betraktet som henholdsvis gulv og tak for tyske, kortsiktige pengemarkedsrenter. I slutten av mai lå tremåneders renten på tyske mark i euromarkedet på 7,4 prosent, vel 1,2 prosentpoeng under nivået fra siste årsskifte. Også de langsiktige rentene i Tyskland har gått markert ned siden i fjor høst. I slutten av mai lå avkastningen på statsobligasjoner på i overkant av 6 prosent. Dette peker i retning av ytterligere nedgang i de korte tyske rentene fremover. DRI regner nå med et gjen-

KORTSIKTIGE EURORENTER
Prosent

Kilde: Norges Bank.

VALUTAKURSER

Kilde: Norges Bank.

nomsnittlig kortsiktig rentenivå i 1993 på rundt 7 prosent, og et ytterligere fall på nær 2 prosentpoeng i 1994.

Som en følge av at en rekke andre europeiske land siden i fjor høst enten har latt sine valutaer flyte fritt eller devaluert, har tyske mark styrket seg betydelig mot disse valutaene. På den annen side har marken i samme periode svekket seg i forhold til både amerikanske dollar og yen. Målt ved den effektive valutakursen (handelsveid) hadde tyske mark ved utgangen av april appresiert med rundt 5 prosent fra nivået ifjor sommer. De siste ukene har imidlertid andre europeiske valutaer tatt igjen noe av det tapte i forhold til tyske mark. Det er delte meninger blant markedsanalytikere om denne tendensen vil fortsette. Det er større enighet om at mark vil fortsette å svekke seg i forhold til både dollar og yen utover i 1993. Svekkelsen av tysk økonomi, og spesielt offentlige finanser, og et videre tysk rentefall er faktorer som taler for en slik utvikling.

Da Storbritannia forlot ERM-samarbeidet midt i september i fjor, benyttet myndighetene umiddelbart anledningen til å føre en selvstendig pengepolitikk. Sentralbankrentene er siden satt ned flere ganger. Rentene i pengemarkedet sank også raskt og er blitt liggende klart under tyske renter. Tre månedersrentene på britiske pund i euromarkedet var i slutten av mai kommet ned under 6 prosent. Motstykket til denne utviklingen i rentenivået er et kraftig fall i pund-kursen. Frikoplingen fra ECU førte umiddelbart til en depresiering av pund på 10-15 prosent. I slutten av februar i år nådde pundkursen et foreløpig bunnivå i forhold til tyske mark med en svekkelse på nær 18 prosent under nivået fra første halvdel av september i fjor. Siden har kursen på britiske pund styrket seg noe, som følge av visse tegn til bedring i økonomien og nedgangen i tyske renter. En del observatører hevder at det sterke kursfallet etter at valutaen ble gjort flytende i fjor høst innebar en overreaksjon, og med noe lysere utsikter for britisk økonomi, ser de for seg en viss styrking av pundkursen fremover. Andre faktorer kan imidlertid tilsi at pundkursen vil holde seg lav. Spesielt er enkelte markedsaktører bekymret

over underskuddene i utenriksøkonomien, som har vist tegn til økning de siste månedene. En viss svekkelse av pundkursen de siste ukene kan gi støtte til dette synet. De kortsiktige rentene vil trolig bli liggende på et lavt nivå gjennom resten av 1993. DRI opererer med et årsgjennomsnitt på 5,8 prosent for kortsiktige eurorenter. I 1994 ventes derimot disse rentene å øke til vel 6 1/2 prosent. De langsiktige rentene i Storbritannia har gått ned med rundt 1 prosentenhet etter at Storbritannia forlot ERM-samarbeidet. I lys av det store offentlige lånebehovet er det ikke ventet noen ytterligere nedgang i disse rentene i 1993.

Det kortsiktige rentenivået i USA har gått ytterligere ned siden årsskiftet, etter å ha økt noe mot slutten av 1992. Denne utviklingen må ses i lys av at oppgangen i amerikansk økonomi fortsatt er forholdsvis moderat. DRI har nedjustert sine prognoser for de kortsiktige markedsrentene i forhold til anslag laget for et halvt år siden. For tremåneders eurorenter anslås nå et gjennomsnittsnivå på 3,4 prosent for 1993, svakt stigende til 3,7 prosent neste år.

Også de langsiktige amerikanske rentene, som lenge har ligget klart over de korte rentene, har vist en fallende tendens de siste månedene; effektiv rente på statsobligasjoner (5-års løpetid) lå i mai på 5,2 prosent. Obligasjonsmarkedet reagerte klart positivt på president Clintons annonserte planer for å redusere budsjettunderskuddet. Over tid vil dette redusere føderale myndigheters finansieringsbehov og dermed lette presset på langsiktige renter. Usikkerheten knyttet til om pakken blir vedtatt i

TRE MÅNEDERS EURORENTER

	1991	1992	1993	1994
USA	6,0	3,8	3,4	3,7
Japan	7,3	4,4	3,5	4,1
Tyskland	9,2	9,4	7,0	5,1
Storbritannia	11,5	9,6	5,8	6,6
Frankrike	9,5	10,2	9,2	5,9

Kilde: DRI (Data Resources Inc.) Mars 1993.

Sentrale rente- og valutabegreper

ECU (European Currency Unit): En konstruert valutaenhet sammensatt av valutaene i EF, med vektor som gjenspeiler de ulike landenes økonomiske betydning.

Teoretisk ecurate: Gjennomsnittlig rente i EF-landene, med samme vektgrunnlag som valutaenheten.

ERM (Exchange Rate Mechanism): EFs valutasamarbeid med fastsatte kurser og svingemarginer for de enkelte valutaene.

Eurorente: Rentesats på det europeiske interbankmarked.

Sentralbankrenter:

Diskonto: Retningsgivende rentesats for bankenes innløsning av kortsiktige statspapiere i sentralbanken.

Lombard-rente: Den rentesatsen bankene betaler for kortsiktige lån i sentralbanken

Føderal fondsrente: Amerikansk interbankrente.

Kongressen kan dermed bidra til å bremse en videre nedgang i obligasjonsrentene.

I Japan har både de korte og lange rentene gått ytterligere ned siden nyttår. Tremånedersrenten på yen i euromarkedet har i løpet av de siste månedene kommet ned på samme nivå som tilsvarende dollarrenter. I lys av den uvanlig svake økonomiske veksten i Japan, er det grunn til å regne med at rentene vil bli liggende på et lavt nivå en god stund fremover; DRI's anslag for 1993 er på 3,5 prosent (eurorenter).

Kursen på yen har styrket seg ytterligere både i forhold til amerikanske dollar og tyske mark i løpet av årets fem første måneder, og i begynnelsen av juni nådde yen/dollar-kursen et historisk bunnivå på 107. Denne utviklingen kan blant annet ses i lys av at Japan trolig vil få et rekordstort overskudd på driftsbalansen i inneværende år. Den siste tids appresiering av yen i forhold til dollar er imidlertid også påvirket av signaler fra amerikanske myndigheter om at de ikke vil søke å motvirke en svekkelse av dollarkursen. En høy og stigende yen-kurs svekker konkurranseevnen til japansk eksportindustri, og vil dermed etterhvert kunne bidra til å utjevne det store amerikanske underskuddet i handelen mellom USA og Japan. Ifølge anslag foretatt av det japanske instituttet EPA, vil en appresiering av yen på 10 prosent redusere BNP med rundt 1/2 prosent.

USA: Fortsatt optimisme

Bruttonasjonalproduktet (BNP) i USA økte med 0,9 prosent fra 4.kvartal i fjor til 1.kvartal i år

(sesongjustert årlig rate). Dette var mindre enn ventet, noe som dels skyldes svakere utvikling i eksport og privat forbruk enn tidligere lagt til grunn, men også en nedgang i innkjøpene til forsvaret. Det kraftige økonomiske oppsvinget fra i fjor, med vekstrater for 3. og 4.kvartal på henholdsvis 3,4 og 4,7 prosent, ble derved noe svekket i 1. kvartal i år. Men det er ventet at utviklingen vil ta seg opp igjen allerede fra i sommer. Prognosene peker mot en BNP-vekst på rundt 3 prosent i 1993 og noe høyere i 1994.

President Clinton presenterte sitt økonomiske opplegg i februar i år. Den opprinnelige planen var komplisert, men besto hovedsakelig av to deler; en kortsiktig stimuleringspakke for å få fortgang i den skjøre oppgangen i amerikansk økonomi, og et mer langsiktig opplegg for å få ned budsjettunderskuddene, med reduksjoner i de offentlige utgiftene og skatteskjerpelser som viktige ingredienser. Før regjeringen kan iverksette tiltak, må de passere begge kamrene i Kongressen; Representantenes Hus og Senatet. Clintons stimuleringspakke passerte Representantenes Hus uten innsigelser, men ble utsatt for forhalingstaktikk i Senatet. Blokkeringen pågikk så lenge at planen til slutt måtte trekkes tilbake. Det ble kun bevilget 4 milliarder dollar til ledighets-trygd, av en opprinnelig stimuleringspakke på 16 milliarder dollar. Foreløpig er det uklart om regjeringen vil lykkes bedre med innstrammingsdelen. Den fremlagte skattepakken måtte endres på enkelte punkter før den passerte Representantenes Hus med en margin på seks stemmer. Resultatet ble at budsjettunderskuddet skal reduseres med 337 mil-

USA: MAKROØKONOMISKE HOVEDTALL

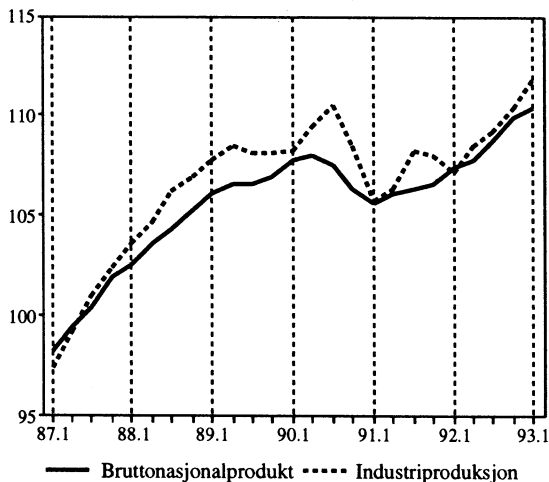
Volumendring i prosent fra året før der ikke annet fremgår

	1992	1993		1994	
	Regn- skap	LINK april	DRI mai	LINK april	DRI mai
Privat konsum	2,3	3,3	2,8	3,0	2,7
Offentlig konsum ¹⁾	-0,3	-0,1	-0,7	-0,1	1,1
Boliginvesteringer	13,1	11,9	9,7	6,9	9,5
Andre private investeringer	3,0	7,4	9,7	7,7	11,9
Eksport	6,3	4,7	3,1	6,0	5,2
Import	9,6	7,7	7,3	6,7	8,8
Bruttonasjonalprodukt	2,1	3,2	3,0	3,1	3,4
Driftsbalanse (nivå, prosent av BNP)	-1,0	-1,2	-1,4	-1,4	-1,9
Konsumprisvekst	3,0	2,7	3,1	3,2	3,3
Arbeidsledighetsrate (nivå)	7,4	6,8	6,9	6,4	6,3
Kortsiktig rente (prosent)	3,5	3,2	3,0	4,1	3,5
Langsiktig rente (prosent)	7,0	6,0	6,9	6,6	6,8

1) Prognosen fra DRI er fra april

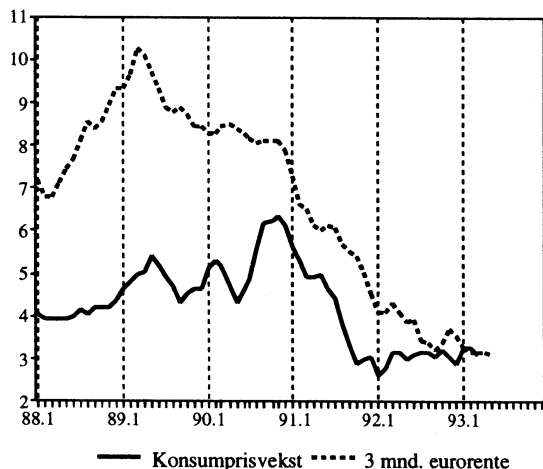
Kilder: LINK-prosjektet og Data Resources Inc.(DRI)

USA: BRUTTONASJONALPRODUKT OG INDUSTRI-
PRODUKSJON. 1987=100. Sesongjusterte volumindekser

Kilde: OECD.

USA: KONSUMPRISVEKST I PROSENT FRA SAMME
MÅNED ÅRET FØR OG KORTSIKTIG RENTE

Kilde: OECD og Norges Bank.

liarder dollar over fem år, (mot 496 milliarder dollar i det opprinnelig forslaget). I Senatet er det ventet nye problemer. Pakken inneholder et forslag om en generell energiavgift som er spesielt kontroversielt. Clinton har allerede sagt seg villig til å inngå et kompromiss om denne avgiften, men det ventes en hard drakamp før skattepakkens endelige skjebne er avgjort.

Tilgjengelig statistikk for april og mai gir et noe blandet konjunkturbilde. På den ene siden økte omsetningen i detaljhandelen igjen i april etter nedgang i mars, igangsettingen av nye boliger tok seg markert opp og økningen i antall arbeidsledige var lavere enn ventet. Men samtidig var inflasjonstallene høyere enn antatt, og ordretilgangen i industrien gikk kraftig ned. Industriproduksjonen økte dessuten med kun 0,1 prosent i april.

Foreløpige nasjonalregnskapstall viser forholdsvis moderat vekst i privat konsum i 1.kvartal i år; 1,2 prosent (sesongjustert årlig rate) mot 5,1 prosent i 4.kvartal i 1992. Det var ikke ventet at den sterke veksten i privat forbruk fra 4.kvartal i fjor kunne opprettholdes, blant annet fordi spareraten var på et historisk lavmål og det var ventet nedgang i veksten i privat inntekt. Uværet i mars hindret dessuten mange fra å gjøre innkjøp. I tillegg gir en endring i skatteoppgjøret lavere tilbakebetalinger i år enn tidligere. Konsumbarometrene indikerte mer optimistiske holdninger hos konsumentene i april, men mai-tallene tyder på at den positive stemningen som oppsto etter valget i november i fjor, er borte. Prognosene peker mot en vekst i privat konsum på i underkant av 3 prosent for inneværende år og 2,5 - 3 prosent neste år.

Private investeringer (utenom bolig) økte med 5,6 prosent i 1.kvartal (årlig rate) ifølge de siste anslagene. Investeringene i maskiner og utstyr viste solid vekst, spesielt gjelder dette datautstyr. Private investeringer i bygninger og anlegg viste derimot fortsatt nedgang som følge av overinvesteringene foretatt på 1980-tallet. Prognosene for veksten i private investeringer utenom bolig i 1993 varierer fra 7,4 til 9,7 prosent. For 1994 spriker anslagene enda mer, men prognoseinstituttene venter gjennomgående høyere vekst enn i år.

Boliginvesteringene utviklet seg svakt i 1.kvartal. Til tross for de laveste boligrentene på 20 år, økte boliginvesteringene med bare 0,2 prosent (årlig rate). Men mye av det dårlige resultatet kan forklares med det kraftige uværet på USAs østkyst i mars. Det er ventet at boliginvesteringene vil ta seg opp igjen i 2.kvartal, noe korttidsstatistikken for april også bærer bud om. Antallet igangsatte nye boliger økte med 6,7 prosent regnet fra måneden før. Prognosene antyder en vekst i boliginvesteringene på rundt 10 - 12 prosent i år, og 7 - 9,5 prosent neste år.

Konsumprisene gikk opp 3,7 prosent fra 4. kvartal i fjor til 1.kvartal (sesongjustert årlig rate). Fra mars til april steg konsumprisindeksen og produsentprisindeksen med henholdsvis 0,4 og 0,6 prosent, som var sterkere enn ventet. En viss frykt for høyere inflasjon i tiden fremover har spredd seg i finansmarkedene. Tegnene til tiltakende prisstigning skyldes trolig dels at produsentene i større grad kan velte kostnader over på forbrukerne nå som økonomien igjen vokser, og dels at den noe svakere dollaren i april har presset opp importprisene. De fleste analytikerne venter at konsumprisveksten vil avta noe fremover, slik at prisveksten blir på rundt 3 prosent i år og på om lag 3 1/4 prosent neste år. I så fall vil sentralbanken kunne holde fondsrenten på sitt nåværende nivå (3 prosent) til den økonomiske veksten blir sterkere.

Utviklingen på arbeidsmarkedet anses å være svært viktig for konjunkturutviklingen fremover. Et svakt arbeidsmarked og usikkerhet omkring inntektsutviklingen vil bremse konjunkturoppsvinget. Arbeidsledigheten var 7,0 prosent i april, det samme som i mars, men antallet sysselsatte økte. Sysselsettingsøkningen kom i tjenesteytende næringer, mens det var en nedgang i industrisysselsettingen. Også i bygg- og anleggsektoren fortsatte nedgangen i antall sysselsatte i april, etter at sektoren ble rammet av svikt på grunn av uværet i mars. Arbeidsmarkedet er for øyeblikket påvirket av at flere arbeidsgivere er restriktive med nyansettelser delvis som følge av usikkerhet til hvor mye arbeidskraftkostnadene vil øke som følge av helseplanen som er bebudet fremlagt i juni. I mai og juni er det ventet høyere ledighet som følge av økt tilstrømming av nyutdannede personer til arbeidsmarkedet. For 1993 peker prognosene mot en liten nedgang i arbeidsledigheten til 6,9 prosent, mens DRI for 1994 venter ytterligere nedgang til 6,3 prosent.

Eksporten falt med 7,1 prosent (årlig rate) i 1.kvartal. Det var nedgangen i årets to første måneder som forklarer denne utviklingen; eksporten tok seg kraftig opp igjen i mars. Prognosene fra DRI peker mot en eksportvekst på rundt 3 prosent i år og drøyt 5 prosent neste år. Svak økonomisk utvikling hos viktige handelspartnere som Tyskland, Frankrike og Mexico, samt hard konkurranse fra Japan på de voksende asiatiske markedene, bidrar til den relativt lave veksten.

Importen falt med 3,2 prosent i 1.kvartal (årlig rate), men dette var ventet etter den sterke import-

veksten i fjor. Det samme importmønsteret, med økning i sommerhalvåret og nedgang i vinterhalvåret, er observert de siste par årene. Det er ventet at importen vil vokse med i overkant av 7 prosent i inneværende år, og med mellom 7 og 9 prosent i 1994. En slik utvikling vil føre til en forverring av handelsbalansen. Tallene for mars viser at underskuddet på handelsbalansen økte med 29 prosent fra februar. Den betydelige eksportøkningen ble mer enn oppveid av en kraftig vekst i importen (9,7 prosent). Handelsunderskuddet var på 10,2 milliarder dollar og er det største siden mai 1989. Utviklingen hittil i år peker i retning av et underskudd på handelsbalansen på 103 milliarder dollar for hele året mot 84,5 milliarder i fjor. Driftsbalansen er ventet å vise et underskudd på rundt 88 milliarder dollar i 1993.

Japan: Ny offentlig stimuleringspakke

Det ble registrert en liten økning i bruttonasjonalproduktet (BNP) i Japan fra 3.kvartal til 4.kvartal i fjor etter nedgang kvartalet før. Dette ga en BNP-vekst på 1,5 prosent for fjoråret sett under ett, som er meget svakt etter japanske forhold. Det var først og fremst svikt i innenlandsk privat etterspørsel som bidro til den svake veksten, mens offentlig konsum og eksportsektoren ga klare positive bidrag. Enkelte analytikere mener at nedgangen vil snu i løpet av siste halvår i år. Prognosene for BNP-veksten varierer imidlertid mellom 1,4 - 2,5 prosent for 1993 og 2,7 - 3,4 prosent for 1994.

JAPAN: MAKROØKONOMISKE HOVEDTALL

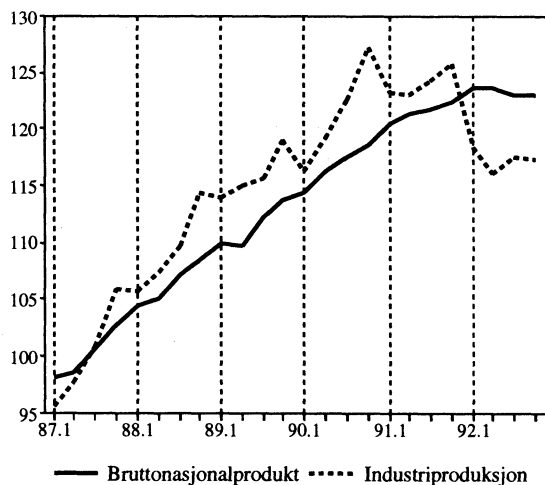
Volumendring i prosent fra året før der ikke annet fremgår

	1992	1993			1994	
	Regn- skap	LINK april	DRI april	NRI mai	LINK april	DRI april
Privat konsum	1,8	1,0	1,5	0,7	2,4	2,7
Offentlig konsum	2,4	5,8	2,9	1,9	6,8	3,0
Boliginvesteringer ¹⁾	-4,1	5,9	8,9	0,6	1,9	6,5
Andre private investeringer ¹⁾	-3,8	-3,5	-2,3	-6,1	1,7	3,9
Eksport	2,4	1,3	2,4	2,2	2,9	3,1
Import	-2,7	-1,0	-0,2	-4,0	2,9	4,3
Bruttonasjonalprodukt	1,6	1,4	2,5	1,4	2,7	3,4
Driftsbalanse (nivå, prosent av BNP)	3,1	3,4	3,2	..	3,6	3,0
Konsumprisvekst	1,7	0,9	1,3	0,8	0,3	1,6
Arbeidsledighetsrate (nivå)	2,2	2,4	2,5	2,8	2,3	2,6
Kortsiktig rente (prosent)	3,7	2,8	2,5	..	3,1	3,0
Langsiktig rente (prosent)	5,0	4,7	4,1	..	4,6	4,7

1) Prognosene fra DRI er fra februar

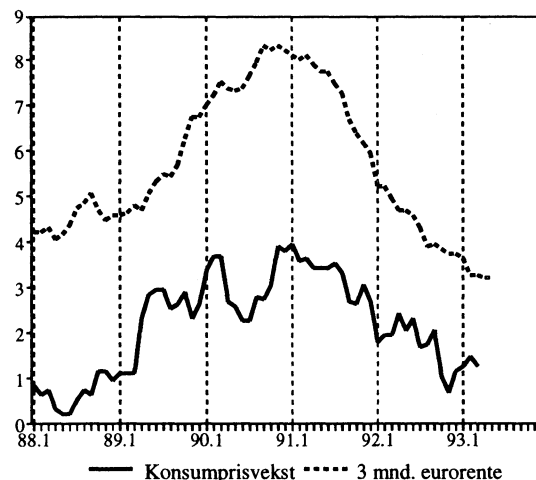
Kilder: LINK-prosjektet, Nomura Research Institute (NRI) og Data Resources Inc. (DRI)

JAPAN: BRUTTONASJONALPRODUKT OG INDUSTRIPRODUKSJON. 1987=100. Sesongjusterte volumindekser

Kilde: OECD.

JAPAN: KONSUMPRISVEKST I PROSENT FRA SAMME MÅNED ÅRET FØR OG KORTSIKTIG RENTE

Kilde: OECD og Norges Bank.

Tilgjengelig kortidsstatistikk fra mars og april indikerer at innenlandsk etterspørsel fortsatt utvikler seg meget svakt. De japanske varehusene melder om nedgang i salget på 6,5 prosent i april regnet fra måneden før, den fjortende måneden på rad med nedgang. Bilsalget falt med hele 9,9 prosent i samme tidsrom. Større usikkerhet om utviklingen i arbeidsmarkedet og reduserte muligheter for overtid og bonusutbetalinger er viktige faktorer bak den svake utviklingen i privat forbruk. Det japanske næringslivet sliter tungt. Antall konkurser er økende og årsresultatet for mange av de store bedriftene viser fallende overskudd for tredje år på rad. Industriproduksjonen falt med 2,2 prosent i april regnet fra måneden før, etter å ha vist svak økning de to foregående månedene. Lagerbeholdningen ble imidlertid ytterligere redusert. Indeksen for ledende økonomiske indikatorer steg i februar, men dette var før den kraftige appresieringen av yen, noe som trolig har lagt en demper på næringslivets optimisme.

Pengepolitikken har siden sommeren 1991 blitt gradvis oppmyket og rentene satt ned. Den siste rentereduksjonen kom 4. februar i år, da diskontoen ble satt ned med 0,75 prosentpoeng til rekordlave 2,5 prosent. Som følge av den svake utviklingen i innenlandsk økonomi og en sterk valuta, er det ikke ventet renteøkninger i inneværende år.

Den økonomiske tiltakspakken på 85 milliarder dollar som ble vedtatt i parlamentet i desember i fjor, var ikke nok til å få fart på økonomien igjen. Dette har regjeringen tatt konsekvensene av, og 13. april i år fremmet den forslag om nye tiltak på tilsammen 117 milliarder dollar (se egen boks). Statsministeren uttalte at pakken var stor nok til at Japan vil kunne realisere den offisielle målsettingen på 3,3 prosent vekst i BNP for inneværende budsjettår (1. april 1993 til 31. mars 1994). Dette blir

imidlertid tilbakevist av uavhengige analytikere, som hevder at fordi pakken ikke inneholder lettelser i inntektsskatten, vil den heller ikke gi tilstrekkelige stimulanter til privat forbruk.

Foreløpige anslag for privat konsum i 1. kvartal viser nullvekst. Husholdningenes forbruk utgjør rundt 60 prosent av BNP. Prognosene peker mot en relativt svak utvikling i privat konsum i år, men et oppsving i veksten neste år til rundt 2 1/2 prosent.

Lav kapasitetsutnyttelse og redusert inntjening som følge av nedgangen i etterspørselen er medvirkende årsaker til en forventet nedgang i private investeringer utenom bolig i inneværende år, en tendens spørreundersøkelser blant store foretak bekrefter.

Boliginvesteringene ser ut til å ta seg opp. I mars økte igangsettingen av selveierleiligheter for første gang på to år, med en økning på over 8 prosent regnet fra året før. Den sterke økningen i antall igangsatte utleieboliger i siste halvdel av fjoråret fortsatte også i 1. kvartal i år, og gjenspeiler myndighetenes satsing på offentlig byggearbeid i stimuleringspakken. Veksten i igangsettingen av nye boliger var imidlertid noe svakere i april (1,1 prosent regnet fra samme måned året før). Prognosene for utviklingen i boliginvesteringer spriker betydelig, og spesielt NRI er pessimistiske, blant annet på basis av utsikter til et svakere arbeidsmarked.

Sammenliknet med andre OECD-land er imidlertid arbeidsledigheten i Japan svært lav; i februar var ledighetsraten 2,3 prosent. Men den siste nedgangsperioden har skapt større usikkerhet for arbeidstakere og rokket ved den tradisjonelle personalpolitikken i de store japanske konsernene. Det er stilt spørsmål om det er hensiktsmessig å opprettholde systemet med "livslang ansettelse", og det er tegn til at systemet med overføringer av overflødig arbeidskraft mellom bedrifter i samme

De økonomiske tiltakspakkene

Den japanske regjeringen offentliggjorde sin andre tiltakspakke på åtte måneder den 13. april i år. Tiltakene er iverksatt for å stimulere den økonomiske veksten og dempe proteksjonistiske tiltak fra EF og USA etter et rekordstort handelsoverskudd. Den siste stimuleringspakken er den mest omfattende i japansk historie, og utgjør

13 200 milliarder yen (117 milliarder dollar) eller 2 3/4 prosent av BNP. I tillegg vil allerede vedtatte bevilgninger til offentlige arbeidere bli fremskyndet. Tiltakene skal legges frem for nasjonalforsamlingen, og det er ventet at de vil bli vedtatt relativt raskt.

Den nye tiltakspakken følger stort sett det samme opplegget som pakken fra august 1992, slik følgende tabell viser.

	August 1992		April 1993	
	Trillioner yen	Prosent av BNP	Trillioner yen	Prosent av BNP
Totalt beløp	10,8	2,2	13,2	2,7
Investeringer og kjøp av land	7,9	1,6	8,8	1,8
Offentlige investeringer	6,3	1,3	7,6	1,6
Kjøp av land	1,6	0,3	1,2	0,2
Skattelettelser	-	-	0,2	-
Økte utlån fra Husbanken	0,8	0,2	1,8	0,4
Økte utlån fra banker med statstilknytning	2,1	0,4	2,4	0,5
Memo:				
Økte investeringer i offentlige bedrifter; elektrisitetsverk o.l.	0,7	0,1	0,6	0,1

Kilde: World Economic Outlook, IMF

Tiltakene vil ha forskjellige typer virkninger: økte offentlige investeringer og skattelettelser fører til økt etterspørsel og aktivitet i økonomien. Økte utlån fra bankene med statstilknytning vil stimulere privat etterspørsel i den grad utlånene representerer en subsidiering i forhold til det private kredittmarkedet. Kjøp av landeiendommer antas å påvirke tomteprisene og virke stimulerende på den store andelen av bedriftene som fikk sin egenkapital beskåret ved det siste store fallet i eiendomspriser.

De annonserte tiltakene ble godt mottatt på Børsen; aksjekursene gikk opp, og Nikkei-indeksen steg til over 20 000 for første gang på over ett år.

Ifølge regjeringens prognoser vil de siste tiltakene øke BNP-veksten med 2,6 prosentpoeng.

Dette blir imidlertid trukket i sterk tvil av uavhengige analytikere som anslår vekstbidraget til rundt 1 prosentenhet. Om lag 4900 milliarder yen (37 prosent av totalbeløpet) skal finansieres ved de store sparebeløpene som kanaliseres gjennom postverket til Det Statlige Investerings- og Låneprogrammet (se ØA nr.1 1993 for nærmere omtale av dette). Det er derfor reist spørsmål om hvor stor andel av tiltakspakken som utgjør nye bevilgninger og hvor mye som kun er resirkulering av midler. Enkelte analytikere peker dessuten på at en så sterk satsing på offentlige investeringer kan komme til å fortrenge privat virksomhet, noe som vil dempe effekten av stimulerings tiltakene og gi en uheldig balanse i økonomien på noe lengre sikt.

konsern blir benyttet i mindre grad enn tidligere. Et annet trekk ved den nåværende kraftige lavkonjunkturen er at det ikke bare er småbedrifter som har problemer. Også de store foretakene, spesielt innen tjenesteytende næringer, sliter som følge av det kraftige fallet i aksjekurser og eiendomspriser. Omfanget av nyansettelser innen disse sektorene er derfor meget lavt. Hittil har ikke den målte arbeidsledigheten i Japan økt i særlig grad, fordi kvinner

og eldre har forsvunnet ut av arbeidsstyrken. Men prognosene antyder at ledigheten vil øke i inneværende år; NRI anslår den til å nå opp i rundt 3 prosent ved utgangen av 1993.

Som følge av svak innenlandsk etterspørsel og en appresierende valuta, er konsumprisveksten svært lav; ved utgangen av april var 12-månedersveksten bare 0,9 prosent. For 1993 peker prognosene mot en prisstigning på rundt 1 prosent.

Driftsregnskapet for budsjettåret 1992 (1. april 1992 til 31. mars 1993) viste et rekordstort overskudd på 126 milliarder dollar, eller 3,3 prosent av BNP. Overskuddet skyldes først og fremst stort overskudd på handelsbalansen på 136 milliarder dollar. For 1993 peker prognosene mot en økning i eksportvolumet på rundt 2 prosent, mens det er ventet fall i importen på grunn av den lave etter-spørselen innenlands. Mye tyder derfor på fortsatt økning i handelsoverskuddet, noe foreløpige tall for april bekrefter. Dette vil trolig føre til negative reaksjoner fra den nye administrasjonen i USA, som allerede har bebudet en omlegging av handelspolitikken ved at det vil legges større vekt på bilateral balanse.

Tyskland (vest): Nedgang i den økonomiske aktiviteten

Lavkonjunktoren, som begynte i den vestlige delen av Tyskland sommeren 1991, ser ut til å bli ytterligere forsterket i 1993. Mens veksten i bruttonasjonalproduktet (BNP) er anslått til 0,5 prosent i 1992, viser foreløpige nasjonalregnskapstall for 1. kvartal i år den største kvartalsvise nedgangen i vest-tysk historie. Tallene publisert av Deutsche Institut für Wirtschaftsforschung (DIW) viser tilbakegang for alle viktige størrelser, og spesielt ser det ut til at investeringene er hardt rammet. Prognosene for BNP-veksten i 1993 er kraftig nedjustert de siste

månedene. De fleste prognoseinstituttene anslår nå en nedgang på 2 prosent, mens det føderale statistiske sentralbyrået venter et fall i BNP på hele 3 prosent i år. De fleste synes likevel å tro at Tyskland vil få fart på økonomien igjen kanskje allerede ved utgangen av inneværende år, slik at prognosene for neste år peker mot positiv vekst rundt 1 - 2 prosent.

De høye tyske rentene er trolig en hovedårsak til den negative utviklingen i investeringene. Etter flere renteøkninger i 1991, holdt rentene seg høye gjennom store deler av fjoråret. I september ble imidlertid diskontoen satt ned med 0,5 prosentpoeng til 8,25 prosent, etter uroen i de europeiske valutamarkedene. Bundesbank har i den senere tiden fulgt en forsiktig strategi og gradvis senket de offisielle rentesatsene. Den siste nedsettelsen kom 22. april, da Lombard-renten ble satt ned fra 9,0 til 8,5 prosent og diskontoen ble senket med 0,25 prosentpoeng til 7,25 prosent. Som følge av den svake utviklingen i tysk økonomi, er det ventet nye rentenedsettelser i løpet av inneværende år. Forventningene om omslaget i tysk økonomi rundt neste årsskifte er betinget av dette. Den tyske sentralbankens restriktive holdning til rentenedsettelser kan dels forklares med at veksten i pengemengden har ligget høyere enn deres mål (4,5 - 6,5 prosent vekst) og dels ved økende bekymring over det offentlige budsjettunderskuddet. Etter moderat vekst i årets tre første måneder økte pengemengden med 7,3 prosent (årlig rate) i april. Budsjettunder-

TYSKLAND (VEST): MAKROØKONOMISKE HOVEDTALL

Volumendring fra året før i prosent der ikke annet fremgår.

	1992	1993			1994	
	Regn- skap	LINK april	DRI april	6TI ¹⁾ mai	LINK april	DRI april
Privat konsum	0,8	-2,5	-2,0	-1,0	1,1	1,5
Offentlig konsum	2,5	0,6	0,8	0,0	0,8	0,4
Investeringer i fast realkapital	0,7	-4,3	-4,2	-2,5	-1,4	-1,2
Eksport	2,3	3,7	-1,0	-1,5	4,9	4,0
Import	4,2	0,9	-1,4	-1,0	3,8	4,4
Bruttonasjonalprodukt	0,5	-1,4	-2,0	-2,0	2,0	0,8
Driftsbalanse(nivå, prosent av BNP) ²⁾	-1,4	-1,0	-2,0	-1,8	-0,8	-2,0
Konsumprisvekst ³⁾	4,0	3,3	4,0	4,0	3,0	2,9
Arbeidsledighetsrate(nivå) ³⁾	5,9	7,6	7,7	7,6	7,8	8,8
Kortsiktig rente (prosent)	9,4	7,8	7,3	..	5,7	5,1
Langsiktig rente (prosent)	7,8	7,8	6,6	..	6,9	6,4

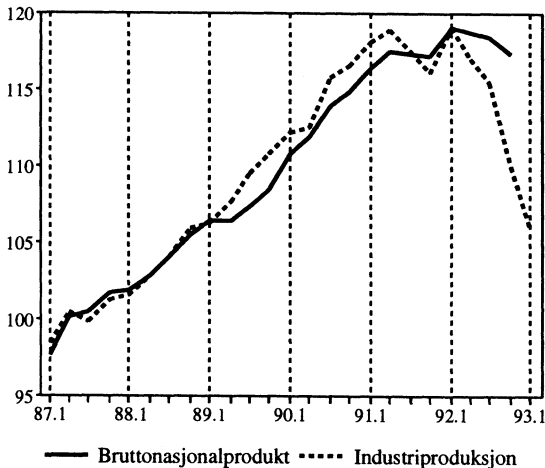
1) Basert på et gjennomsnitt av individuelle prognoser fra seks tyske prognoseinstitutter. Er en utvidelse av de tidligere 5TI ved at et institutt fra de østlige delstatene har sluttet seg til samarbeidet.

2) Prognosene fra DRI er fra februar.

3) Tallene for 6TI er et uveid gjennomsnitt av prognosene fra fem tyske forskningsinstitutter.

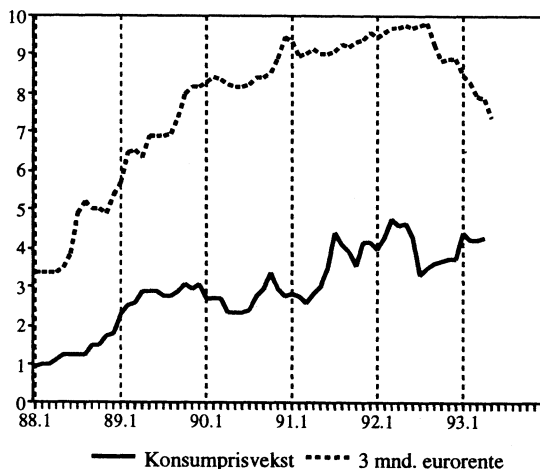
Kilder: LINK-prosjektet, Data Resources Inc. (DRI) og seks tyske forskningsinstitutter (6TI)

TYSKLAND: BRUTTONASJONALPRODUKT OG INDUSTRIPRODUKSJON. 1987=100. Sesongjusterte volumindekser

Kilde: OECD.

TYSKLAND: KONSUMPRISVEKST I PROSENT FRA SAMME MÅNED ÅRET FØR OG KORTSIKTIG RENTE

Kilde: OECD og Norges Bank.

skuddet er anslått til rundt 4 prosent av BNP i innværende år, og regjeringens forslag til innsparinger har skapt politisk uro. En annen årsak til sentralbankens tilbakeholdenhet er at inflasjonen ser ut til å holde seg høy, til tross for nedgang i innenlandsk etterspørsel.

Konsumprisene økte med 4,3 prosent i april (vekst fra ett år tidligere), og foreløpige tall tyder på at prisstigningen også i mai vil komme over 4 prosent. Det er særlig økningen i husleiene og prisene på offentlige tjenester som ligger bak denne utviklingen. Prognosene for konsumprisveksten antyder en økning på rundt 4 prosent i år og 3 prosent neste år.

Privat konsum gikk ned i 1. kvartal. Nedgangen skyldes trolig dels en fremskynding av innkjøp til 4.kvartal i fjor som følge av en bebudet avgiftsøk-

ning fra 1. januar i år. Men også svak utvikling i disponibel inntekt og større usikkerhet på arbeidsmarkedet, er av betydning. For hele 1993 er det ventet nedgang i privat konsum på 1 - 2 prosent, og prognosene peker mot en moderat konsumvekst i overkant av 1 prosent også i 1994.

Private investeringer falt med 3 prosent i 1.kvartal i år ifølge tall fra DIW. Det var særlig investeringer i maskiner og utstyr som utviklet seg negativt, med en nedgang på 4,5 prosent regnet fra kvartalet før. Men også investeringer i bygninger og anlegg, som utviklet seg gunstig mot slutten av fjoråret, gikk ned med rundt 1,5 prosent. Nylig publiserte korttidsindikatorer trekker i retning av fortsatt nedgang i investeringene. Blant annet har ordretilgangen til industrien, spesielt hos kapitalvareproduzentene, fortsatt den fallende tendensen fra fjoråret. Prognosene for investeringene i 1993 varierer imidlertid en god del. Mens "de seks store" tyske instituttene regner med en nedgang på 2,5 prosent, anslår DRI og LINK nå nedgangen til å bli betydelig større, i overkant av 4 prosent. Selv om prognosene regner med oppgang i tysk økonomi i 1994, antas nedgangen i investeringene å fortsette også neste år.

Arbeidsledigheten viste en nedgang på 26 000 personer i april. Denne nedgangen var mindre enn ventet, og de sesongjusterte tallene viste en liten oppgang i ledigheten. Det totale antallet ledige var i april 2,2 millioner personer. Dette gir en arbeidsledighetsrate på 7,1 prosent, ned 0,1 prosentpoeng fra måneden før. Det er ventet høyere arbeidsledighet i tiden fremover; prognosene peker mot en rate i overkant av 7 1/2 prosent i 1993 og noe høyere i 1994.

Foreløpige tall for 1.kvartal i år viser at eksportnedgangen som begynte mot slutten av fjoråret, har fortsatt så langt i år. Ordretilgangen til eksportsektoren falt med over 4 prosent i mars regnet fra måneden før. En oppgang i eksporten hemmes av forverret konkurranseevne som følge av appresieringen av valutaen og høyere inflasjon enn viktige handelspartnere. For 1993 anslår DRI en nedgang i eksporten rundt 1 prosent, mens prognosene er adskillig mer optimistiske for 1994.

Importen utviklet seg også svakt i 1. kvartal; foreløpige tall antyder en nedgang på 2 prosent regnet fra kvartalet før. Som følge av svekkelsen av innenlandsk etterspørsel er prognosene for importveksten nedjustert, og de fleste regner nå med en nedgang i 1993 på rundt 1 prosent.

Underskuddet på driftsregnskapet med utlandet (gjelder hele Tyskland) økte noe i 1992, og utgjorde i fjor om lag 1,5 prosent av BNP. En ytterligere svekkelse av utenriksøkonomien er ventet i 1993, underskuddet på driftsregnskapet var 23,6 prosent større i årets to første måneder enn i samme periode i fjor.

De østlige delstatene: Fortsatt høy arbeidsledighet.

Hvis det fokuseres på vekstrater, har situasjonen lysnet noe i de østlige delstatene det siste året. Foreløpige nasjonalregnskapstall viser at veksten i BNP var på 6,8 prosent i fjor, mens det for inneværende år er ventet en BNP-vekst på rundt 5 1/2 prosent.

Men fortsatt ligger industriproduksjonen på et meget lavt nivå. De fleste bedriftene har hatt negativ utvikling i inntjeningen den senere tiden. Dette gjelder i særlig grad foretak som fortsatt kontrolleres av Treuhandanstalt. Et hovedproblem er at disse bedriftene mangler både styringsfrihet og finansielle ressurser til å foreta nødvendig omstrukturering. Men også nylig privatiserte bedrifter sliter, som følge av at de nye eierne har påtatt seg forpliktelser basert på at markedsutviklingen skulle utvikle seg gunstigere enn det som faktisk har blitt tilfellet.

DIW har beregnet at i 1993 vil lønnskostnadene i de østlige delstatene utgjøre 124 prosent av BNP mot en tilsvarende rate på rundt 70 prosent i vest. De østlige delstatene er følgelig helt avhengige av vestlig næringsliv for investeringer, og foretak i vest eier en stor andel av de privatiserte bedriftene. Dette gjør at beslutninger om å foreta nedskjæringer i arbeidsstokken stadig oftere fører til konflikter internt i foretakene med utgangspunkt i uenighet om reduksjonene skal gjøres i øst eller vest.

Det er særlig metall-, elektro- og stålindustrieksportorene som har dårlig produktivitet, med lønnsutgifter per produsert enhet som er rundt 70 prosent høyere enn i tilsvarende sektorer i de vestlige delstatene. Den nylig avsluttede streiken som IG Metall gjennomførte i de østlige delstatene, resulterte imidlertid i en oppbremsing av lønnsøkningen. Den tidligere inngåtte avtalen fra mars 1991 som arbeidsgiversiden ensidig sa opp i januar, sikret lønnstakerne 80 prosent av lønnen i vest innen 1. april i år (tilsvarende lønnstillegg på 26 prosent). Fristen for en slik lønnsutjevning er nå utsatt til desember for metall- og elektroindustrien, mens stålarbeiderne når 80 prosent av det vestlige lønnsnivået allerede i juni i år og 90 prosent i oktober 1994. Full likhet i lønnsnivået som skulle vært gjennomført i løpet av neste år, er utsatt til april 1996 for alle gruppene. Dessuten er det innført en klausul om at bedrifter som har spesielt store vansker, skal kunne få dispensasjon fra avtalen.

I bygg- og anleggsektoren bedret situasjonen seg vesentlig gjennom 1992. Totalt for fjoråret økte investeringene i bygninger og anlegg med over 34 prosent. Ordretilgangen for næringen er god for inneværende år, og det er ventet fortsatt økt aktivitet.

Det er fremdeles stor arbeidsledighet i de østlige delstatene. I april gikk ledigheten ned med 22 700 personer, slik at det da var i underkant av 1,2 millioner arbeidsløse, tilsvarende en ledighet på 14,7 prosent av arbeidsstyrken. Mørketallene er imidlertid store. Mange tusen er på tiltak, arbeider deltid eller har rett og slett trukket seg fra arbeidsmarkedet. Med den store avhengigheten av de statlige overføringene som fortsatt eksisterer, og større nedgang i de vestlige delstatene, er det lite trolig at situasjonen på arbeidsmarkedet forbedres i særlig grad i løpet av 1993.

Storbritannia: Svake tegn til oppgang

Foreløpige anslag indikerer en vekst i bruttonasjonalproduktet (BNP) i 1.kvartal i år på 0,3 prosent regnet fra foregående kvartal. Hvis virksomheten i olje og gass-sektoren holdes utenfor, var veksten 0,7 prosent. Nedgangen i britisk økonomi som har vart siden 1990, ser derved ut til å ha stoppet opp. Prognosene for inneværende år peker oppover, med vekstanslag mellom 1,2 og 1,9 prosent.

Tilgjengelig korttidsstatistikk synes også å antyde at fremtiden for britisk økonomi er lysere. Innenlandsk ordretilgang gikk opp i 1. kvartal, samtidig som ordretilgangen til eksportindustrien viste den største veksten på tre år. Industriproduksjonen økte i årets to første måneder, og tallene for grossistenes lagerhold viste nedgang i april. Detaljhandelen vokste med 2,4 prosent i 1.kvartal regnet fra foregående kvartal. Riktignok falt detaljhandelen igjen med 0,3 prosent fra mars til april, men samtidig viste konsumentbarometeret økt tro på økonomisk oppgang blant forbrukerne.

Etter å ha utviklet seg svakt i første halvår i fjor, snudde utviklingen i privat konsum i 3.kvartal. Den positive trenden synes å ha holdt seg til og med 1.kvartal i år, da forbruket er anslått å ha steget med 0,5 prosent fra kvartalet før. Prognosene tyder på en vekst i privat konsum i overkant av 1 prosent i 1993, og noe høyere neste år.

Private investeringer i fast realkapital økte med 0,3 prosent i 1.kvartal fra 4.kvartal i fjor, etter moderat oppgang også gjennom siste halvår i fjor. Prognosene peker mot en oppgang i private investeringer på 1 1/4 - 2 prosent i inneværende år, og en vekst rundt 5 prosent neste år. Dette er en klar oppjustering av prognosene fra januar.

En viktig faktor bak det lysere investeringsbildet er renteutviklingen. Etter at Storbritannia forlot ERM i september 1992, har sentralbankrentene blitt satt ned fem ganger, sist i januar da signalrenten ble senket til 6 prosent. Det kortsiktige rentenivået har falt med om lag 4 prosentpoeng fra i fjor sommer og var ved utgangen av mai rundt 6 prosent. Prognosene peker mot at de kortsiktige rentene vil holde seg på dette nivået i 1993. Nivået på de langsiktige

STORBRITANNIA: MAKROØKONOMISKE HOVEDTALL

Volumendring fra året før i prosent der ikke annet fremgår

	1992	1993			1994		
	Regn- skap	NIESR mai	LINK april	DRI april	NIESR mai	LINK april	DRI april
Privat konsum	0,2	1,0	1,1	1,7	2,5	1,2	1,9
Offentlig konsum	3,4	0,8	1,2	1,2	1,4	0,9	2,1
Investeringer i fast realkapital	-0,6	1,3	2,1	1,4	5,5	4,7	5,7
Eksport	1,9	6,3	6,3	5,2	6,7	4,2	4,1
Import	5,1	5,2	5,8	5,0	6,8	2,2	5,4
Bruttonasjonalprodukt	-0,6	1,9	1,4	1,2	3,2	3,1	2,5
Driftsbalanse (nivå, prosent av BNP)	-2,0	-3,3	-2,2	-2,7	-3,2	-3,3	-1,7
Konsumprisvekst ¹⁾	4,7	3,9	2,2	3,5	4,8	4,2	4,4
Arbeidsledighetsrate (nivå)	9,9	10,8	11,3	11,0	10,5	10,9	11,2
Kortsiktig rente(prosent)	9,6	6,1	..	5,9	6,6	..	6,3
Langsiktig rente(prosent)	9,1	8,7	7,3	7,9	8,8	9,1	8,4

1) Gjelder Retail Price Index (RPI) eksklusive renteutgifter til bolig

Kilder: National Institute of Economic and Social Research (NIESR), LINK-prosjektet og Data Resources Inc. (DRI)

rentene, som er vel så viktige for husholdninger og næringsliv, har gått ned med rundt 1 prosentpoeng etter at Storbritannia forlot ERM. I slutten av mai lå renten på 10 års obligasjoner på 8,1 prosent, etter å ha ligget 40 basispoeng lavere i mars. Denne siste oppgangen kan ha sammenheng med publiseringen av et revidert anslag på offentlig underskudd for budsjettåret 1992/93 (1. april til 31. mars) på hele 36,5 milliarder pund eller 6 prosent av BNP, og med et antatt lånebehov for neste budsjettår på om lag 50 milliarder pund (8 prosent av BNP). Prognosene peker mot en oppgang i de langsiktige rentene til et nivå på rundt 8 1/2 prosent i 1994.

Konsumprisene målt ved Retail Price Index (RPI) eksklusive renteutgiftene, falt med 0,6 prosentpoeng fra mars til april, slik at veksten fra samme måned året før var på 2,9 prosent. Lave sesongbestemte priser på matvarer trakk prisveksten ned. Regjeringens målsetting er å holde inflasjonen, renset for virkninger av avgiftsendringer, i området 1 - 4 prosent. Ser man på RPI inklusive boligutgiftene, økte denne indeksen i april 1,3 prosent fra samme måned året før. Det er ventet at depresieringen av pundet etter at Storbritannia forlot ERM i september i fjor, vil slå ut i tiltakende prisvekst i løpet av siste halvdel av inneværende år. DRI anslår konsumprisveksten eksklusive boligutgifter til å bli 3,5 prosent i 1993 og om lag 1 prosentpoeng høyere neste år.

Utviklingen på arbeidsmarkedet har gått i positiv retning den senere tiden. Antall ledige falt med henholdsvis 25 500 og 25 800 i februar og mars,

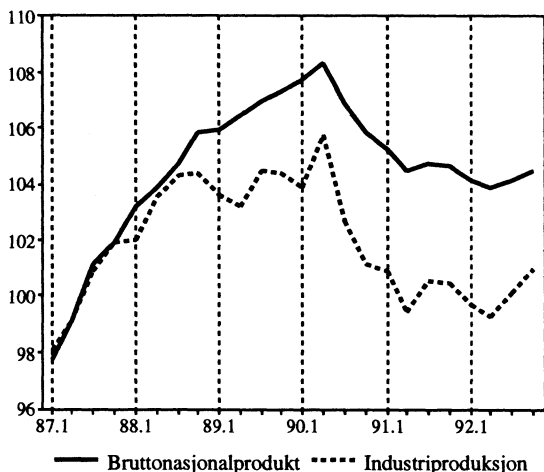
mens det ble registrert ytterligere nedgang på 1400 personer i april. Det totale antallet ledige var da 2,94 millioner personer, tilsvarende en ledighetsrate på 10,5 prosent. Industrisysselettingen økte med 5000 i mars, den tredje måneden på rad med vekst i denne næringen. NIESR regner med at ledigheten vil endre seg lite gjennom resten av 1993, for deretter gradvis å avta neste år etter hvert som den økonomiske oppgangen styrkes.

Eksporten ser ut til å ha vist oppgang i 1.kvartal, men på grunn av omleggingen av statistikkproduksjonen i EF-landene, foreligger kun opplysninger for eksporten til land utenfor dette området. Denne handelen utgjør noe under halvparten av Storbritannias utenrikshandel. Regnet i forhold til 4.kvartal i fjor økte eksportvolumet, der olje er ekskludert, med 5,5 prosent i 1.kvartal, mens importvolumet (utenom olje) økte med rundt 3 prosent. Tallene for den totale handelen blir først publisert i slutten av juni.

Prognosene peker mot en fortsatt vekst i eksportvolumet for inneværende år på 5 - 6 prosent, mens det er ventet noe svakere utvikling neste år. For importvolumet anslår prognoseinstituttene en økning på i overkant av 5 prosent i år.

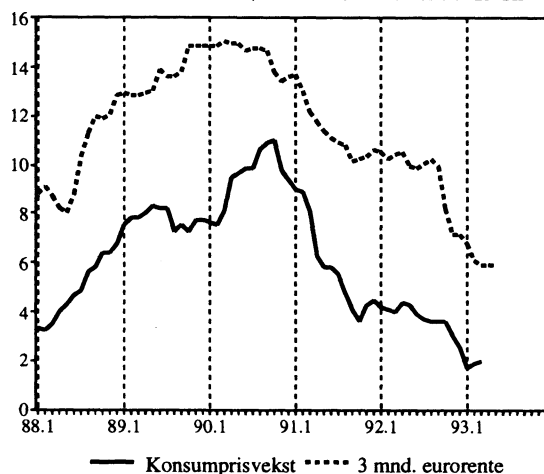
Den svake utviklingen i britisk økonomi de siste årene, og spesielt stagnasjonen i tradisjonelle eksportnæringer, har ført til en betydelig svekkelse i utenriksøkonomien. Det er fortsatt ventet stort underskudd på driftsregnskapet med utlandet. Den antatte økningen i eksportvolumet vil bli utliknet av en økning i importprisene som følge av depresierin-

STORBRITANNIA: BRUTTONASJONALPRODUKT OG INDUSTRIPRODUKSJON
1987=100. Sesongjusterte volumindekser

Kilde: OECD.

STORBRITANNIA: KONSUMPRISVEKST I PROSENT FRA SAMME MÅNED ÅRET FØR OG KORTSIKTIG RENTE

Kilde: OECD og Norges Bank.

gen av pundet. DRI venter derfor et underskudd i driftsregnskapet på 23,4 milliarder dollar, eller 2,7 prosent av BNP, for 1993, men en forbedring til -20,9 milliarder dollar (1,7 prosent av BNP) neste år. NIESR er adskillig mer pessimistiske og anslår underskuddet i utenriksøkonomien til å havne i overkant av 3 prosent av BNP både inneværende og neste år.

Sverige: Store offentlige underskudd og svak vekst

Den svenske regjeringen la i slutten av april fram sin Kompletteringsproposisjon med prognoser for svensk økonomi for perioden 1993-1998, og en

plan for å redusere underskuddet i offentlig sektors balanser, som i år trolig vil utgjøre nærmere 196 mrd. SEK (13,4 prosent av BNP). Veksten i BNP er anslått til -1,7 prosent i 1993, det samme som for årene 1991 og 1992. En sterk eksportvekst og redusert fall i innenlandsk etterspørsel neste år er ventet å trekke BNP-veksten opp til om lag 1 prosent.

Husholdningenes disponible realinntekter er antatt å falle med om lag 4 prosent i 1993 som følge av redusert sysselsetting, økte skatter og innstramninger i en rekke trygdeordninger. Økt inflasjon bidrar også til å redusere realverdien av husholdningenes inntekter. For 1994 regnes det med en ytterligere nedgang i disponibel realinntekt på om lag 0,5 prosent. Tatt i betraktning at arbeidsledigheten ventes å øke, og at det fortsatt er usikkert om bunnen i boligmarkedet er nådd, kan anslagene for privat konsum fra Konjunkturinstituttet (KI) og Finansdepartementet (FD) virke optimistiske. De regner med et fall i konsumet på 3,5 prosent i år og om lag 0,5 prosent neste år.

Lav kapasitetsutnyttelse, høye renter og fallende priser både på bolig- og næringseiendommer, har bidratt til den svake investeringsutviklingen de seneste årene. For 1993 ligger det an til en nedgang i bruttoinvesteringene på om lag 10 prosent. Boliginvesteringene ventes å falle med 30 prosent i år og rundt 40 prosent neste år, mens omslaget i industriinvesteringene antas å komme allerede i år som følge av økt eksportvekst.

Den sterke depresieringen av den svenske kronen etter at den ble frikoblet fra ECU (16 prosent pr. 27/5-93) vil sammen med en sterk produktivtetsvekst og redusert arbeidsgiveravgift gi en bedring i svensk industris konkurranseevne i størrelsesorden 20-25 prosent fra 1992 til 1993. Det regnes med at en del av denne konkurranseevneforbedringen vil bli tatt ut i høyere fortjenestemarginer, men det ventes også betydelig eksportvekst både i 1993 og 1994 (hhv. 5-6 og 10 prosent regnet i volum).

Importveksten er anslått å bli negativ i 1993 som følge av svak innenlandsk etterspørsel, men blant annet økt eksportvekst neste år ventes å trekke importveksten opp fra om lag -1,5 prosent i år til rundt 4 prosent i 1994.

En kraftig bedring av handelsbalansen (fra 35 mrd. SEK i 1992 til over 80 mrd. SEK i 1994) er ventet å føre til at det blir overskudd på driftsbalansen i 1994 til tross for sterk vekst i renteutgiftene. Finansdepartementet venter en bedring i driftsbalansen tilsvarende 2,5 prosent av BNP fra 1993 til 1994, mens SE-Banken regner med en tilsvarende bedring på 1,5 prosent.

Anslagene for arbeidsledigheten for 1993 er stadig blitt justert oppover, og tilsvarer nå om lag 7-8 prosent av arbeidsstyrken. Selv om det ventes en viss sysselsettingsvekst er dette ikke nok til å forhindre vekst i arbeidsledigheten neste år. Økt sat-

SVERIGE: MAKROØKONOMISKE HOVEDTALL
 Volumendring fra året før der ikke annet framgår

	1992	1993			1994		
	Regn- skap	SEB Mar	KI Mar	FD Mar	SEB Mar	KI Mar	FD Mar
Privat konsum	-1,9	-4,0	-3,5	-3,5	-2,0	-0,5	-0,2
Offentlig konsum	0,3	0,1	-1,5	-1,0	-0,6	-0,8	-1,4
Bruttoinvesteringer	-11,0	-9,5	-10,3	-8,9	-4,4	-6,5	-5,7
Eksport	2,0	6,0	6,1	4,7	7,5	9,5	9,0
Import	1,1	0,0	-1,3	-1,6	2,5	4,0	3,5
Bruttonasjonalprodukt	-1,7	-1,5	-1,6	-1,7	0,7	1,2	1,2
Driftsbalanse (nivå, prosent av BNP)	-2,1	-1,0	-0,7	-0,2	0,5	2,0	2,3
Konsumprisvekst	2,3	5,4	5,2	5,5	4,9	3,3	3,5
Arbeidsledighetsrate (nivå)	5,3	7,3	8,0	6,9	8,6	8,8	7,0

Kilde: SE-banken (SEB), Konjunkturinstituttet (KI) og Finansdepartementet (FD).

sing på ulike arbeidsmarkedstiltak kan forhindre at den registrerte ledigheten øker vesentlig, men regjeringen anslår selv at arbeidsledigheten inklusive tiltakene vil øke fra 12,5 prosent av arbeidsstyrken i 1993 til 14 prosent i 1994.

Til tross for en betydelig depresiering av den svenske kronen og økning i indirekte skatter og avgifter regnes det ikke med at prisstigningstakten vil komme opp i mer enn om lag 5,5 prosent i 1993. Svak innenlandsk etterspørsel er antatt å føre til at eksportører til Sverige blir presset til å sette ned prisene, og til at svenske importører vil redusere sine marginer for å ikke miste for store markedsandeler. Den "underliggende" inflasjonstakten antas å være svært moderat. En reduksjon i "turist-momsen" fra 21 til 12 prosent fra 1. juli 1993 vil kunne bidra til å dempe prisstigningen i resten av 1993. Momssenkingen gjelder blant annet innenriksreiser og overnattinger på hoteller og campingplasser. Neste år ventes veksten i konsumprisindeksen å bli om lag 3,5 prosent.

Revidert finansplan

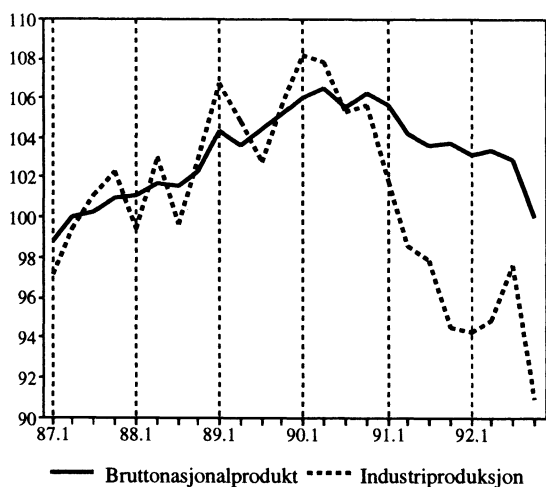
I Revidert finansplan for perioden 1994-1998, som er en del av Kompletteringsproposisjonen, foreslo regjeringen tiltak som er ment å bedre de offentlige finansene med 81 mrd. SEK i perioden 1994-1998. Dette kommer i tillegg til de tiltakene som ble lagt fram i forbindelse med valutauroen sist høst.

Overføringer til kommunene vil bli sterkt redusert i 1994. Statlig konsum er dessuten antatt å falle med om lag 0,5 prosent i 1993 og med ytterligere 1 prosent i 1994, målt i faste priser. Noe sterkere vekst neste år bidrar til å øke skatteinntektene i

1994. Overføringer til finansnæringen, som fram til våren 1993 har utgjort 44 mrd. SEK i kapitaltilskudd og 30 mrd. SEK i garantier, er ikke ventet å belaste budsjettene ut over 1993. Dette vil gi et viktig bidrag til redusert budsjettunderskudd neste år. I tillegg vil en generell bedring av økonomien bidra til å øke skatteinntektene i 1994.

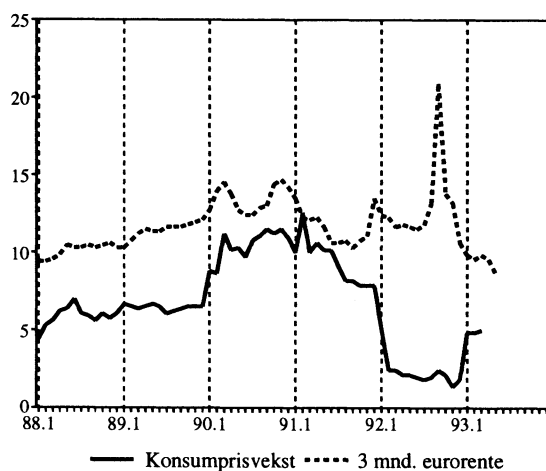
I regjeringens Finansplan for perioden 1994-1998 er offentlig sektors underskudd splittet opp i en strukturell og en konjunkturrell del. Den svenske regjeringen regner med at mellom 110 og 120 mrd. SEK av underskuddet i 1993 skyldes den svake konjunktursituasjonen landet er inne i, sammenlignet med et år med normal kapasitetsutnyttelse. I sine prognoser er regjeringen optimistisk med hensyn til å få redusert den konjunkturbestemte delen av budsjettunderskuddet. Den legger også til grunn at en rekke av de reformene som er gjennomført de siste årene, har bidratt til å øke vekstpotensialet for svensk økonomi. Dette, sammen med en "normalisering" av husholdningenes sparerate over perioden, er beregnet å resultere i en BNP-vekst på om lag 3 prosent i året i perioden 1995-1998. Dette til tross for at det er lagt inn et fall i offentlig konsum med 1 prosent hvert år i denne perioden. Fra flere miljøer er det blitt hevdet at regjeringens prognoser er for optimistiske, og at det kreves sterkere tiltak for å få ned de store underskuddene på de offentlige budsjettene. Regjeringen er dessuten avhengig av støtte fra Ny Demokrati eller Sosialdemokraterna for å få gjennom de tross alt betydelige innsparinger som ligger i Finansplanen. Mulighetene for slik støtte vil sannsynligvis bli mindre jo nærmere vi kommer valget på ny Riksdag høsten 1995.

SVERIGE: BRUTTONASJONALPRODUKT OG INDUSTRI-
PRODUKSJON. 1987=100. Sesongjusterte volumindekser

Kilde: OECD.

SVERIGE: KONSUMPRISVEKST I PROSENT FRA
SAMME MÅNED ÅRET FØR OG KORTSIKTIG RENTE

Kilde: OECD og Norges Bank.

Danmark: Offentlig tiltakspakke kan gi økt vekst.

Som varslet før folkeavstemningen om den reviderede Maastricht-avtalen 18. mai, la regjeringen 19. mai fram en tiltakspakke for perioden 1993-1998 med sikte på å øke veksttakten i dansk økonomi og redusere ledigheten.

Danskenes tiltakspakke

De viktigste elementene i denne tiltakspakken er en skattereform med reduserte marginalsattesatser, økte trygdeavgifter, økte miljøavgifter, og en arbeidsmarkedsreform med flere tiltaksplasser og større muligheter for lønnet permisjon.

Skattereformen reduserer den effektive marginals-katten på arbeidsinntekter med fra 3-9 prosentpoeng. Trygdeavgifter betalt av lønnstagerene øker og bidrar således til å finansiere deler av skatteletelsen. Fra 1997 vil det bli innført en trygdeavgift på 0,3 prosent av bedriftenes brutto inntekter, som skal være med på å finansiere utgiftene til arbeidsledighetstrygdene. Denne vil øke til 0,6 prosent i 1998. Det foreslås også økninger av miljøavgiftene på blant annet bensin.

Skattereformen er ikke fullfinansiert de første årene og innebærer dermed en skattelette, primært til husholdningene, på om lag 4-5 mrd. DKK i hvert av årene 1994 og 1995.

Arbeidsmarkedsreformen tar utgangspunkt i at den strukturelle ledigheten i Danmark er beregnet til å ligge rundt 8-9 prosent av arbeidsstyrken. For å redusere den strukturelle ledigheten ønsker regjeringen å satse på tiltak som øker kvalifikasjonene til de arbeidsledige. I motsetning til svenskene, legger den danske regjeringen derimot ikke opp til å redusere nivået på trygdeytelsene. I tillegg til økt vekt på tiltaksarbeid vil regjeringen utvide mulighetene til permisjoner for yrkesaktive som vil ha videreutdanning og for foreldre med små barn. Dessuten økes kapasiteten i utdanningssystemet med 20.000 plasser, tilsvarende 0,7 prosent av arbeidsstyrken.

Arbeidsmarkedsreformen er beregnet å redusere arbeidsledigheten med 23.000 personer. Størstedelen av denne effekten kommer gjennom redusert arbeidstilbud. Siden dette til dels er tiltak som ikke er prøvet før, vil størrelsen på effektene være usikre.

I tillegg til skattereformen og arbeidsmarkedsreformen har regjeringen bl.a. foreslått å framskynde investeringer i infrastruktur og å subsidiere vedlikeholdsarbeider på private boliger. Det legges også opp til bedre finansiering ved kjøp av boliger.

Den danske regjeringen er tydelig opptatt av å poengtere at tiltakene er forenlig med en stabil kronekurs og synkende renter, til tross for at de svekker driftsbalansen og den offentlige budsjettbalansen. De automatiske stabilisatorene i økonomien antas å bedre de offentlige budsjetter på lang sikt, og overskuddet på driftsbalansen vil fortsatt være solid.

Siden den danske regjeringen har et flertall bak seg i Folketinget bør det være relativt uproblematisk å få gjennom forslagene.

Utsiktene for dansk økonomi

Av de prognosene som er vist i tabellen er det bare Økonomiministeriet (ØM) som har kunnet ta hensyn til effektene av regjeringens tiltakspakke. ØM har anslått at tiltakene vil bidra til å øke BNP med 0,2 prosent i 1993 og med hele 1,3 prosent i 1994.

DANMARK: MAKROØKONOMISKE HOVEDTALL
 Volumendring fra året før der ikke annet framgår

	1992	1993			1994		
	Regn- skap	DDB Mar	BIK Mai	ØM Mai	DDB Mar	BIK Mai	ØM Mai
Privat konsum	1,5	0,8	1,5	1,3	2,3	2,0	4,3
Offentlig konsum	1,6	2,3	1,5	2,2	2,0	1,5	2,0
Private investeringer (eks. boliger)	-13,4	-11,0	-7,0	-2,0	2,6	6,0	6,5
Boliginvesteringer	-4,7	-0,1	5,0	5,7	2,6	5,5	8,4
Offentlige invest.	0,5	9,0	6,0	11,4	7,0	7,0	7,6
Eksport	3,7	-0,9	0,0	-0,8	2,4	2,5	3,8
Import	0,2	-0,3	0,5	0,1	3,0	3,5	6,9
Bruttonasjonalprodukt	1,1	0,0	0,5	0,8	2,3	2,0	3,4
Driftsbalanse (nivå, prosent av BNP)	3,2	3,0	3,5	3,2	3,6	3,6	2,4
Konsumprisvekst	2,1	0,9	1,0	1,2	1,4	2,0	2,8
Arbeidsledighetsrate (nivå)	11,1	12,1	12,3	12,0	12,1	12,1	11,1

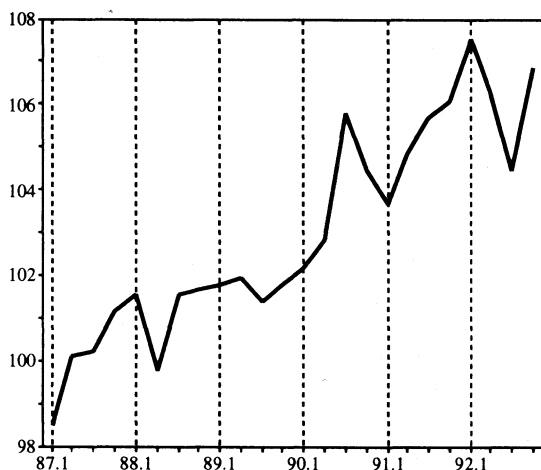
Kilde: Den Danske Bank (DDB), Bikuben (BIK) og Økonomiministeriet (ØM).

Svakere utsikter for internasjonal økonomi, og spesielt i Tyskland, har ført til en nedjustering av anslagene for BNP-veksten i Danmark for 1993. Utviklingen i privat konsum i første halvdel av 1993 er også svakere enn tidligere anslått. For hele 1993 regnes det nå med en BNP-vekst på fra 0-1 prosent, mens impulser fra den offentlige tiltakspakken og reduserte renter er antatt å trekke veksten betydelig oppover neste år.

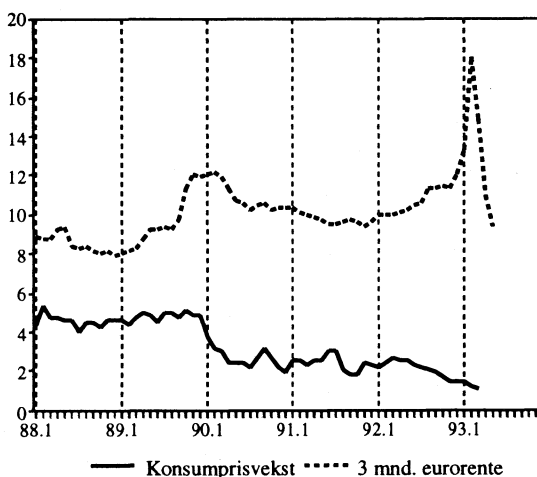
Usikkerheten om Danmarks framtidige posisjon i EF-samarbeidet har trolig bidratt til den svake utviklingen i investeringene og privat konsum hittil i år. For hele 1993 anslås veksten i privat konsum til 1-1,5 prosent. Økonomiministeriet regner med en konsumvekst på hele 4,5 prosent i 1994. Dette er dels et resultat av økt inntektsvekst som følge av

skattereformen og reduserte renteutgifter, men hviler også på en antagelse om at økte boligpriser og redusert ledighet vil gjøre husholdningene mer villige til å konsumere enn de har vært de senere årene. De andre prognoseinstituttene opererer med en konsumvekst i 1994 på 2-2,5 prosent. Dette tilsvare veksttakten midt på 1980-tallet.

Anslagene for investeringsveksten spriker betydelig mellom prognoseinstituttene. Dette gjenspeiler bl.a. usikkerhet om når, og i hvilken grad, reduserte renter slår ut i økte investeringer og oppgang i boligprisene. I tillegg er det usikkerhet rundt hvor mange investeringsprosjekter som har vært utsatt i påvente av Maastricht-avstemningen. ØM regner med et fall i de private bruttoinvesteringene (utenom boliger) på 2 prosent i år, og en vekst på 6,5

DANMARK: BRUTTONASJONALPRODUKT
 1987=100. Sesongjustert volumindeks

Kilde: OECD.

DANMARK: KONSUMPRISVEKST I PROSENT FRA SAMME MÅNED ÅRET FØR OG KORTSIKTIG RENTE

Kilde: OECD og Norges Bank.

prosent neste år, mens Den Danske Bank i sin prognose fra mars regnet med en vekst på henholdsvis -11 og 2,3 prosent i de to årene.

Etter flere år med sterk vekst i dansk eksport ligger det an til om lag uendret eller svakt fallende eksportvolum i 1993. Konjunkturedgang i flere av Danmarks viktigste eksportland, spesielt Tyskland, er viktigste årsak til dette. En effektiv appresiering av den danske kronen bidrar også til å holde eksportveksten nede i år. Neste år regnes det med økt eksportvekst, under forutsetning av at omslaget i europeisk økonomi kommer i andre halvår i år.

Veksten i konsumprisene antas å komme ned mot 1 prosent i 1993. Dette skyldes dels svak lønnsvekst, men også at appresieringen av den danske

kronen har bidratt til lavere importprisvekst. I 1994 vil de økte miljøavgiftene og en viss effektiv depreciering av den danske valutaen kunne trekke konsumprisveksten opp mot 3 prosent.

Den danske regjeringen håper med sin tiltakspakke å få snudd den negative trenden i arbeidsledigheten i 1994. Målt i antall personer har ledigheten i Danmark nå økt hvert år siden 1986 og var i 1992 kommet opp i 317.000 personer, eller 11,1 prosent av arbeidsstyrken. I år ligger det an til ytterligere økning i ledighetsraten til om lag 12 prosent. Regjeringen regner med å kunne redusere ledigheten til rundt 11 prosent av arbeidsstyrken i 1994.

Internasjonale markedsforhold

Internasjonale varemarkeder

Oljemarkedet

Oljemarkedet var på slutten av fjoråret preget av tilbudsoverskudd og fallende priser på råolje. Denne markedssituasjonen holdt seg til noe ut i januar, da prisen på Brent Blend nådde sin bunnnotering hittil i år på snaue 17 dollar pr. fat. Mot slutten av januar ble imidlertid forventningene til forbruksutviklingen i første halvdel av 1993 oppjustert. Sammen med antakelser om at OPEC kom til å foreta relativt store produksjonsbegrensninger på sitt ordinære møte i februar, førte dette til en markert prisstigning på råolje frem mot OPEC-møtet. På denne bakgrunnen besluttet OPEC i februar i år å redusere sin produksjon til 23,6 millioner fat pr. dag, en nedgang på 1,5 millioner fat pr. dag fra kvotene for 1. kvartal i år. Dette produksjonskuttet var noe mindre enn ventet, men etter hvert som de avtalte produksjonsbegrensningene gradvis ble iverksatt økte råoljeprisene, og ved inngangen til mars var de kommet opp i 19 dollar pr. fat. Den stabile råoljeprisen i de påfølgende månedene reflekterer at oljemarkedet har vært i

rimelig god balanse med få uforutsette begivenheter.

Frem til april i år klarte OPEC-landene å redusere produksjonen med de avtalte 1,5 millioner fat pr. dag. Men ettersom landenes samlede produksjon lå for høyt ved avtalens inngåelse, produserte OPEC i april fortsatt drøyt 1/2 millioner fat pr. dag over avtalte kvoter. Overproduksjonen var særlig stor i Iran.

Foreløpige tall fra IEA tyder på at oljelagrene i OECD-området i begynnelsen av mars i år lå på 459 millioner tonn, noe som tilsvarer 97 dagers forbruk. Dette er 6 millioner tonn høyere enn nivået ett år tidligere. Relativt store lageruttak for enkelte produkttyper i februar og mars førte til at produktlagrene ved utgangen av mars var noe lavere enn på samme tid i 1992.

Tall fra IEA tyder på at det har vært en svakt tiltakende vekst i etterspørselen etter råolje i OECD-området hittil i år. Mens veksten i etterspørselen var på bare 1/2 prosent fra 1. kvartal 1992 til 1. kvartal 1993, ventes årsveksten å øke til drøye 1,5 prosent i 2. kvartal i år. Tendensen til tiltakende vekst i etterspørselen i OECD-området skyldes særlig at etterspørselen i Nord-Amerika igjen

ETTERSPØRSEL ETTER OG TILBUD AV OLJE¹⁾

Millioner fat pr. dag

														Prognoser		
	90.1	90.2	90.3	90.4	91.1	91.2	91.3	91.4	92.1	92.2	92.3	92.4	93.1	93.2	93.3	93.4
Etterspørsel	67,4	64,6	65,7	65,6	67,5	65,0	65,2	68,3	68,6	65,4	65,7	68,0	68,3	66,0	66,4	69,2
OECD	38,7	36,8	38,1	37,7	38,5	36,9	37,2	39,2	39,4	37,1	38,1	39,7	39,6	37,8	38,5	40,3
Europa	13,2	12,6	13,0	12,9	13,6	13,1	12,8	14,1	14,0	12,9	13,5	13,8	13,9	13,1	13,4	13,9
Nord-Amerika	19,0	18,7	19,1	18,6	18,2	18,1	18,8	18,9	18,7	18,5	18,8	19,5	18,9	18,9	19,3	19,9
Stillehavsområdet	6,5	5,5	6,0	6,2	6,7	5,7	5,6	6,3	6,7	5,7	5,8	6,5	6,8	5,8	5,8	6,5
Resten av verden	28,7	27,8	27,6	27,9	29,0	28,1	28,0	29,1	29,2	28,3	27,6	28,3	28,7	28,2	27,9	28,9
Tilbud	68,3	67,5	65,1	67,0	67,1	65,9	66,6	67,4	67,3	66,1	66,9	67,9	67,6	..	..	..
OPEC ²⁾³⁾	25,8	25,6	23,9	25,1	25,1	24,6	25,6	26,1	26,2	25,7	26,7	27,2	27,3	..	..	..
OECD	16,2	15,8	15,4	16,3	16,5	15,8	16,1	16,7	16,8	16,2	16,3	16,9	16,5	16,2	16,4	17,0
Resten av verden	26,3	26,1	25,8	25,6	25,5	25,5	24,9	24,6	24,4	24,1	23,8	23,8	23,9	23,8	23,7	23,6
Lager endring	0,5	2,4	-1,1	1,1	-0,3	0,6	0,9	-1,1	-1,6	0,6	1,1	-0,1	-0,7	..	..	..

1) Uoverensstemmelser i tabellen skyldes avrunding og statistisk avvik.

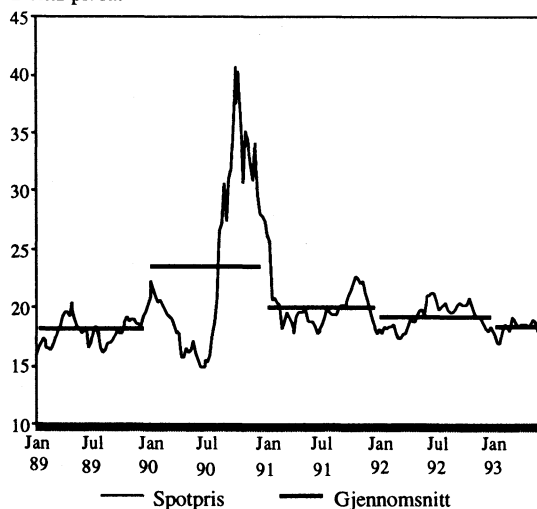
2) Inklusive NGL.

3) Utenom Ecuador fra februar i år.

Kilde: Oi1 Market Report (IEA) mai 1993

SPOTPRISEN PÅ BRENT BLEND

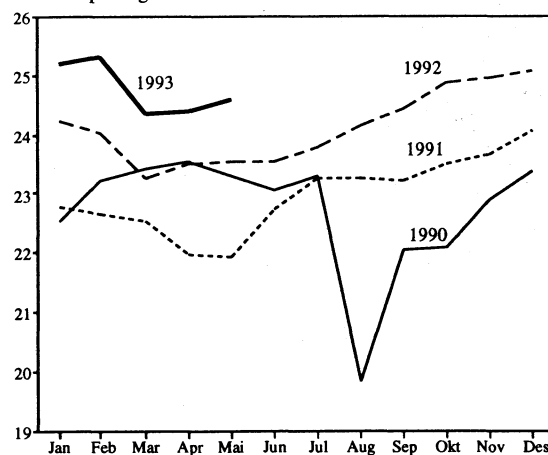
Dollar pr. fat

Kilde: Petroleum Intelligence Weekly

OLJEPRODUKSJON I OPEC 1990-1993*

Mill. fat pr. dag

* Utenom Ecuador fra februar i år.

Kilde: Petroleum Intelligens Weekly

vokser. På bakgrunn av forventninger om økonomisk oppgang i Nord-Amerika antar IEA at forbruksøkningen i dette området fortsetter ut 1993, mens det for samme periode forventes uendret etterspørsel etter råolje i resten av OECD-området.

Forbruksnedgangen i Samveldet av Uavhengige Stater, SUS, er for 1. kvartal i år beregnet til hele 20 prosent sammenlignet med samme periode året før. Foreløpige tall tyder på at produksjonen av råolje og kondensater fra SUS har falt med 14 prosent hittil i år sammenlignet med samme periode i fjor. Nedgangen i produksjonen og forbruket har imidlertid flatet noe ut i den senere tid. Tilsammen har dette gitt rom for en svak økning i eksporten fra SUS hittil i år. Eksporten fra SUS ventes i gjennomsnitt å komme opp i 2 millioner fat pr. dag i inneværende år.

Prognosene fra IEA tyder på at oljeforbruket på verdensbasis vil øke med drøyt 1/2 prosent fra 1992 til 1993. Den moderate veksten skyldes den svake økonomiske utviklingen i OECD-området og at det også for siste halvdel av 1993 ventes et sterkt etterspørselsfall i de tidligere østblokk-landene.

På bakgrunn av den ventede etterspørselsutviklingen kan behovet for OPEC-olje bli liggende om lag på dagens produksjonsnivå på noe over 24,5 millioner fat pr. dag ut 3. kvartal i år. Et slik produksjonsbilde kan synes å være reflektert i dagens råoljepriser. Ut fra dette er det ikke nødvendig for OPEC å vedta store produksjonsbegrensninger på sitt neste ordinære møte 8. juni i år for å øke prisene igjen fra svekkelsen som kom i midten av mai. Samtidig har imidlertid rivaliseringen om kvotene innad i OPEC hardnet til. Etter flere måneder med overproduksjon kan det derfor vise seg vanskelig for OPEC å bevare tilliten til at en moderat produksjonsbegrensning vil bli overholdt. Dersom OPEC lykkes med dette, ligger det imidlertid ikke an til

store endringer i oljemarkedet i de nærmeste månedene.

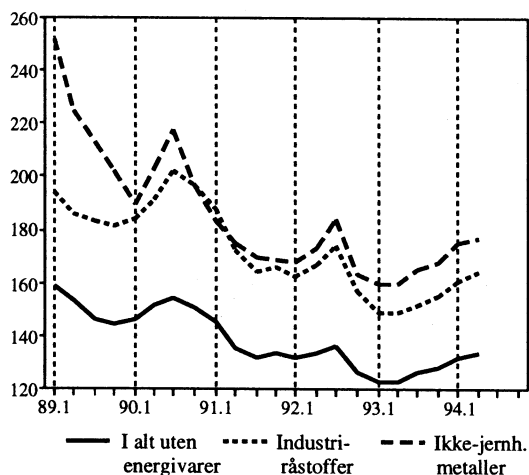
Andre råvaremarkeder

Råvareprisene har fortsatt å falle så langt i 1993. Den dollarbaserte prisindeksen for råvarer utenom energivarer beregnet av HWWA-institut für Wirtschaftsforschung, falt med nærmere 6 prosent fra 1. kvartal i fjor til 1. kvartal i år, etter en nedgang på 1 prosent fra 1991 til 1992. Den vedvarende svake prisutviklingen har sammenheng med den internasjonale konjunkturedgangen, spesielt i Japan og Vest-Europa. Effekten av metalleksporten fra de tidligere COMECON-landene, har også vist seg å være større enn tidligere beregnet.

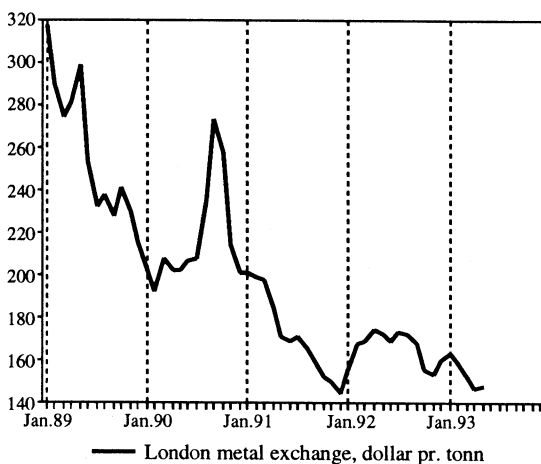
Nye prognoser utarbeidet av AIECE (sammenslutningen av europeiske prognoseinstitutter) i april i år, baserer seg på at økonomisk oppgang i USA i 1993 og i Japan og Vest-Europa i 1994 vil slå ut i økt vekst i verdenshandelen fra 1994. Forventningene til en slik oppgang antas å føre til økt prisnivå på råvarer mot slutten av 1993. Dette vil imidlertid avhenge av en stabil dollarkursutvikling. Med et negativt overheng inn i 1993 som følge av prisnedgang gjennom fjoråret, anslår AIECE at HWWA-indeksen for råvarer utenom energi vil falle med rundt 6 prosent fra 1992 til 1993. Fra 1993 til 1994 er råvareprisene ventet å øke med om lag 7 prosent.

Etter flere år med prisnedgang for ikke-jernholdige metaller er utsiktene for 1993 fortsatt dystre, mens omslaget er ventet å komme i 1994. Blant disse råvarene er aluminium en av Norges viktigste eksportvarer. I 1992 sto Norge for rundt 6 prosent av verdensproduksjonen og over 90 prosent av Norges produksjon ble eksportert. Dette utgjør omtrent 5 prosent av Norges eksportverdi. Konkurransen fra Samveldet av uavhengige stater (SUS)

INDEKSER FOR RÅVAREPRISER PÅ VERDENS-MARKEDET. På dollarbasis. 1975 = 100.

Kilde: HWWA-Institut für Wirtschaftsforschung (historiske tall) og AIECE (prognoser).

INDEKS FOR ALUMINIUMSPRISER
1979 = 100

Kilder: World Metal Statistics, t.o.m. april 1993, mai 1993, Financial Times.

på aluminiumsmarkedet er fortsatt betydelig. Trass i lave priser har det for de fleste smelteverk vært fordelaktig å opprettholde produksjonen. Aluminiumsprisen har dermed gått ytterligere ned hittil i år og nådde i april/mai et av de laveste reelle prisnivåene målt noensinne. Det er ikke ventet noen vesentlig ny produksjonskapasitet i 1993. AIECE anslår et fall i prisene på 9 prosent fra 1992 til 1993, mens det fra 1993 til 1994 er ventet en økning i aluminiumsprisene på rundt 15 prosent. Andre markedsanalytikere tror at aluminiumsprisene nå har nådd bunnen, men at det fortsatt kan ta tid før prisene tar seg opp. Noe mer forsiktige anslag for 1994 viser til en vekstrate i aluminiumsprisene på rundt 10 prosent. Med lav etterspørsel har nikkelprisene fortsatt å falle i år og AIECE anslår en prisnedgang på 15 prosent fra 1992 til 1993. Stigende etterspørsel kan gi grunnlag for en prisøkning på 15 prosent fra 1993 til 1994.

Av *andre-metaller* har utviklingen i stålprisene vært særlig svak de siste par årene. Stålforbruket har stagnert i den industrialiserte verden, til fordel for bruk av lettmetaller og plast. Land som er tidlig i en industrialiseringsprosess er derimot i en fase der ståletterspørselen vokser. Restriksjoner på EF-produksjonen og høyere etterspørsel fra Kina og Nord-Afrika har ført til en prisøkning på stål den siste tiden, og AIECE anslår en prisvekst på om lag 15 prosent både i 1993 og 1994. Etterspørselen etter jernmalm har falt i Europa og Japan, mens den har tatt seg opp i land hvor stålproduksjonen har økt, som feks. i Kina. Prisen på jernmalm er av AIECE anslått til å falle med 1 prosent fra 1992 til 1993 og med 2 prosent fra 1993 til 1994.

Industri-råstoffer fra *landbruket* har de siste par årene hatt betydelig prisnedgang. Den viktigste norske eksportvaren i denne gruppen er treforedlingsprodukter, som utgjorde omtrent 3 prosent av Norges totale eksportverdi i 1992. Med overproduksjon fra USA, Canada og Europa, har tremasseprisene hittil sunket til et historisk svært lavt nivå. Flere bedrifter har kuttet produksjonen og papirprodusentene utnytter de lave prisene til å bygge opp lagrene. Det kan derfor ventes en svakt stigende trend i prisene mot slutten av 1993, men på grunn av prisnedgang gjennom fjoråret, er tremasseprisene anslått av AIECE til å falle med 7 prosent fra 1992 til 1993. For 1994 er det grunnlag for en prisvekst på oppunder 25 prosent ifølge denne organisasjonen. Med lav etterspørsel fra husbyggingsindustrien i hele Europa, med unntak fra Tyskland, har tømmerprisene blitt presset nedover. Stigende dollarkurs bidro til et markert prisfall i 1. kvartal i år og AIECE anslår en nedgang i tømmerprisene på om lag 25 prosent i gjennomsnitt for 1993. Først i 1994 vil en lavere rente eventuelt kunne bli reflektert i høyere byggeaktivitet, spesielt i Tyskland og USA, og dermed trekke tømmerprisene opp.

Prisene på mat og tropiske drikkevarer økte i første kvartal 1993. AIECE anslår en vekst i disse prisene på henholdsvis 3 og 6 prosent i 1993 og 1994. Etter et kraftig fall i kaffeprisene i 1992 har antall kaffeplantasjer blitt redusert. Med en positiv trend i kaffeprisene i første kvartal i år anslår AIECE en prisvekst på 10 prosent fra 1992 til 1993 og en økning på ytterligere 15 prosent fra 1993 til 1994. Kakaoprisene er fortsatt lave, og til tross for en forventet prisoppgang mot slutten av året er kakaoprisene anslått til å falle med 6 prosent fra 1992 til 1993. I 1994 kan prisene ventes å øke med opptil 15 prosent.

Utviklingen i verdenshandelen

Veksten i verdenshandelen har blitt redusert de siste tre årene som følge av den lave aktiviteten i OECD-

ANSLAG FOR VEKSTEN I VERDENS-
HANDELEN

Volumvekst fra året før, prosent

Institutt	Dato	1992	1993	1994
DRI	feb	5,6	4,2	6,7
IMF	apr	4,2	5,2	5,6
LINK	apr	3,9	5,8	6,4
NIESR	mai	3,9	4,8	4,9
AIECE	mai			
arb.gruppen		4,5	4,5	6,3
Uveid gj.snitt		4,4	4,9	6,0

landene. Vekstraten har likevel holdt seg på et høyere nivå enn vekstraten i verdensproduksjonen. Dette er delvis et resultat av nedbygging av handelsbarrierer og utvikling av nye markeder. Dette bidrar til å gi betydelige regionale variasjoner i vekstimpulsene. I OECD-området har importveksten til USA vært betydelig høyere en importveksten til Vest-Europa, som følge av at USA har utviklet nye handelsavtaler, blant annet med Mexico. En økende handel mellom utviklingsland har også bidratt positivt til den totale verdenshandelen. Spesielt har veksten i Kinas økonomi ført med seg en kraftig importøkning de siste par årene, hovedsakelig fra Japan.

ANSLAG FOR MARKEDSVEKST FOR NORSK
EKSPORT

Volumvekst fra året før, prosent

Institutt	Dato	1992	1993	1994
LINK	apr	2,6	2,0	4,3
AIECE	mai	2,2	2,0	4,5
Uveid gj.snitt		2,4	2,0	4,4

På bakgrunn av en økonomisk oppgang i USA i år, og Japan og Vest-Europa neste år, ventes tiltakende vekst i verdenshandelen de neste par årene. Foreløpige anslag (se tabell) peker mot en vekst i handelen på rundt 5 prosent i 1993 og nærmere 6 prosent i 1994. Noe av avvikene mellom de individuelle prognosene skyldes at de er basert på forskjellige definisjoner av verdenshandelen, (samlet eksport, samlet import etc.).

Veier vi vekstratene i importen hos Norges handelspartnere med vektorer som avspeiler landenes andel av norsk eksport, kommer en frem til et mål som sier noe om vekstmulighetene for norsk eksportindustri. For 1993 er det anslått en markedsvekst for norsk eksport definert på denne måten, på om lag 2 prosent. For 1994 er veksten ventet å øke til over 4 prosent, (se tabell).

Konjunkturutviklingen i Norge

DEN FINANSIELLE UTVIKLINGEN

Norges Banks plikt til å holde kronens verdi innenfor de fastsatte svingemarginene overfor ECU ble suspendert 10. desember i fjor. Etter dette har Norge formelt hatt flytende valutakurs. Da suspensjonsvedtaket ble kjent, falt kronen umiddelbart med 6 prosent mot ECU. Fram til utgangen av januar styrket imidlertid kronen seg med nærmere 2,5 prosentpoeng igjen, og kursen har deretter ligget relativt stabilt rundt et nivå tilsvarende 8,245 kroner pr. ECU. Dermed har Norges Bank så langt i 1993 lyktes i å føre en pengepolitikk i tråd med Regjeringens målsetting om stabile forhold i det norske valutamarkedet. Den viktigste forskjellen mellom dagens valutakursregime og det fastkursregimet vi har forlatt ser etter dette ut til å være at sentralkurs og svingemarginer for den norske kronen for tiden ikke er kjent. Men slik var det også de første årene etter at Norge i 1978 vedtok å stabilisere kronen mot en kurv av andre lands valutaer.

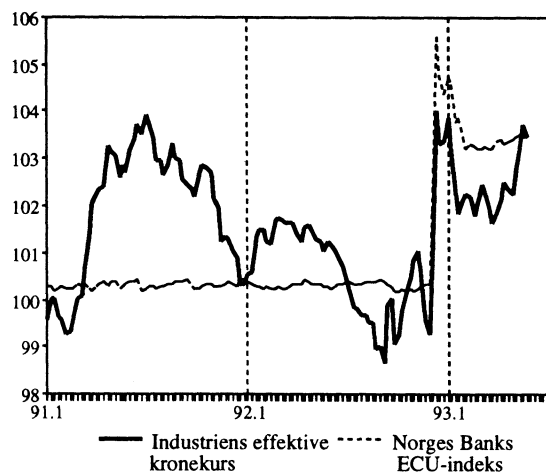
Vektene i den gamle kurvindeksen var bestemt slik at endringer i enkeltkurser tilnærmet ikke skulle gi noe bidrag til endring i industriens konkurranseevne. Så lenge Norges Bank gjennom intervensjoner eller rentepolitikken sørget for å holde konstant valutakursindeks, ble en styrking (appresiering) av kronen mot noen valutaer automatisk motvirket av en svekkelse (depresiering) av kronen mot andre valutaer, slik at disse svingningene isolert sett

ikke påvirket konkurranseevnen. Denne egenskapen er ikke oppfylt når kronens verdi stabiliseres mot ECU. Blant annet fordi bytteforholdet mellom tyske mark og amerikanske dollar har svingt markert de siste to årene, har også industriens effektive kronekurs endret seg en del. De markerte endringene i bytteforholdet mellom ECU og henholdsvis britiske pund og svenske kroner har i det siste halve året også bidratt til slike svingninger.

Gjennom april og mai har appresieringen av britiske pund, svenske kroner og etterhvert amerikanske dollar mot ECU brakt den effektive kursen på norske kroner tilbake til nivået fra begynnelsen av januar. Hvis dette kursnivået holder seg ut året, vil den effektive depresieringen av norske kroner fra 1992 til 1993 bli 2,3 prosent. En forventet styrking av dollaren gjennom resten av inneværende år tilsier isolert sett at svekkelsen av kronen kan bli noe større enn dette.

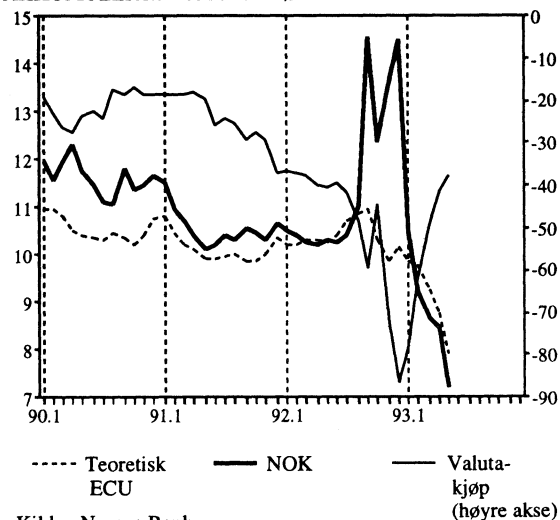
Dersom Norge skal holde en fast valutakurs overfor utlandet (for eksempel i form av et bestemt vekslingsforhold mot ECU), må rentenivået i Norge tilpasses slik at tilbud og etterspørsel etter kroner er i rimelig balanse. I perioden august - desember i fjor solgte Norges Bank valuta tilsvarende 45 milliarder kroner for å støtte kronen. I løpet av de fire første månedene av 1993 kjøpte Norges Bank tilbake mesteparten av denne valutaen, mens banken i

UTVIKLINGEN I INDUSTRIENS EFFEKTIVE KRONEKURS OG NORGES BANKS ECU-INDEKS
Indekser. Oktober 1990=100

Kilde: Norges Bank.

KORTSIKTIGE EURORENTER OG NORGES BANKS
AKKUMULERTE VALUTAKJØP

Kilde: Norges Bank.

mai kjøpte valuta for ytterligere vel 3,5 milliarder kroner. Den store valutainngangen i begynnelsen av året fant sted til tross for at rentenivået i det norske pengemarkedet falt raskere enn rentenivået i ECU-området. I løpet av årets fem første uker ble forskjellen mellom 3-måneders interbankrente (NIDR) og 3-måneders eurorenter i ECU-området eliminert, og etter dette har NIDR-renten svingt rundt ECU-renten. Eurokronerenten (NIBOR), som er beregnet på grunnlag av terminkurser i valutamarkedet og rentenivået i utlandet har hittil i år stort sett ligget rundt et halv prosentpoeng lavere enn NIDR-renten. Dette kan skyldes at norske banker muligens må betale en høyere rente på sine valutalån enn andre markedsaktører, og gir dermed ikke nødvendigvis et korrekt bilde av det faktiske rentenivået i pengemarkedet. Tilsvarende er det grunn til å tro at de svært høye eurokronerentene under valutauroen i fjor høst overvurderte rentenivået i det norske pengemarkedet i denne perioden.

I begynnelsen av juni lå 3 måneders interbankrente på rundt 7,7 prosent, marginalt lavere enn ECU-renten. 3-måneders eurokronerenten lå på 7,5 prosent, 0,1 prosentpoeng under den tilsvarende tyske renten. De norske pengemarkedsrentene vil trolig følge de europeiske rentene nedover i tiden fremover, og 3-måneders NIDR-rente kan komme ned mot 6 prosent rundt årsskiftet 1993/94.

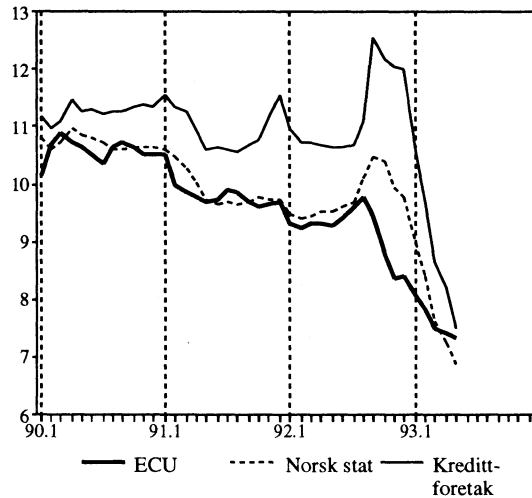
Samløpet mellom rentene i det norske kapitalmarkedet og tilsvarende kurv/ECU-renter gjennom de siste tre årene ble midlertidig brutt under valutauroen i fjor høst. I 4. kvartal i fjor lå renten på norske statsobligasjoner med om lag fem års gjenstående løpetid rundt 1,5 prosentpoeng over renten på tilsvarende ECU-obligasjoner. Renteforskjellen falt til 0,9 prosentpoeng i januar og videre til under 0,1 prosentpoeng i slutten av mars. Ved inngangen til

juni var renten på norske statsobligasjoner med fem års gjenstående løpetid 6,8 prosent, 0,5 prosentpoeng under tilsvarende ECU-rente, men nærmere 0,4 prosentpoeng over renten på tilsvarende tyske statspapiere.

Renten på de mest likvide kredittforetaksobligasjoner med 5 års gjenstående løpetid lå 0,6 prosentpoeng høyere enn statsobligasjonsrenten. Denne renteforskjellen var ved inngangen til året 1,8 prosentpoeng. Med små utsikter til ytterligere markert nedgang i de langsiktige tyske rentene, ligger det an til at rentene i det norske kapitalmarkedet vil falle klart mindre enn rentene i pengemarkedet gjennom resten av året. De lange rentene vil dermed trolig ligge om lag på samme nivå som de korte rundt årsskiftet 1993/94, eller svakt høyere.

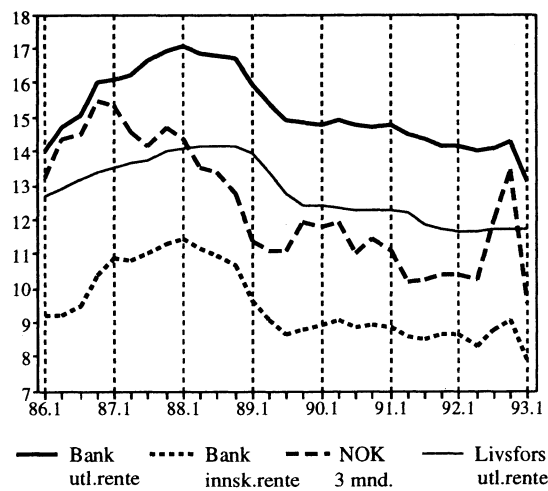
Innskudds- og utlånsrentene i private finansinstitusjoner endret seg relativt lite gjennom 1992, selv om det var en tendens til oppgang i bankrentene fra 3. til 4. kvartal. Den markerte nedgangen i pengemarkedsrentene gjennom 1. kvartal i år slo imidlertid relativt raskt ut i rentene i private finansinstitusjoner. Ved utgangen av mars lå bankenes utlåns- og innskuddsrenter om lag 1 prosentpoeng lavere enn ved utgangen av 4. kvartal i fjor, og 0,7 til 0,9 prosentpoeng lavere enn nivået ved utgangen av 2. kvartal i fjor, dvs før uroen i valutamarkedet startet. Til sammenligning gikk rentene i pengemarkedet ned med om lag 1,5 prosentpoeng fra utgangen av 2. kvartal i fjor til utgangen av 1. kvartal i år. Etter dette har pengemarkedsrentene falt med ytterligere 1,2 prosentpoeng. Flere finansinstitusjoner har med utgangspunkt i denne utviklingen varslet nye rentenedsettelsler. Med fortsatt nedgang i pengemarkedsrentene gjennom resten av året, kan det dermed ligge an til en nedgang i den gjennomsnittlige utlånsrenten i private finansinsti-

RENTER PÅ OBLIGASJONER MED OM LAG 5 ÅRS
GJENSTÅENDE LØPETID

Kilde: Norges Bank.

RENTER I PRIVATE FINANSINSTITUSJONER
OG 3 MÅNEDERS EURORENTE (NOK)

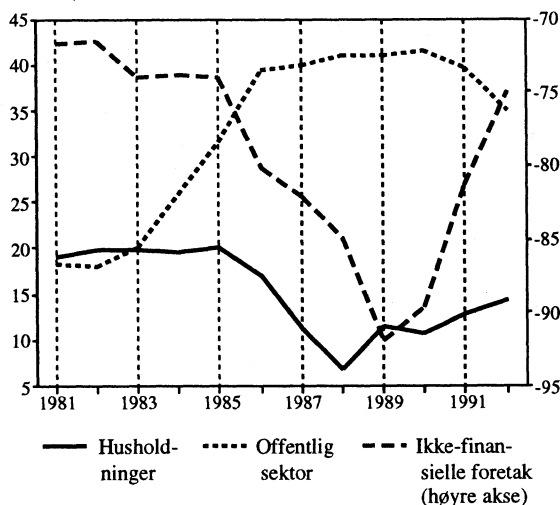
Kilde: Norges Bank.

tusjoner på rundt 1,5 prosentpoeng fra 1992 til 1993.

I Nasjonalbudsjettet for 1993 la Regjeringen opp til en gradvis reduksjon i rentenivået i Husbanken, ved en senking av topprenten på nye lån og på lån under renteopptrapping. Disse tiltakene ville bare i liten grad ha bidratt til en nedgang i den gjennomsnittlige husbankrenten gjennom 1993. I lys av det markerte fallet i markedsrentene i de første fire månedene i år, la Regjeringen i Revidert nasjonalbudsjett for 1993 derfor fram forslag om en reduksjon i Statsbankenes utlånsrenter på 0,5 - 2 prosentpoeng. Endringen gjøres gjeldende fra 1. juli i år, med unntak for Husbank II lån, der forslaget først blir virksomt fra 1. januar neste år. Den gjennomsnittlige renten for lån i statsbankene var i 4. kvartal i fjor 9,5 prosent, etter en økning på 0,4 prosentpoeng gjennom året. De foreslåtte endringene vil trolig trekke den gjennomsnittlige utlånsrenten ned med 0,5 - 1 prosentpoeng fra 1. juli i år, og ytterligere noe ned fra 1. januar neste år. Som en følge av oppgangen gjennom fjoråret, vil gjennomsnittsrenten på lån i statsbankene likevel bare gå moderat ned fra 1992 til 1993.

I følge nye tall fra Norges Bank har det vært en markert netto fordringsoppbygging i husholdningssektoren fra 1988 og for ikke-finansielle foretak fra 1989. Målt i forhold til nominelt BNP er foretakenes nettogjeld snart tilbake på nivået fra første halvdel av 1980-tallet, mens husholdningene trolig må holde nettofinansinvesteringene på dagens nivå i ett par år til, før deres nettofordringer som andel av BNP er tilbake på nivået fra begynnelsen av 1980-tallet. Motstykket til fordringsøkningen i pri-

SEKTORVISE NETTOFORDRINGER (ÅRSGJENNOMSNITT) SOM PROSENTANDEL AV NOMINELT BNP

Kilde: Norges Bank og SSB.

vat ikke-finansiell sektor gjennom de siste årene er en markert nedgang i utlandets nettofordringer på Norge, og i 1992 også i statens nettofordringer.

Utviklingen i Norges Banks kreditt- og pengemengdeindikatorer tyder på at nettofordringene til privat ikke-finansiell sektor fortsatt øker, men at tempoet kan være på veg ned. Publikums innenlandske bruttogjeld var sesongjustert om lag uendret fra 4. kvartal i fjor til 1. kvartal i år, etter klar nedgang gjennom 1992. Pengemengden økte imidlertid med vel et halvt prosentpoeng, men dette er mindre enn den sesongjusterte veksten fra kvartal til kvartal gjennom fjoråret.

BEDRIFTENE

Olje- og gassutvinning

Produksjon og markedsforhold

Bruttoproduksjonen av olje og gass falt ifølge sesongjusterte tall fra det kvartalsvise nasjonalregnskapet (KNR) med 5,2 prosent fra 4. kvartal i fjor til 1. kvartal i år. Nedgangen skyldes lavere produksjon av både olje og gass. Reduksjonen i oljeproduksjonen skyldes at dårlig vær i januar og februar umuliggjorde bøyelasting fra de sprengfulle oljelagrene på Statfjord og Gullfaks.

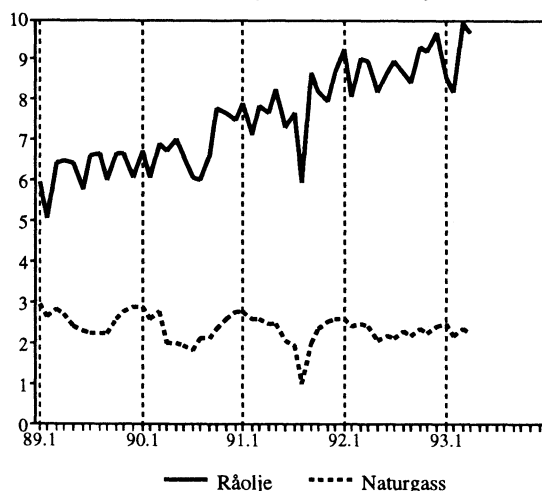
Oljeproduksjonen, inklusive kondensat og NGL, var de fire første månedene i år på 36,4 millioner tonn oljeekvivalenter (mtoe). Dette tilsvarer en produksjon på 2,28 millioner fat olje pr. dag, en økning på 2,7 prosent i forhold til 1. tertial i fjor. I april måned var den gjennomsnittlige oljeproduksjonen om lag 2,42 millioner fat pr. dag. Dette er hittil det høyeste nivået på produksjonen av norsk olje. Gassutvinningen gikk tilbake med 7,7 prosent i forhold til januar-april 1992, og vil trolig synke frem mot høsten i år, siden Friggreservoaret er i ferd med å tømmes. Mot slutten av året venter man imidlertid en viss økning i produksjonen av gass når leveransene fra Sleipner-Øst under Troll-avtalen blir igangsatt.

Statfjordfeltet er fortsatt det feltet som bidrar mest til norsk oljeproduksjon. Andelen av totalproduksjonen er likevel redusert fra 32 prosent i 1. tertial i fjor til 26,1 prosent for samme tidsperiode i år. Feltet forventes i løpet av de neste to årene å gå ned fra platåproduksjonen. Utvinningen av olje

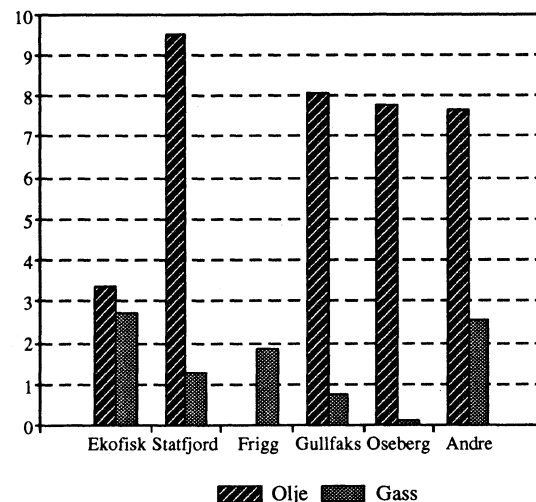
fra Ekofisk har også vært lavere i perioden januar-april enn i tilsvarende periode i fjor. Dette beror på nedstegningen av prosessanlegget i januar og februar måned. De viktigste bidragene til økt oljeproduksjon de fire første månedene i år kommer fra Veslefrikk, Gyda, Oseberg og Gullfaks. Produksjonen fra Gullfaks økte med 11,6 prosent fra året før, til tross for det dårlige været i januar og februar. Feltet har et komplisert reservoar å produsere fra og produksjonsøkningen har sammenheng med økt reservoarforståelse. Oseberg satte ny produksjonsrekord i begynnelsen av mars med en dagsproduksjon på om lag 374 tusen fat. Det er spesielt produksjonsøkningen fra Oseberg C som har bidratt til denne utviklingen. Snorrefeltet, som kom i drift i august i fjor, har også medvirket til vekst i oljeproduksjonen. Dette feltet forventes å produsere 124 tusen fat olje i gjennomsnitt pr. dag i 1993. Embla begynte driften 1. april i år, og vil mot høsten trolig produsere 35 tusen fat pr. dag. Brage og Draugen som kommer i produksjon mot slutten av året, vil også bidra til høy oljeproduksjon på norsk kontinentalsokkel de kommende årene. Platåproduksjonen fra disse feltene er anslått til henholdsvis 85 tusen og 95 tusen fat per dag.

For 1992 registrerte ODs ressursstatus at tilveksten av olje og gass var større enn uttaket. De kjente olje- og gassressursene er anslått å ha økt med henholdsvis 83 mtoe og 18,6 milliarder Sm³. Ressurstilveksten skyldes i hovedsak en oppjustering på tilsammen 97,5 mtoe av reservene på Oseberg, Statfjord og Ekofisk. Statoils store oljefunn på Nordland II i mars måned har også bidratt til opp-

OLJE- OG GASSPRODUKSJON

Råolje (mill. tonn) og naturgass (mrd. Sm³). Ujusterte tall

OLJE- OG GASSPRODUKSJONEN FRA DE STØRSTE FELTENE I JANUAR-APRIL 1993. Mtoe

MARKEDSUTVIKLINGEN FOR VARER FRA OLJE- OG GASSEKTOREN

Sesongjustert. Prosentvis endring fra foregående periode¹⁾

	Mrd. Kr. ²⁾ 1992	Volum				Priser			
		92.2	92.3	92.4	93.1	92.2	92.3	92.4	93.1
Produksjon	110,8	-1,1	1,4	5,0	-5,2	6,5	-4,5	6,0	1,4
- olje	96,3	-2,1	1,1	8,1	-5,5	8,1	-6,0	6,9	1,4
- gass ³⁾	14,5	5,2	3,4	-12,6	-2,8	-3,2	5,5	-0,3	1,4
Eksport	97,2	0,5	0,4	1,8	-3,4	6,3	-4,3	5,8	1,4
- olje	82,6	-0,4	-0,2	4,7	-3,5	8,1	-5,9	6,9	1,4
Hjemmeleveranser ⁴⁾	13,6	-12,3	9,6	30,0	-15,9	8,2	-5,9	6,8	1,4
Import ⁴⁾	1,0	91,9	-18,2	-32,1	34,1	2,6	3,6	7,7	-14,0
Innenl. anvendelse ⁴⁾	14,6	-7,2	6,8	25,2	-13,8	7,7	-5,1	6,6	0,5
Lagerendring ⁴⁾⁵⁾	3,4	-11,0	10,8	18,0	-9,0	..	..	..	..
Innenl. etterspørsel ⁴⁾	11,2	5,0	-4,7	9,2	-7,2	7,6	-5,0	6,6	0,2

1) Tilnærmet i basisverdi, dvs. regnet uten avgifter og handelsavanse.

2) Nivå tall i 1992 i løpende priser.

3) Produksjon og eksport av gass er identiske størrelser i Nasjonalregnskapet.

4) Disse størrelsene omfatter kun olje.

5) Endring i lagerendring i prosent av innenlandsk anvendelse i foregående kvartal.

justeringen av oljereservene til de norske oljeselskapene. Norge har med de reviderte reserveanslagene påviste ressurser for 20 års oljeproduksjon og 115 års gassproduksjon med nåværende uttakstem-po.

I 1. kvartal i år gikk drøye 87 prosent av oljeproduksjonen til eksport. Ifølge sesongjusterte tall fra KNR ble oljeeksporten redusert med 3,5 prosent fra 4. kvartal i fjor, mens produksjonen av olje sank med 5,5 prosent. Leveransene til hjemmemarkedet falt av den grunn med 15,9 prosent. Importen steg med 34,1 prosent slik at den innenlandske anvendelsen falt med 13,8 prosent.

Produksjonen av naturgass var i 1. tertial i år om lag 9,2 milliarder standard kubikkmeter (Sm³), en reduksjon på 700 millioner Sm³ i forhold til samme periode i fjor. Friggfeltets produksjon falt med hele 24,5 prosent. Hovedreservoaret på Frigg er i ferd med å tømmes, og produksjonsnedgangen vil fortsette fram mot 1997 da reservoaret trolig er tømt. Heimdal, Statfjord og Ekofisk viste en liten produksjonsnedgang sammenlignet med 1. tertial 1992. Noe av denne reduksjonen skyldes uværet i januar og februar i år. I henhold til Trollavtalen skal leveransene av gass fra Sleipner Øst starte til høsten. På grunn av tapet av understellet til plattformen i august 1991, knytter det seg usikkerhet til produksjonsprofilen de tre første årene. Operatøren Statoil regner med at platåproduksjonen for Sleipner-Øst feltet på 6,5 milliarder Sm³ pr. år vil nås i løpet av tre år. Gasseksporten vil øke kraftig fra 1996, da leveransene under Trollavtalen vil ligge på om lag

22 milliarder Sm³. Det forhandles stadig om økt pris for denne gassen med kjøperne på kontinentet. Forhandlingene med Storbritannia om Frigg-rørledningen er fremdeles ikke sluttført. De britiske myndighetene forlangte en reforhandling av traktaten etter at det i 1991 ble inngått avtale med britiske National Power om eksport av 2,2 milliarder Sm³ gass årlig.

Investeringer

Den kraftige veksten i investeringene de to siste årene forsetter i 1993, som trolig blir et toppår for investeringsaktiviteten i oljesektoren. Anslaget for påløpte investeringer i olje- og gassutvinningssektoren i 1993 er ifølge SSBs investeringsundersøkelse fra 1. kvartal i år 53,4 milliarder kroner, en økning på 19 prosent (nominelt) fra 1992. Investeringene i rørtransportsektoren anslås til 6,7 milliarder kroner, slik at anslaget for de samlede oljeinvesteringene i 1993 er 60,1 milliarder kroner. Den sterke feltutbyggingsaktiviteten på norsk sokkel er hovedårsaken til det rekordhøye investeringsvolumet, og bidrar til at oljeinvesteringene trolig vil være høye også de to neste årene.

Reduksjonen i leteaktiviteten gjennom siste halvår 1992 har fortsatt i år. Leteanslaget for 1993 er nå 5,5 milliarder kroner, en reduksjon på hele 2,2 milliarder kroner eller 29 prosent fra anslaget for 1993 registrert i 4. kvartal i fjor. Det er vanlig med en nedjustering av leteanslaget når de endelige letebudsjettene foreligger. Nedjusteringstrenden fra

tidligere år har imidlertid ikke vært så kraftig, og leteaktiviteten i 1993 vil trolig svekkes sterkt i forhold til det høye nivået i 1991 og 1992. Den svake oljeprisutviklingen det siste halvåret og den kraftige veksten i store utbyggingsprosjekter på norsk sokkel de to siste årene er trolig hovedforklaringene på fallet i leteaktiviteten. Siden, det på kort sikt, er lettere å nedjustere letebudsjettene enn utbyggingsbudsjettene, vil de rekordhøye investeringene til feltutbygging til en viss grad fortrenge leteaktivitet. De fysiske leteindikatorne viser også redusert leting på norsk sokkel. I 1. kvartal i år ble det ifølge Oljedirektoratet boret 5 lete- og avgrensningshull, mot 14 i 1. kvartal 1992. Tildeling av lisenser i forbindelse med 14. konsesjonrunde kommer først til høsten, og vil derfor ikke påvirke leteaktiviteten i 1993.

Anslaget for investeringene til feltutbygging for 1993 er i 1. kvartalsundersøkelsen oppjustert til hele 36,3 milliarder kroner. Dette er det høyeste tallet som noen gang er registrert i SSBs investeringsundersøkelse. Til sammenligning var investeringene til feltutbygging i 1991 og 1992 henholdsvis 22,3 og 28,9 milliarder kroner. Det er Heidrun-feltet som veier tyngst i anslaget for 1993. Troll Øst, Troll Vest og Draugen har også betydelige investeringer i år. Andelen av feltutbyggingsinvesteringene som går til varer, øker fra 51 prosent i 1992 til 57 prosent i år. En viktig årsak til den høye vareandelen er at Heidrun, Troll Øst og Troll Vest nå er i

fabrikasjonsfasen. Byggingen av fundamentene og dekkstrukturen til Heidrun startet i mars, og vil trolig bidra til en høy vareandel gjennom 1993.

For felt i drift er investeringsanslaget nå 6,6 milliarder kroner, 29 prosent høyere enn i fjor. Noe av økningen skyldes at Snorrefeltet ble startet opp i august 1992. Utgiftene til produksjonsboring er anslått å øke med hele 32 prosent fra et høyt nivå i 1992. Dette er kostnader forbundet med å øke og opprettholde olje- og gassproduksjonen på eksisterende installasjoner. Det er særlig Gullfaks og Snorre som bidrar til de høye produksjonsboringkostnadene, men også på Statfjord planlegges utstrakt borevirksomhet.

Investeringene på land omfatter investeringer i kontorer, baser og mottaksterminaler. Anslaget for landinvesteringene i 1993 er kraftig oppjustert fra forrige investeringsundersøkelse, og er nå 5 milliarder kroner. Til sammenligning var investeringene i 1991 og 1992 henholdsvis 2,1 og 3,1 milliarder kroner. Den kraftige økningen i anslaget for 1993 skyldes store investeringer i forbindelse med byggingen av prosessterminalen som skal behandle gass og kondensat fra Troll Øst.

Anslaget for rørinvesteringer i 1993 er nå 6,7 milliarder kroner, en nedjustering på 300 millioner kroner fra tellingen i 4. kvartal i fjor. Rørinvesteringsanslaget er høyt sammenlignet med investeringene de siste to årene. Europipe vil være i en tung investeringsfase i år, og bidrar vesentlig til de høye kostnadene. Investeringene i Haltenpipe, Frostpipe og Troll rør bidrar også til det økte investeringsanslaget. Zeepipe veier også tungt i anslaget, men har reduserte investeringer sammenlignet med 1992.

UTFØRTE OG ANTATT PÅLØPTE INVESTERINGSKOSTNADER I OLJEUTVINNING OG RØRTRANSPORT.

Milliarder kroner, løpende priser

	1991	1992	1993*
Utvinning av olje og gass	37,7	44,8	53,4
Leting	8,1	7,7	5,5
Feltutbygging	22,3	28,9	36,3
Varer	12,1	14,7	20,5
Tjenester	9,0	12,1	14,4
Produksjonsboring	1,2	2,1	1,4
Felt i drift	5,2	5,1	6,6
Varer	0,7	0,7	0,6
Tjenester	1,1	0,7	1,0
Produksjonsboring	3,4	3,7	4,9
Landvirksomhet ¹⁾	2,1	3,1	5,0
Rørtransport	5,4	4,7	6,7
Oljesektoren totalt	43,1	49,5	60,1

Anslag ifølge SSBs investeringsstatistikk innhentet i 1. kvartal 1993.

1) Omfatter kontorbygg, baser og terminalbygg på land.

Industri og bergverksdrift

Produksjons- og markedsforhold

Ifølge foreløpige nasjonalregnskapstall økte brutto-produksjonen i industri og bergverk målt i faste priser og justert for normale sesongvariasjoner med 1 prosent fra 4. kvartal 1992 til 1. kvartal 1993. Bruttoproduktet gikk opp med 1,6 prosent i denne perioden. Produksjonsøkningen var relativt jevnt fordelt over de fleste industrigrenene. Produksjonen i raffineringssektoren gikk imidlertid noe ned. Dette er et brudd med tendensen de siste par årene, som har vært preget av økende produksjon av raffinerte oljeprodukter.

Utviklingen i industriens hjemmелеveranser har de siste par årene vært preget av voksende leveranser av oljeplattformer og skip. Særlig har leveransene av oljeplattformer til hjemmemarkedet økt de siste par årene og illustrerer at den høye investeringsaktiviteten i oljevirkomheten gir betydelige ringvirkninger til norsk industri. Denne tendensen fortsatte i 1. kvartal i år. Industriens samlede hjem-

MARKEDSUTVIKLINGEN FOR VARER FRA INDUSTRI OG BERGVERKSDRIFT
Sesongjustert. Prosentvis endring fra foregående periode¹⁾

	Mrd. kr 1992 ²⁾	Volum				Priser			
		2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.
Bruttoproduksjonen i alt	292,3	-0,4	-1,2	2,0	1,0	0,6	-0,5	0,1	0,4
- Skjermet	96,0	-0,5	-2,0	2,5	0,3	0,0	-0,7	0,6	-0,8
- Utekonkurrerende	72,5	2,9	-2,7	2,0	-0,3	1,6	-1,7	-1,7	2,1
- Hjemmekonkurrerende	123,7	-2,3	0,5	1,7	2,4	0,6	0,2	0,8	0,3
- Herav skip og oljeplattformer	38,9	-5,4	-1,0	11,3	5,7	0,3	0,4	0,9	0,6
Eksport i alt ³⁾	104,2	-7,3	0,6	3,4	-6,6	0,6	-1,3	-0,5	1,0
- Skjermet	11,8	1,7	2,7	2,9	10,6	0,5	-1,7	0,6	-2,3
- Utekonkurrerende	50,4	-1,3	0,5	3,1	-5,3	1,5	-1,9	-2,1	2,9
- Hjemmekonkurrerende	42,0	-16,1	0,0	3,8	-13,7	0,0	-0,4	1,1	0,2
- Herav skip og oljeplattformer	6,7	-58,8	-26,0	102,9	-68,4	0,2	0,0	1,2	0,8
Hjemmeleveranser i alt	188,0	3,3	-1,9	0,9	5,8	0,3	0,0	0,5	-0,2
- Skjermet	84,2	-0,9	-2,8	2,4	-1,4	-0,1	-0,4	0,6	-0,4
- Utekonkurrerende	22,1	14,1	-10,0	-1,0	12,8	0,9	-0,6	-0,7	-0,7
- Hjemmekonkurrerende	81,7	4,8	1,5	0,0	11,1	0,6	0,6	0,6	0,1
- Herav skip og oljeplattformer	32,2	16,6	2,6	1,7	21,3	0,3	0,5	0,9	0,5
Import i alt	146,9	1,2	4,5	-2,7	-0,6	-0,9	-1,9	1,1	2,1
- Skjermet	9,7	-4,7	7,4	-0,1	3,3	1,3	-0,9	-0,2	0,6
- Utekonkurrerende	29,6	4,8	-2,0	-1,3	-5,8	1,9	-4,8	-3,3	3,0
- Hjemmekonkurrerende	107,6	0,7	6,3	-3,4	0,6	-1,8	-1,3	2,4	1,8
- Herav skip og oljeplattformer	7,0	76,2	-55,8	96,6	23,7	-3,6	8,3	9,6	3,5
Innenl. anvendelse i alt	334,9	2,4	0,9	-0,7	3,0	-0,2	-0,9	0,8	0,8
- Skjermet	93,9	-1,3	-1,8	2,1	-0,9	0,0	-0,5	0,5	-0,3
- Utekonkurrerende	51,7	8,6	-5,4	-1,2	1,8	1,5	-3,1	-2,2	1,7
- Hjemmekonkurrerende	189,3	2,5	4,2	-1,9	5,2	-0,8	-0,5	1,6	1,0
- Herav skip og oljeplattformer	39,1	25,8	-10,1	11,9	21,7	-0,4	1,4	3,2	1,2
Lagerendring i alt ⁴⁾	-9,1	-5,1	7,3	-3,3	4,4				
- Skjermet	-3,8	-1,4	-1,8	0,3	0,0				
- Utekonkurrerende	-6,2	4,9	-3,1	-3,8	2,9				
- Hjemmekonkurrerende	0,8	-9,9	15,0	-4,8	7,0				
- Herav skip og oljeplattformer	3,3	-44,7	49,2	6,9	15,2				
Innenl. etterspørsel i alt	344,1	7,5	-6,0	2,6	-1,4	0,7	-1,8	0,9	0,6
- Skjermet	97,7	0,2	0,1	1,7	-0,9	0,0	-0,6	0,6	-0,2
- Utekonkurrerende	57,9	3,3	-2,1	2,3	-0,9	2,1	-3,3	-2,1	1,6
- Hjemmekonkurrerende	188,5	13,0	-10,3	3,2	-1,9	0,5	-1,9	2,1	0,7
- Herav skip og oljeplattformer	35,8	101,7	-53,3	8,6	11,7	6,6	-5,2	8,0	-0,4

1) Basisverdi, dvs. markedsverdi fratrukket avgifter og handelsavanse. I hjemmekonkurrerende varer er skip og oljeplattformer nå inkludert.

2) Nivå tall i løpende priser.

3) Inneholder reeksport

4) Endring i lagerendring i prosent av innenlandsk anvendelse i foregående kvartal.

meleveranser økte med 5,8 prosent fra 4. kvartal 1992 til 1. kvartal 1993.

Eksporten av industrivarer, inklusive oljeplattformer og skip, gikk ned med 6,6 prosent fra 4. kvartal 1992 til 1. kvartal 1993. Dette må i første rekke ses i sammenheng med relativt høy eksport av raffinerte oljeprodukter og av skip i 4. kvartal i

fjor og ekstraordinært lav eksport av skip i 1. kvartal i år. Det var også en viss nedgang i eksporten av verkstedsprodukter i denne perioden.

Eksporten av foredlede jordbruksvarer har vist en viss vekst de siste årene, og denne tendensen fortsatte i 1. kvartal 1993. Det var også økning i

INDUSTRI OG BERGVERKSDRIFT. PRODUKSJON OG FAKTORETTERSPORSEL
 Sesongjustert. Prosentvis endring fra foregående periode

	Mrd.kr 1992 ¹⁾	Volum				Priser			
		2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.
Bruttoproduksjonen i alt	334,3	0,8	-0,1	0,1	1,0	0,4	-0,5	0,4	0,9
- Skjermet	105,8	1,0	-2,7	0,5	1,6	0,6	-0,9	0,3	0,1
- Utekonkurrerende	77,0	0,9	-1,9	1,8	-0,1	0,3	-1,3	-0,2	1,8
- Hjemmekonkurrerende	151,5	0,6	2,8	-1,1	1,1	0,2	0,1	0,9	0,9
- Herav skip og oljeplattformer	55,9	0,0	8,6	2,6	-1,7	-0,3	0,2	1,2	1,5
Vareinnsats i alt	239,6	0,7	0,1	0,6	0,7	0,3	-1,2	0,6	0,0
- Skjermet	74,1	0,8	-2,6	1,0	1,7	0,0	-1,1	0,5	-1,6
- Utekonkurrerende	61,3	0,9	-2,0	2,3	-0,7	1,5	-2,2	0,6	0,6
- Hjemmekonkurrerende	104,2	0,6	3,3	-0,7	0,8	-0,2	-0,7	0,7	0,9
- Herav skip og oljeplattformer	43,7	0,0	8,6	2,7	-1,4	-0,3	-0,3	1,0	1,4
Bruttoprodukt i alt	94,7	1,0	-0,4	-1,2	1,6	0,5	1,3	-0,1	3,1
- Skjermet	31,7	1,6	-3,1	-0,6	1,5	2,2	-0,2	-0,1	4,2
- Utekonkurrerende	15,7	0,8	-1,6	0,1	1,9	-4,0	2,4	-3,8	7,3
- Hjemmekonkurrerende	47,3	0,7	1,8	-2,1	1,6	0,9	1,9	1,3	1,0
- Herav skip og oljeplattformer	12,1	0,2	8,6	2,2	-2,8	-0,3	1,9	1,9	2,0
Sysselsetting ²⁾	294	-2,7	2,4	7,0	1,1				
Bruttoinvesteringer i alt	13,5	-3,5	11,3	8,6	-15,0	-0,7	-0,6	0,9	1,3
- Skjermet	4,0	6,5	16,1	-11,4	21,9	-0,7	-0,8	0,8	1,4
- Utekonkurrerende	4,4	-15,6	19,4	31,7	-41,3	-0,6	-0,5	0,8	1,3
- Hjemmekonkurrerende	5,2	-0,7	2,0	6,9	-14,9	-0,7	-0,6	0,9	1,1
- Herav skip og oljeplattformer	1,0	-2,2	-0,6	9,6	-9,4	0,0	-0,6	0,7	0,7
Bruttoinvesteringer i bygninger og anlegg	4,3	0,9	14,5	34,5	-20,9	1,4	-0,3	-0,3	0,4
- Skjermet	1,4	4,4	27,9	19,2	6,5	1,3	-0,4	-0,4	0,6
- Utekonkurrerende	1,4	-11,1	23,9	67,4	-58,3	1,5	-0,2	-0,3	0,3
- Hjemmekonkurrerende	1,5	8,5	-2,0	20,4	-1,4	1,5	-0,3	-0,3	0,4
- Herav skip og oljeplattformer	0,4	-15,7	-4,7	39,3	9,8	1,8	-0,2	-0,3	0,1
Bruttoinvesteringer i maskiner og transportmidler	9,2	-5,2	10,0	-2,4	-11,6	-1,4	-0,8	1,4	1,7
- Skjermet	2,6	7,3	11,4	-25,6	33,3	-1,4	-1,0	1,5	1,7
- Utekonkurrerende	3,0	-17,2	17,5	16,4	-30,8	-1,5	-0,7	1,4	1,6
- Hjemmekonkurrerende	3,7	-4,0	3,6	1,6	-21,2	-1,5	-0,8	1,4	1,6
- Herav skip og oljeplattformer	0,6	7,7	1,7	-6,6	-24,9	-1,3	-0,8	1,4	1,5

1) Nivå tall i løpende priser

2) Sysselsatte i industrien (1000) og prosentvis endring fra samme kvartal foregående år.

Tallene er basert på utvalg og inneholder en viss usikkerhet.

Kilde: Foreløpige nasjonalregnskap (årstall) og AKU (kvartalstall).

eksporten av kjemiske råvarer fra 4. kvartal i fjor til 1. kvartal i år.

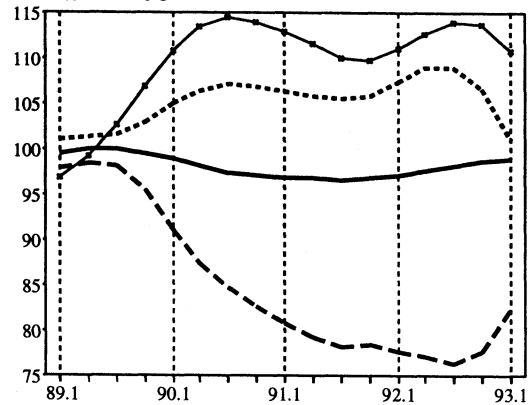
Prisindeksen for eksport av varer fra industri og bergverk økte med 1 prosent fra 4. kvartal i fjor til 1. kvartal i år, etter to år med nesten sammenhengende nedgang. Oppgangen i eksportprisindeksen for metaller på om lag 6 prosent veier tungt her. Mye av denne eksporten skjer under langsiktige priskontrakter, og prisveksten reflekterer trolig ut-

viklingen på spotmarkedene for endel metaller i de første to tertialene av 1992.

Frikoplingen av den norske kronen fra ECU 10. desember i fjor resulterte i en umiddelbar depresiering på seks prosent. Etter dette har kronen imidlertid styrket seg med 2,5 prosent mot ECU. Kombi- nert med endringer i bytteforholdet mellom andre valutaer ga denne utviklingen en nedgang i indu- striens effektive valutakurs på 1,5 prosent fra 4.

**VOLUMUTVIKLINGEN FOR VARER FRA
UTEKONKURRERENDE INDUSTRI**

Sesongjustert og glattet. 1989 = 100

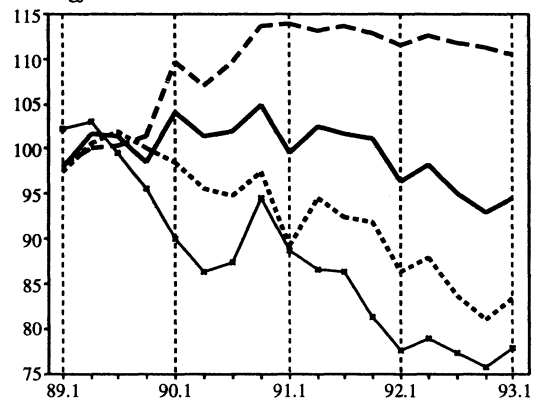

— Innenl. ettersp. Import --- Hjemme lev. — Eksport

Kilde: SSB.

**PRISUTVIKLINGEN FOR VARER FRA
UTEKONKURRERENDE INDUSTRI**

Sesongjustert. 1989 = 100

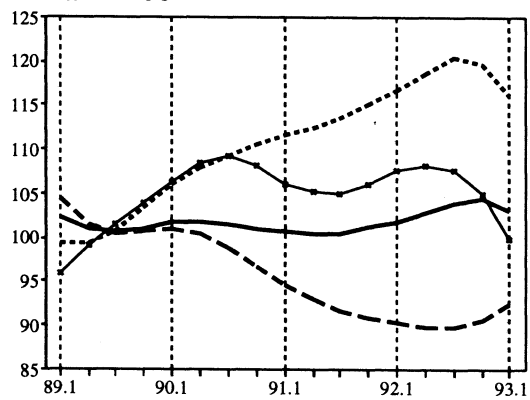

— Innenl. ettersp. Import --- Hjemme lev. — Eksport

Kilde: SSB.

**VOLUMUTVIKLINGEN FOR VARER FRA HJEMMEKON-
KURRERENDE IND. (EKSKL. SKIP OG PLATTFORMER)**

Sesongjustert og glattet. 1989 = 100

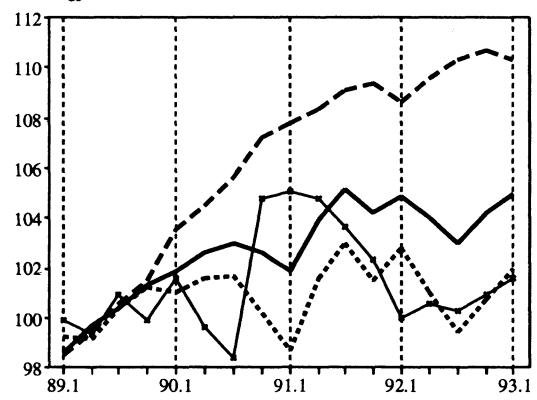

— Innenl. ettersp. Import --- Hjemme lev. — Eksport

Kilde: SSB.

**PRISUTVIKLINGEN FOR VARER FRA HJEMMEKON-
KURRERENDE IND. (EKSKL. SKIP OG PLATTFORMER)**

Sesongjustert. 1989 = 100

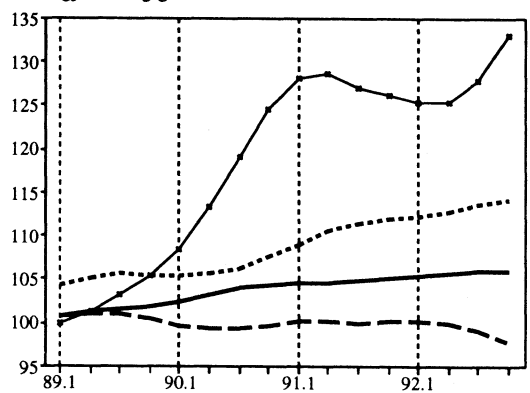

— Innenl. ettersp. Import --- Hjemme lev. — Eksport

Kilde: SSB.

**VOLUMUTVIKLINGEN FOR VARER FRA
SKJERMET INDUSTRI**

Sesongjustert og glattet. 1989 = 100

— Innenl. ettersp. Import --- Hjemme lev. — Eksport

Kilde: SSB.

**PRISUTVIKLINGEN FOR VARER FRA
SKJERMET INDUSTRI**

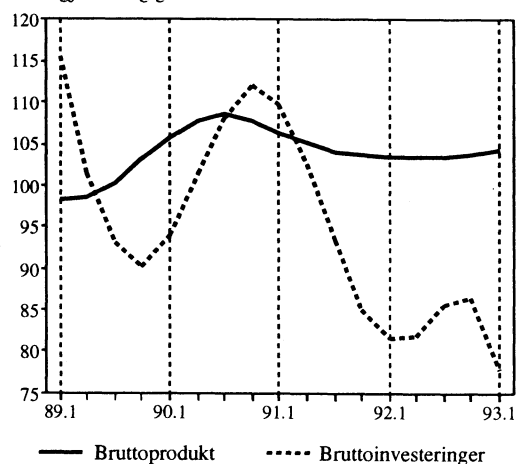
Sesongjustert. 1989 = 100

— Import Hjemme lev. --- Eksport

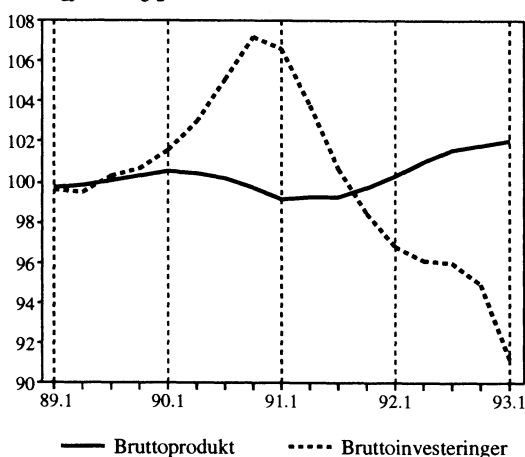
Kilde: SSB.

PRODUKSJON OG INVESTERING I
UTEKONKURRERENDE INDUSTRI
Sesongjustert og glattet. 1989 = 100

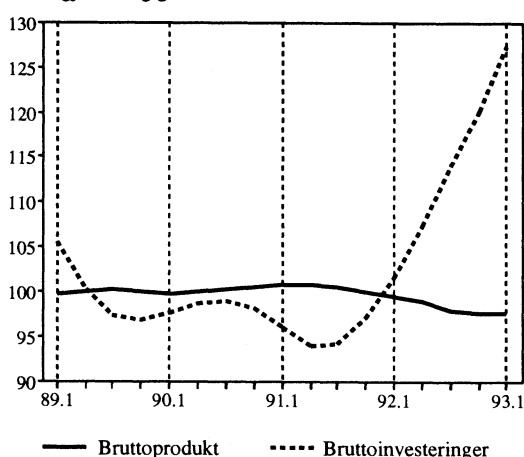
Kilde: SSB.

PRODUKSJON OG INVESTERING I
HJEMMEKONKURRERENDE INDUSTRI
Sesongjustert og glattet. 1989 = 100

Kilde: SSB.

PRODUKSJON OG INVESTERING I
SKJERMET INDUSTRI
Sesongjustert og glattet. 1989 = 100

Kilde: SSB.

kvartal i fjor til 1. kvartal i år. Norsk industri har derfor så langt ikke fått anledning til å hente inn noen særlig gevinst av en lavere kroneverdi, i motsetning til hva mange ventet på slutten av fjoråret.

Syssetningen

Ifølge Statistisk sentralbyrås arbeidskraftsundersøkelse (AKU) var det 287 000 sysselsatte i industrien i 1. kvartal i år, noe som er en økning på 1,1 prosent i forhold til samme kvartal i fjor.

Ifølge AKU for 3. og 4. kvartal i fjor økte industrisyssetningen betydelig gjennom 1992. Som påpekt i Økonomisk Utsyn over 1992 er denne økningen trolig ikke reell, men henger sammen med utvalgsskjevheter. AKU for 1. kvartal i år forsterker inntrykket av at oppgangen i industrisyssetningen ble noe overvurdert av AKU i fjor. Ser vi på AKU-tallene for de siste kvartalene under ett, tyder de likevel på at nedgangen i industrisyssetningen stoppet opp i løpet av 1992. Det er imidlertid foreløpig ikke grunn til å vente noen markert økning i syssetningen i industrien. I Statistisk sentralbyrås konjunkturbarometer for 1. kvartal i år var det tvert om en overvekt av lederne som svarte at de ventet nedgang i syssetningen fra 1. til 2. kvartal. Overvekten i retning av lavere syssetning var mindre i tilsvarende undersøkelse i 1. kvartal i fjor.

Investeringene

Etter en viss oppgang i andre halvår i fjor, falt industriinvesteringene med 15,0 prosent fra 4. kvartal i fjor til 1. kvartal i år, ifølge foreløpige nasjonalregnskapstall. Denne nedgangen skyldes i all hovedsak lavere investeringer i treforedlingsindustrien, noe som må ses i sammenheng med at Norske Skogs papirfabrikk i Halden nå er ferdigstilt og har startet produksjonen.

Statistisk sentralbyrås investeringsundersøkelse fra 1. kvartal i år tyder på at industriinvesteringene samlet sett vil ta seg opp med 14 prosent i inneværende år sammenlignet med fjoråret. Det er særlig bedrifter innenfor kjemisk råvareproduksjon som planlegger å trappe opp investeringene, men også nærings- og nytelsesmiddelindustrien og verkstedsindustrien anslår en viss investeringsøkning. Det ventes fortsatt sterk nedgang i investeringene i trevareindustrien, metallindustrien og i produksjon av mineralske produkter.

De høye investeringene i treforedlingsindustrien de siste par årene har i vesentlig grad bidratt til å begrense nedgangen i industriinvesteringene. Fordi Norske Skogs omfattende investeringsprogram nå er i ferd med å kulminere, er det grunn til å tro at treforedlingsindustrien vil redusere sine investeringer betydelig i 1994.

Situasjonsvurdering

Statistisk sentralbyrås konjunkturbarometer for 1. kvartal 1993 indikerte at industriens ledere fortsatt var relativt pessimistiske i sin generelle situasjonsvurdering. Andelen ledere som trodde på en bedring i inneværende kvartal var mindre i denne undersøkelsen enn i den tilsvarende undersøkelsen på samme tidspunkt i fjor. Spesielt har situasjonsvurderingen blant produsentene av ikke-jernholdige metaller endret seg betydelig. Mens det så sent som i 4. kvartal i fjor var 73 prosent av lederne i denne industrigrenen som trodde på bedre økonomiske tider, var det i 1. kvartal i år ingen av disse lederne som ga et slikt positivt svar.

I enkelte andre industrigrener, som trevareproduksjon og treforedling, var det imidlertid en større andel som trodde på en bedring av situasjonen enn på samme tidspunkt i fjor.

I henhold til konjunkturbarometeret for 1. kvartal i år er ordretilgangen omtrent som på samme tidspunkt i fjor. Det er en noe lavere andel som vurderer ordretilgangen som bedre, men det er også en lavere andel som vurderer den som dårligere. Andelen av ledere som trekker fram ordretilgangen som den faktoren som begrenser produksjonen er imidlertid noe lavere i dette siste konjunkturbarometeret enn i tilsvarende undersøkelse for 1. kvartal i fjor.

Bygge- og anleggsvirksomhet

Produksjon og sysselsetting

Tall fra det kvartalsvise nasjonalregnskapet frem til 1. kvartal i år viser fortsatt nedgang i aktiviteten i bygge- og anleggssektoren. Ifølge sesongjusterte

KNR-tall falt bruttoproduksjonsverdien i faste priser med 4,5 prosent fra 4. kvartal 1992 til 1. kvartal 1993. Nedgangen kan i stor grad føres tilbake til reduserte investeringer i bygninger og anlegg i innenriks samferdsel, statlig tjenesteyting, treforedling, samt fortsatt fall i boliginvesteringene. Bygge- og anleggsinvesteringene i andre næringer viste mindre endringer.

Ifølge arbeidskraftundersøkelsen (AKU) falt antall sysselsatte i bygge- og anleggssektoren med 13000, eller 11 prosent fra 1. kvartal 1992. Nedgangen i antall timeverk var imidlertid bare 2,7 prosent i samme periode. Den gjennomsnittlige arbeidstiden har altså økt. Ifølge Arbeidsdirektoratets månedsstatistikk var det ved utgangen av mars 16 466 registrerte ledige bygge- og anleggsarbeidere, en økning på 542 fra samme tidspunkt i 1992.

SSBs byggearealstatistikk peker i retning av at bunnen er nådd når det gjelder investeringene i drifts- og næringsbygg. Selv om igangsatt bruksareal til driftsbygg i de første fire måneder av 1993 var 15,2 prosent høyere enn i samme periode 1992, viser sesongjusterte tall at igangsettingstallene for driftsbygg har variert rundt et konstant nivå i de siste to årene. Igangsettingen er imidlertid på et såvidt lavt nivå at store enkeltprosjekter gir markerte utslag i månedstallene. Tallet på driftsbygg under arbeid pr. 31. april lå 3,1 prosent lavere enn på samme tidspunkt i 1992. Fullført bruksareal til driftsbygg i løpet av årets fire første måneder lå 11,3 prosent høyere enn i samme periode i 1992.

Sesongjusterte igangsettingstall viser at også boligbyggingen har falt relativt lite siden midten av 1991 sammenlignet med nedgangen i perioden

BYGGE- OG ANLEGGSVIRKSOMHET. MARKEDSUTVIKLING OG PRODUKSJON
Sesongjustert. Prosentvis endring fra foregående kvartal¹⁾

	Mrd.kr ²⁾ 1992	Volum				Priser			
		92.2	92.3	92.4	93.1	92.2	92.3	92.4	93.1
Bygge- og anleggsinvesteringer totalt ³⁾	51,8	12,9	-9,2	11,0	-6,9	1,4	-0,1	-0,3	0,2
Bolig:	11,8	0,1	-2,9	-6,2	-2,9	1,3	-0,4	-0,5	0,8
Offentlig forvaltning:	19,5	20,0	-24,6	15,9	-8,1 ⁴⁾	1,5	-0,1	-0,2	-0,1
Kraftforsyning:	3,1	12,2	-3,8	2,9	7,6	1,4	-0,1	-0,3	0,2
Fastlands-Norge, ellers:	17,3	14,7	6,2	19,4	-10,2	1,4	-0,3	-0,1	0,2
Bruttoproduksjon	74,7	7,3	-6,6	11,0	-4,5	1,3	-0,1	-0,4	-0,5
Vareinnsats	50,2	7,8	-7,1	11,3	-4,6	0,1	-0,4	0,4	0,4
Bruttoprodukt	24,5	6,4	-5,6	10,5	-4,1	4,0	0,4	-2,0	-2,3

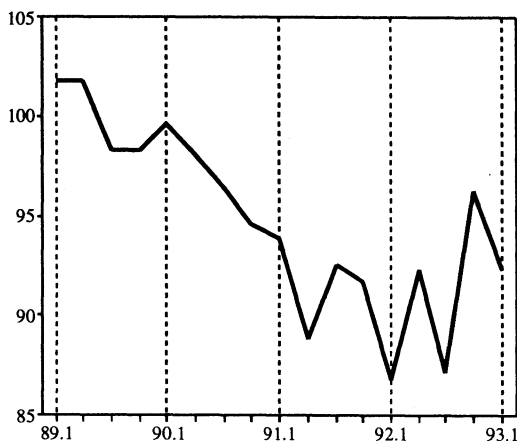
1) Markedspriser.

2) Nivå tall i løpende priser.

3) Utenom oljevirksomhet og utenriks sjøfart.

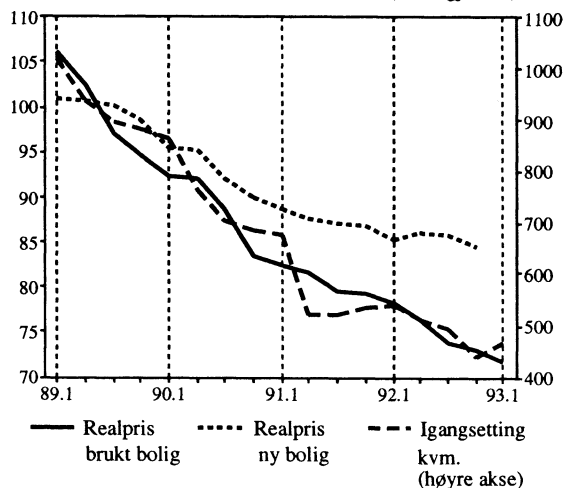
4) Statens bygge- og eiendomsdirektorat er omplassert fra offentlig forvaltning til privat tjenesteyting f.o.m. 1. kvartal 1993.

BRUTTOPRODUKT I BYGGE- OG
ANLEGGSVIRKSOMHET
Sesongjustert. 1989 = 100

Kilde: SSB.

TO INDIKATORER FOR REALPRISEN PÅ BOLIG OG
IGANGSETTINGEN AV NYE BOLIGER (Sesongjustert)

Kilde: Norges Eiendomsmeglerforbund/ECON og SSB.

1988 - 1991. Gjennomsnittlig igangsatt boligareal lå i januar - april 15,1 prosent lavere enn i samme periode året før, men den underliggende tendensen synes å ha flatet ut gjennom de siste 8 månedene. Tallene for 1992 og tidligere år er endelige, mens tallene for 1993 er foreløpige. Foreløpige tall er mindre komplette og kan innebære en viss undervurdering av det faktiske nivået på igangsettingen. Imidlertid har trolig omlegging av statistikken ført til at avviket mellom foreløpige og endelige tall er mindre enn tidligere. Nedgangen i igangsettningstallene er også lavere enn nedgangen i antall boliger under arbeid. Pr. 31. april lå tallet på boliger under arbeid 20,2 prosent lavere enn ved samme tidspunkt året før.

Pris- og kostnadsutviklingen

SSBs prisindeks for nye eneboliger gikk ned med 1,1 prosent fra 3. kvartal til 4. kvartal 1992. Prisindeksen har nå holdt seg relativt konstant siden begynnelsen av 1991. Ulike målinger av prisene i bruktboligmarkedet tyder på at prisnedgangen er i ferd med å stoppe opp. I deler av markedet er det tegn til oppgang. Ifølge Boligprisstatistikken fra Norges Eiendomsmeglerforbund/ECON har kvadratmeterprisen på brukte eneboliger holdt seg relativt stabil i det siste halvåret. Statistikken registrerer en vekst på 1,0 prosent fra 3. tertial 1992 til 1. tertial i år. Veksten var sterkest i Oslo/Bærum, samt i andre større byer der denne statistikken viser at prisene økte med 3,7 prosent i forhold til foregående tertial. En analyse foretatt av Byggforsk og Sparebanken NOR støtter opp om inntrykket av at prisene på selveierboliger har sluttet å falle. Også for delte boliger var det prisoppgang i de større byene utenom Oslo/Bærum i årets fire første måneder. Men for denne boligtypen dro utviklingen i resten av landet den samlede prisindeksen ned 2,8 prosent fra 3. tertial 1992. Det generelle inntrykket av prisutviklingen er likevel at prisnedgangen for denne boligtypen også synes å ha stoppet opp i løpet av 1992. For leiligheter viser imidlertid statistikken fra Norges Eiendomsmeglerforbund/ECON ingen tegn til stabilisering av prisene. Bildet for denne delen av boligmarkedet er imidlertid uklart, da OBOS-leiligheter i gjennomsnitt har steget med 19 prosent hittil i år, riktignok fra et rekordlavt nivå i januar. Opplysningene fra Norges Eiendomsmeglerforbund/ECON om gjennomsnittlig formidlingstid av ulike boligtyper viser at tendensen til økt formidlingstid synes å ha stoppet opp. Spesielt gjelder dette delte boliger, der den gjennomsnittlige formidlingstiden har falt fra 103 til 90 dager fra 1. kvartal 1992 til 1. kvartal i år.

Det er fortsatt stor forskjell i priser pr. kvadratmeter mellom nye og brukte boliger. Det er liten grunn til å vente noe markert oppsving i byggevirkksomheten før prisene i bruktmarkedet er presset så høyt at kostnadsdekkende priser på nye bygg gir konkurransedyktige brukerkostnader når man tar hensyn til forskjeller i kurans og kvalitet.

For bygge- og anleggsbransjen som helhet falt den sesongjusterte prisindeksen på bruttoproduksjonsverdien med 0,5 prosent fra 4. kvartal 1992 til 1. kvartal i år, etter å ha vist nedgang også gjennom de to foregående kvartalene. Byggekostnadsindeksen økte imidlertid for både eneboliger, rekkehus og boligblokk gjennom 1. kvartal, etter et fall fra desember til januar. Økningen fra mars til april hadde sammenheng med lønnsreguleringer. Dette bidro til ytterligere svekkelse av lønnsomheten i næringen gjennom 1. kvartal. Tallet på åpnete konkurser i bransjen var i 1. kvartal 190,

som er høyere enn det gjennomsnittlige antall konkurser pr kvartal i 1992.

Elektrisitetsforsyning

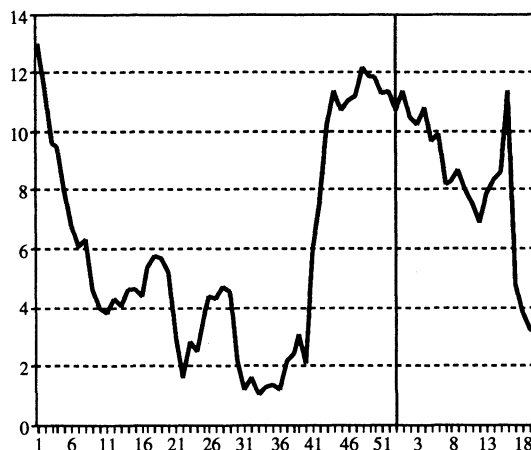
I de fire første månedene i 1993 var kraftproduksjonen 0,2 TWh høyere enn året før, men 1,4 TWh lavere enn i samme periode i 1991. Den totale eksporten av kraft i perioden januar til april 1993 var 0,8 TWh lavere enn i samme periode året før. Importen var 0,6 TWh lavere, slik at nettoeksporten var 0,2 TWh lavere enn i 1992. Elektrisitetsforbruket i kraftintensiv industri i de fire første månedene i 1993 var om lag det samme som ett år tidligere. Alminnelig forsyning brukte 0,6 TWh mer i de fire første månedene i 1993 enn i 1992. Dersom man korreterer for avvik fra normal temperatur, blir økningen i elektrisitetsforbruket i alminnelig forsyning 0,6 TWh både i forhold til 1991 og 1992. En oversikt over tariffene i landets tre største byer viser at i Oslo har prisen på elektrisitet steget fra 1992 til 1993, i Trondheim har det ikke vært nevneverdige prisjusteringer, mens det i Bergen så langt har vært en svak prisnedgang. Et gjennomgående trekk er at større bedrifter har kunnet forhandle seg fram til rimeligere priser. Dette kan forklare deler av forbruksøkningen som har funnet sted i 1993. Det er imidlertid også grunn til å tro at den trendmessige utviklingen en i de siste årene har observert i retning av økt bruk av elektrisitet til oppvarming i forhold til bruk av olje fortsetter. Overgangen kan blant annet skyldes at investeringskostnader og vedlikeholdskostnader fortsatt er høyere for oljebaserte fyringsanlegg enn for elektrisitetsbaserte anlegg. Prisen på fyringsolje pr. enhet nyttiggjort energi var imidlertid 5-6 øre lavere enn elektrisitetsprisen i 1992, mens parafinprisen var noe høyere enn elektrisitetsprisen. Dette viser at forbrukere som har installert oljebasert oppvarmingsutstyr og som står overfor ordinære tariffbestemte elektrisitetspriser, fortsatt kan komme godt ut ved å benytte olje til oppvarming.

Kraftbalansen januar-april. TWh

	1991	1992	1993
Kraftproduksjon	44,7	43,1	43,3
+ Import	0,1	0,9	0,3
- Eksport	3,3	3,1	2,3
- Krafttap etc.	3,9	3,8	3,8
Netto innenlandsk forbruk	37,6	37,1	37,5
- Elektrokjeler	2,7	3,0	3,1
- Kraftintensiv industri	9,4	9,1	9,0
- Alminnelig forsyning	25,5	24,8	25,4

Kilde: NVEs kortidsstatistikk.

SPOTMARKEDSPRIS PÅ ELEKTRISK KRAFT OMSATT OVER SAMKJØRINGENS BØRS. Gjennomsnittlig pris i uke 1 1992 til uke 20 1993, øre/KWh.

Kilde: Landsrapport, Statnett Marked. Uke 1/92 til uke 20/93.

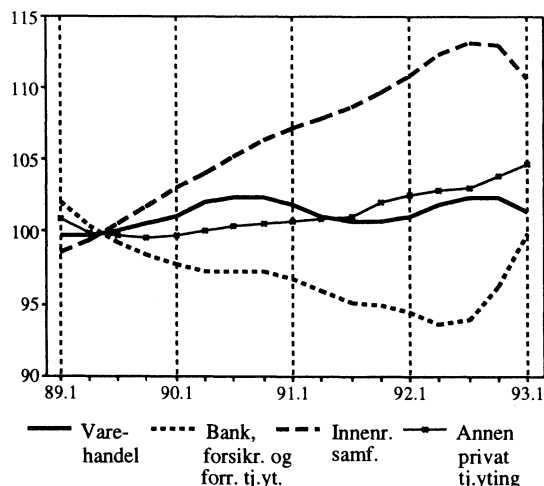
Mange energiverk tjente gjennom 1992 godt på kjøp av spotkraft for videresalg til betydelig høyere priser. I løpet av de tre siste månedene i 1992 økte spotmarkedsprisen fra 3-4 øre/kWh til om lag 11 øre/kWh. Gjennomsnittlig spotpris i de 20 første ukene av 1993 var om lag 8,0 øre/kWh mot 5,5 øre/kWh tilsvarende periode året før. Fordelingsverkenes muligheter til å hente ut arbitrasjegevinster har dermed blitt redusert i første del av 1993. Prisen på eksportkraft følger i hovedsak utviklingen i utvekslingsprisen (ukentlig gjennomsnittspris for omsetning av kraft over Statnetts spotbørs) som er illustrert i figuren.

Statkraft SF har nylig søkt om konsesjon for en krafthandelsavtale over 25 år med det tyske selskapet PreussenElektra AG. Det dreier seg om faste leveranser av 2 TWh pr. år pluss kraftutveksling (eksport eller import) av opptil 6,5 TWh pr. år. Kraften skal etter planen overføres via Skagerak-kablene fra 1998, men fra 2003 vil det i tillegg gå kraft direkte fra Norge til Tyskland via en ny undersjøisk kabel som skal legges og drives av Statnett SF og PreussenElektra AG i fellesskap. Økt tilgang til elektrisitetsmarkedene i varmekraftland kan bidra til å stabilisere prisene i det norske kraftmarkedet, der produksjonen i stor grad er bestemt av naturgitte forhold.

Privat tjenesteyting

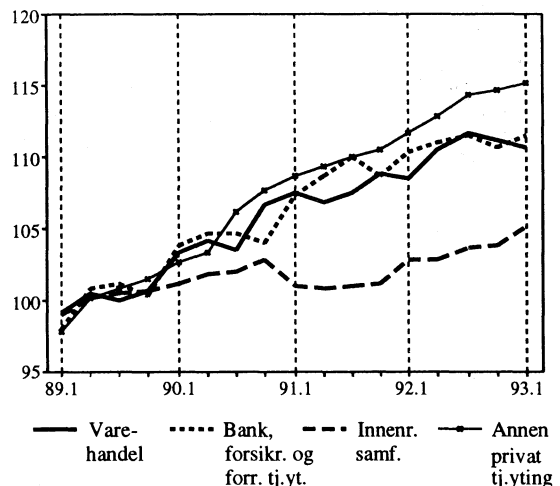
Produksjonen i privat tjenesteyting har de siste kvartalene vist betydelige variasjoner, men det er så langt ikke tegn til at tendensen fra 1992 med underliggende tilnærmet konstant produksjon har endret seg. Privat tjenesteyting leverer størstedelen av sin produksjon til privat konsum, og produksjonsutviklingen er nært knyttet sammen med utviklingen i tjenestekonsumet. Produksjonsveksten

BRUTTOPRODUKSJON I PRIVAT TJENESTEYTING,
FASTLANDS-NORGE
Sesongjustert og glattet. 1989 = 100

Kilde: SSB.

PRISUTVIKLINGEN FOR PRIVAT TJENESTEYTING,
FASTLANDS-NORGE
Sesongjustert. 1989 = 100

Kilde: SSB.

i varehandelen bestemmes i hovedsak av utviklingen i varekonsumet. Vekst i vare- og tjenestekonsumet ga positive vekstbidrag gjennom fjoråret. Når produksjonen likevel har vært uendret skyldes det hovedsakelig negative bidrag fra annen innenlandsk etterspørsel.

Bruttoinvesteringene i private tjenesteytende næringer steg gjennom 1992. Tallet for 1. kvartal i år var relativt lavt, men må ses i sammenheng med det høye investeringsnivået i 4. kvartal 1992. Disse utslagene skyldes i særlig grad store svingninger i investeringene i samferdselssektoren. Veksten i investeringene i maskiner og transportmidler i privat tjenesteyting, som har vært i oppgang i over 4 år, fortsetter. Bunnpunktet i bygningsinvestering-

ene kom sent i 1991 og disse investeringene har deretter vist en, om enn beskjeden, vekst. Skjønnsmessig korreksjon for de store svingningene de to siste kvartalene tyder på fortsatt moderat vekst i bygningsinvesteringene i privat tjenesteyting.

Med underliggende uendret produksjon og vekst i arbeidsproduktiviteten, ser nedgangen i sysselsettingen i privat tjenesteyting ut til å fortsette. I 1992 gikk tallet på sysselsatte ned med 1,9 prosent. Statistisk sentralbyrås arbeidskraftundersøkelse (AKU) for 1. kvartal tyder på at sysselsettingsnedgangen har fortsatt i om lag samme takt. Nedgangen har særlig funnet sted innenfor transport, finansvirksomhet og varehandel.

PRIVAT TJENESTEYTING FASTLANDS-NORGE, PRODUKSJON OG INVESTERINGER.
Sesongjustert. Prosentvis endring fra foregående kvartal¹⁾

	Mrd. kr. ²⁾	Volum					Pris			
		1992	92.2	92.3	92.4	93.1	92.2	92.3	92.4	93.1
Bruttoproduksjon	404,1	0,5	-2,0	4,7	-1,8	0,9	0,9	-0,1	0,5	0,5
Vareinnsats	148,9	0,8	-1,0	5,8	-3,0	0,6	-0,2	0,3	1,4	1,4
Bruttoprodukt	255,3	0,4	-2,6	4,0	-1,0	1,1	1,5	-0,3	-0,1	-0,1
Bruttoinvesteringer	28,5	4,7	3,0	22,1	-14,4	-0,1	-0,7	1,6	0,3	0,3
- bygn. og anlegg	10,5	24,5	5,5	17,3	-4,7	1,3	-0,2	-0,3	0,4	0,4
- mask. og trsp.midler	17,9	-4,9	1,5	25,2	-20,4	-0,8	-1,0	2,8	0,4	0,4

1) Markedspriser.

2) Nivå tall i løpende priser.

OFFENTLIG FORVALTNING

Ifølge foreløpige tall fra det kvartalsvise nasjonalregnskapet (KNR) økte det offentlige konsumet med 2,0 prosent i volum fra 1. kvartal 1992 til 1. kvartal 1993. Det var sterk vekst i sivilt statlig konsum, mens det militære konsumet viste nedgang i denne perioden. En vekst i offentlig sysselsetting, målt i utførte timeverk, på 2,2 prosent var hovedfaktoren bak veksten i offentlig konsum. De offentlige bruttoinvesteringene i fast kapital gikk ned med 2,8 prosent fra 1. kvartal 1992 til 1. kvartal i år målt i faste priser.

Statsforvaltningen

Reviderte nasjonalregnskapstall for 1992 viser at det statlige konsumet økte med 5,3 prosent i volum fra 1991 til 1992. En sterk vekst i vareinnsatsen bidro til at sivilt statlig konsum økte med 7,6 prosent. Det militære konsumet økte med 1,6 prosent i fjor.

Fra 1. kvartal 1992 til 1. kvartal 1993 økte konsumet i statsforvaltningen med 2,2 prosent målt i faste priser. Det sivile konsumet økte med 4,6 prosent i dette tidsrommet. Veksten i det sivile konsumet var sterkest for helse, hvor konsumveksten var på 9,0 prosent. For undervisning og annen tjenesteyting økte konsumet med henholdsvis 0,2 og 5,8 prosent. Det militære konsumet ble redusert med 3,6 prosent fra 1. kvartal 1992 til 1. kvartal 1993. I Revidert Nasjonalbudsjett for 1993 er det lagt opp til en volumvekst i sivilt statlig konsum på 9,0 prosent og en reduksjon i militært konsum på 8,7 prosent fra 1992 til 1993.

Den sivile statlige sysselsettingen, målt i utførte timeverk, økte med 3,4 prosent fra 1. kvartal 1992 til 1. kvartal 1993. Antall timeverk i forsvaret var om lag uendret i samme periode. Vareinnsatsen i forsvaret ble redusert med 7,5 prosent fra 1. kvartal 1992 til 1. kvartal 1993, mens sivil vareinnsats økte med 5,0 prosent.

De statlige bruttoinvesteringene i fast kapital har økt markert de to siste årene. I 1992 lå de statlige investeringene 32,4 prosent over nivået i 1990 målt i faste priser. Fra 1. kvartal 1992 til 1. kvartal 1993 var det en nedgang i de statlige bruttoinvesteringene i fast kapital på 8,7 prosent. I Revidert Nasjonalbudsjett for 1993 er det lagt opp til en reduksjon i statlige investeringer på 11,9 prosent fra 1992 til 1993.

Veksten i statlig konsum og statlige investeringer fra 1992 til 1993 er påvirket av at Statens bygge- og eiendomsdirektorat (Statsbygg) ble omdannet fra en statsforvaltningsetat til en statlig forretningsbedrift med virkning fra 1.1 1993. Statlig konsum og statlige investeringer reduseres direkte som følge av at Statsbygg utgår av statsforvaltningen. De statlige investeringene reduseres ytterligere ved at en del av investeringene i andre offentlige etater blir overført til Statsbygg. Statlige etaters husleieutgifter til Statsbygg bidrar til å øke det statlige konsumet. Omorganiseringen av Statsbygg er anslått å øke det statlige konsumet med 1,5 prosent og å redusere de statlige bruttoinvesteringene i fast kapital med 9,7 prosent i volum fra 1992 til 1993.

OFFENTLIG FORVALTNING - PRODUKSJON, KONSUM OG FAKTORETTESPØRSEL
Prosentvis endring fra samme periode året før

	Stat Mrd.kr. 1992	Komm. Mrd.kr. 1992	Statsforvaltn.		Kommune- forvaltn.		Off.forvaltn. i alt	
			Volum 93.1	Pris 93.1	Volum 93.1	Pris 93.1	Volum 93.1	Pris 93.1
Bruttoproduksjon	68,5	111,4	1,8	0,5	2,0	0,6	1,9	0,6
Konsum	62,7	94,7	2,2	0,5	1,8	0,5	2,0	0,5
Gebyrer	5,8	16,7	-2,5	0,4	3,0	1,2	1,7	1,0
Vareinnsats	33,3	27,7	0,8	2,6	1,8	2,1	1,3	2,3
Bruttoprodukt	35,2	83,6	2,7	-1,2	2,1	0,2	2,2	-0,2
Sysselsetting ¹⁾			2,5	-1,3	2,0	0,1	2,2	-0,3
Bruttoinvestering	12,4	12,6	-8,7	1,1	1,7	1,1	-2,8	1,1

1) Utførte timeverk og lønnskostnader pr. utført timeverk.

Kommuneforvaltningen

Veksten i det kommunale konsumet har tatt seg opp de to siste årene etter å ha ligget lavt i perioden 1988-1990. Fra 1991 til 1992 økte konsumet med 4,1 prosent i volum. Dette er den sterkeste veksten i kommunalt konsum siden 1985. Fra 1. kvartal 1992 til 1. kvartal 1993 økte konsumet i kommuneforvaltningen med 1,8 prosent. Veksten var sterkest under forvaltningsområdet helse, hvor konsumet økte med 2,7 prosent i volum. Under forvaltningsområdene undervisning og annen kommunal tjenesteyting økte konsumet med henholdsvis 1,3 og 0,6 prosent.

Sysselsettingen i kommuneforvaltningen økte med 2,0 prosent målt i utførte timeverk, mens vareinnsatsen økte med 1,8 prosent i volum fra 1. kvartal 1992 til 1. kvartal 1993. Fra 1991 til 1992 var det en vekst i kommunal sysselsetting på 3,5 prosent.

De kommunale gebyrene er anslått å ha økt med 3 prosent i volum fra 1. kvartal 1992 til 1. kvartal 1993. Gebyrinntektene gikk opp med 4,3 prosent i denne perioden. I Revidert Nasjonalbudsjett for 1993 er det lagt til grunn en økning i kommuneforvaltningens gebyrinntekter på 4,4 prosent fra 1992 til 1993.

De kommunale bruttoinvesteringene i fast kapital viste nedgang på 2,6 prosent i volum fra 1991 til 1992 etter å ha økt med om lag 9 prosent fra 1990 til 1991. Fra 1. kvartal 1992 til 1. kvartal 1993 økte investeringene i kommuneforvaltningen med 1,7 prosent målt i faste priser. Veksten var jevnt fordelt mellom de tre forvaltningsområdene helse, undervisning og annen kommunal tjenesteyting.

Den økonomiske politikken

I Revidert Nasjonalbudsjett for 1993 er statsbudsjettets underskudd før lånetransaksjoner anslått til 53,9 mrd. kroner inneværende år. I 1991 og 1992 var underskuddet på henholdsvis 19,7 og 34,9 mrd. kroner. Om lag halvparten av økningen i budsjettunderskuddet fra 1991 til 1993 kan føres tilbake til reduserte nettoinntekter fra oljevirksomheten. Budsjettunderskuddet korrigert for statens netto oljeinntekter er beregnet til 77,1 mrd. kroner i 1993, en økning på nær 12 mrd. kroner fra 1992.

Økningen i det oljekorrigerte budsjettunderskuddet de siste årene har sammenheng med konjunkturutviklingen i norsk økonomi. Oppgangen i arbeidsledigheten og den lave veksten i den innenlandske etterspørselen har ført til økte utbetalinger

INNTEKTER OG UTGIFTER PÅ STATSBUJSJETTET

	Anslag på regnskap ¹⁾		Vekst fra foregående år, pst.	
	1992	1993	1992	1993
Inntekter i alt	317,4	317,4	0,3	0,0
Skatter, avgifter og andre inntekter fra petroleumsvirksomheten	42,2	43,7	-9,2	3,6
Inntekter i alt utenom oljeinntekter	275,2	273,7	1,9	-0,6
Skatter og avgifter fra fastlands-Norge	204,6	200,0	3,1	-2,2
- Direkte skatt og trygdeavgifter	97,0	86,1	-2,9	-11,2
- Avgifter	107,5	113,9	9,1	5,9
Andre inntekter inkl. renteinntekter og overføringer fra Norges Bank	70,7	73,6	-1,2	4,2
Utgifter i alt	352,3	371,4	4,8	5,4
Utgifter til statlig petroleumsvirksomhet	11,7	20,6	67,4	75,5
Utgifter i alt utenom oljevirksomhet	340,6	350,8	3,5	3,0
Kjøp av varer og tjenester	84,3	84,6	4,7	0,4
Overføringer	256,3	266,2	3,0	3,9
- Til kommuneforvaltningen	52,5	51,8	7,2	-1,3
- Andre overføringer	203,8	214,4	2,0	5,2
Overskudd før lånetransaksjoner	-34,9	-53,9		
Overskudd før lånetransaksjoner korrigert for oljeskatter og statlig petroleumsvirksomhet	-65,4	-77,1		
Overskudd ekskl. kapitalinnskudd i forretningsdriften	-29,8	-37,9		

1) Revidert nasjonalbudsjett for 1993.

av arbeidsledighetstrygd og en svak utvikling i skatte- og avgiftsinntektene. En underliggende vekst i overføringene til private har også bidratt til økningen i det oljekorrigerte underskuddet. I tillegg har underskuddet på statsbudsjettet ført til reduserte netto renteinntekter. I statsbudsjettet for 1993 er statens netto renteinntekter anslått å bli 9,7 mrd. kroner lavere enn i 1991.

Den anslåtte nedgangen i statens netto oljeinntekter fra 1992 til 1993 skyldes i hovedsak at investeringene i statlig petroleumsvirksomhet er anslått å øke med 13,6 mrd. kroner i denne perioden. Oljeinvesteringer og andre kapitalinnskudd i forretningsdriften er utgifter som ikke fører til en framtidig finansiell belastning for statsbudsjettet. Investeringer i statlig petroleumsvirksomhet vil i tillegg kunne gi en avkastning som er betydelig høyere enn finansieringskostnadene. For å få et bilde av statsbudsjettets innvirkning på statskassens finansielle stilling, bør derfor budsjettunderskuddet korrigeres for investeringer i statlig forretningsdrift. Med en slik korreksjon er budsjettunderskuddet beregnet til 37,9 mrd. kroner i 1993 mot et tilsvarende underskudd på 29,8 mrd. kroner i 1992. Økte investeringer i forretningsdriften forklarer dermed i underkant av 60 prosent av økningen i det ordinære budsjettunderskuddet fra 1992 til 1993.

Statsbudsjettet for 1993 er i Revidert Nasjonalbudsjett anslått å bidra til en økning i den innenlandske etterspørselen etter varer og tjenester fra 1992 til 1993 tilsvarende 1 prosent av bruttonasjonalproduktet for fastlands-Norge. En har da korrigert for at enkelte inntekter og utgifter er konjunkturavhengige samt for forhold som ikke påvirker den innenlandske etterspørselen direkte. I Nasjonalbudsjettet for 1993 ble budsjettendringene fra 1992 til 1993 beregnet å virke om lag nøytralt på den innenlandske etterspørselen etter varer og tjenester.

I Revidert Nasjonalbudsjett fremmer regjeringen forslag om tilleggsbevilgninger på statsbudsjettet for 1993. Hovedelementene i regjeringens forslag er:

- Det bevilges 100 mill. kroner til 2500 nye studieplasser i høyere utdanning. Kombinert med tidligere bevilgninger økes den samlede kapasiteten med 9500 studieplasser fra høsten 1993.
- Utlånsrentene i statsbankene senkes fra 1. juli. Rentestøtten øker med i alt 450 mill. kroner. De fleste rentesatsene foreslås redusert med 1-2 prosentpoeng.
- Arbeidsmarkedstiltakene trappes opp. Antall tiltaksplasser foreslås økt fra om lag 53 800 i vedtatt budsjett til 60 000 i gjennomsnitt for 1993. De nye tiltaksplassene vil særlig rettes inn mot unge ledige mellom 20 og 25 år og langtidsledige.
- Bevilgningene til helsesektoren økes med 300 mill. kroner.

Regjeringen har lagt til grunn at budsjettunderskuddet for inneværende år ikke skal øke som følge av tilleggsbevilgninger gjennom året og at det reelle utgiftsnivået for 1993 skal være på om lag samme nivå som i vedtatt budsjett. Regjeringen fremmer derfor forslag om reduksjoner i posten for tilfeldige utgifter med 1,8 mrd. kroner. I tillegg foreslås tiltak som øker inntektene og reduserer andre utgifter noe.

Regjeringen fremmer i Revidert Nasjonalbudsjett forslag om å innføre en ekstra arbeidsgiveravgift på 10 prosentpoeng på lønnsinntekter over 584 000 kroner fra og med 1993. Dette forslaget er anslått å øke statens inntekter med om lag 200 mill. kroner på årsbasis, men tiltaket vil ikke resultere i økte bokførte skatter før i 1994. Det fremmes også forslag om å innføre en ordning med momskompensasjon for melk, ost og kjøtt fra og med andre halvår av 1993. Samtidig bortfaller gjeldende subsidier på melk og ost. I statsbudsjettet for 1994 vil det bli foreslått en satsøkning på 0,5 prosentpoeng i det høyeste trinnet i formuesskatten til staten. Statens skatteinntekter er beregnet å øke med 800 mill. kroner på årsbasis som følge av dette.

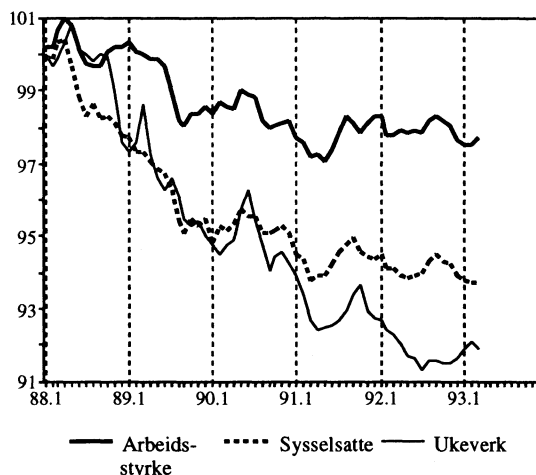
ARBEIDSMARKEDET

Ifølge Statistisk sentralbyrås Arbeidskraftundersøkelser - AKU - lå tallet på sysselsatte personer og tallet på utførte ukeverk i 1.kvartal i år om lag på samme nivå som ett år tidligere. Utviklingen gjennom det siste året tyder på at nedgangen i sysselsettingen har stoppet opp. Arbeidsledigheten, som økte markert fra 1991 til 1992, har også flatet ut. Antall arbeidssøkere uten arbeidsinntekt økte ifølge AKU med 3 000 personer fra 1.kvartal ifjor til 1.kvartal i år, til et nivå på 135 000 personer. Sesongjustert har ledighetsraten holdt seg rundt 5,9 prosent de siste kvartalene. Utviklingen i befolkningen i yrkesaktiv alder tilsier imidlertid en klar vekst i arbeidsstyrken i tiden framover. Dette tilsier et slakkere arbeidsmarkedet i tiden framover, dersom det ikke blir synlig vekst i sysselsettingen.

Sysselsettingen

Justert for normale sesongvariasjoner falt sysselsettingen betydelig gjennom 1988 og 1989. Mot slutten av 1989 ble nedgangen svakere, og gjennom 1990 var det visse tegn til vekst i tallet på sysselsatte. Mot slutten av 1990 og inn i 1.halvår 1991 var det et nytt betydelig fall i sysselsettingen, men nedgangen kan deretter se ut til å ha flatet ut. Ifølge AKU var det i 1.kvartal 1993 sysselsatt 1 970 000 personer, 10 000 færre enn i 1.kvartal 1992. Denne observerte nedgangen skyldes i hovedsak endringer i estimeringsmetoden i AKU, slik at antallet sysselsatte personer i AKU lå 5-7 000 personer for høyt gjennom 1992. Anslaget på utførte ukeverk i AKU blir lett påvirket av plasseringen av undersøkelsen i forhold til bevegelige helligdager, ferier osv, som varierer fra år til år. Det er derfor vanskelig å anslå tendensen i utførte ukeverk. Utviklingen gjennom

ARBEIDSSYRKE, SYSSELSETTING OG UTFØRTE UKEVERK I ALT IFLG. ARBEIDSKRAFTUNDERSØKELSEN 1987=100. Sesongjusterte og glattede månedstall

Kilde: SSB.

det siste året gir likevel en viss grunn til å tro at nedgangen har stoppet opp også for disse.

De siste årene har det vært en betydelig tilbakegang i sysselsettingen i vareproduserende næringer. I bygge- og anleggsvirksomhet falt antallet sysselsatte med 13 000 fra 1.kvartal 1992 til 1.kvartal 1993. For industrien var det bare små endringer i antall sysselsatte målt i forhold til 1.kvartal 1992. Dette understreker at den sterke økningen i industrisysselsettingen i 2.halvår av 1992 i stor grad var et tilfeldig utslag. Innen post- og telekommunikasjon har det vært en markert tilbakegang i sysselsettingen det siste året. I annen privat tjenesteyting har det bare vært små endringer. Samlet viser sysselsettingen i offentlig tjenesteyting fortsatt vekst, til tross for nedgang innen undervisning og helse-tjenester. Veksten har vært tilsvarende sterkere innen offentlig administrasjon og sosialtjenester.

Arbeidsstyrken

Også arbeidsstyrken har falt gjennom de siste årene, men nedgangen har vært svakere enn for antallet sysselsatte. Store kull fra slutten av 1960-tallet skal nå inn på arbeidsmarkedet og små kull fra mellomkrigstiden skal over på alderstrygd. De demografiske forholdene trekker derfor i retning av vekst i arbeidsstyrken. Sterk vekst i antall unge under utdanning har så langt motvirket disse forholdene. Hvis denne tilveksten til utdanningssystemet avtar i tiden framover, er det grunn til å regne med at arbeidsstyrken vil øke. Ifølge AKU var det i 1. kvartal 1993 i alt 2 105 000 personer i arbeidsstyrken, 7 000 færre enn i samme kvartal året før.

BEFOLKNING I YRKESAKTIV ALDER

Tusen personer

	Nivå	Endring fra samme kvartal året før	
		1992.1	1993.1
16-74 år i alt	3128	9	10
25-54 år	1813	27	31
Arbeidsstyrken	2104	3	-7
Arbeidssøkere	135	12	3
Sysselsatte	1970	-8	-10
Utførte ukeverk1	1724	-13	-1

Kilde: AKU 1.kvartal 1993.

1) à 37,5 timer/uke

I 1.kvartal 1993 utgjorde arbeidsstyrken 67,3 prosent av befolkningen i alderen 16 til 74 år (yrkesprosenten), og dette var 0,4 prosentpoeng lavere enn i 1.kvartal 1992. Med en antakelse om konstant yrkesdeltaking etter kjønn og alder, skulle det de siste årene ha funnet sted en økning i den gjennomsnittlige yrkesprosenten. Målt i antall personer tilsier den demografiske utviklingen ut fra dette en økning i arbeidsstyrken på 10-15 000 personer i året. Hvis kvinner fortsetter å øke sin yrkesdeltaking, vil økningen i arbeidsstyrken bli enda sterkere.

Ledigheten

Etter å ha vist en markert økning gjennom 1991 og inn i 1992 ser ledigheten nå ut til å ha flatet ut. Ifølge AKU var det i 1.kvartal 1993 ialt 135 000 arbeidssøkere uten arbeidsinntekt. Sesongjustert tilsvarer dette 5,9 prosent av arbeidsstyrken. I forhold til 1.kvartal 1992 har ledigheten økt med 3 000 personer.

Utviklingen i den registrerte ledigheten ved arbeidskontorene er sterkt påvirket av svingningene i nivået på arbeidsmarkedstiltakene. Korrigert for dette har den registrerte ledigheten og AKU utviklet seg noenlunde parallelt de siste tre årene. Det har imidlertid vært en viss bevegelse i retning av mindre forskjeller mellom disse to ledighetsmålene. Ved utgangen av mai var det registrert 108 400 helt ledige ved arbeidskontorene, og dette var 3 500 flere enn på samme tid året før.

I 1.kvartal 1993 var det ifølge AKU i gjennomsnitt 51 000 arbeidssøkere uten arbeidsinntekt som hadde vært arbeidsledige i et halvt år eller mer, som regnes som grensen for langtidsledighet. Dette var 9 000 personer flere enn i 1.kvartal 1992. Denne økningen har i sin helhet kommet blant personer

ARBEIDSLEDIGHET OG LEDIGE Plasser

Tusen personer

	Mai 1993	Endring fra mai 1992
Registrerte ledige	108,4	3,5
- permitterte	9,1	1,8
Innskrenket arbeidstid	8,0	1,6
Personrettede arbeidsmarkeds- tiltak	61,6	9,2
Tilgang ledige plasser	22,6	-3,8
Beholdning ledige plasser	7,2	-2,0

Kilde: Arbeidsdirektoratet.

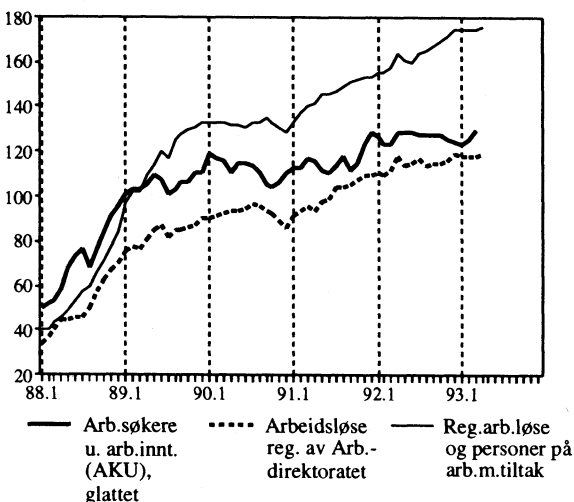
som har vært ledige i mer enn et år. Andelen langtidsledige utgjør nå 42 prosent av gjennomsnittlig antall arbeidssøkere uten arbeidsinntekt med kjent søketid i samme periode. Den negative utviklingen i langtidsledigheten skjer til tross for en særlig innretting av sysselsettingstiltakene mot de langtidsledige.

Ved utgangen av mai i år var det 9 100 helt permitterte personer ifølge Arbeidsdirektoratet. Samtidig var 8 000 personer berørt av innskrenket arbeidstid. For begge ordninger har det vært en viss

Forskjeller mellom ledighetsmål

Normalt har AKU-ledigheten vært høyere enn den registrerte ledigheten fordi ikke alle arbeidssøkere har registrert seg ved arbeidskontorene. Forrige gang ledigheten var høy, i 1983, var denne forskjellen liten. Når AKU-ledigheten denne gangen har ligget over den registrerte ledigheten, har det sammenheng med en endring i typen av arbeidsmarkedstiltak. I 1983 bestod tiltakene i større grad enn nå av sysselsettingstiltak hvor deltakerne fikk lønn. I dagens situasjon utgjør kvalifiserings-tiltak en større andel av de samlede tiltakene, og deltakere her vil oftere være arbeidssøkere uten arbeidsinntekt. Dette kan tydelig ses ved at AKU rapporterer et betydelig høyere nivå på ledigheten for ungdom under 20 år, enn registreringen ved arbeidskontorene skulle tilsi. Denne gruppen av arbeidsledige er ifølge Arbeidsdirektoratet en viktig målgruppe for arbeidsmarkedstiltakene. Forskjellen mellom AKU og den registrerte ledigheten er også minst i sommermånedene, da tiltakene trappes kraftig ned.

ARBEIDSLEDIGE, 1000 PERSONER
Sesongjusterte månedstall

Kilde: SSB.

økning det siste året. Justert for normale sesongvariasjoner har tilgangen på ledige plasser holdt seg rundt 20 000 pr. måned siden slutten av 1989. Sesongjustert har beholdningen av ledige plasser ligget mellom 5 000 og 10 000 siden slutten av 1988.

Arbeidsmarkedstiltakene

Ordinære personrettede tiltak utenom attføring og bedriftsrettede tiltak sysselsatte ved utgangen av april i år 63 300 personer. Dette er 9 900 flere enn ved utgangen av samme måned året før. Kvalifiseringstiltak var den viktigste gruppen med snaut 70 prosent av alle tiltakene. 8 700 ungdommer under 20 år var sysselsatt ved ordinære personrettede tiltak ved utgangen av april i år, mens det bare var registrert 4 500 ledige i samme aldersgruppe på samme tidspunkt.

Summen av registrerte helt ledige og personer på personrettede tiltak har sesongjustert vist en klar økning siden slutten av 1990. Gjennom de fem første månedene av 1993 er det tegn til at veksten er i ferd med å stoppe opp. Ved utgangen av mai 1993 var det 170 000 personer som var registrert

ARBEIDSMARKEDSTILTAK

Tusen personer

	April 1993	Endring fra april 1992
Personrettede arbeids- markedstiltak i alt	63,3	9,9
Off.sysselsettingstiltak	14,0	4,4
Lønnstilskudd til arb.givere	3,8	-0,1
Kvalifiseringstiltak	42,9	3,1
Arbeidsmarkedskurs	27,8	3,4
Praksisplasser	15,1	-0,4
Utdanningsvikariater	2,6	2,5
Andre tiltak	0,0	-0,1
Herav ungdom under 20 år	8,7	-1,2

Kilde: Arbeidsdirektoratet.

helt ledige eller sysselsatt ved arbeidsmarkedstiltak. Dette var 12 600 flere enn ved utgangen av mai 1992 og utgjorde om lag 8 prosent av arbeidsstyrken.

LØNNS- OG PRISUTVIKLINGEN

Lønnsutviklingen

Reviderte nasjonalregnskapstall viser at lønn pr. normalårsverk for økonomien som helhet økte med 3,7 prosent i 1992, mot 5,1 prosent året før. Forskjellene i lønnsvekst mellom de ulike sektorene var i fjor relativt små, med statlig forvaltning på topp med 4,7 prosent og kommunal forvaltning på bunn med 3,2 prosent. Lønn pr. timeverk steg med 2,8 prosent for økonomien som helhet i fjor. Veksten i industritimelønningene var 2,6 prosent. Den forholdsvis store forskjellen mellom vekstratene for lønn pr. normalårsverk og lønn pr. timeverk har blant annet sammenheng med en nedgang i sykefraværet og med at det for de fleste grupper arbeidstakere var tre arbeidsdager mer i 1992 enn i 1991.

Det vedtatte lønnsoppgjøret i LO/NHO-området endte med sentrale tillegg fra 1. april i år på 1 krone timen for lønnstakere uten lokal forhandlingsrett og 60 øre timen for grupper med rett til lokale forhandlinger. Som en del av oppgjøret inngikk en senking av aldersgrensen for ordningen med avtalefestet pensjon (AFP) til 64 år. En tilsvarende utvidelse av

AFP-ordningen inngikk også i oppgjøret i offentlig sektor. Her ble det gitt et generelt tillegg på 2100 kroner for alle lønnstrinn. I tillegg fikk enkelte grupper i kommunene et opprykk på ett lønnstrinn fra 1. oktober, og i staten skal det gjennomføres sentrale og lokale justeringsforhandlinger med rammer på henholdsvis 0,7 og 0,35 prosent gjeldende fra 1. mai.

Oppgjøret for bankansatte endte med et anbefalt forslag om en generell lønnsøkning på 1,7 prosent fra 1. mai. I varehandelen ble det oppnådd enighet om tillegg på inntil 2 kroner timen fra 1. april for lønnstakere med under 133 000 kroner i årsinntekt. For øvrige lønnstakere i varehandelen er tillegget 60 øre pr. time.

Lønnsoverhenget inn i 1993 for økonomien som helhet ble av Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene i mars anslått til 1 prosent. Overhenget er lavest i staten med 0,2 prosent, og høyest i forretningsmessig tjenesteyting med 1,6 prosent. Overhenget til arbeidere i LO/NHO-området ble beregnet til 1,0 prosent, mens det for funksjonærer ble anslått til 1,5 prosent.

Med utgangspunkt i tariffoppgjøret og beregnet lønnsoverheng, kan lønnsveksten i offentlig sektor anslås til 2 1/4 prosent i 1993. Resultatene av de lokale forhandlingene vil være avgjørende for lønnsutviklingen i LO/NHO-området. Forutsatt at tariff tilleggene for funksjonærene blir på samme nivå som for arbeiderne og at lønnsglidningen for begge grupper blir på linje med i fjor, vil lønnsveksten bli om lag 3 prosent.

Utviklingen i bedriftenes timelønnskostnader i 1993 vil i stor grad påvirkes av nedsettelsen av arbeidsgiveravgiften med 2,4 prosentpoeng. Isolert sett vil dette trekke lønnskostnadene pr. timeverk ned med vel 2 prosentpoeng.

Statistisk sentralbyrås lønnsindeks for arbeidere i industrien viser at den gjennomsnittlige timefortjenesten for alle voksne arbeidere økte med 2,7 prosent fra 4. kvartal 1991 til 4. kvartal 1992. Veksten, målt fra samme kvartal året før, har gått gradvis ned siden 4. kvartal 1991. Utviklingen har i store trekk vært den samme for kvinner og menn.

Timefortjenesten for arbeidere i privat bygge- og anleggsvirksomhet lå i 4. kvartal i 1992 2,8 prosent over nivået i samme kvartal året før. Timelønnsveksten for fjoråret som helhet var 3,3 prosent. I byggevirksomheten steg den gjennomsnittlige timefortjenesten i 1992 med bare 0,9 prosent, mens det i anleggsvirksomheten var en vekst på 2,5 prosent. Den forholdsvis høye veksten i timefortjenesten i bygge- og anleggsvirksomheten sett under ett forklares av en vridning i sammensetningen av syssel-

LØNN ETTER NÆRING
Prosentvis vekst fra året før

	Pr. normal- årsverk ¹⁾		Pr. timeverk	
	1991	1992	1991	1992
I alt	5,1	3,7	5,2	2,8
Fastlands-Norge	5,1	3,6	5,2	2,7
Primærnæringer	2,9	3,8	4,7	3,0
Oljeutvinning og rørtransport	5,1	4,0	4,0	3,2
Industri og bergverk	5,8	3,7	5,3	2,6
Skjermet industri	5,4	3,0	5,0	2,0
Utekonk.industri	6,4	3,3	5,8	2,3
Hjemmekonk.industri	5,7	4,2	5,3	3,1
Bygg og anlegg	3,8	3,3	3,4	2,1
Varehandel	5,6	3,8	5,7	2,5
Innenriks samferdsel	5,6	4,6	6,1	3,6
Hotell og rest.	6,6	3,7	6,2	3,1
Finansiell tj.yting	5,4	3,4	5,5	1,9
Forr.messig tj.yting	6,0	4,4	5,9	3,1
Offentlig forv.	4,9	3,6	5,1	3,1
Stat	4,6	4,7	4,9	3,8
Kommune	5,0	3,2	5,1	2,7

1) Summen av antall heltidsansatte og antall deltidansatte omregnet til heltid.

settingen, mot en forholdsvis større andel innenfor anleggsvirksomheten hvor lønnsnivået er høyt.

Prisutviklingen

Konsumprisveksten lå i årets fire første måneder på 2,5-2,6 prosent regnet fra samme måned i fjor. Delindeksen for matvarer var lavere enn i samme måned i 1992 og trakk således totalindeksen ned. Konsumprisindeksen eksklusive matvarer gikk opp med 3,3 prosent fra januar-april 1992 til samme periode i år, mot en økning på 2,5 prosent i gjennomsnitt i 1992. Denne økningen i prisstignings-takten må i stor grad kunne tilskrives momsøkningen ved nyttår og depresieringen av kronen etter 10. desember i fjor. 12-månedersveksten i konsumprisindeksen for importerte varer har steget fra om lag 1 prosent i tredje tertial i fjor til om lag 3 prosent i årets første fire måneder. Sesongjusterte tall viser at prisene på importerte konsumvarer økte kraftig i januar. Deretter har prisveksten regnet fra foregående måned gradvis avtatt, og fra mars til april økte prisene på importerte konsumvarer noe mindre enn konsumprisindeksen totalt.

Matvareprisene falt med 1,4 prosent i gjennomsnitt i årets fire første måneder sammenlignet med samme periode i fjor. Markedsforholdene for endel jordbruksprodukter har ført til at bøndene ikke har oppnådd maksimalprisene og bidrar til å forklare nedgangen i matvareprisene. Økte forbrukersubsidier på meieriprodukter, lave priser på fisk og nedgang i prisene på importerte matvarer er andre faktorer bak denne utviklingen. En stadig sterkere konsentrasjon i dagligvarehandelen med store kjeder som presser prisene fra grossist/produsent, har en effektiv driftsform og som konkurrerer med hverandre på pris, har trolig også bidratt til de lave matvareprisene.

Sterkest 12-måneders prisvekst i perioden januar til april i år finner vi i konsumgrupper hvor det offentlige har stor innflytelse over prisutviklingen; nemlig helsepleie med 6,3 prosent og drikkevarer og tobakk med 4,3 prosent. Med unntak av disse gruppene og matvarer var prisveksten forholdsvis lik i de ulike konsumgruppene i årets første fire måneder.

Husleie er representantvare for prisutviklingen for boligkonsum og er således en vare med betydelig vekt i konsumprisindeksen. Husleiene i konsumprisindeksen måles hver tredje måned i en egen undersøkelse, siste gang i mars i år. Økningen i husleiene, som i de senere årene har ligget betydelig over den gjennomsnittlige prisveksten, var i mars kommet ned i 3,2 prosent, altså på nivå med veksten i konsumprisindeksen utenom matvarer. Nedgangen i utlånsrentene i private finansinstitusjoner i Norge sammen med forslaget i Revidert nasjonalbudsjett om reduksjoner i husbankrentene på 1-2 prosentpoeng, peker i retning av lavere vekst i husleiene en periode fremover.

Det er i Revidert nasjonalbudsjett for 1993 ikke foreslått endringer i avgiftsopplegget som vil påvirke konsumprisutviklingen nevneverdig. I fjor ble imidlertid endel avgifter økt fra 1. juli, noe som isolert sett brakte konsumprisindeksen opp med 0,25 prosent. Når vi i år ikke får tilsvarende økninger, virker det i retning av lavere 12-måneders prisvekst i andre halvår. Den svake prisutviklingen på matvarer gjennom andre halvår 1992 kan trekke i motsatt retning. Fra februar til april økte matvareprisene mer enn i samme tidsrom i fjor.

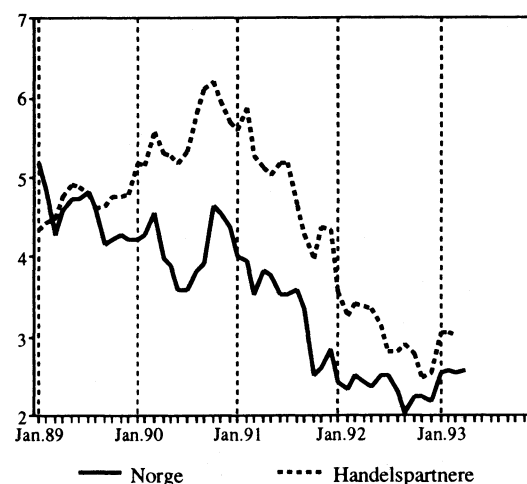
Ifølge de foreløpige tallene fra nasjonalregnskapet var importprisene i 1. kvartal i år i gjennomsnitt 1,7 prosent høyere enn i samme kvartal i fjor. I denne perioden sank den effektive verdien av kroner med 0,9 prosent. Prisveksten for importerte

KONSUMPRISINDEKSEN ETTER KONSUMKATEGORI

Prosentvis endring fra samme periode året før

	Jan.-april 1992
I alt	2,6
Matvarer	-1,4
Drikkevarer og tobakk	4,3
Klær og skotøy	2,8
Bolig, lys og brensel	3,2
Møbler og hush.art	1,8
Helsepleie	6,3
Reiser og transport	3,8
Fritidssysler og utd.	3,4
Andre varer og tjenester	2,5

KONSUMPRISVEKSTEN I PROSENT FRA SAMME MÅNED ÅRET FØR

Kilde: SSB.

varer var bare 0,2 prosent, mens veksten for tjenester var 4,9 prosent. Råvarer, halvfabrikata og trevarer sank gjennomgående i pris, mens importprisindeksen for transportmidler uten tilsvarende norsk produksjon steg med hele 4,6 prosent fra 1. kvartal i fjor til 1. kvartal i år. Den effektive kursen på norske kroner styrket seg med vel en prosent fra første til andre halvår i fjor. Med om lag uforandrete valutakurser ut resten av året vil dette forholdet isolert sett trekke i retning av en sterkere prisvekst i andre halvår i år enn i andre halvår i fjor.

Det har de siste to årene vært en klar nedgang i konsumprisveksten hos våre viktigste handelspartnere. Fra en prisstigningstakt på om lag 6 prosent på 12 månedersbasis høsten 1990, har veksttakten falt betydelig og var i november 1992 kommet ned i 2,5 prosent. Etter dette har prisstigningen hos handelspartnerne økt noe, og var i april oppe i 3 prosent. Den økte prisstigningsstakten kan i hoved-

sak føres tilbake til utviklingen i Sverige, men også i Tyskland har prisveksten økt i 1993.

Det moderate lønnsoppgjøret innebærer at en ikke kan vente økte prisimpulser fra arbeidskostnadssiden utover i 1993. Når ikke momsøkningen ved årsskiftet har slått sterkere ut i prisene, henger det trolig sammen med at arbeidsgiveravgiften ble redusert samtidig. Nedsettelsen av arbeidsgiveravgiften senker i første omgang arbeidskraftskostnadene til den enkelte bedrift. Bedrifter som benytter norskproduserte innsatsfaktorer, vil i neste omgang få reduserte vareinnsatskostnader. Hvis bedriftene har forskuttert denne utviklingen i sin prissetting, vil vi i tiden som kommer i liten grad se tidsforsinkete virkninger som følge av avgiftsomleggingen. I så fall vil veksten i konsumprisindeksen ut 1993 kunne holde seg på om lag samme nivå som i årets første måneder.

HUSHOLDNINGENE

Disponibel realinntekt

Ifølge foreløpige nasjonalregnskapstall gikk husholdningenes disponible realinntekter opp med 4,3 prosent fra 1991 til 1992. I år vil veksten bli om lag 2,5 prosent.

Husholdningenes stønader kan anslås til å vokse med 4,9 prosent fra 1992 til 1993. Med en konsumprisvekst på rundt 2,5 prosent innebærer dette en realvekst på godt over 2 prosent. Veksten i stønadene blir i så fall lavere enn i fjor, da realveksten var på over 4 prosent. Nedgangen henger i første rekke sammen med at veksten i antall registrert arbeidsledige avtar, men en redusert vekst i utbetalingene av uføretrygd bidrar også.

Med en anslått vekst i gjennomsnittlig timelønn på om lag 3 prosent og uendret nivå på antall utførte timeverk vil realveksten i lønnsinntektene fra 1992 til 1993 bli svært moderat.

Etter en betydelig gjeldsoppbygging midt på 1980-tallet, har husholdningene i de senere årene foretatt store nettofinansinvesteringer. Som følge av dette har nettorenteutgiftene gått sterkt ned. En fortsatt nettofordringsoppbygging gjennom innværende år vil føre til at utviklingen i nettorenteutgiftene vil gi et positivt vekstbidrag til utviklingen i disponibel realinntekt fra 1992 til 1993 til tross for nedgang i det generelle rentenivået.

Som en følge av skattereformen gikk husholdningenes innbetalinger av direkte skatt utenom

arbeidsgiveravgift reelt sett ned med om lag 2 prosent fra 1991 til 1992. For 1993 vil utviklingen i skatteinnbetalingene gi et negativt bidrag på om lag 1 prosentpoeng til utviklingen i husholdningenes disponible realinntekter. Dette er en viktig årsak til at husholdningenes disponible realinntekter vil vokse svakere i år enn i fjor.

Ifølge foreløpige nasjonalregnskapstall gikk husholdningenes næringsinntekter opp med 0,7 prosent 1991 til 1992. Fra 1992 til 1993 vil det trolig bli en betydelig høyere realvekst i næringsinntektene, blant annet som følge av bedret driftsresultat i jordbruket.

Utviklingen i spareraten

Foreløpige nasjonalregnskapstall viser at husholdningenes sparerate kom opp i 5 prosent i fjor. Husholdningenes nettofinansinvesteringer utgjorde trolig noe under 20 milliarder kroner.

Til tross for at husholdningenes nettofordringer har økt siden 1988, ligger de som andel av disponibel inntekt fortsatt klart under nivået fra første halvdel av 1980-tallet, da nettofordringsraten lå i området 35-40 prosent. Liberaliseringen av kredittmarkedet kan føre til at nettofordringsraten ikke vil komme opp på samme nivå som i første halvdel av 1980-tallet. Usikkerhet omkring den fremtidige utviklingen i Folketrygden kan imidlertid trekke i motsatt retning. Den betydelige nettofinanssparing-

HUSHOLDNINGENES INNTEKTER, UTGIFTER OG SPARING 1991, 1992 og 1993
Milliarder 1991-kroner

	1991	1992	1993 ¹⁾	Bidrag til vekst fra foregående år. Prosentpoeng	
				1992	1993 ¹⁾
Lønn ²⁾	303,3	305,7	307,0	0,7	0,3
Driftsresultat	59,5	60,0	63,8	0,1	1,0
Offentlige stønader	140,9	146,9	150,1	1,6	0,9
Netto renteutgifter mv.	23,1	18,8	14,3	1,2	1,2
Direkte skatt ²⁾	121,8	119,3	123,2	0,7	-1,0
Disponibel realinntekt	358,8	374,5	383,4	4,3	2,4
Privat konsum	349,7	355,8	360,7		
Sparing	9,1	18,7	22,7		
Sparerate i prosent	2,6	5,0	5,9		
Memo:					
Konsumprisvekst ifølge deflatoren	3,7	2,6	2,6		

1) Anslag.

2) Utenom arbeidsgiveravgift.

en de senere årene må også ses i lys av den kraftige oppgangen i realrenten etter skatt fra 1985 til i fjor, som har gjort det lønnsomt å øke finansformuen. Nedgangen i det generelle rentenivået gjennom de siste månedene vil kunne dempe denne tendensen.

Det er usikkert hvilken virkning rentenedgangen vil ha på utviklingen i privat konsum. Nedgang i rentenivået bidrar til at husholdningenes netto-renteinntekter blir noe redusert. På den annen side innebærer nedgangen i rentenivået at det blir mindre lønnsomt å spare. Det tar imidlertid trolig noe tid før husholdningene tilpasser seg denne endringen i avkastningsraten. Det ligger derfor an til en viss oppgang i spareraten også inneværende år og til en oppgang i privat konsum på om lag 1,5 prosent ifølge prognoser presentert i et eget avsnitt av denne rapporten.

Privat konsum

Foreløpige nasjonalregnskapstall viser at privat konsum (sesongjustert) gikk ned med 1,2 prosent fra 4. kvartal 1992 til 1. kvartal i år. Bak denne utviklingen lå en nedgang i varekonsumet på 2,4 prosent (sesongjustert). Nedgangen i privat konsum fra 4. kvartal 1992 til 1. kvartal 1993 må ses i lys av den sterke veksten i varekonsumet mot slutten av 1992. Denne veksten hang sammen med fremskynding av kjøp på grunn av økning av momsen fra 1. januar 1993 og på grunn av forventninger om økte importpriser som følge av at Norge suspender-te kronens tilknytning til ECU 10. desember i fjor. Etter den svake konsumutviklingen fra 4. kvartal 1992 til 1. kvartal i år, må den kvartalsvise vekst-raten for privat konsum bli på i overkant av 1

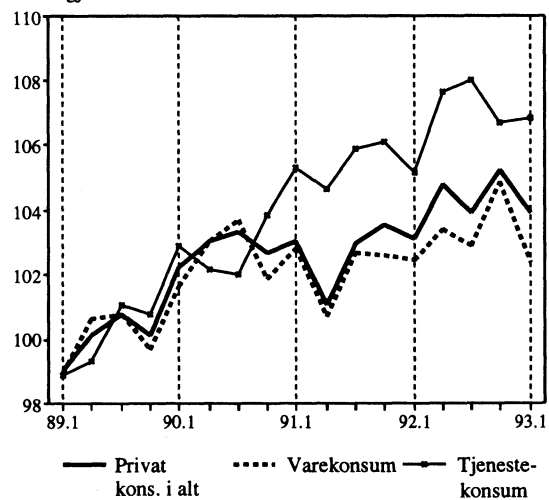
prosent resten av året for at årsveksten skal komme opp 1,5 prosent.

Varekonsumet: Nedgang fra 4. kvartal 1992 til 1. kvartal 1993

Det var nedgang både i kjøpet av varige konsum-goder og i konsumet av ikke-varige forbruks-goder fra 4. kvartal 1992 til 1. kvartal 1993 (sesongjus-tert). Utviklingen var svakest i varige goder som gikk ned med 4,6 prosent, mens nedgangen i kon-sumet av ikke-varige forbruks-goder var 2 prosent.

Det var i første rekke et fall for konsumgruppen møbler og elektriske artikler på over 7 prosent fra

PRIVAT KONSUM
Sesongjustert. 1989 = 100

Kilde: SSB.

PRIVAT KONSUM

Sesongjustert. Prosentvis endring fra foregående kvartal

	Mrd. kr. 1992	Volumendring				Prisendring			
		92.2	92.3	92.4	93.1	92.2	92.3	92.4	93.1
Varer	223,7	1,0	-0,5	2,0	-2,4	0,8	0,4	0,4	0,4
Varige	30,0	-2,2	3,8	0,9	-4,6	0,5	0,3	0,6	1,8
Andre	193,7	1,5	-1,2	2,1	-2,0	0,9	0,4	0,3	0,2
Tjenester	129,7	2,3	0,4	-1,2	0,1	0,7	1,3	0,6	0,5
Boligtjenester	48,3	0,2	0,1	0,1	0,0	0,6	0,9	0,9	0,8
Andre	81,4	3,6	0,6	-2,0	0,1	0,7	1,5	0,4	0,3
Spesifisert konsum	353,4	1,5	-0,2	0,8	-1,5	0,8	0,7	0,4	0,4
+ Nordmenns konsum i utlandet	24,5	0,2	0,9	-0,2	2,4	0,0	0,3	2,7	2,5
- Utlendingers konsum i Norge	12,9	-6,3	23,0	-13,5	-1,5	1,4	0,9	0,4	1,0
Privat konsum	365,0	1,6	-0,8	1,3	-1,2	0,7	0,7	0,6	0,6
- tendens 1)		0,5	0,3	0,1	-0,2	0,7	0,7	0,6	0,6

1) Endring i sesongjustert og glattet serie.

4. kvartal 1992 til 1. kvartal 1993 (sesongjustert) som lå bak den svake utviklingen i kjøpene av varige goder. For kjøp av egne transportmidler og varige fritidsgoder var det bare en svak tilbakegang.

Tall fra Vegdirektoratet viser at antall første-gangsregistrerte personbiler gikk ned med i underkant av 4 prosent de 5 første månedene i år sammenlignet med tilsvarende periode i 1992. Sesongjustert har det vært en nedgang på om lag 4 prosent fra de 5 siste månedene av 1992 til de 5 første månedene av i år.

Blant ikke-varige forbruksvarer var det nedgang for de fleste konsumgruppene.

Sterkest var nedgangen for kjøp av klær- og skotøy som gikk ned med over 10 prosent fra 4. kvartal 1992 til 1. kvartal 1993, etter en vekst på om lag 4 prosent fra 3. til 4. kvartal 1992 (sesongjustert).

Matvarekonsumet gikk ned med i underkant av 2 prosent fra 4. kvartal 1992 til 1. kvartal 1993. Prisveksten for matvarer har i de siste årene ligget betydelig under prisstigningstakten for privat konsum totalt sett og var trolig en viktig årsak til at matvarekonsumet gikk opp med nesten 5 prosent fra 1991 til 1992.

Driftsutgiftene til bilhold holdt seg reelt sett om lag uendret fra 4. kvartal 1992 til 1. kvartal 1993 (sesongjustert), til tross for at størrelsen på bilparken fortsatt er på vei ned. Dette henger sammen med økt bilbruk, samt at økt gjennomsnittsalder for personbilene fører til en økning av vedlikeholdskostnadene.

Konsumgruppen drikkevarer og tobakk skilte seg ut fra de øvrige, med en vekst på over 9 prosent fra 4. kvartal 1992 til 1. kvartal 1993 (sesongjustert). Sammenlignet med det gjennomsnittlige kjøpsnivået i fjor var veksten på 4,7 prosent (sesongjustert).

Husholdningenes forbruk av elektrisitet og brensel gikk tilbake med 1 prosent fra 4. kvartal 1992 til 1. kvartal 1993 (sesongjustert). Sammenlignet med tilsvarende kvartal i 1992 gikk forbruket av disse konsumgruppene opp med om lag 5 prosent. En del av denne veksten skyldtes imidlertid at gjennomsnittstemperaturen i 1. kvartal i år var lavere enn i tilsvarende periode i fjor.

Tjenester: Veksten i konsumet av boligjenester har stoppet opp

Foreløpige tall fra det kvartalsvise nasjonalregnskapet viser at tjenestekonsumet gikk opp med bare 0,1 prosent fra 4. kvartal 1992 til 1. kvartal 1993 (sesongjustert). Bak denne utviklingen lå et uendret boligkonsum og en vekst i konsumet av andre tjenester på 0,1 prosent.

Konsumet av boligjenester beregnes i nasjonalregnskapet med utgangspunkt i størrelsen på boligkapitalen. Etter sterk nedgang gjennom flere år er boliginvesteringene nå så lave at veksten i boligkapitalen har stoppet opp.

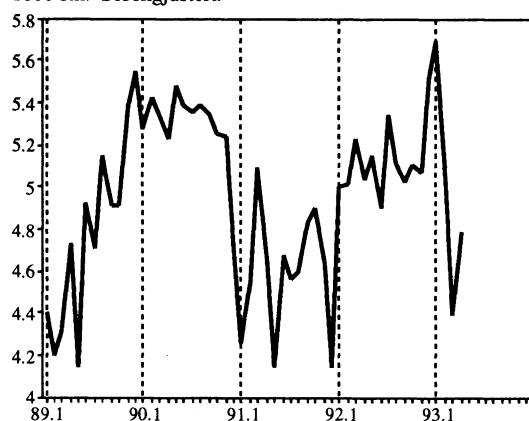
Blant andre tjenester enn boligjenester var det klar vekst for konsumkategoriene hotell- og restauranttjenester og diverse transporttjenester, som gikk opp med henholdsvis 10,7 og 3,2 prosent. Konsumnivået for hotell- og restauranttjenester i 1. kvartal i år var likevel bare 0,7 prosent høyere enn gjennomsnittsnivået for 1992 (sesongjustert). Konsumgruppen diverse transporttjenester har i de senere årene vært i sterk vekst som følge av at prisen på teletjenester har blitt redusert.

For flere av de øvrige kategoriene innenfor tjenestekonsumet var det nedgang.

På grunn av betydelige vanskeligheter knyttet til fordelingen av tjenesteproduksjonen på vareinnsats

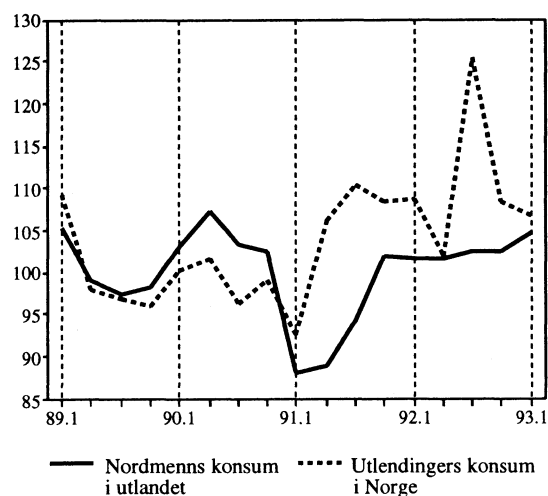
REGISTRERTE NYE PERSONBILER

1000 stk. Sesongjustert.

KORREKSJONSPOSTER

Sesongjustert. 1989 = 100

Kilde: SSB.

og konsum må volumutviklingen for disse konsumkategoriene tolkes med stor forsiktighet.

Ifølge foreløpige nasjonalregnskapstall gikk nordmenns konsum i utlandet opp med 2,4 prosent og utlendingers konsum i Norge ned med om lag 1,5 prosent fra 4. kvartal 1992 til 1. kvartal 1993 (sesongjustert). Nordmenns konsum i utlandet gikk opp med vel 9 prosent fra 1991 til 1992. En grunn til at årsveksten også i år kan bli betydelig er innføringen av en lav svensk "turistmoms" på 12 prosent fra og med 1. juli i år.

Opplysninger fra Luftfartsverket viser at antall selskapsreiser foretatt med charterfly gikk ned med 2 prosent fra 1. kvartal 1992 til 1. kvartal 1993. Nivået i 1. kvartal lå fortsatt 11 prosent under nivået for tilsvarende kvartal 1990 (før Gulf-krigen). På grunn av at det er en tendens til at stadig flere av selskapsreisene foretas ved hjelp av vanlige rutefly må imidlertid størrelsen på denne nedgangen tolkes med betydelig forsiktighet. Tall fra SSBs overnattingsstatistikk viser at antall overnattinger foretatt av utlendinger gikk opp med 2 prosent fra 1. tertial 1992 til 1. tertial 1993.

UTENRIKSØKONOMI OG DISPONIBEL INNTEKT FOR NORGE

Utenriksøkonomi

Foreløpige beregninger viser et overskudd på driftsregnskapet med utlandet på 6,5 milliarder kroner i 1. kvartal 1993. I samme periode i fjor var overskuddet på 4,9 milliarder kroner. For vare- og tjenestebalansen i alt var det et eksportoverskudd på 15,1 milliarder kroner, en nedgang på 1,6 milliarder i forhold til 1. kvartal i 1992.

Eksportverdien gikk ned med 1,4 milliarder kroner fra 1. kvartal 1992 til 1. kvartal 1993. Verdinedgangen skyldes først og fremst et fall i eksportvolumet. Lav internasjonal etterspørsel har de siste par årene gitt store prisfall, noe som har redusert inntjeningen for eksportindustrien. Med reduserte marginer i industrien slår den vedvarende lave etterspørselen nå ut i fallende eksportvolumer. Mest utslagsgivende for utviklingen i 1. kvartal i år var imidlertid redusert eksport av nye og eldre skip. Eksportverdien av råolje og naturgass steg derimot i samme periode, hovedsakelig som følge av en oljeprisøkning og en stigende dollarkurs. Et fall i eksportvolumet av tradisjonelle varer bidro negativt til vare- og tjenestebalansen i 1. kvartal i år, mens eksportverdien av tjenester økte fra samme periode i 1992. Økningen i eksportverdien av tjenester skyldes hovedsakelig en økning i verdien av skipsfartens bruttofrakter etter at dollaren har appresiert.

Samlet importverdi steg med 0,2 milliarder kroner fra 1. kvartal 1992 til 1. kvartal 1993. Importverdien av nybygde og eldre skip hadde størst økning i denne perioden, mens importverdien av

tradisjonelle varer falt, hovedsakelig som følge av volumnedgang.

Underskuddet på rente- og stønadsbalansen for 1. kvartal 1993 er foreløpig beregnet til 8,6 milliarder kroner. Dette er en bedring på 3,2 milliarder kroner fra 1. kvartal 1992 og skyldes hovedsakelig en reduksjon i utbetalingene av aksjeutbytte fra oljeselskaper til utenlandske eiere, som var svært høye i 1992. Samtidig har renteutbetalingene til utlandet gått noe ned.

Disponibel inntekt og sparing for Norge

Disponibel inntekt for Norge er definert som bruttonasjonalproduktet i løpende priser fratrukket kapitalslit og netto overføringer til utlandet (renter, stønader og aksjeutbytte mv.). Ved å deflatere med en prisindeks for netto innenlandsk bruk av varer og tjenester, kommer en frem til begrepet *disponibel realinntekt* for Norge. Foreløpige beregninger viser at disponibel realinntekt for Norge steg med 5,3 prosent fra 1. kvartal 1992 til 1. kvartal 1993. Den sterke veksten skyldes særlig nedgangen i rente- og utbytteutbetalingene til utlandet. Samlet *sparing* for Norge er definert som disponibel inntekt fratrukket offentlig og privat konsum. Med forholdsvis sterk inntektsvekst og moderat konsumvekst økte sparingen for Norge med 6,4 milliarder kroner, tilsvarende 64,6 prosent, fra 1. kvartal 1992 til 1. kvartal 1993. Spareraten for landet under ett, dvs. sparingen som andel av Norges disponible inntekt, var på 11,5 prosent i 1. kvartal 1993, mot 7,5 prosent i samme periode 1992.

DRIFTSBALANSEN							Endring 92.1-93.1		
Milliarder kroner									
	1992	92.1	92.2	92.3	92.4	93.1	Verdi	Volum	Pris
Eksport	303,0	77,0	74,6	73,3	78,1	75,6	-1,4	-5,0	3,6
Skip og oljeplattformer mv.	13,3	5,5	2,4	1,8	3,6	2,4	-3,2	-2,7	-0,5
Råolje og naturgass	97,2	23,7	24,5	23,2	25,8	25,6	1,9	-0,2	2,1
Tradisjonelle varer	109,2	27,4	27,5	26,2	28,1	26,5	-0,9	-1,0	0,1
Tjenester	83,3	20,4	20,2	22,1	20,6	21,1	0,7	-1,1	1,8
Import	251,7	60,3	65,8	61,6	64,0	60,5	0,2	-0,8	1,0
Skip og oljeplattformer mv.	11,4	1,6	4,8	2,0	3,0	3,2	1,6	1,1	0,5
Råolje	1,0	0,2	0,3	0,3	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0
Tradisjonelle varer	154,0	39,0	37,9	37,0	40,1	36,8	-2,2	-1,8	-0,4
Tjenester	85,4	19,5	22,9	22,2	20,7	20,2	0,7	-0,2	0,9
Vare- og tjenestebalansen	51,3	16,7	8,8	11,7	14,1	15,1	-1,6	..	..
Rente- og stønadsbalansen	-33,5	-11,8	-9,7	-2,7	-9,3	-8,6	3,2	..	..
Driftsbalansen	17,8	4,9	-0,9	9,0	4,8	6,5	1,6	..	..

Utsiktene for 1993 og 1994

Anslag for den makroøkonomiske utviklingen i 1993 og 1994 er gjort ved hjelp av SSBs makroøkonometriske kvartalsmodell KVARTS. Anslagene for i år og neste år ligger nær opp til fremskrivningene presentert i Økonomisk utsyn i februar. I følge beregningene vil høy vekst i oljesektorens investeringer i 1993 avløses av en forholdsvis sterk nedgang i 1994. Etterspørselsveksten i fastland-Norge i 1993 blir moderat, men tar seg i likhet med etterspørselen fra utlandet opp i 1994. Arbeidsligheten vil likevel bli liggende om lag på samme nivå som i 1992. Moderat lønnsvekst, nedsettelsen av arbeidsgiveravgiften fra 1. januar 1993, sterk rentenedgang og lav importprisvekst bidrar til at konsumprisveksten i 1993 ikke blir stort høyere enn i 1992, til tross for økning i momsen og redusert kronekurs. For 1994 er det i beregningene lagt til grunn en svak effektiv depresiering av kronen og en markert økning av prisene på verdensmarkedet. Fortsatt moderat lønnsvekst, små prisimpulser fra avgiftsopplegget og ytterligere rentefall bidrar likevel til en svak nedgang i prisstigningstakten.

Valuta og rente

Beregningene er basert på en antagelse om konstant valutakurs overfor ECU fra mai i år. Fortsatt rentenedgang i Tyskland gjennom 1993 er antatt å føre til en styrking av dollar, yen og svenske kroner i forhold til ECU fremover. Dette vil gi en effektiv depresiering av kronen på i overkant av 2 prosent fra 1992 til 1993 og på 1 prosent i 1994.

Rentenedgangen i Tyskland og dermed i resten av ECU-området antas å trekke pengemarkedsren-

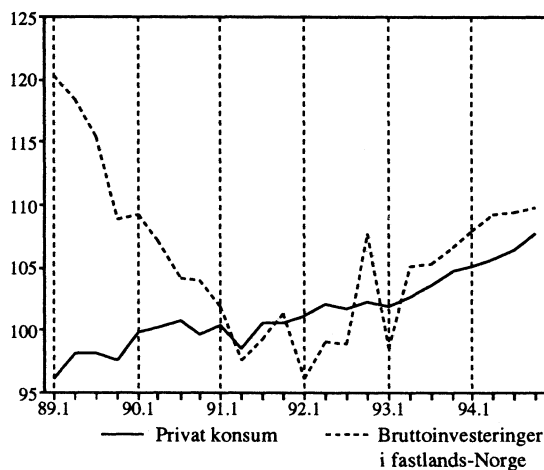
ten i Norge videre nedover om enn i klart lavere tempo enn gjennom årets fem første måneder. Pengemarkedsrenten i ECU-området forutsettes å holde seg konstant fra og med 1. kvartal 1994. Som årsgjennomsnitt kommer pengemarkedsrenten i Norge (3 måneders NIDR-rente) ifølge beregningene ned på 7,8 prosent i år og 6 prosent til neste år, som er om lag som nivået på tilsvarende rente i ECU-området. Dette gir et fall i gjennomsnittlig realrente etter skatt på husholdningenes lån i private finansinstitusjoner fra 7,3 prosent i 1992 til 5,2 prosent i 1994.

Oppsving i markedsveksten internasjonalt i 1994

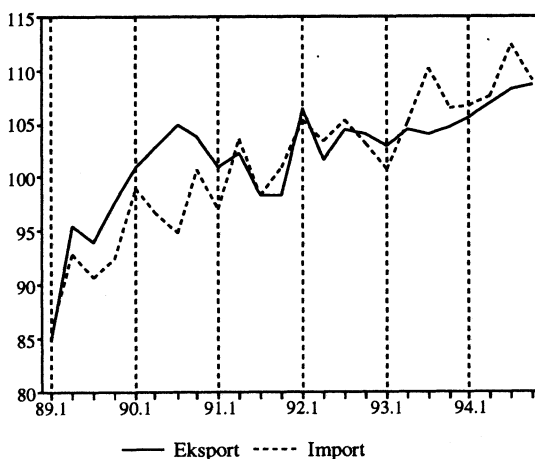
Anslagene for den økonomiske aktiviteten hos flere av Norges viktigste handelspartnere er gjennom de siste månedene blitt justert ned. I tråd med dette bygger modellberegningen på at markedsveksten for norsk eksport blir lavere i 1993 enn i 1992, men at den tar seg opp gjennom 1994.

Råoljeprisen er forutsatt å gå ned fra 19 1/2 dollar pr. fat i gjennomsnitt i 1992 til 18 1/2 dollar i 1993, for deretter å øke igjen til 19 1/4 dollar pr. fat i 1994. Med våre valutakursforutsetninger innebærer dette et oljeprisanslag på 129 kroner pr. fat i 1993, økende til 140 i 1994. Den internasjonale prisveksten er forutsatt å holde seg forholdsvis lav i 1993, men øke noe utover i 1994 etterhvert som konjunktorene tar seg opp. Prisene på aluminium og andre metaller er i tråd med et normalt konjunkturforløp forutsatt å holde seg lave gjennom 1993, og øke markert neste år.

KONSUM OG INVESTERINGER
1991=100. Sesongjusterte volumindekser

EKSPORT OG IMPORT AV TRADISJONELLE VARER
1991=100. Sesongjusterte volumindekser

Prisveksten for tradisjonelle importvarer øker i beregningen fra -1,7 prosent i 1992 til 0,9 prosent i 1993 og 3,2 prosent i 1994. Omslaget i importprisutviklingen har i stor grad sammenheng med valutakursutviklingen. Utover en viss økning i den generelle internasjonale prisstigningen, bidrar i tillegg den sterke økningen i metallprisene til vekst i importprisene i 1994.

Oljesektoren

De påløpte oljeinvesteringene er antatt å øke med 21 prosent fra 1992 til 1993. I løpet av 1994 vil flere

store investeringsprosjekter avsluttes. Vi legger derfor til grunn at oljeinvesteringene faller med nær 9 prosent neste år. Produksjonen av olje og gass er i beregningen anslått å øke moderat i 1993. I 1994 blir produksjonsveksten betydelig sterkere.

Økonomisk politikk

Beregningene tar utgangspunkt i Revidert nasjonalbudsjett for 1993. For 1994 har vi forutsatt en moderat vekst i offentlig konsum, om lag uendrede reelle skattesatser samt noe lavere avgiftsøkninger enn i de foregående årene.

UTVIKLINGEN I NOEN ØKONOMISKE HOVEDSTØRRELSER Prosentvis endring fra året før der ikke annet fremgår

	1992	1993		1994
	Regnskap	SSB	FD ¹⁾	SSB
Privat konsum	1,8	1,4	1,3	2,9
Offentlig konsum	4,6	2,3	2,3	1,8
Bruttoinv. i fast realkapital ²⁾	3,5	22,4	-	-12,4
- fastlands-Norge	0,8	3,2	-1,6	4,8
Eksport	6,1	-0,3	-1,4	5,5
- råolje og naturgass	10,8	4,9	2,0	8,4
- tradisjonelle varer	4,1	-0,1	1,0	3,1
Import	2,2	3,5	1,7	3,9
- tradisjonelle varer	4,2	1,3	1,0	3,0
Bruttonasjonalprodukt	3,3	2,4	0,8	3,0
- fastlands-Norge	2,0	2,3	1,3	1,8
Utførte timeverk lønnstakere	0,5	0,0	0,1	1,0
AKU-ledighetsprosent	5,9	6,1	-	5,9
Lønn pr. timeverk	2,9	3,0	21/4	3,0
Konsumprisindeksen	2,3	2,4	2,5	2,1
Pengemarkedsrente (nivå)	11,8	7,7	-	6,1
Gjennomsnittlig lånerente (nivå) ⁴⁾	13,5	12,2	-	10,4
Importpris trad. varer	-1,7	0,9	2,5	3,2
Eksportpris trad. varer	-6,7	2,9	1,0	6,5
Driftsbalansen (nivå) mrd. kroner	17,8	22,1	15,9	41,3
MEMO:				
Etterspørsel fra fastlands-Norge ³⁾	2,3	1,9	1,2	2,9
Påløpte investeringer i oljesektoren	8,6	21,1	16	-9,6
Råoljepris (nivå) i kroner	121	129	128	140

1) FD: Anslag ifølge Finansdepartementet, Revidert nasjonalbudsjett 1993.

2) Omfatter oljeplattformer, som i nasjonalregnskapet blir regnet som investert på det tidspunktet disse blir plassert på feltene. Vekstraten kan derfor endres mye fra år til år.

3) Privat konsum + offentlig konsum + bruttoinvesteringer i fastlands-Norge.

4) Husholdningenes lånerente i private finansinstitusjoner.

Små endringer i pris og lønnsvekst

Beregningene gir en vekst i konsumprisindeksen på 2,4 prosent i år, som er en betydelig nedjustering av anslaget gitt i Økonomiske analyser nr. 1-1993. Økningen i momssatsen fra 20 til 22 prosent ville ved full prisovervelting isolert sett ha bidratt til en økt prisstigningstakt på over 1 prosentpoeng i inneværende år. Nedsettelsen av arbeidsgiveravgiften med 2,4 prosentpoeng og gjeninnføring av forbrukersubsidier på endel jordbruksvarer trekker i motsatt retning. Hard konkurranse i konsumvaremarkedene har trolig medført at momsøkningen og depresiering av norske kroner ikke i sin helhet er blitt tatt ut i økte innenlandske priser.

Til neste år er konsumprisveksten anslått til 2,1 prosent. Fortsatt fall i rentenivået, som antas å

påvirke husleiene, samt moderate avgiftsøkninger bidrar til det lave anslaget på prisveksten neste år. Høyere importprisvekst i 1994 enn i 1993 trekker i motsatt retning.

Det antas at reduksjonen i arbeidsgiveravgiften isolert sett bidrar til økning i timelønningene. Med avtakende vekst i innenlandske priser og fortsatt høy arbeidsledighet blir likevel timelønnsveksten moderat både i 1993 og 1994. Det ligger følgelig an til en svak reallønnsøkning i begge prognoseårene.

Moderat vekst i fastlands-Norges etterspørsel

Generell produksjonsvekst og rentenedgang gir et visst oppsving i investeringene i fastlands-Norge i 1993, og oppgangen fortsetter ifølge beregningen i 1994. Industriinvesteringene er anslått å øke med om lag 9 prosent begge årene. Investeringene innenfor privat tjenesteyting er også anslått å vokse både i år og til neste år, mens investeringene i offentlig sektor er antatt å bli redusert i 1993, for så å være om lag uendret i 1994. Boliginvesteringene når i beregningen bunnen tidlig neste år, slik at vi får en svak vekst fra 1993 til 1994. Omslaget i boliginvesteringene har sammenheng med nedgangen i realrenten og flere år med inntektsvekst for husholdningene.

I tråd med inntektsveksten og realrenteutviklingen, viser beregningen en vekst i privat forbruk på 1,4 prosent i år og 2,9 prosent i 1994. Husholdningenes sparerate øker svakt fra 5 prosent i 1992 til 5,9 prosent i 1993, for så å falle til rundt 4,5 prosent i 1994.

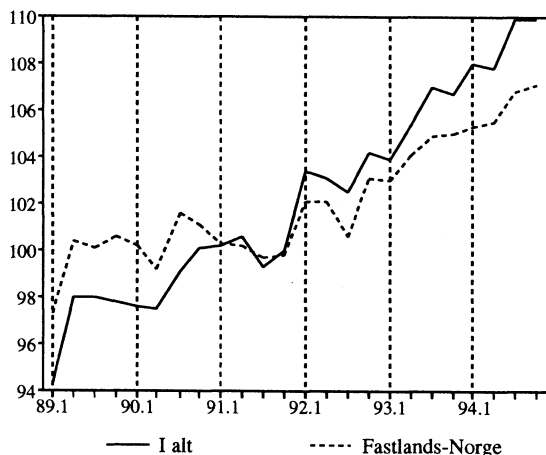
Redusert eksport i 1993, vekst i 1994

Markedsveksten for norske eksportprodukter blir svak i 1993. Dette gir nær uendret eksport av tradisjonelle varer i 1993 i forhold til 1992. For tradisjonelle varer utenom energirelaterte varer blir eksportveksten i 1993 ifølge beregningene 1 prosent, mot 2 1/2 prosent i fjor. I 1994 bidrar sterkere økonomisk vekst hos våre handelspartnere til økt vekst i den tradisjonelle vareeksporten. Eksporten totalt faller med om lag 1/2 prosent i 1993, men øker med vel 5 prosent i 1994 som følge av ny sterk vekst i eksporten av råolje og naturgass samt økte fraktinntekter i utenriks sjøfart.

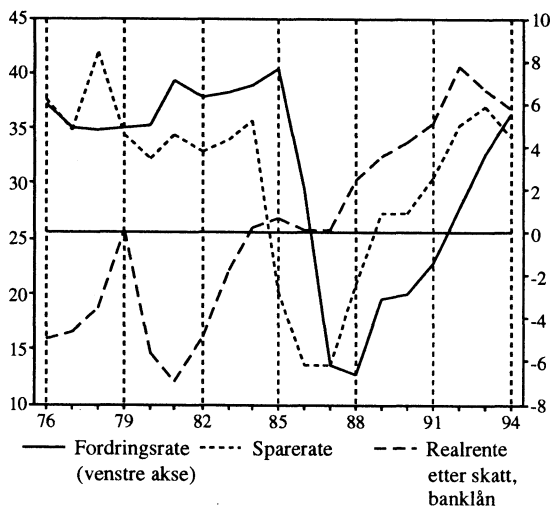
Moderat vekst i BNP både i 1993 og 1994

Den sterke veksten i investeringene i oljesektoren i inneværende år vil være en hoveddrivkraft bak produksjonsveksten i fastlands-Norge. Produksjonsveksten innenfor den off-shore rettede industrien er derfor meget høy også i 1993. Utekonkurrerende industri får som følge av den lave markedsveksten redusert produksjon i år, men i tråd med

BRUTTONASJONALPRODUKT
1991=100. Sesongjusterte volumindekser

NETTOFORDRINGSRATE, SPARERATE OG
REALRENTE ETTER SKATT 1976 - 1994

Kilde: Norges Bank og SSB.

bedrede markedsutsikter vil produksjonen også i disse næringene kunne vokse i 1994. Investeringsoppgang i fastlandsøkonomien fører til vekst i produksjonen i bygge- og anleggsvirksomheten i 1993. Ifølge beregningene blir BNP-veksten i fastlandsøkonomien under ett på noe over 2 prosent i inneværende år.

I 1994 slår den kraftige nedgangen i oljesektorens investeringer ut i et fall i samlet bruttoprodukt for industrien. Produksjonen innenfor næringslivet forøvrig ventes gjennomgående å øke noe sterkere enn i 1993. Alt i alt blir likevel produksjonsveksten i fastlands-sektorene redusert fra 1993 til 1994. Olje- og gassproduksjonen samt produksjonen i utenriks sjøfart forutsettes imidlertid å vokse kraftig i 1994, slik at BNP-veksten totalt blir noe høyere i 1994 enn i 1993.

Økende overskudd i utenriksøkonomien

Overskuddet på driftsregnskapet overfor utlandet ble 17,8 mrd. kroner i 1992. Overskuddet er i beregningene anslått å øke til 22 mrd. kroner inneværende år. Bedringen av driftsbalansen i 1993 skyldes at underskuddet på rente- og stønadsbalansen reduseres, dels som følge av lavere betalinger av aksjeutbytte fra oljesektoren og dels som følge

av redusert utenlandsgjeld og lavere rentesatser. I 1994 gir oppgang i olje- og gassproduksjonen, økning i råoljeprisen i norske kroner, nedgang i oljeinvesteringene (hvorav en andel importeres), og en bedring i bytteforholdet overfor utlandet en vesentlig økning av driftsoverskuddet, til over 40 mrd. kroner. Bedringen i bytteforholdet skyldes blant annet en betydelig økning i råoljeprisen i norske kroner.

Små endringer i arbeidsledigheten i 1993 og 1994

Med fortsatt moderat vekst i norsk økonomi, vil situasjonen på arbeidsmarkedet ikke endre seg vesentlig fra 1992 til 1993/94. Ledighetsraten vil øke noe gjennom 1993. Mot slutten av beregningsperioden faller ledigheten slik at nivået i 1994 blir som i 1992. Det kan nå se ut til at nedgangen i arbeidstilbudet som har pågått siden 1988, har stoppet opp og at tilbudet vil øke noe i tiden fremover. Beregningene peker mot en vekst i arbeidstilbudet i 1993 på knappe 10 000 personer, som imidlertid er lavere enn det de underliggende demografiske faktorene isolert sett tilsier (15-20 000 personer). I 1994 er det anslått en vekst i arbeidstilbudet mer i tråd med utviklingen i befolkningens alderssammensetning.

Økonomisk-politisk kalender 1993

Januar

5. Oljetankeren "Braer" grunnstøter ved Shetland. Tankeren inneholder 85 000 tonn råolje fra det norske Gullfaksfeltet. En redningsaksjon hindres av vanskelige værforhold med sterk vind og høye bølger. Etter flere dagers uvær, brekkes "Braer" til slutt ned og synker. Mesteparten av oljen har da rent ut. Forurensningsskadene på Shetland blir imidlertid mindre enn fryktet, idet den sterke vinden fører til at store mengder olje oppløses og føres bort.

6. Norges bank setter dagslånsrenten ned fra 11 til 10,5 prosent.

8. Spania innfører med øyeblikkelig virkning importforbud mot all norsk laks, etter at Frankrike og Italia tidligere i uken stoppet import av usløyet norsk laks. Begrunnelsen i alle disse tilfellene er at sykdommen ILA (lakseanemi) er oppdaget i norsk laks.

8. Det norske gassforhandlingsutvalget og det belgiske selskapet Distrigaz inngår en kontrakt om levering av 1,9 milliarder norsk gass årlig over en periode på 21 år. Gassen skal leveres gjennom rørledningen Zeeepipe, som er under bygging, og er planlagt brukt til elektrisitetsproduksjon i Belgia.

11. Spania opphever importforbudet mot sløyet norsk laks, men opprettholder forbudet mot import av usløyet laks fra Norge (jfr. 8/1).

13. Flystyrker fra USA, Frankrike og Storbritannia gjennomfører et bombetokt mot militære mål i det sørlige Irak. Angrepet er en reaksjon på gjentatte irakiske overtredelser av FN-vedtak som legger begrensninger på militære bevegelser sør for den 32 breddegrad.

15. Norges bank setter dagslånsrenten ned fra 10,5 til 10 prosent.

20. Den danske supertankeren "Maersk Navigator" kommer i brann i Malakka-stredet, og mannskapet forlater skipet. Det lekker ut store mengder olje, og det fryktes for betydelige forurensningsskader på omkringliggende havområder og strender.

21. Kværner Concrete Construction blir formelt tildelt oppdraget med å bygge betongunderstellet til

oljeplattformen på Troll. Kontrakten har en verdi på rundt 2,1 milliarder kroner, og vil sysselsette rundt 1000 personer i direkte arbeid med prosjektet, som vil foregå på Hanøytangen utenfor Bergen.

27. Det amerikanske handelsdepartementet innfører toll på import av stål fra en rekke land. Tollsatsene varierer mellom produsenter i ulike land; Sverige blir for eksempel stilt overfor en tollsats på 22 prosent, mens British Steel får den høyeste satsen på rundt 109 prosent. Endelig vedtak skal fattes i løpet av våren 1993.

Februar

2. Norges bank setter dagslånsrenten til private banker ned fra 10 til 9,75 prosent med virkning fra og med 3. februar. Kreditrenten, som er renten på bankenes innskudd i Norges Bank, settes samtidig ned til 8,75 prosent. To dager senere (5/2) senkes begge disse rentesatsene med ytterligere 0,25 prosentpoeng med virkning fra 8. februar.

4. Tyske Bundesbank setter ned diskontoen med 0,25 prosentpoeng, til 8 prosent. Samtidig senkes signalrenten på lån til private banker - den såkalte Lombardrenten - fra 9,5 til 9 prosent.

5. Regjeringen legger frem Langtidsprogrammet 1994-97. Ved siden av å formulere politiske valg, skisserer meldingen mulige økonomiske utviklingstrekk i programperioden og fremover mot år 2030.

11. Christiansen-utvalget leverer sin innstilling som blant annet har vurdert forslaget om innføring av gradert moms, deriblant lavere momssatser på matvarer. Flertallet i utvalget argumenterer mot gradert moms. Det peker blant annet på at en slik ordning vil medføre betydelige administrative problemer, og fordelingseffektene av et slikt tiltak er også uklare etter utvalgets mening.

16. Den norske Bank legger frem regnskap for 1992, som viser et nytt stort underskudd. Medregnet avsetninger til dekning av tap på utlån og andre engasjementer hadde DnB et underskudd i fjor på rundt 3 milliarder kroner. Dette er en halvering av underskuddet fra året før. Egenkapitaldekningen for Den norske Bank var ved siste årsskifte 8,8 prosent.

17. OPEC-landene blir enige om nye produksjonskvoter for 2.kvartal 1993. Den totale OPEC-produksjonen skal ifølge den nye avtalen kuttes ned med 1,4 millioner fat pr. dag, til 23,5 millioner fat pr. dag.

18. I en tale til den amerikanske kongressen varsler President Clinton et sett med skatteøkninger og reduksjoner i statens utgifter som har til hensikt å redusere det føderale budsjettunderskuddet med 500 milliarder dollar over perioden frem til 1997. I tillegg til skatteøkninger for høytlønnede, varsler Clinton en økning av bensinskatten med 4 øre pr. liter.

19. Norges Bank setter ned dagslånsrenten til private banker fra 9,5 prosent til 9,25 prosent med virkning fra og med 22. februar.

25. Forhandlerne fra EF- og EFTA-landene blir enige om justering av avtaleteksten i EØS-avtalen, etter at Sveits sa nei til EØS. Løsningen inneærer at EFTA-landene betaler om lag to tredjedeler av Sveits' opprinnelige andel til EFs utviklingsfond. For Norges del innebærer dette en ekstraregning på rundt 35 millioner kroner årlig i en periode på fem år fremover. Det legges opp til at EØS-avtalen skal tre i kraft fra 1. juli i år, men den nye avtaleteksten må først godkjennes av alle de berørte landenes nasjonalforsamlinger.

25. Det offentlige granskningsutvalget av UNI Storebrands oppkjøp av Skandia-aksjer, ledet av høyesterettsjustitiarius Erling Sandene, avgir sin rapport. Rapporten inneholder skarp kritikk både av Finansdepartementet og Kredittilsynet i forbindelse med UNIs Skandia-raid. Sandene-utvalget retter også sterk kritikk mot UNI Storebrands daværende ledelse, og anbefaler opprettelse av en egen offentlig kommisjon for granskning av forhold innen konsernet.

Mars

1. Ti-øren tas ut av sirkulasjon. Dette betyr at fra denne datoen er man ikke forpliktet til å ta imot ti-ører som betaling for varer og tjenester. Norges Bank vil imidlertid i en tiårs-periode forestå omveksling av ti-øringer.

4. Overføringsutvalget, ledet av Per Kleppe, leverer sin rapport. Utvalgets mandat var å foreslå kutt i statlige overføringer på tilsammen 5 milliarder kroner. De konkrete forslagene i rapporten spriker sterkt. Et flertall i utvalget anbefaler kutt i landbrukssubsidiene på nær 1 milliard kroner. Forskjellige konstellasjoner i utvalget går inn for fjerning av matvaresubsidiene, innstramning i sykelønns-

ordningen og en reduksjon i barnetrygdutbetalingene.

5. Norges Bank reduserer dagslånsrenten med 0,25 prosentpoeng, til 9 prosent, etter ny reduksjon i det tyske sentralbankrentenivået. Rentereduksjonen gjelder et såkalt gjenkjøpslån fra den tyske sentralbanken til private banker, hvor rentesatsen ble fastsatt til 8,25 prosent, 1/4 prosentpoeng lavere enn tidligere.

8. Produksjonstester viser at oljefeltet Nordland II utenfor Helgelandskysten er drivverdig. Foreløpige testresultater indikerer at feltet kan være på størrelse med Heidrunfeltet, som inneholder rundt 750 millioner fat olje. Oljelaget som ligger på 2700 meters dyp, er vel 100 meter tykt, og ligger under et gassfelt på 25 meter. Produksjonsstart på Nordland II-feltet vil kunne finne sted i 1998.

12. Norges Bank setter ned dagslånsrenten for foretnings- og sparebanker fra 9 til 8,75 prosent. Kreditrenten, renten på bankenes innskudd i Norges Bank, reduseres tilsvarende - til 7,75 prosent.

17. Raufoss A/S tegner kontrakter med bilprodusentene BMW og Audi om levering av aluminiumsstøtfangere, til en verdi av henholdsvis 200 og 500 millioner kroner.

18. Tyske Bundesbank setter ned diskontoen med 0,5 prosentpoeng, til 7,5 prosent. Flere andre europeiske land følger opp med kutt i offisielle rentesatser på opp til 0,5 prosent.

24. EF-kommisjonen avgir en "avis" - en skriftlig vurdering - av Norges søknad om EF-medlemskap. Kommisjonen fremhever at Norge vil gi positive bidrag til utviklingen av viktige sider av EFs politikk, som miljø-, utenriks- og sikkerhetspolitikk. De største problemene i de kommende forhandlingene anses å knytte seg til adgangen til havområdene og fiskeressursene.

29. LO bryter de sentrale lønnsforhandlingene med NHO. LO krever et generelt tillegg for alle på kr. 1,32 fra 1. april i år, pluss et lavtlønnstillegg på 60 øre i områder der gjennomsnittslønnen er lavere enn 160 000 kroner i året. En hovedårsak til bruddet i forhandlingene er at regjeringen så langt har signalisert at en ikke vil være med på finansiering av utvidet avtalefestet pensjon, ned til fylte 64 år.

30. Danske fiskere iverksetter blokade av innførsel av fisk fra utlandet, deriblant Norge. Også i Frankrike og Tyskland har fiskere gått til aksjoner mot det som oppfattes som billig fiskeimport fra Øst-Europa og EFTA-land.

30. Generalforsamlingen i Den norske Bank vedtar å nedskrive bankens ordinære aksjekapital til null. Dette var en betingelse for tilføring av nye 1,5 milliarder kroner fra Statens Banksikringsfond. Statens eierandel i DnB er dermed kommet opp i 70 prosent.

31. Styret i Norsk Data legger frem forslag om nullstilling av aksjekapitalen. Forslaget innebærer at Fokus Bank og DnB overtar styringen med selskapet, og at deler av gjelden til bankene blir konvertert til ny aksjekapital. Resultatet av gjeldsforhandlingene innebærer også at bankene skal betale tyske kreditorer 25 prosent av deres gjeld.

April

1. Norges Bank setter ned dagslånsrenten for foretnings- og sparebanker fra 8,75 til 8,50 prosent med virkning fra dato. Dermed er denne renten redusert med 2,5 prosentpoeng siden nyttår. Kreditrenten, renten på bankenes innskudd i Norges Bank, reduseres tilsvarende - til 7,50 prosent.

5. De norske medlemsskapsforhandlingene med EF starter. Handelsminister Bjørn Tore Godahl holder det norske innledningsforedraget.

5. Johan Jørgen Holst overtar som norsk utenriksminister, etter at Thorvald Stoltenberg takker ja til å tiltre stillingen som FNs sjefsforhandler i det tidligere Jugoslavia. Jørgen Kosmo erstatter Holst som forsvarsminister.

12. Sparebanken NOR innfører aksjehandel over disk. Mot et gebyr på kroner 120 kan man i første omgang få kjøpt mindre aksjeposter i 10 store børsnoterte selskaper. Kursen vil normalt ligge 1 prosent under børsnoteringen, på grunn av risiko for banken ved å sitte med tilgjengelige aksjeposter. Personer som vil handle, må ha konto i Verdipapirsentralen.

13. LO varsler streik for samtlige medlemmer i privat sektor fra og med fredag 16. april dersom meglingen i lønnsoppgjøret ikke fører frem. YS vil ta ut rundt 90 personer i ferjetrafikk fra samme tidspunkt.

13. Danske fiskere avblåser aksjonene mot import av norsk fisk etter at fiskernes organisasjoner og den danske regjeringen har kommet frem til en avtale om økonomiske støtte til fiskerne.

15. De største landene i OECD - de såkalte G7-landene - blir enige om en økonomisk overføringspakke på vel 43 mrd. amerikanske dollar til Russland. Rundt halvparten av pakken består av reforhandlet

utenlandsgjeld, samt av beløp som tidligere er bevilget, men ikke utbetalt. Store deler av pakken er betinget av at Russland fortsetter reformpolitikken.

16. LO og NHO blir enige om rammene i årets lønnsoppgjør, etter at regjeringen har signalisert at den vil bidra med rundt 50 millioner kroner til nedsettelse av aldersgrensen for avtalefestet pensjon til 64 år. Avtalen innebærer generelle tillegg på 1 krone timen for lønnstakere uten lokal forhandlingsrett, og 60 øre timen for lønnstakere med rett til lokale forhandlinger.

19. Norges Bank setter ned dagslånsrenten for private banker fra 8,50 til 8,25 prosent. Kreditrenten, renten på finansinstitusjoners innskudd i Norges Bank, reduseres samtidig til 7,25 prosent.

19. Finansministrene i EF og EFTA blir på et møte i Luxembourg enige om iverksettelse av et samordnet investeringsprogram for å stimulere økonomisk vekst og å redusere arbeidsledigheten. EF vil gjennomføre infrastrukturinvesteringer på tilsammen 290 milliarder kroner de nærmeste to årene.

19. I en folkeavstemming sier Italia ja (rundt 83 prosent av avgitte stemmer) til ny valgordning. Det nye systemet innebærer blant annet flertallsvalg i enmannskretser.

22. Tyske Bundesbank setter ned diskontoen med 0,25 prosentpoeng, til 7,25 prosent. Samtidig senkes signalrenten på lån til private banker - den såkalte Lombardrenten - fra 9 til 8,5 prosent.

23. Norges Bank setter ned dagslånsrenten for private banker fra 8,25 til 8,00 prosent. Kreditrenten reduseres tilsvarende til 7,00 prosent.

26. Kværners verft Masa Yards i Åbo i Finland tegner kontrakt på bygging av fire gasskip for Abu Dhabi Oil Company til en samlet verdi av 6,5 milliarder kroner. Det antydes at norske bedrifter kan få underleveranser i størrelsesorden 200 - 500 millioner kroner i forbindelse med byggingen av disse skipene.

29. Norges Bank setter ned dagslånsrenten for private banker fra 8,00 til 7,75 prosent. Kreditrenten reduseres tilsvarende til 6,75 prosent.

Mai

5. Levekårsutvalget, under ledelse av Svein Longva leverer sin innstilling. En hovedkonklusjon i rapporten er at levekårene for de fleste gruppene ble bedret gjennom 1980-årene. De største problemene er knyttet til utviklingen på arbeidsmarkedet, med

økende arbeidsledighet som i særlig grad har rammet ungdom.

8. Staten og Norsk Bondelag blir enige om en ny jordbruksavtale. Avtalen innebærer at overføringene over statsbudsjettet reduseres med 200 millioner til 11,5 milliarder kroner. I tillegg forutsettes en reduksjon i de avtalebestemte prisene på til sammen 265 millioner kroner. Det er første gang at partene i jordbruksoppgjøret kommer til enighet om en avtale som innebærer en redusert økonomisk ramme. Norsk Bonde- og Småbrukarlag trakk seg imidlertid fra forhandlingene før disse var avsluttet.

13. Statens Banksikringsfond og Oslobanken blir enige om en styrt avvikling av banken. På bakgrunn av dette forplikter Sikringsfondet seg til et kapitalinnskudd på 88 millioner i Oslobanken.

14. Regjeringen legger frem Revidert nasjonalbudsjett for året 1993. Regjeringen foreslår der en heving av formueskatten fra 0,3 til 0,8 prosent på verdier over 235 000 kroner i klasse 1 og 265 000 kroner i klasse 2. Arbeidsinntekter over 584 000 (16 G) blir ilagt en særskilt arbeidsgiveravgift på 10 prosent. Det forelås kutt i overføringene på 3,5 milliarder kroner, som skal omdisponeres til andre formål.

14. Spanske pesetas og portugisiske escudos skrives ned med henholdsvis 8 og 6,5 prosent innenfor den europeiske valutamekanismen (ERM).

15. Den internasjonale hvalfangstkommisjonen forlenger sitt vedtak om ikke å tillate fangst av hval. Norge og Japan markerer sterk avstand fra erklæringen, og opprettholder tidligere vedtak om å starte opp tradisjonell fangst. Den 18. mai beslutter den norske regjeringen å tillate fangst av 300 vågehval i 1993.

18. I en ny folkeavstemming sier Danmark ja til Maastricht-avtalen, med de unntak for Danmark som er forhandlet frem i forhold til de opprinnelige unionsplanene. Ved den første folkeavstemmingen i juni 1992 stemte danskene nei til Maastricht-avtalen.

20. Medlemmer av Norsk Journalistlag og enkelte andre grupper i NRK tas ut i streik etter at fagforeningene og ledelsen i NRK ikke kunne bli enige om lønnstillegg. Streiken avblåses etter fire dager. Det nye lønnstilbudet fra NRK-ledelsen innebærer et generelt tillegg på 4200 kroner. På toppen av dette får 550 journalister knyttet til nyhets- og aktualitetsavdelingene en lønnsøkning på 7500 kroner.

24. Norges Bank setter ned dagslånsrenten for private banker fra 7,75 til 7,5 prosent. Innskuddsrenten for bankene (kreditrenten) blir denne gangen ikke endret fra nivået på 6,75 prosent.

Juni

2. Norge beseirer England i fotball med 2 - 0.

Tabell - og diagramvedlegg

Innhold	Side
A. NASJONALREGNSKAP FOR NORGE ¹⁾	
Tabell A1	Bruttoproduksjon, vareinnsats og bruttoprodukt. Løpende priser. Mill. kr 1*
Tabell A2 (1.1):	Bruttonasjonalprodukt etter anvendelse. Løpende priser. Mill. kr 2*
Tabell A3 (1.2):	Bruttonasjonalprodukt etter anvendelse. Faste 1991-priser. Mill. kr 3*
Tabell A4 (1.5):	Bruttonasjonalprodukt etter næring. Faste 1991-priser. Mill. kr 4*
Tabell A5 (1.6):	Produksjon og inntekt. Hovedrelasjoner. Løpende priser. Mill. kr 5*
Tabell A6 (1.12):	Utenriksregnskap. Sammendrag. Mill. kr 6*
Tabell A7 (4.1):	Bruttonasjonalprodukt etter anvendelse. Volum- og prisendringer i prosent 7*
Tabell A8 (4.2):	Bruttonasjonalprodukt etter næring. Volumendringer i prosent 8*
Tabell A9 (4.3):	Privat konsum. Volum- og prisendringer i prosent 9*
Tabell A10 (4.5):	Bruttoinvestering i fast kapital etter art og næring. Volum- og prisendringer i prosent 10*
Tabell A11 (4.6):	Eksport av varer og tjenester. Volum- og prisendringer i prosent 11*
Tabell A12 (4.7):	Import av varer og tjenester. Volum- og prisendringer i prosent 12*
Tabell A13 (5.2):	Bruttoproduksjon etter næring. Faste 1991-priser. Mill. kr 13*
Tabell A14 (5.4):	Vareinnsats etter næring. Faste 1991-priser. Mill. kr 14*
Tabell A15 (6.1):	Privat konsum. Løpende priser. Mill. kr 15*
Tabell A16 (6.2):	Privat konsum. Faste 1991-priser. Mill. kr 16*
Tabell A17 (6.9):	Bruttoinvestering i fast kapital etter art og næring. Løpende priser. Mill. kr 17*
Tabell A18 (6.10):	Bruttoinvestering i fast kapital etter art og næring. Faste 1991-priser. Mill. kr 18*
Tabell A19 (6.13):	Eksport av varer og tjenester. Løpende priser. Mill. kr 19*
Tabell A20 (6.14):	Eksport av varer og tjenester. Faste 1991-priser. Mill. kr 20*
Tabell A21 (6.15):	Import av varer og tjenester. Løpende priser. Mill. kr 21*
Tabell A22 (6.16):	Import av varer og tjenester. Faste 1991-priser. Mill.kr 22*
B. KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE	
Tabell B1:	Olje- og gassproduksjon 23*
Tabell B2:	Produksjonsindeksen etter næring og anvendelse 23*
Tabell B3:	Industriproduksjon - produksjonsindeksen 23*
Tabell B4:	Ordretilgang - industri 24*
Tabell B5:	Orderreserver - industri 24*
Tabell B6:	Påløpte investeringskostnader for oljeutvinning 25*
Tabell B7:	Industriinvesteringer i verdi - investeringsundersøkelsen 25*
Tabell B8:	Boligbygging 25*
Tabell B9:	Detaljomsetningsvolum - sesongjustert indeks 26*
Tabell B10:	Detaljomsetningsvolum mv. - endring fra foregående år 26*
Tabell B11:	Arbeidsmarkedet - arbeidskraftundersøkelsen 26*
Tabell B12:	Arbeidsmarkedet - arbeidskontorenes registreringer 26*
Tabell B13:	Timefortjeneste 27*
Tabell B14:	Konsumprisindeksen 27*
Tabell B15:	Engrospriser 27*
Tabell B16:	Utenrikshandel - verditall 28*
Tabell B17:	Utenrikshandel - indekser 28*

¹⁾ Tallene i parentes gir henvisning til tabellene i NOS NASJONALREGNSKAPSSTATISTIKK.

Diagrammer

	Olje- og gassproduksjon	29*
	Produksjonsindeksen	29*
	Ordreindeksen - industri	30*
	Byggearealstatistikk og boliglån, nye boliger	31*
	Ordreindeksen - bygge- og anleggsvirksomhet	31*
	Arbeidsledighet og sysselsetting	32*
	Antatte og utførte investeringer i industrien	32*
	Detaljomsetning mv.	32*
	Lønninger	32*
	Konsum- og engrospriser	33*
	Nominell rente på tre-måneders plasseringer	33*
	Utenrikshandel	33*
C.	NASJONALREGNSKAPSTALL FOR UTVALGTE OECD-LAND	
Tabell C1:	Bruttonasjonalprodukt	34*
Tabell C2:	Privat konsum	34*
Tabell C3:	Offentlig konsum	34*
Tabell C4:	Bruttoinvesteringer i fast realkapital	34*
Tabell C5:	Eksport av varer og tjenester	35*
Tabell C6:	Import av varer og tjenester	35*
Tabell C7:	Privat konsum	35*
Tabell C8:	Arbeidsledighet	35*
D.	KONJUNKTURINDIKATORER FOR UTLANDET	
Tabell D1:	Sverige	36*
Tabell D2:	Danmark	36*
Tabell D3:	Storbritannia	36*
Tabell D4:	Tyskland (vest)	36*
Tabell D5:	Frankrike	37*
Tabell D6:	USA	37*
Tabell D7:	Japan	37*

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A1 Bruttoproduksjon, vareinnsats og bruttonasjonalprodukt. Løpende priser. Mill. kr ¹⁾

	1991	1992	92.1	92.2	92.3	92.4	93.1 ^{a)}
Bruttoproduksjon	1312344	1346160	325556	334114	326866	359625	335850
Fastlands-Norge	1123785	1160638	279616	288181	282593	310247	286849
Vareinnsats	625661	644507	155802	161314	153499	173892	158785
Fastlands-Norge	560016	576360	138558	144533	137020	156249	141655
Bruttonasjonalprodukt	686686	701653	169754	172799	173367	185733	177065
Fastlands-Norge	563771	584278	141058	143649	145574	153998	145193

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding. a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

REVISJONER AV DE KVARTALSVISE NASJONALREGNSKAPSTALLENE

De kvartalsvise nasjonalregnskapstallene kan bli endret for hvert nytt kvartal som beregnes og publiseres. Dette skyldes hovedsakelig:

i) Ny informasjon.

Det tas løpende inn ny informasjon om alle kvartalene i inneværende år. Særlig gjelder dette siste kvartal hvor datagrunnlaget er ufullstendig, og beregningene derfor i større grad er basert på anslag.

ii) Skifte av basisår.

I det kvartalsvise nasjonalregnskapet skiftes basisåret en gang om året.

iii) Avstemming mot årlig nasjonalregnskap.

Det kvartalsvise nasjonalregnskapet avstemmes mot de årlige nasjonalregnskapene etterhvert som disse foreligger og publiseres. Denne avstemmingen medfører revisjoner av både sum fire kvartaler og kvartalsmønsteret.

iv) Metodeforbedringer.

Det arbeides kontinuerlig med å forbedre metodene som benyttes i beregningsopplegget.

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A2 (1.1) Bruttonasjonalprodukt etter anvendelse. Løpende priser. Mill. kr ¹⁾

	1991	1992	92.1	92.2	92.3	92.4	93.1 ^{a)}
Bruttonasjonalprodukt	686682	701650	169753	172799	173366	185732	177065
Innenlandsk bruk av							
varer og tjenester	626255	650373	153081	164014	161642	171636	161960
Konsum	497181	522368	122251	129603	129000	141513	125917
Privat konsum	349703	365001	85291	89980	90529	99202	88033
Spesifisert innen-							
landsk konsum	339499	353367	82829	87112	87576	95850	85170
Konsum i utlandet,							
netto	10205	11634	2462	2867	2953	3352	2863
Offentlig konsum	147478	157367	36961	39623	38472	42312	37884
Statlig konsum	58380	62689	13577	16054	14824	18233	13944
Sivilt	36162	39693	9604	10508	9625	9956	10088
Forsvar	22218	22996	3973	5546	5199	8278	3856
Kommunalt konsum	89098	94678	23383	23569	23647	24078	23940
Bruttoinvestering	129074	128006	30830	34411	32642	30123	36043
Bruttoinvestering i							
fast kapital	127053	134280	22709	47662	28583	35326	27466
Næringsvirksomhet	102733	109322	17638	41440	23268	26977	22481
Oljevirksomhet	31577	41742	4362	24430	6465	6485	6026
Annen nærings-							
virksomhet	71156	67581	13276	17009	16803	20492	16455
Offentlig forvaltning	24320	24957	5071	6222	5315	8349	4985
Statlig	11404	12358	2175	3353	2179	4652	2009
Kommunal	12915	12599	2896	2869	3136	3698	2977
Lagerendring	2021	-6274	8121	-13251	4059	-5203	8576
Oljeplattformer							
under arbeid	9732	3430	4393	-9066	3963	4140	5174
Annen lagerendring og							
statistiske avvik	-7711	-9704	3728	-4185	96	-9343	3402
Eksport	307526	303025	76996	74633	73288	78108	75559
Råolje og naturgass	96704	97158	23693	24485	23191	25789	25577
Eksport ellers	210821	205867	53303	50148	50097	52319	49982
-Import	247098	251748	60324	65848	61564	64012	60454

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding. a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A3 (1.2) Bruttonasjonalprodukt etter anvendelse. Faste 1991-priser. Mill. kr ¹⁾

	1991	1992	92.1	92.2	92.3	92.4	93.1 ^{a)}
Bruttonasjonalprodukt	686683	709316	174265	174277	175411	185364	175156
Innenlandsk bruk av							
varer og tjenester	626256	635380	151040	160126	157723	166491	156513
Konsum	497181	510129	120569	126607	125485	137469	121818
Privat konsum	349704	355909	84077	87732	87915	96185	84609
Spesifisert innen-							
landsk konsum	339499	344496	81655	84916	84948	92978	81983
Konsum i utlandet,							
netto	10204	11413	2422	2816	2967	3207	2626
Offentlig konsum	147478	154220	36491	38875	37570	41284	37209
Statlig konsum	58380	61490	13358	15741	14543	17848	13653
Sivilt	36162	38917	9459	10285	9430	9743	9895
Forsvar	22218	22573	3899	5456	5113	8105	3759
Kommunalt konsum	89098	92729	23133	23134	23027	23436	23556
Bruttoinvestering	129074	125251	30471	33519	32238	29022	34695
Bruttoinvestering i							
fast kapital	127053	131525	22416	46737	28090	34281	26267
Næringsvirksomhet	102733	106619	17310	40550	22790	25968	21301
Oljevirksomhet	31577	41503	4388	24188	6493	6434	5873
Annen nærings-							
virksomhet	71156	65115	12922	16362	16297	19534	15427
Offentlig forvaltning	24320	24907	5107	6187	5300	8313	4966
Statlig	11405	12327	2193	3332	2172	4630	2002
Kommunal	12916	12580	2914	2855	3129	3683	2964
Lagerendring	2021	-6274	8055	-13218	4148	-5259	8429
Oljeplattformer							
under arbeid	9732	3316	4354	-8975	3899	4038	5021
Annen lagerendring og							
statistiske avvik	-7711	-9591	3701	-4243	248	-9297	3407
Eksport	307526	326422	83654	80148	79936	82684	78167
Råolje og naturgass	96704	107182	27061	26257	26249	27616	26799
Eksport ellers	210822	219240	56592	53891	53688	55069	51368
-Import	247098	252486	60429	65997	62249	63811	59524

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding. a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

4*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A4 (1.5) Bruttonasjonalprodukt etter næring. Faste 1991-priser. Mill. kr ¹⁾

	1991	1992	92.1	92.2	92.3	92.4	93.1 ^{a)}
Bruttonasjonalprodukt	686687	709318	174265	174278	175411	185364	175157
Næringsvirksomhet	533297	549463	136120	133883	136046	143414	135905
Primærnæringer	20052	19702	4599	2415	8238	4450	4349
Jordbruk	11447	10955	1764	124	6733	2334	1757
Skogbruk	3769	3776	1589	1007	315	866	1333
Fiske og fangst, fiskeoppdrett	4836	4970	1246	1284	1190	1250	1258
Oljevirksomhet	99664	112064	28161	27052	27322	29529	28109
Råolje og naturgass	89671	100931	25347	24363	24611	26610	25315
Rørtransport	9994	11134	2815	2689	2711	2919	2794
Industri og bergverks- drift	94293	96004	24408	24301	22393	24902	24420
Bergverksdrift	1702	1722	427	441	420	435	431
Industri	92591	94281	23981	23860	21974	24467	23989
Skjermet industri	30107	30043	7344	7866	7102	7731	7202
Utekonkurrerende industri	17471	17448	4463	4419	4168	4398	4492
Hjemmekonkurrerende industri	45012	46790	12174	11575	10704	12337	12296
Elektrisitetforsyning	26386	27966	7792	6417	5942	7815	8032
Bygge- og anleggs- virksomhet	24705	24471	5294	6048	5755	7373	5612
Varehandel	66663	67874	15495	16859	16641	18880	15513
Utenriks sjøfart og oljeboring	23250	22416	5667	5594	5669	5486	5198
Utenriks sjøfart	21044	20155	5117	5009	5064	4964	4799
Oljeboring	2206	2261	549	585	605	521	398
Samferdsel	40693	40038	9567	11067	10241	9163	9400
Boligtjenester	33811	33968	8481	8488	8495	8503	8508
Finansiell tjeneste- yting	27897	27318	6837	6715	6836	6930	6786
Annen nærings- virksomhet	75883	77643	19819	18927	18513	20384	19978
Hotell- og restaurantdrift	8652	8704	1881	2176	2717	1930	1893
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirksomhet	32321	32968	8795	7824	7507	8842	8895
Tjenesteyting ellers	34910	35971	9143	8927	8290	9612	9190
Offentlig forvaltning	111910	115975	28554	29615	28689	29116	29194
Statlig forvaltning	33226	34230	8086	9154	8447	8543	8301
Sivilt	24584	25772	6168	6937	6357	6310	6384
Forsvar	8643	8458	1919	2217	2090	2234	1918
Kommunal forvaltning	78684	81744	20468	20461	20242	20573	20893
Korreksjonsposter	41480	43880	9591	10780	10675	12834	10058
Påløpt merverdi- og investeringsavgift	58697	60015	13828	14549	14626	17012	13969
Avgiftskorreksjoner	7031	7167	1596	1958	1830	1783	1878
Frie banktjenester	-24249	-23301	-5833	-5728	-5780	-5960	-5789
MEMO:							
Fastlands-Norge	563773	574838	140437	141632	142420	150349	141850
Skjermede næringer	490982	500130	120538	122905	125623	131064	122040
Utekonkurrerende næringer	19173	19171	4890	4860	4588	4833	4923
Hjemmekonkurrerende næringer	53618	55537	15009	13866	12209	14453	14887

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding. a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A5 (1.6) Produksjon og inntekt. Hovedrelasjoner. Løpende priser. Mill. kr ¹⁾

	1991	1992	92.1	92.2	92.3	92.4	93.1 ^{a)}
Bruttonasjonalprodukt	686683	701650	169753	172799	173366	185732	177065
-Renter, aksjeutbytte m.v. til utlandet, netto	17522	22252	9809	7326	837	4280	6825
Bruttonasjonalinntekt	669161	679398	159944	165473	172529	181452	170240
-Kapitalslit	102461	104190	25843	25977	26115	26254	26254
Nasjonalinntekt	566699	575209	134101	139496	146414	155198	143986
-Stønader til utlandet, netto	9810	11255	1961	2402	1895	4997	1790
Disponibel inntekt for Norge	556889	563954	132140	137094	144519	150201	142196
-Konsum i alt	497181	522368	122251	129603	129000	141513	125917
Sparing	59708	41586	9888	7491	15518	8688	16279
Disponibel realinntekt for Norge ²⁾	556890	549734	130189	133423	140682	145440	137054

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding. 2) Deflatert med prisindeks (1991=100) for innenlandsk anvendelse ekskl. kapitalslit. a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

6*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A6 (1.12) Utenriksregnskap. Sammendrag. Mill. kr ¹⁾

	1991	1992	92.1	92.2	92.3	92.4	93.1
Driftsregnskap							
Eksport	307528	303034	77002	74630	73291	78112	75559
Varer	223420	219694	56580	54433	51197	57484	54452
Tjenester	84108	83340	20422	20197	22094	20628	21107
Import	247098	251748	60323	65847	61564	64013	60454
Varer	170305	166386	40797	42968	39337	43285	40211
Tjenester	76793	85362	19526	22879	22228	20729	20243
Eksportoverskudd	60430	51286	16679	8782	11727	14099	15105
Renter og stønader							
Fra utlandet	25889	24726	6210	6414	5509	6594	6071
Renter	20810	19939	5180	5285	4469	5005	4492
Aksjeutbytte mv.	2754	2125	470	553	399	704	782
Stønader	2325	2662	561	576	640	886	797
Til utlandet	53221	58235	17980	16142	8241	15872	14686
Renter	31679	28797	8338	8310	5072	7077	7205
Aksjeutbytte mv.	9407	15519	7121	4854	633	2912	4894
Stønader	12135	13919	2522	2978	2535	5883	2587
Rente- og stønadsoverskudd	-27332	-33509	-11770	-9728	-2732	-9279	-8615
Overskudd på driftsregnskapet	33098	17777	4909	-946	8994	4820	6490
Netto endringer i fordringer og gjeld ikke forårsaket av transaksjoner mv.	-4183	-4003	-3564	5317	6210	-11966	-7514
Tildelte spesielle trekkrettigheter i IMF	-	-	-	-	-	-	-
Netto omvurderinger av fordringer og gjeld pga. valutakursendringer	-7432	-5981	-3742	4914	5169	-12322	-8614
Norges Banks internasjonale reserver.	4216	6402	1802	-1616	-1003	7219	-229
Andre sektors bankinnskudd og kortsiktig gjeld	-5088	-223	-1749	1743	1593	-1809	-166
Langsiktig lånegjeld	-10021	-18522	-8011	9031	8847	-28388	-12138
Lån til utlandet	3462	6362	4216	-4243	-4268	10656	3919
Fordringer og gjeld ellers	3249	1979	178	403	1042	356	1099
Andre omvurderinger							
Nedgang i Norges nettogjeld	28915	13775	1345	4371	15205	-7146	-1024
Kapitalregnskap							
Netto inngang, langsiktige kapitaltransaksjoner	2324	18301	6343	7754	3880	324	-1789
Netto inngang, kjente kortsiktige kapitaltransaksjoner	-34478	-15855	-9499	-8241	-3914	5800	7270
Netto inngang, andre kortsiktige kapitaltransaksjoner og statistiske avvik	-943	-20224	-1753	1433	-8961	-10944	-11971
Netto kapitaltransaksjoner i alt	-33098	-17777	-4909	946	-8994	-4820	-6490
Netto endringer i fordringer og gjeld forårsaket av valutakursendringer mv.	4182	4003	3564	-5318	-6210	11966	7514
Oppgang i Norges nettogjeld	-28915	-13775	-1345	-4371	-15205	7146	1024

1) Uoverenstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding.

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A7 (4.1) Bruttonasjonalprodukt etter anvendelse. Volum- og prisendringer i prosent

	92.1	92.2	92.3	92.4	93.1 ^{a)}	92.1	92.2	92.3	92.4	93.1 ^{a)}
	A.	Prosentvis volumendring fra samme periode året før				B.	Prosentvis prisendring fra samme periode året før			
Bruttonasjonalprodukt	3.2	2.6	3.2	4.1	0.5	-2.4	-1.1	-1.4	0.4	3.8
Innenlandsk bruk av										
varer og tjenester	-1.1	3.7	2.8	0.5	3.6	2.4	2.8	2.0	2.2	2.1
Konsum	2.1	3.9	1.5	2.9	1.0	2.6	2.6	2.4	2.1	1.9
Privat konsum	0.7	3.6	0.9	1.9	0.6	2.5	2.7	2.6	2.4	2.6
Spesifisert innen-										
landsk konsum	0.3	2.8	0.9	1.9	0.4	2.4	2.7	2.8	2.4	2.4
Konsum i utlandet,										
netto	13.9	40.4	1.9	1.5	8.4	6.7	-0.1	-2.0	4.0	7.3
Offentlig konsum	5.4	4.5	3.1	5.3	2.0	2.7	2.5	1.8	1.3	0.5
Statlig konsum	4.1	5.1	3.5	8.0	2.2	3.7	2.4	1.0	1.0	0.5
Sivilt	9.9	9.6	1.5	9.7	4.6	3.5	2.7	1.0	0.9	0.4
Forsvar	-7.7	-2.5	7.4	6.1	-3.6	4.1	2.0	0.9	1.2	0.7
Kommunalt konsum	6.2	4.1	2.8	3.2	1.8	2.1	2.6	2.3	1.4	0.5
Bruttoinvestering	-12.1	3.1	8.2	-9.6	13.9	1.9	3.4	0.7	2.8	2.7
Bruttoinvestering i										
fast kapital	-21.1	40.2	-6.0	-3.2	17.2	2.1	2.5	1.1	2.5	3.2
Næringsvirksomhet	-25.5	43.5	-5.2	-4.5	23.1	2.7	2.8	1.3	3.2	3.6
Oljevirkosmhet	5.4	90.1	-21.6	0.4	33.9	0.0	0.9	-1.3	1.7	3.2
Annen nærings-										
virksomhet	-32.3	5.4	3.4	-6.0	19.4	3.6	5.2	2.3	3.8	3.8
Offentlig forvaltning	-1.4	21.8	-9.3	1.1	-2.8	-0.2	0.6	0.2	0.2	1.1
Statlig	0.0	58.6	-17.0	3.0	-8.7	-0.4	0.7	0.3	0.3	1.1
Kommunal	-2.5	-4.1	-3.0	-1.1	1.7	-0.1	0.5	0.1	0.2	1.1
Lagerendring	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Oljeplattformer										
under arbeid	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Annen lagerendring og										
statistiske avvik	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Eksport	13.8	1.3	4.5	5.5	-6.6	-8.1	-7.6	-8.8	-4.1	5.0
Råolje og naturgass	13.5	7.0	15.9	7.6	-1.0	-13.3	-5.9	-11.6	-6.7	9.0
Eksport ellers	13.9	-1.2	-0.3	4.4	-9.2	-5.6	-8.4	-7.4	-2.8	3.3
-Import	5.2	3.7	3.8	-3.4	-1.5	1.9	0.1	-2.3	-0.7	1.7

a) Anslag tildels basert på framskrivninger

8*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A8 (4.2) Bruttonasjonalprodukt etter næring. Volumendringer i prosent

	92.1	92.2	92.3	92.4	93.1 ^{a)}
Bruttonasjonalprodukt	3.2	2.6	3.2	4.1	0.5
Næringsvirksomhet	3.0	1.7	3.2	4.2	-0.2
Primærnæringer	6.6	14.5	-14.6	11.6	-5.4
Jordbruk	31.8	-159.5	-17.2	6.8	-0.4
Skogbruk	-6.1	2.2	21.8	3.9	-16.1
Fiske og fangst, fiskeoppdrett	-3.0	-3.6	-4.9	29.1	0.9
Oljevirksomhet	12.4	8.6	18.9	10.5	-0.2
Råolje og naturgass	12.6	8.8	18.6	10.7	-0.1
Rørtransport	10.8	7.1	20.8	8.2	-0.7
Industri og bergverks- drift	4.3	-0.6	2.6	1.2	0.1
Bergverksdrift	3.9	-3.4	3.2	1.6	0.9
Industri	4.3	-0.6	2.6	1.2	0.0
Skjermet industri	2.1	-0.7	-1.4	-0.7	-1.9
Utekonkurrerende industri	-0.3	-0.9	0.7	-0.0	0.6
Hjemmekonkurrerende industri	7.4	-0.4	6.2	2.9	1.0
Elektrisitetsforsyning	-6.0	2.8	18.6	14.2	3.1
Bygge- og anleggs- virksomhet	-8.1	3.9	-6.0	5.3	6.0
Varehandel	0.7	1.8	1.2	3.3	0.1
Utenriks sjøfart og oljeboring	-4.0	-4.2	-2.5	-3.6	-8.3
Utenriks sjøfart	-4.2	-5.6	-4.0	-3.0	-6.2
Oljeboring	-2.4	9.9	12.1	-8.7	-27.5
Samferdsel	1.3	-1.6	-3.6	-2.4	-1.7
Boligtjenester	0.6	0.5	0.4	0.4	0.3
Finansiell tjeneste- yting	-3.3	-3.5	-2.0	0.5	-0.7
Annen nærings- virksomhet	3.9	-0.5	3.0	2.9	0.8
Hotell- og restaurantdrift	-1.6	1.9	1.5	0.0	0.6
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirksomhet	4.6	-4.4	4.6	3.4	1.1
Tjenesteyting ellers	4.4	2.5	2.0	3.1	0.5
Offentlig forvaltning	3.5	4.6	3.4	3.0	2.2
Statlig forvaltning	0.2	5.1	4.5	2.1	2.7
Sivilt	3.6	7.6	5.7	2.3	3.5
Forsvar	-9.2	-1.9	0.9	1.6	-0.0
Kommunal forvaltning . . .	4.9	4.4	2.9	3.3	2.1
Korreksjonsposter	4.7	8.8	3.9	5.7	4.9
Påløpt merverdi- og investeringsavgift	0.3	2.8	1.6	3.9	1.0
Avgiftskorreksjoner	5.4	9.0	-4.5	-1.3	17.7
Frie banktjenester	-5.0	-5.1	-4.2	-1.3	-0.7
MEMO:					
Fastlands-Norge	1.8	1.8	0.9	3.2	1.0
Skjermede næringer	1.5	2.2	0.5	3.1	1.2
Utekonkurrerende næringer	0.1	-1.1	0.9	0.1	0.7
Hjemmekonkurrerende næringer	4.9	-0.5	5.4	4.8	-0.8

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A9 (4.3) Privat konsum. Volum- og prisendringer i prosent

	92.1	92.2	92.3	92.4	93.1 ^{a)}	92.1	92.2	92.3	92.4	93.1 ^{a)}
	A. Prosentvis volumendring fra samme periode året før					B. Prosentvis prisendring fra samme periode året før				
Privat konsum	0.7	3.6	0.9	1.9	0.6	2.5	2.7	2.6	2.4	2.6
Spesifisert innen-										
landsk konsum	0.3	2.8	0.9	1.9	0.4	2.4	2.7	2.8	2.4	2.4
Matvarer	1.8	8.9	4.1	4.8	0.8	2.9	2.6	0.6	-0.2	-1.3
Drikkevarer og										
tobakk	-6.9	7.3	-8.0	-10.7	7.2	8.1	8.0	9.9	10.0	4.5
Klær og skotøy	0.6	-8.5	-5.4	-0.4	-11.3	1.6	2.6	2.3	1.5	2.9
Bolig, lys og bren-										
sel	-0.9	-0.1	1.2	3.5	1.6	1.3	1.8	2.1	1.6	2.9
Møbler og hushold-										
ningsartikler	-0.2	-2.8	0.7	0.8	-3.7	0.4	0.5	0.4	1.0	2.0
Helsepleie	2.6	7.4	5.1	3.6	1.4	3.8	4.2	8.0	7.6	5.7
Transport, post- og										
teletjenester	2.5	5.7	2.4	4.6	3.7	1.9	2.1	2.5	3.0	3.4
Fritidssysler og ut-										
danning	-0.2	-2.9	-3.0	2.4	-2.0	2.8	2.7	2.6	2.1	3.1
Andre varer og tje-										
nester	1.4	3.7	3.3	1.1	0.7	2.2	2.7	3.0	2.4	2.5
Korreksjonsposter	13.9	40.4	1.9	1.5	8.4	6.7	-0.1	-2.0	4.0	7.3
Nordmenns konsum i										
utlandet	15.1	14.0	9.0	0.8	3.1	5.0	2.0	1.4	3.8	5.6
Utlendingers konsum										
i Norge	16.3	-3.8	13.7	-0.2	-2.4	3.3	3.7	3.6	3.6	3.7

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

10*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A10 (4.5) Bruttoinvestering i fast kapital etter art og næring. Volum- og prisendringer i prosent

	92.1	92.2	92.3	92.4	93.1 ^{a)}	92.1	92.2	92.3	92.4	93.1 ^{a)}
	A. Prosentvis volumendring fra samme periode året før					B. Prosentvis prisendring fra samme periode året før				
Bruttoinvestering i fast kapital	-21.1	40.2	-6.0	-3.2	17.2	2.1	2.5	1.1	2.5	3.2
Beboelseshus, driftsbygg og andre anlegg ¹⁾ ...	-11.7	2.9	-6.2	6.2	7.3	-1.4	0.7	0.6	0.3	1.2
Aktiverte utgifter til oljeboring og oljleting, olje- og gasserørledning	56.1	-11.2	-17.7	-4.9	47.8	-1.8	0.3	-1.6	2.2	3.7
Skip og båter	-131.4	-331.5	-281.3	-98.7	-167.1	-26.4	8.7	-3020.3	2247.2	178.6
Fly, biler mv. og rullende materiell	19.3	1.8	4.5	24.7	-8.5	4.7	2.7	1.1	2.6	1.6
Oljeborerigger og -skip, oljeutvinningsplattformer mv.	-71.0	190.0	-50.0	-16.8	-47.2	5.2	1.2	-0.4	0.5	-0.8
Maskiner, redskap og inventar ellers	-2.8	3.9	12.8	1.9	-1.7	4.3	-0.3	-1.7	-0.5	0.9
Næringsvirksomhet	-25.5	43.5	-5.2	-4.5	23.1	2.7	2.8	1.3	3.2	3.6
Primærnæringer	8.6	-10.0	-10.9	2.2	-11.3	2.5	2.2	4.5	2.1	2.9
Jordbruk	-5.2	-2.2	-0.1	-5.4	0.7	2.1	0.3	-0.4	-0.2	0.9
Skogbruk	-9.0	-28.3	-23.7	-12.9	1.6	1.0	0.6	0.3	0.2	1.4
Fiske og fangst, fiskeoppdrett	53.9	-22.8	-44.2	40.3	-35.2	3.5	12.4	42.0	8.4	9.4
Oljevirksomhet	5.4	90.1	-21.6	0.4	33.9	0.0	0.9	-1.3	1.7	3.2
Råolje og naturgass	4.4	124.3	-7.7	2.9	28.4	0.0	0.9	-1.4	1.7	3.2
Rørtransport	118.6	-29.3	-48.6	-53.3	303.9	-1.1	0.6	-1.2	2.9	3.7
Industri og bergverksdrift	-13.5	-12.9	5.3	16.6	0.1	2.6	0.1	-1.0	-0.2	0.8
Bergverksdrift	-1.0	-26.9	-32.6	-12.3	7.2	2.9	0.2	-0.8	0.4	1.0
Industri	-13.8	-12.4	6.7	17.4	-0.2	2.6	0.1	-1.0	-0.3	0.8
Skjermet industri	4.2	14.9	40.2	11.3	35.5	2.8	0.2	-0.9	-0.2	0.7
Utekonkurrerende industri	-29.7	-34.4	-8.4	48.2	-21.9	2.4	-0.0	-1.0	-0.3	0.9
Hjemmekonkurrerende industri	-10.1	-9.8	1.0	1.3	-9.1	2.7	0.1	-1.0	-0.2	0.7
Elektrisitetsforsyning	10.0	10.0	26.4	-15.6	18.8	1.1	0.4	-0.4	0.1	1.0
Bygge- og anleggsvirksomhet	-2.8	8.9	-9.6	16.9	6.6	3.1	0.3	-1.1	-0.1	0.9
Varehandel	17.9	8.6	14.4	8.5	0.5	3.9	1.0	-1.0	0.4	0.4
Utenriks sjøfart og oljeboring	-137.5	-251.8	-184.1	-102.7	-145.8	-23.4	19.5	4131.5	-861.6	201.2
Utenriks sjøfart	-138.9	-237.3	-116.6	-106.1	-144.4	-22.3	23.8	1322.0	-482.5	197.7
Oljeboring	-21.8	121.5	-83.0	-89.9	-89.5	46.6	6.9	-12.1	-12.6	-33.5
Samferdsel	-2.4	9.4	9.3	44.8	-0.7	3.3	1.7	1.1	1.5	1.9
Boligtjenester	-23.0	-17.9	-10.1	-11.3	-12.9	-1.4	0.8	0.7	0.4	1.3
Finansiell tjenesteyting	-2.0	2.6	1.3	7.4	-3.4	1.0	0.1	-0.4	-0.1	0.4
Annen næringsvirksomhet	-11.7	-2.7	-2.8	7.3	49.1	0.4	0.6	-0.1	0.1	1.0
Hotell- og restaurantdrift	20.6	8.0	8.0	4.3	-3.6	4.2	0.5	-1.4	0.0	0.2
Utleie av forretningsbygg	-28.1	-8.2	-8.6	10.2	106.8	-2.1	1.1	0.9	0.5	1.8
Vannforsyning	1.2	0.3	1.1	2.0	0.8	-1.2	0.7	0.5	0.3	1.2
Tjenesteyting ellers	11.8	3.6	4.9	5.0	-0.5	4.2	-0.2	-1.7	-0.5	0.7
Offentlig forvaltning	-1.4	21.8	-9.3	1.1	-2.8	-0.2	0.6	0.2	0.2	1.1
Statlig	0.0	58.6	-17.0	3.0	-8.7	-0.4	0.7	0.3	0.3	1.1
Kommunal	-2.5	-4.1	-3.0	-1.1	1.7	-0.1	0.5	0.1	0.2	1.1
MEMO:										
Fastlands-Norge	-6.3	1.6	-0.8	7.0	2.1	1.0	0.8	0.2	0.5	1.2
Skjermede næringer	-5.3	5.7	0.5	5.5	4.4	0.8	0.7	0.1	0.5	1.1
Utekonkurrerende næringer	-27.6	-33.7	-10.7	42.9	-19.0	2.4	0.0	-1.0	-0.3	1.0
Hjemmekonkurrerende næringer	-1.7	-14.1	-7.9	4.7	-14.1	2.8	1.8	2.9	1.1	2.0

1) Inkl. endring i husdyrbestand. a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

11*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A11 (4.6) Eksport av varer og tjenester. Volum- og prisendringer i prosent

	92.1	92.2	92.3	92.4	93.1	92.1	92.2	92.3	92.4	93.1
	A.	Prosentvis volumendring fra samme periode året før				B.	Prosentvis prisendring fra samme periode året før			
Eksport i alt	13.8	1.3	4.5	5.5	-6.6	-8.1	-7.6	-8.8	-4.1	5.0
Varer	15.7	1.2	5.6	6.2	-6.9	-10.3	-7.3	-9.5	-5.5	3.4
Råolje og naturgass										
fra Nordsjøen	13.5	7.0	15.9	7.6	-1.0	-13.3	-5.9	-11.6	-6.7	9.0
Skip, nybygde	146.5	8.7	-53.4	44.0	-80.2	3.7	0.8	-0.0	0.6	2.2
Skip, eldre	302.7	-37.7	-43.7	-19.1	-24.4	-13.9	-35.3	-29.0	-15.2	-11.1
Oljeplattformer og										
moduler, nybygde	417.5	86.8	-98.2	-71.7	-98.5	4.4	1.1	0.4	0.9	2.2
Oljeplattformer,										
eldre	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Direkte eksport ved										
oljevirksomhet	278.2	52.4	-2.3	-30.1	-18.6	-0.5	0.3	-0.9	1.4	3.0
Andre varer	4.6	-0.2	6.4	5.9	-3.5	-8.6	-6.9	-7.2	-4.2	0.5
Produkter fra										
jordbruk, skog-										
bruk og fiske	20.3	46.3	7.2	5.0	-0.8	-8.4	-6.1	8.2	6.6	1.0
Bergverksprodukter ...	-12.5	5.4	-0.9	7.2	-20.1	4.7	-3.2	3.8	1.4	5.6
Industriprodukter	4.8	-2.3	5.5	5.1	-3.3	-8.8	-6.7	-7.6	-4.7	0.3
Nærings- og										
nyttelsesmidler	-2.3	-9.0	12.1	-1.7	18.3	-1.9	-2.8	-5.9	-5.4	-3.1
Grafiske pro-										
dukter	-3.9	6.5	-7.9	-16.5	-14.3	4.5	5.0	4.0	4.0	3.9
Treforedlings-										
produkter	-6.4	-4.4	-6.7	-3.2	1.4	-6.4	-7.8	-8.9	-9.3	-7.4
Kjemiske råvarer	-4.2	-3.0	13.8	6.5	25.4	-8.4	-9.7	-14.5	-2.3	-5.6
Raffinerte olje-										
produkter	5.1	-3.9	0.0	107.9	-18.6	-24.0	-9.3	-10.9	-11.9	8.7
Metaller	9.0	-0.3	3.2	-2.9	-9.5	-12.5	-10.1	-10.1	-5.8	1.9
Tekstil- og										
bekledningsvarer	2.3	-0.6	-9.4	-3.7	-6.6	6.2	-1.6	4.4	-1.0	-1.9
Trevarer, møbler										
og innredninger	15.9	7.5	9.5	-5.8	-3.0	-5.1	-4.9	-6.4	0.2	-5.3
Kjemiske og										
mineralske pro-										
dukter	14.4	1.3	6.1	-1.3	0.9	-10.7	-7.0	-0.9	2.1	2.1
Andre verksted-										
produkter	7.5	-2.1	9.3	0.1	-15.3	-2.6	-2.9	-4.8	-3.1	2.9
Elektrisk kraft	-52.6	15.7	277.9	234.5	-29.3	-15.1	-36.9	-52.0	-28.7	43.6
Tjenester	8.7	1.8	1.7	3.3	-5.5	-1.5	-8.5	-6.9	-0.2	9.3
Brutto frakter ved										
skipsfart	-3.9	-7.6	-12.4	-4.4	-7.5	-6.0	-16.8	-15.4	-3.5	14.1
Brutto inntekter ved										
oljeboring	59.7	36.2	67.8	44.2	-36.4	-7.8	-5.2	-13.0	4.8	9.4
Direkte eksport ved										
annen oljevirksomhet ...	11.2	10.4	22.0	5.8	-3.7	2.8	2.6	2.0	2.2	3.1
Eksport av rør-										
tjenester	1.2	-2.4	36.4	-5.9	-4.3	4.2	-12.1	-30.0	-1.8	9.1
Utlendingers konsum										
i Norge	16.3	-3.8	13.7	-0.2	-2.4	3.3	3.7	3.6	3.6	3.7
Andre tjenester	39.9	30.9	23.1	21.5	-0.5	4.4	4.6	3.5	3.4	3.2

12*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A12 (4.7) Import av varer og tjenester. Volum- og prisendringer i prosent

	92.1	92.2	92.3	92.4	93.1	92.1	92.2	92.3	92.4	93.1
	A.	Prosentvis volumendring fra samme periode året før				B.	Prosentvis prisendring fra samme periode året før			
Import i alt	5.2	3.7	3.8	-3.4	-1.5	1.9	0.1	-2.3	-0.7	1.7
Varer	0.6	-2.8	6.0	-6.0	-1.7	2.1	-1.5	-4.2	-2.0	0.2
Skip, nybygde og eldre	-61.8	11.9	-33.4	-58.0	103.4	-1.2	0.0	11.0	20.5	21.3
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	-84.0	-80.7	-85.9	-94.4	-89.6	40.9	-0.9	-17.5	-19.2	-33.9
Direkte import ved oljevirksomhet	1.8	16.4	-44.4	199.5	-32.5	3.0	2.7	2.2	2.3	3.1
Andre varer	7.5	-2.1	11.3	0.2	-4.4	2.3	-1.9	-4.6	-3.1	-1.1
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	13.4	7.9	26.7	16.3	-14.4	-2.5	-4.3	-14.6	-8.3	-4.5
Råolje	-39.6	-47.5	71.3	-47.3	42.8	-2.7	-9.6	5.9	-7.6	-1.5
Bergverksprodukter	-5.1	-5.0	-1.6	-4.4	-4.5	3.8	4.8	2.2	-7.2	-7.5
Industriprodukter	7.7	-1.6	11.0	0.6	-4.0	2.4	-1.9	-4.4	-2.8	-0.9
Nærings- og nytelsesmidler	8.7	-3.7	4.7	10.5	11.1	1.0	0.8	-0.6	-2.9	-0.7
Grafiske produkter	10.3	-7.1	1.9	-5.8	-12.0	-4.2	5.7	-1.0	6.5	5.9
Treforedlingsprodukter	4.7	-2.8	1.8	9.9	0.3	-2.0	-2.6	-4.7	-7.5	-7.0
Kjemiske råvarer	-7.9	6.4	1.8	6.8	5.7	-1.2	-11.4	-9.6	-11.1	-7.1
Raffinerte olje- produkter	-23.8	-12.6	-8.2	29.0	-1.3	-23.9	1.4	-15.5	-22.0	5.2
Metaller	12.6	11.1	7.3	-1.7	-13.7	-1.6	-9.4	-12.0	-12.1	-0.8
Tekstil- og be- kledningsvarer	9.3	-3.1	11.0	5.2	1.4	2.3	-2.5	-5.4	-3.6	-0.7
Trevarer	11.4	-1.3	6.3	2.4	0.5	-2.3	-1.6	-4.3	-1.8	-7.7
Kjemiske og mineralske pro- dukter	11.8	-7.5	6.3	-3.9	-0.8	2.9	2.9	-3.7	3.4	-1.2
Andre verksted- produkter	3.2	2.0	19.6	5.8	-2.2	6.3	-2.0	-2.7	-2.4	0.2
Transportmidler mv. uten til- svarende norsk produksjon	42.1	-15.6	20.3	-29.2	-38.4	5.1	1.1	1.8	3.4	4.6
Elektrisk kraft	453.2	94.7	-88.5	-90.1	-85.9	11.9	17.9	-20.7	12.7	-15.7
Tjenester	16.5	19.1	-0.1	3.0	-1.2	1.3	3.7	1.1	2.3	4.9
Brutto utgifter ved skipsfart	-2.1	-6.7	-18.6	-5.4	-10.1	-3.3	4.7	-1.0	-1.0	5.4
Brutto utgifter ved oljeboring	-2.3	-23.7	0.8	83.1	17.7	2.8	2.6	2.0	2.2	3.1
Direkte import ved annen oljevirksomhet	1.9	48.6	-31.1	-32.1	-26.4	-2.3	0.3	-3.0	1.8	7.5
Nordmenns konsum i utlandet	15.0	13.4	9.1	1.6	3.0	5.0	2.0	1.4	3.8	5.6
Andre tjenester	53.2	58.8	32.9	19.5	7.7	4.9	4.7	3.7	4.0	3.3

13*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A13 (5.2) Bruttoproduksjon etter næring. Faste 1991-priser. Mill. kr ¹⁾

	1991	1992	92.1	92.2	92.3	92.4	93.1 ^{a)}
Bruttoproduksjon	1312345	1351493	330144	334711	328471	358167	332715
Næringsvirksomhet	1077446	1107980	272940	274323	268980	291738	274278
Primærnæringer	43526	42503	9248	10050	14108	9097	9056
Jordbruk	27559	26208	4410	5804	10896	5098	4489
Skogbruk	4418	4427	1862	1180	370	1015	1563
Fiske og fangst, fiskeoppdrett	11548	11868	2976	3066	2842	2984	3004
Oljevirksomhet	131757	148173	37232	35768	36126	39047	37166
Råolje og naturgass	120543	135680	34073	32751	33084	35772	34031
Rørtransport	11214	12493	3159	3017	3042	3276	3135
Industri og bergverks- drift	327597	337742	85467	85464	79094	87717	86239
Bergverksdrift	4239	4290	1063	1098	1045	1084	1073
Industri	323358	333452	84404	84366	78049	86633	85166
Skjermet industri	103482	103921	25316	27278	24475	26852	25093
Utekonkurrerende industri	77193	78296	19870	19837	18734	19856	19912
Hjemmekonkurrerende industri	142683	151235	39218	37251	34841	39925	40162
Elektrisitetforsyning	54341	57594	16047	13214	12237	16095	16542
Bygge- og anleggs- virksomhet	75278	74566	16133	18430	17535	22468	17100
Varehandel	106625	108562	24783	26965	26617	30198	24812
Utenriks sjøfart og oljeboring	56802	53525	13740	13466	13079	13240	12508
Utenriks sjøfart	52619	49238	12698	12356	11932	12252	11753
Oljeboring	4183	4287	1042	1110	1147	988	755
Samferdsel	74189	76923	17687	19835	19135	20266	18038
Boligtjenester	44060	44264	11052	11061	11070	11080	11087
Finansiell tjeneste- yting	42903	41141	10297	10112	10295	10436	10220
Annen nærings- virksomhet	120369	122987	31254	29957	29683	32093	31509
Hotell- og restaurantdrift	18242	18353	3967	4589	5728	4069	3991
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirksomhet	54227	55311	14755	13126	12594	14835	14924
Tjenesteyting ellers	47899	49323	12532	12242	11360	13190	12594
Offentlig forvaltning	169174	176331	41780	43880	43036	47635	42590
Statlig forvaltning	64587	67226	14604	16930	16038	19652	14869
Sivilt	40756	43689	10454	11129	10658	11449	10886
Forsvar	23831	23536	4150	5801	5381	8204	3983
Kommunal forvaltning	104587	109106	27176	26950	26998	27982	27721
Korreksjonsposter	65725	67181	15424	16508	16456	18795	15847
Påløpt merverdi- og investeringsavgift	58697	60015	13828	14549	14626	17012	13969
Avgiftskorreksjoner	7028	7167	1596	1958	1830	1783	1878
MEMO:							
Fastlands-Norge	1123786	1149794	279172	285477	279267	305879	283040
Skjermede næringer	883704	899679	214183	223044	221436	241016	217326
Utekonkurrerende næringer	81432	82586	20933	20935	19778	20940	20985
Hjemmekonkurrerende næringer	158650	167530	44056	41497	38053	43924	44729

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding. a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

14*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A14 (5.4) Vareinnsats etter næring. Faste 1991-priser. Mill. kr ¹⁾

	1991	1992	92.1	92.2	92.3	92.4	93.1 ^{a)}
Vareinnsats	625661	642174	155878	160433	153060	172803	157558
Næringsvirksomhet	544148	558517	136820	140440	132933	148324	138373
Primærnæringer	23473	22800	4649	7635	5869	4647	4707
Jordbruk	16112	15252	2646	5679	4163	2764	2731
Skogbruk	649	650	273	173	54	149	230
Fiske og fangst, fiskeoppdrett	6712	6898	1730	1782	1652	1734	1746
Oljevirksomhet	32093	36109	9070	8716	8804	9518	9057
Råolje og naturgass	30872	34749	8726	8388	8473	9161	8716
Rørtransport	1220	1360	344	328	331	356	341
Industri og bergverks- drift	233304	241738	61059	61163	56701	62816	61819
Bergverksdrift	2537	2567	636	657	625	649	642
Industri	230768	239171	60423	60505	56076	62167	61177
Skjermet industri	73374	73879	17973	19412	17373	19121	17891
Utekonkurrerende industri	59722	60848	15407	15418	14565	15458	15420
Hjemmekonkurrerende industri	97671	104444	27044	25676	24137	27588	27866
Elektrisitetsforsyning	27955	29628	8255	6798	6295	8280	8510
Bygge- og anleggs- virksomhet	50574	50095	10838	12382	11780	15094	11488
Varehandel	39962	40687	9288	10106	9976	11318	9299
Utenriks sjøfart og oljeboring	33552	31109	8073	7872	7410	7755	7311
Utenriks sjøfart	31575	29083	7581	7347	6867	7288	6954
Oljeboring	1977	2027	493	525	542	467	357
Samferdsel	33496	36885	8120	8768	8894	11103	8638
Boligtjenester	10249	10296	2571	2573	2575	2577	2579
Finansiell tjeneste- yting	15005	13824	3460	3398	3459	3507	3434
Annen nærings- virksomhet	44486	45344	11435	11030	11170	11709	11531
Hotell- og restaurantdrift	9591	9649	2086	2413	3012	2139	2098
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirksomhet	21906	22344	5961	5303	5088	5993	6029
Tjenesteyting ellers	12990	13352	3389	3315	3070	3578	3404
Offentlig forvaltning	57264	60357	13226	14265	14347	18519	13396
Statlig forvaltning	31361	32995	6518	7776	7591	11109	6568
Sivilt	16172	17917	4286	4192	4300	5139	4502
Forsvar	15188	15078	2232	3584	3291	5970	2065
Kommunal forvaltning	25904	27362	6708	6489	6756	7409	6828
Korreksjonsposter	24249	23301	5833	5728	5780	5960	5789
Frie banktjenester	24249	23301	5833	5728	5780	5960	5789
MEMO:							
Fastlands-Norge	560016	574956	138735	143845	136847	155530	141190
Skjermede næringer	392726	399549	93645	100139	95813	109952	95286
Utekonkurrerende næringer	62259	63415	16043	16075	15191	16106	16062
Hjemmekonkurrerende næringer	105032	111993	29047	27631	25843	29471	29842

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding. a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A15 (6.1) Privat konsum. Løpende priser. Mill. kr ¹⁾

	1991	1992	92.1	92.2	92.3	92.4	93.1 ^{a)}
Privat konsum	349704	365002	85291	89980	90529	99202	88033
Spesifisert innen-							
landsk konsum	339500	353368	82829	87113	87576	95851	85170
Matvarer	64438	68540	15731	17429	16855	18525	15649
Drikkevarer og							
tobakk	24414	25353	5245	6996	6297	6815	5871
Klær og skotøy	23826	23470	5120	5454	5475	7421	4673
Bolig, lys og bren-							
sel	67797	69560	18583	16324	15614	19038	19426
Møbler og hushold-							
ningsartikler	23431	23505	5389	5248	5793	7074	5292
Helsepleie	18270	20250	4868	4984	5057	5340	5218
Transport, post- og							
teletjenester	43510	46223	10618	12062	11791	11752	11380
Fritidssysler og ut-							
danning	31877	32403	7410	7826	8069	9098	7480
Andre varer og tje-							
nester	41936	44065	9864	10789	12625	10787	10182
Korreksjonsposter	10205	11634	2462	2867	2953	3352	2863
Nordmenns konsum i							
utlandet	21867	24541	4827	5822	8114	5778	5257
Utlendingers konsum							
i Norge	-11663	-12907	-2366	-2954	-5161	-2427	-2394

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding. a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A16 (6.2) Privat konsum. Faste 1991-priser. Mill. kr ¹⁾

	1991	1992	92.1	92.2	92.3	92.4	93.1 ^{a)}
Privat konsum	349704	355910	84077	87732	87915	96185	84609
Spesifisert innen-							
landsk konsum	339500	344498	81655	84916	84949	92978	81984
Matvarer	64438	67611	15500	17102	16582	18427	15617
Drikkevarer og							
tobakk	24414	23256	4872	6483	5720	6182	5220
Klær og skotøy	23826	23025	5217	5271	5448	7088	4628
Bolig, lys og bren-							
sel	67797	68414	18466	16020	15265	18663	18752
Møbler og hushold-							
ningsartikler	23432	23364	5392	5220	5762	6990	5190
Helsepleie	18270	19115	4721	4799	4669	4926	4787
Transport, post- og							
teletjenester	43510	45161	10485	11833	11459	11384	10871
Fritidssysler og ut-							
danning	31877	31602	7264	7642	7841	8855	7116
Andre varer og tje-							
nester	41936	42949	9738	10546	12202	10462	9804
Korreksjonsposter	10204	11413	2422	2816	2967	3207	2626
Nordmenns konsum i							
utlandet	21867	23880	4747	5680	7924	5529	4895
Utlendingers konsum							
i Norge	-11663	-12467	-2325	-2864	-4957	-2322	-2269

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding. a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

17*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A17 (6.9) Bruttoinvestering i fast kapital etter art og næring. Løpende priser. Mill. kr ¹⁾

	1991	1992	92.1	92.2	92.3	92.4	93.1 ^{a)}
Bruttoinvestering i fast kapital	127053	134280	22709	47662	28583	35326	27466
Beboelseshus, driftsbygg og andre anlegg ²⁾ . . .	53715	52801	10971	13185	12489	16156	11918
Aktiverte utgifter til oljeboring og oljeleting, olje- og gassrørledning	18657	17885	3334	5451	4862	4238	5112
Skip og båter	5634	2092	-869	1611	588	761	1624
Fly, biler mv. og rullende materiell	9474	11026	2694	2370	2367	3595	2504
Oljeborerigger og -skip, oljeutvinningsplattformer mv.	11707	21456	453	18391	1027	1584	237
Maskiner, redskap og inventar ellers	27867	29020	6125	6654	7251	8990	6072
Næringsvirksomhet	102734	109323	17638	41440	23268	26977	22481
Primærnæringer	4791	4708	850	1417	1290	1151	776
Jordbruk	3330	3244	522	1004	968	749	531
Skogbruk	550	429	41	172	123	93	42
Fiske og fangst, fiskeoppdrett	911	1035	287	241	198	309	203
Oljevirkomhet	31577	41742	4362	24430	6465	6485	6026
Råolje og naturgass	25598	38069	4276	22413	5029	6350	5667
Rørtransport	5979	3673	86	2017	1436	134	359
Industri og bergverksdrift	13530	13520	2662	2994	3375	4489	2684
Bergverksdrift	429	346	84	95	79	89	90
Industri	13101	13174	2578	2899	3297	4400	2593
Skjernet industri	3375	3954	736	920	995	1303	1004
Utekonkurrerende industri	4345	4045	761	754	998	1531	600
Hjemmekonkurrerende industri	5380	5176	1080	1226	1304	1566	989
Elektrisitetsforsyning	5685	5957	1077	1396	1726	1757	1293
Bygge- og anleggsvirksomhet	1433	1493	306	352	343	493	329
Varehandel	5149	5833	1433	1452	1405	1543	1446
Utenriks sjøfart og oljeboring	5762	1563	-1034	1488	494	614	1426
Utenriks sjøfart	4899	1383	-1076	1434	467	559	1423
Oljeboring	864	180	43	55	27	55	3
Samferdsel	10400	12417	2576	2506	2668	4667	2607
Boligtjenester	14067	11844	2935	2900	3036	2973	2588
Finansiell tjenesteyting	3085	3160	767	781	783	829	744
Annen næringsvirksomhet	7255	7086	1703	1723	1682	1978	2564
Hotell- og restaurantdrift	219	242	57	61	69	55	55
Utleie av forretningsbygg	3889	3527	775	847	868	1037	1632
Vannforsyning	787	797	195	198	196	207	199
Tjenesteyting ellers	2360	2521	676	617	549	678	678
Offentlig forvaltning	24320	24957	5071	6222	5315	8349	4985
Statlig	11404	12358	2175	3353	2179	4652	2009
Kommunal	12915	12599	2896	2869	3136	3698	2977
MEMO:							
Fastlands-Norge	89714	90975	19380	21743	21624	28228	20015
Skjermmede næringer	78098	79945	17127	19256	18922	24640	18090
Utekonkurrerende næringer	4775	4390	845	849	1076	1620	691
Hjemmekonkurrerende næringer	6841	6640	1408	1639	1625	1968	1234

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding. 2) Inkl. endring i husdyrbestand. a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

18*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A18 (6.10) Bruttoinvestering i fast kapital etter art og næring. Faste 1991-priser. Mill. kr ¹⁾

	1991	1992	92.1	92.2	92.3	92.4	93.1 ^{a)}
Bruttoinvestering i fast kapital	127054	131525	22416	46737	28090	34281	26267
Beboelseshus, driftsbygg og andre anlegg ²⁾ ..	53715	52729	11107	13096	12416	16110	11924
Aktiverte utgifter til oljeboring og oljleting, olje- og gasserørledning	18657	17911	3363	5425	4902	4220	4970
Skip og båter	5634	21	-1175	1060	105	31	788
Fly, biler mv. og rullende materiell	9474	10717	2630	2321	2349	3417	2405
Oljeborerigger og -skip, oljeutvinningsplattformer mv.	11707	21202	443	18179	1017	1563	234
Maskiner, redskap og inventar ellers	27867	28945	6049	6656	7301	8939	5945
Næringsvirksomhet	102733	106619	17310	40551	22790	25968	21301
Primærnæringer	4791	4578	845	1386	1230	1117	749
Jordbruk	3330	3235	521	1000	968	745	525
Skogbruk	550	427	40	171	123	92	41
Fiske og fangst, fiskeoppdrett	911	917	283	214	139	280	184
Oljevirksomhet	31577	41503	4388	24188	6493	6434	5873
Råolje og naturgass	25598	37828	4301	22181	5045	6301	5525
Rørtransport	5979	3676	86	2008	1448	134	349
Industri og bergverksdrift	13530	13480	2645	2987	3385	4463	2647
Bergverksdrift	430	344	83	95	79	87	89
Industri	13100	13136	2562	2892	3306	4376	2558
Skjermet industri	3375	3941	732	917	997	1295	991
Utekonkurrerende industri	4345	4034	757	752	1001	1524	591
Hjemmekonkurrerende industri	5380	5161	1073	1223	1308	1557	975
Elektrisitetsforsyning	5684	5947	1077	1391	1729	1749	1280
Bygge- og anleggsvirksomhet	1433	1487	303	351	345	489	323
Varehandel	5149	5774	1407	1439	1415	1513	1413
Utenriks sjøfart og oljeboring	5762	-381	-1344	966	75	-78	615
Utenriks sjøfart	4898	-565	-1378	909	45	-140	612
Oljeboring	864	184	34	57	30	62	4
Samferdsel	10400	12174	2540	2472	2639	4524	2521
Boligtjenester	14067	11834	2973	2879	3018	2964	2589
Finansiell tjenesteyting	3085	3156	766	780	784	827	740
Annen næringsvirksomhet	7254	7067	1710	1712	1678	1967	2550
Hotell- og restaurantdrift	219	240	56	60	69	54	54
Utleie av forretningsbygg	3889	3521	790	838	861	1033	1633
Vannforsyning	787	796	197	197	195	207	199
Tjenesteyting ellers	2360	2510	667	616	553	673	664
Offentlig forvaltning	24320	24907	5107	6187	5300	8313	4966
Statlig	11405	12327	2193	3332	2172	4630	2002
Kommunal	12916	12580	2914	2855	3129	3683	2964
MEMO:							
Fastlands-Norge	89713	90403	19373	21583	21522	27925	19778
Skjermede næringer	78097	79521	17136	19128	18872	24385	17898
Utekonkurrerende næringer	4775	4378	840	847	1080	1612	680
Hjemmekonkurrerende næringer	6841	6504	1397	1609	1570	1929	1200

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding. 2) Inkl. endring i husdyrbestand. a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

19*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A19 (6.13) Eksport av varer og tjenester. Løpende priser. Mill. kr ¹⁾

	1991	1992	92.1	92.2	92.3	92.4	93.1
Eksport i alt	307528	303027	76996	74634	73288	78109	75560
Varer	223420	219687	56574	54437	51194	57481	54453
Råolje og naturgass							
fra Nordsjøen	96704	97158	23693	24485	23191	25789	25577
Skip, nybygde	5310	6687	2827	1184	876	1799	572
Skip, eldre	8473	6416	2595	1209	881	1731	1744
Oljeplattformer og							
moduler, nybygde	32	50	46	2	0	2	1
Oljeplattformer,							
eldre	266	0	0	0	0	0	0
Direkte eksport ved							
oljevirksomhet	126	159	51	33	43	33	43
Andre varer	112509	109217	27363	27525	26202	28127	26517
Produkter fra							
jordbruk, skog-							
bruk og fiske	4797	5675	1208	1512	1324	1632	1211
Bergverksprodukter ...	2137	2157	515	575	582	485	434
Industriprodukter	104938	100705	25565	25255	24114	25770	24796
Nærings- og							
nytelsesmidler	13674	13029	2987	3130	3223	3689	3425
Grafiske pro-							
dukter	327	320	79	82	75	83	71
Treforedlings-							
produkter	9144	7968	2106	1992	1953	1917	1979
Kjemiske råvarer	9853	9222	2239	2401	2298	2285	2650
Raffinerte olje-							
produkter	9759	9746	2428	2409	2208	2701	2149
Metaller	24063	22209	5756	5726	5425	5302	5311
Tekstil- og							
beklekningsvarer	1756	1737	450	432	388	467	413
Trevarer, møbler							
og innredninger	3204	3270	850	852	756	812	781
Kjemiske og							
mineralske pro-							
dukter	10947	10989	2886	2689	2642	2773	2976
Andre verksted-							
produkter	22211	22214	5784	5542	5148	5741	5042
Elektrisk kraft	636	680	74	183	183	240	75
Tjenester	84108	83340	20422	20197	22094	20628	21107
Brutto frakter ved							
skipsfart	50700	42029	10966	10364	9919	10779	11570
Brutto inntekter ved							
oljeboring	1150	1655	407	333	422	492	284
Direkte eksport ved							
annen oljevirksomhet ...	583	669	171	166	166	165	170
Eksport av rør-							
tjenester	1621	1529	391	381	380	376	408
Utlendingers konsum							
i Norge	11663	12907	2366	2954	5161	2427	2394
Andre tjenester	18392	24551	6120	5998	6045	6388	6280

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding.

20*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A20 (6.14) Eksport av varer og tjenester. Faste 1991-priser. Mill. kr ¹⁾

	1991	1992	92.1	92.2	92.3	92.4	93.1
Eksport i alt	307529	326424	83654	80149	79937	82685	78167
Varer	223420	239156	62151	58810	56747	61448	57842
Råolje og naturgass							
fra Nordsjøen	96704	107182	27061	26257	26249	27616	26799
Skip, nybygde	5310	6617	2810	1174	870	1763	557
Skip, eldre	8473	8059	2871	1752	1299	2137	2170
Oljeplattformer og							
moduler, nybygde	32	49	46	2	0	2	1
Oljeplattformer,							
eldre	266	0	0	0	0	0	0
Direkte eksport ved							
oljevirksomhet	125	159	51	32	43	33	42
Andre varer	112509	117088	29312	29593	28286	29897	28274
Produkter fra							
jordbruk, skog-							
bruk og fiske	4797	5682	1254	1630	1268	1530	1244
Bergverksprodukter	2137	2118	518	566	578	457	414
Industriprodukter	104938	108241	27447	27103	26086	27606	26550
Nærings- og							
nyttelsesmidler	13674	13585	3091	3244	3421	3829	3657
Grafiske pro-							
dukter	327	307	78	80	71	78	67
Treforedlings-							
produkter	9144	8668	2233	2138	2134	2163	2265
Kjemiske råvarer	9853	10136	2411	2609	2610	2507	3022
Raffinerte olje-							
produkter	9759	11403	2924	2811	2557	3112	2381
Metaller	24063	24590	6492	6186	5971	5941	5877
Tekstil- og							
bekleddingsvarer	1756	1707	440	429	376	461	411
Trevarer, møbler							
og innredninger	3204	3402	865	893	799	846	839
Kjemiske og							
mineralske pro-							
dukter	10947	11478	2961	2889	2797	2832	2988
Andre verksted-							
produkter	22211	22965	5954	5825	5350	5836	5043
Elektrisk kraft	636	1047	93	294	355	304	66
Tjenester	84109	87269	21503	21339	23190	21237	20325
Brutto frakter ved							
skipsfart	50700	47080	12185	11777	11402	11717	11270
Brutto inntekter ved							
oljeboring	1150	1744	416	342	472	514	265
Direkte eksport ved							
annen oljevirksomhet	583	653	169	162	162	161	162
Eksport av rør-							
tjenester	1621	1698	447	411	409	430	428
Utlendingers konsum							
i Norge	11663	12467	2325	2864	4957	2322	2269
Andre tjenester	18392	23626	5962	5782	5788	6093	5931

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding.

21*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A21 (6.15) Import av varer og tjenester. Løpende priser. Mill. kr ¹⁾

	1991	1992	92.1	92.2	92.3	92.4	93.1
Import i alt	247098	251748	60324	65848	61564	64012	60454
Varer	170305	166387	40798	42969	39336	43283	40211
Skip, nybygde og eldre	10834	6488	1204	1996	1013	2276	2971
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	3107	463	141	224	63	35	10
Direkte import ved oljevirkksomhet	4268	4455	286	2548	932	689	199
Andre varer	152096	154981	39167	38202	37328	40284	37031
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	5185	5557	1535	1401	1263	1358	1255
Råolje	1555	982	168	330	280	204	236
Bergverksprodukter	2464	2389	585	642	632	529	517
Industriprodukter	142536	145905	36811	35783	35144	38168	35016
Nærings- og nytelsesmidler	7063	7371	1694	1806	1857	2013	1868
Grafiske produkter	2225	2253	559	488	601	605	521
Treforedlingsprodukter	4705	4659	1216	1141	1079	1223	1134
Kjemiske råvarer	7894	7346	1886	1906	1751	1803	1851
Raffinerte olje- produkter	2803	2246	446	548	577	675	463
Metaller	13187	12884	3291	3679	2887	3025	2820
Tekstil- og be- kledningsvarer	13312	13783	3766	2725	3901	3391	3794
Trevarer	4727	4822	1251	1128	1081	1362	1160
Kjemiske og mineralske pro- dukter	28581	29307	7440	7055	6932	7880	7292
Andre verksted- produkter	48493	51824	12735	12747	12562	13779	12485
Transportmidler mv. uten til- svarende norsk produksjon	9545	9409	2525	2558	1914	2412	1626
Elektrisk kraft	356	147	68	45	10	23	8
Tjenester	76793	85362	19526	22879	22227	20729	20243
Brutto utgifter ved skipsfart	27949	25555	6682	6505	5930	6437	6337
Brutto utgifter ved oljeboring	1342	1501	336	309	353	503	408
Direkte import ved annen oljevirkksomhet	6976	6867	915	3397	1652	903	724
Nordmenns konsum i utlandet	22562	25345	4983	5993	8298	6070	5420
Andre tjenester	17963	26094	6610	6675	5994	6816	7355

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding.

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A22 (6.16) Import av varer og tjenester. Faste 1991-priser. Mill. kr ¹⁾

	1991	1992	92.1	92.2	92.3	92.4	93.1
Import i alt	247099	252486	60429	65997	62249	63811	59524
Varer	170306	168804	41069	43497	40481	43757	40387
Skip, nybygde og eldre	10834	6022	1190	1994	926	1912	2420
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	3107	454	111	233	70	40	12
Direkte import ved oljevirksomhet	4268	4346	281	2487	907	670	190
Andre varer	152096	157982	39487	38783	38577	41135	37766
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	5185	5996	1606	1443	1443	1504	1375
Råolje	1554	1047	189	362	296	201	269
Bergverksprodukter	2464	2366	579	599	631	556	552
Industriprodukter	142536	148439	37053	36339	36194	38853	35560
Nærings- og nytelsesmidler	7063	7407	1689	1801	1886	2031	1876
Grafiske produkter	2225	2218	573	449	594	603	504
Treforedlingsprodukter	4705	4864	1261	1188	1120	1295	1265
Kjemiske råvarer	7894	8009	2005	2004	1940	2060	2119
Raffinerte olje- produkter	2803	2683	543	600	670	870	536
Metaller	13188	14146	3641	3911	3224	3370	3144
Tekstil- og be- kledningsvarer	13312	14111	3791	2894	4015	3411	3846
Trevarer	4727	4944	1263	1129	1154	1398	1269
Kjemiske og mineralske pro- dukter	28581	28880	7245	6933	6976	7726	7189
Andre verksted- produkter	48493	51994	12555	12894	12747	13799	12282
Transportmidler mv. uten til- svarende norsk produksjon	9545	9183	2487	2538	1867	2291	1531
Elektrisk kraft	356	135	60	40	13	21	9
Tjenester	76793	83683	19360	22500	21768	20054	19137
Brutto utgifter ved skipsfart	27949	25611	6750	6558	5936	6367	6071
Brutto utgifter ved oljeboring	1342	1465	331	302	344	489	389
Direkte import ved annen oljevirksomhet	6976	6902	938	3364	1681	918	690
Nordmenns konsum i utlandet	22562	24660	4900	5847	8104	5809	5046
Andre tjenester	17963	25045	6441	6430	5703	6471	6940

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding.

23*
KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

TABELL B1: OLJE- OG GASSPRODUKSJON

Produksjon av råolje i millioner tonn og naturgass i milliarder standard kubikkmeter. Tallene for årene viser gjennomsnittlig månedsproduksjon.

	1988	1989	1990	1991	1992	-----1992/93-----					
						Nov.	Des.	Jan.	Feb.	Mars	Apr.
Råolje	4.7	6.2	6.8	7.8	8.9	9.2	9.7	8.5	8.2	9.9	9.7
Naturgass	2.5	2.6	2.3	2.3	2.3	2.3	2.4	2.5	2.2	2.3	2.2

TABELL B2: PRODUKSJONSINDEKS ETTER NÆRING OG ANVENDELSE

Sesongjusterte indekser. 1990=100.

Årsindeksene er et gjennomsnitt av månedsindeksene for året.

	1988	1989	1990	1991	1992	-----1992/93-----					
						Nov.	Des.	Jan.	Feb.	Mars	Apr.
Produksjon etter næring:											
Oljeutv., bergv.dr., ind. og kraft	91	100	100	102	109	110	111	106	108	111	109
Oljeutv. og bergverksdrift	78	100	100	111	123	125	128	114	121	130	125
Industri	100	100	100	98	100	101	100	101	100	101	101
Kraftforsyning	92	100	100	91	97	99	96	96	96	97	92
Produksjon etter konkurransetype:											
Skjermet industri	99	100	100	102	103	103	104	104	102	103	102
Utekonk. industri og bergv.	96	100	100	98	97	98	98	99	101	100	101
Hjemmekonkurrerende i alt	101	100	100	97	100	100	99	101	99	100	100
Hjemmekonk. konsumvareind.	102	100	100	98	96	96	94	97	97	98	97
Hjemmekonk. inv.vareind.	101	100	100	97	101	101	99	101	100	100	100

TABELL B3: INDUSTRIPRODUKSJON - PRODUKSJONSINDEKSEN

Endring i prosent fra foregående år og fra samme periode året før i et tremåneders glidende gjennomsnitt 1).

	1990	1991	1992	-----1992/93-----					
				Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Feb.	Mars
Industri ialt	0.1	-1.6	1.4	2.5	2.1	2.3	2.2	1.5	1.6
Næringsmidler, drikkev. og tobakk	-1.9	3.2	0.6	1.8	3.3	2.7	2.2	0.8	2.6
Tekstilvarer, bekledn.v., lær mv.	1.3	-0.5	-4.0	-3.5	-5.8	-5.3	-2.9	-3.7	-6.2
Trevarer	-4.8	-7.7	-1.1	-0.5	-1.3	-1.5	-2.6	-4.6	-5.7
Treforedling	-1.2	-1.1	-2.2	1.3	0.4	1.4	6.7	4.2	6.0
Grafisk produksjon og forlagsv.	-1.0	0.3	-0.5	-0.8	-0.5	-0.8	-0.8	-1.1	-1.8
Kjemiske prod., mineraloljep. mv.	6.6	-5.0	-1.2	-1.2	-1.8	3.1	4.8	6.1	6.3
Mineralske produkter	-2.8	-12.0	4.0	5.5	1.0	-0.1	-2.1	-2.0	-1.1
Jern, stål og ferrolegeringer	-1.4	-5.2	3.4	1.9	-1.7	-8.9	-12.0	-7.1	-2.1
Ikke-jernholdige metaller	1.1	0.8	-1.3	-0.2	1.0	2.4	1.9	-0.7	-1.7
Metallvarer	-1.3	-1.6	1.8	2.8	4.2	6.0	6.2	5.0	4.6
Maskiner	0.1	-2.8	10.8	12.6	12.8	11.5	9.2	6.7	5.9
Elektriske apparater og materiell	-0.3	-5.9	1.4	3.1	1.2	1.3	2.0	1.8	1.5
Transportmidler	2.4	3.8	1.5	0.3	-0.8	-0.7	-1.3	-2.4	-4.0
Tekn. og vitensk. instr. mv.	6.9	4.9	1.5	1.0	1.9	3.9	4.7	5.0	4.6
Industriproduksjon ellers	3.8	4.5	0.0	-2.5	-3.7	-3.1	0.6	4.7	7.4

1) Tallene i kolonnene for månedene viser endring i prosent fra samme periode året før for summen av produksjonen for den aktuelle måneden, måneden før og måneden etter.

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

TABELL B4: ORDREILGANG - INDUSTRI

Ordreilgang til utvalgte industrigrupper, fordelt på eksport- og hjemmemarkedet. Sesongjusterte verdiindekser. 1976=100. Tallene for årene viser gjennomsnittet av kvartalstallene for det samme året.

	1989	1990	1991	1992	-----1991-----				-----1992-----				1993
					1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv

Produksjon av kjemiske råvarer:													
Ordreilgang i alt	231	231	244	228	264	250	250	212	236	234	228	213	248
For eksport	273	260	248	253	268	253	265	204	279	256	248	231	292
Fra hjemmemarkedet	172	190	239	192	264	242	224	225	185	197	197	189	174
Produksjon av metaller:													
Ordreilgang i alt	394	318	287	268	266	302	290	289	271	271	269	261	270
For eksport	436	352	321	297	296	338	328	322	302	302	300	285	300
Fra hjemmemarkedet	253	204	171	169	174	174	168	170	171	162	166	176	174
Produksjon av verkstedprodukter ekskl. transportmidler og oljerigger mv.:													
Ordreilgang i alt	214	224	212	208	207	224	186	231	218	241	193	179	207
For eksport	338	339	331	314	318	348	307	353	318	345	332	261	322
Fra hjemmemarkedet	164	177	164	165	164	169	143	180	179	194	142	144	161

TABELL B5: ORDERESERVER - INDUSTRI

Ordereserver i utvalgte industrigrupper, fordelt på eksport- og hjemmemarkedet. Verdiindekser. 1976=100. Tallene for årene viser gjennomsnittet av kvartalstallene for det samme året.

	1989	1990	1991	1992	-----1991-----				-----1992-----				1993
					1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv

Produksjon av kjemiske råvarer:													
Ordereserver i alt	187	165	176	150	207	168	177	154	166	140	138	156	165
For eksport	194	175	174	174	200	151	173	173	189	152	155	201	197
Fra hjemmemarkedet	179	153	179	120	217	188	181	131	138	126	117	100	109
Produksjon av metaller:													
Ordereserver i alt	283	249	242	211	248	260	239	220	223	222	201	198	223
For eksport	334	292	286	251	292	307	283	260	266	262	238	239	273
Fra hjemmemarkedet	150	138	128	106	133	137	124	117	113	116	103	91	94
Produksjon av verkstedprodukter ekskl. transportmidler og oljerigger mv.:													
Ordereserver i alt	253	246	257	278	252	258	254	264	275	290	285	263	274
For eksport	443	466	427	442	421	435	422	432	445	458	454	410	449
Fra hjemmemarkedet	172	152	184	208	180	182	182	192	202	218	212	200	199

25*
KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

TABELL B6: PÅLØPTE INVESTERINGSKOSTNADER FOR OLJEUTVINNING

Løpende priser, mill. kroner. Tallene for årene viser gjennomsnitt av kvartalene.

	1989	1990	1991	1992	1990	-----1991-----	-----1992-----						
					4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv
Letting:													
I alt	1251	1285	2034	1923	1548	1540	2046	1947	2604	1840	2076	1732	2042
Undersøkelsesboringer	864	904	1326	1288	1044	1008	1277	1318	1702	1257	1343	1240	1311
Generelle undersøkelser	114	93	256	252	116	132	263	287	343	192	406	227	181
Felt eval. og - undersøk	103	129	212	91	226	55	282	166	346	19	103	102	139
Adm. og andre kostnader	171	159	240	293	162	345	224	177	213	372	225	163	411
Feltutbygging:													
I alt	5665	4878	5566	7216	5166	4862	4615	5771	7016	6431	6172	7882	8379
Varer	2436	3141	3023	3668	3947	3010	2596	3002	3483	3647	3136	3624	4264
Tjenester	2952	1390	2251	3021	834	1697	1766	2400	3142	2378	2574	3722	3408
Produksjonsboring	277	347	292	532	385	156	253	368	390	406	462	536	724
Felt i drift:													
I alt	803	994	1274	1269	1305	1019	1398	1364	1313	1337	1308	1183	1247
Varer	85	203	201	166	366	114	157	222	309	187	196	157	122
Tjenester	120	188	256	179	255	253	325	232	213	214	199	188	116
Produksjonsboring	598	603	817	925	684	652	916	910	791	937	913	839	1009

TABELL B7: INDUSTRIINVESTERINGER I VERDI - INVESTERINGSUNDERSØKELSEN

Antatte og utførte industriinvesteringer. Mill.kr. Sesongjustert.
Tallene for årene viser gjennomsnittet av kvartalstallene for det samme året.

	1990	1991	1992	-----1991-----			-----1992-----				1993
				2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv
Utførte	2588	2619	2652	2788	2564	2299	2568	2335	2643	3063	..
Antatte	2962	3101	2700	3174	3167	3004	2680	2843	2903	2375	2864

TABELL B8: BOLIGBYGGING

Antall boliger i 1000. Sesongjustert. 1). Tallene for årene
viser gjennomsnittet av månedstallene for det samme året.

	1990	1991	1992	-----1992/93-----						
					Nov.	Des.	Jan.	Feb.	Mars	Apr.
Boliger satt igang		1.9	1.5	1.3	1.2	1.1	1.4	1.1	1.1	1.2
Boliger under arbeid		25.2	19.0	15.6	14.5	14.3	14.1	13.8	14.0	13.7
Boliger fullført		2.2	1.7	1.4	1.2	1.4	1.6	1.3	1.0	1.6

1) Seriene er sesongjustert uavhengig av hverandre.

26*
KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

TABELL B9: DETALJOMSETNINGSVOLUM

Sesongjustert indeks. 1) 1990=100. Tallene for årene viser gjennomsnittet av månedstallene for det samme året.

	1988	1989	1990	1991	1992	-----1992/93-----					
						Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Feb.	Mars
Omsetning ialt	100	98	100	98	101	101	99	108	95	98	99

1) Basert på en foreløpig beregning av sesongfaktorene, spesielt for desember 1988

TABELL B10: DETALJOMSETNINGSVOLUM MV.

Endring i prosent fra foregående år og fra samme periode året før i et tremåneders glidende gjennomsnitt. 1)

	1990	1991	1992	-----1992/93-----					
				Nov.	Des.	Jan.	Feb.	Mars	Apr.
Omsetning i alt	1.8	-1.9	3.3	5.3	2.8	2.5	-3.3	..	..
Detaljomsætning etter næring:									
Nærings- og nytelsesmidler	1.3	0.4	4.3	3.8	1.6	1.5	-0.5	..	..
Bekledning og tekstilvarer	13.4	5.3	-1.1	0.3	-3.1	-4.0	-14.0	..	..
Møbler og innbo	2.6	0.7	1.7	3.1	3.3	3.6	-5.4	..	..
Jern, farge, glass, stent. og sport	-4.6	1.6	-6.1	-6.3	-5.6	-3.6	-5.4	..	..
Ur, opt., musikk, gull og sølv	17.5	2.3	3.2	7.7	6.9	7.4	-3.9	..	..
Motorkjøretøyer og bensin	-2.4	-10.0	6.0	11.0	5.2	3.8	-5.3	..	..
Reg. nye personbiler	11.9	-13.4	11.8	11.4	13.4	12.5	-1.5	-5.3	-7.7

1) Tallet i kolonnene for månedene viser endring i prosent fra samme periode året før for summen av omsetningsvolumet for den aktuelle måneden, måneden før og måneden etter.

TABELL B11: ARBEIDSMARKEDET - ARBEIDSKRAFTUNDERSØKELSEN

Tallet på arbeidssøkere uten arbeidsinntekt og tallet på sysselsatte. 1000 personer. 2)

	1989	1990	1991	1992	-----1991-----				-----1992-----				1993
					1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv
Arbeidssøkere uten arbeidsinntekt:													
Kvinner	45	46	48	50	48	46	52	46	48	50	57	43	49
Menn	61	66	68	76	72	64	70	66	84	76	74	71	86
Totalt	106	112	116	126	120	110	123	112	132	126	131	115	135

Tallet på sysselsatte 1) 2049 2030 2010 2004 1988 1997 2046 2009 1980 1996 2035 2005 1970

1) F.o.m. 1986 inkluderes også familiemedarbeidere med ukentlig arbeidstid under 10 timer.

2) Omlegging av AKU f.o.m. 2.kvartal 1988.

TABELL B12: ARBEIDSMARKEDET - ARBEIDSKONTORENES REGISTRERINGER

Tallet på registrerte arbeidsløse og ledige plasser. Arbeidsløshetsprosenten.

	1990	1991	1992	-----1992/93-----					
				Des.	Jan.	Feb.	Mars	Apr.	Mai
Sesongjusterte tall:									
Registrerte arbeidsløse 1000 pers.	92.8	100.8	114.4	118.7	117.8	118.4	116.7	121.0	115.9
Ujusterte tall:									
Registrerte arbeidsløse 1000 pers.	92.7	100.7	114.4	117.4	129.1	124.3	118.6	120.1	108.4
Herav: Permitterte 1000 pers.	15.8	9.9	8.8	12.1	14.3	14.7	12.4	12.1	9.1
Ledige plasser 1000 pers.	6.6	6.5	6.4	3.8	7.5	9.5	11.2	10.8	7.2
Arbeidsløshetsprosenten 1)	4.3	4.7	5.4	5.5	6.1	5.8	5.6	5.6	5.1
Arb.løse/led.plasser	14.6	16.9	19.4	30.6	17.2	13.1	10.6	11.1	15.1

1) Registrerte ledige i prosent av arbeidsstyrken ifølge AKU.

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

TABELL B13: TIMEFORTJENESTE

Gjennomsnittlig timefortjeneste i industri og i bygge- og anleggsvirksomhet.
Kroner.

	1990	1991	1992	-----1991-----				-----1992-----			
				1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv
Industri, kvinner	81.7	86.6	89.2	84.4	86.5	87.3	88.3	87.7	88.8	89.7	90.5
Industri, menn	94.6	99.5	102.7	97.3	99.9	100.0	100.8	100.9	103.3	102.9	103.6
Bygge- og anl., menn	101.4	107.0	110.5	104.0	107.0	107.7	109.4	107.7	110.6	111.4	112.5

TABELL B14: KONSUMPRISINDEKSEN

Endring i prosent fra foregående år og fra samme måned ett år tidligere.

	1990	1991	1992	-----1992/93-----					
				Nov.	Des.	Jan.	Feb.	Mars	Apr.
Ialt	4.1	3.4	2.3	2.2	2.2	2.5	2.6	2.5	2.6
Varer og tjenester etter konsumgruppe:									
Matvarer ialt	3.2	1.7	1.4	-0.4	-1.0	-1.1	-1.8	-1.5	-1.4
Drikkevarer og tobakk	7.0	7.1	9.1	10.2	10.0	4.5	4.0	4.3	4.2
Klær og skotøy	2.1	1.8	1.7	1.3	1.1	2.8	2.7	2.9	2.7
Bolig, lys og brensel	6.4	4.5	2.3	2.3	2.6	3.3	3.2	2.9	3.2
Møbler og husholdningsartikler	2.6	2.2	0.4	0.8	0.8	1.5	1.8	1.7	2.0
Helsepleie	8.5	6.9	6.0	7.2	7.0	6.2	6.9	6.1	6.0
Reiser og transport	2.9	3.0	2.0	2.6	2.9	3.1	4.0	4.0	4.1
Fritidssysler og utdanning	4.6	4.4	3.3	2.9	2.8	3.4	3.6	3.7	3.4
Andre varer og tjenester	3.3	3.4	2.2	2.7	2.6	2.6	2.7	2.6	2.3
Varer og tjenester etter leveringssektor:									
Jordbruksvarer	4.8	1.5	1.3	-1.2	-1.8	-2.0	-2.7	-2.4	-2.0
Andre norskproduserte konsumvarer	5.3	5.3	2.5	3.0	3.2	3.3	3.1	3.1	3.3
Importerte konsumvarer	1.7	2.0	1.8	1.2	1.1	2.5	2.9	3.1	3.1
Husleie	6.5	4.9	3.7	3.7	3.8	3.8	3.8	3.2	3.2
Andre tjenester	3.7	2.4	2.3	2.7	2.6	2.4	2.9	3.0	2.7

TABELL B15: ENGROSPRISER

Endring i prosent fra foregående år og fra samme periode ett år tidligere.

	1990	1991	1992	-----1992/93-----					
				Nov.	Des.	Jan.	Feb.	Mars	Apr.
Ialt	3.7	2.5	0.1	-0.4	0.1	0.2	0.5	0.1	-0.2
Matvarer og levende dyr	4.5	4.4	1.1	-0.8	-0.6	-3.4	-2.3	-2.2	-2.2
Drikkevarer og tobakk	4.9	4.9	6.5	7.1	7.0	2.5	1.7	1.7	1.7
Råvarer, ikke spis., u. brenselst.	-0.2	-1.0	-3.1	-4.2	-3.2	-4.2	-3.1	-3.8	-4.9
Brenselstoffer, -olje og el.kraft	10.2	1.9	-3.5	-4.0	-2.0	0.6	0.6	-1.2	-2.5
Dyre- og plantefett, voks	1.9	3.1	5.4	2.9	2.2	-0.1	-0.1	-1.5	-0.7
Kjemikalier	-1.4	1.8	0.2	1.0	1.2	2.6	2.5	2.2	1.4
Bearbejdede varer etter materiale	1.5	1.1	0.1	0.1	0.3	0.4	0.1	-0.1	-0.2
Maskiner og transportmidler	2.6	2.6	1.4	1.9	2.4	3.8	4.2	4.5	4.4
Forskjellige ferdigvarer	2.6	3.6	2.0	1.7	1.5	2.7	2.3	2.5	2.4

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

TABELL B16: UTENRIKSHANDEL - VERDITALL

Verditall for tradisjonell vareeksport og vareimport iflg. handelsstatistikken. Milliarder kroner. Sesongjustert. Tallene for årene viser gjennomsnittet av månedstallene for det samme året.

	1988	1989	1990	1991	1992	-----1992/93-----					
						Nov.	Des.	Jan.	Feb.	Mars	Apr.
Eksport 1)	7.8	8.9	9.5	9.2	9.0	9.0	8.5	8.8	9.2	8.3	9.1
Import 2)	11.5	11.5	12.8	12.8	12.9	12.4	12.9	12.2	12.8	12.4	12.2
Import 3)	11.4	11.4	12.7	12.7	12.8	12.4	12.9	12.1	12.7	12.3	12.1

1)Uten skip, oljeplattformer, råolje og naturgass.

2)Uten skip og oljeplattformer.

3)Uten skip, oljeplattformer og råolje.

TABELL B17: UTENRIKSHANDEL - INDEKSER

Volum- og prisindekser for tradisjonell vareeksport og vareimport iflg. handelsstatistikken. 1988=100. Årene viser gjennomsnittet av kvartals-tallene for det samme året.

	1989	1990	1991	1992	-----1991-----				-----1992-----				1993
					1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv
Sesongjusterte tall:													
Eksportvolum 1)	110	122	120	126	123	120	117	119	124	125	126	126	120
Importvolum 2)	95	106	108	110	106	109	106	110	110	106	117	109	106
Ujusterte tall:													
Eksportpriser 1)	106	102	100	93	102	101	101	98	93	93	93	95	94
Importpriser 2)	106	107	105	103	102	104	107	107	104	103	101	103	103

1)Uten skip, oljeplattformer, råolje og naturgass.

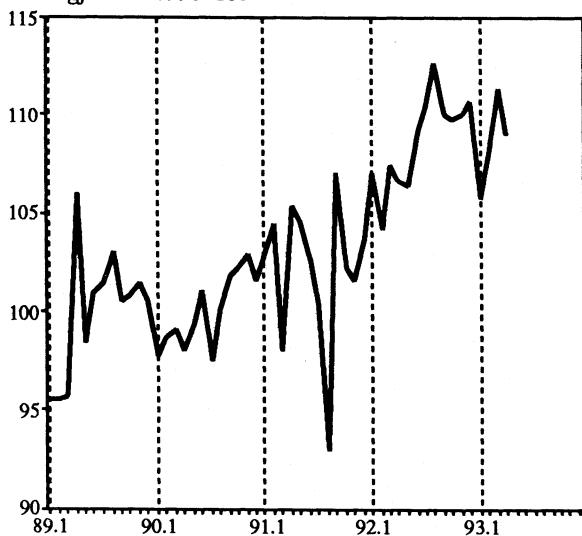
2)Uten skip og oljeplattformer.

MERKNAD TIL TABELL B2.

2)For tilbakegående år er produksjonsindeksen etter anvendelse avstemt mot de endelige, årlige nasjonalregnskapene, der verdien av skip og oljeplattformer først regnes som investert når skipet er ferdigbygd eller plattformer er slept ut på feltet. I byggeperioden regnes produksjonen som levert til lager av varer under arbeid og ikke investeringer, noe som vil gi store variasjoner i indeksen mellom de berørte årene.

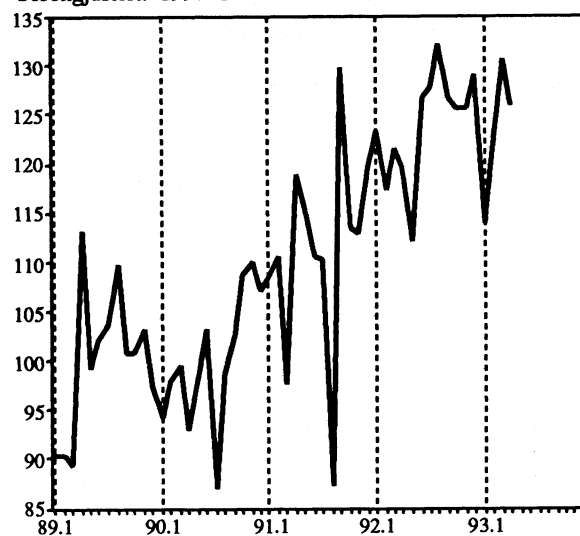
PRODUKSJONSINDEKS

Oljeutvinning, bergverksdrift, industri og kraftforsyning.
Sesongjustert. 1990=100

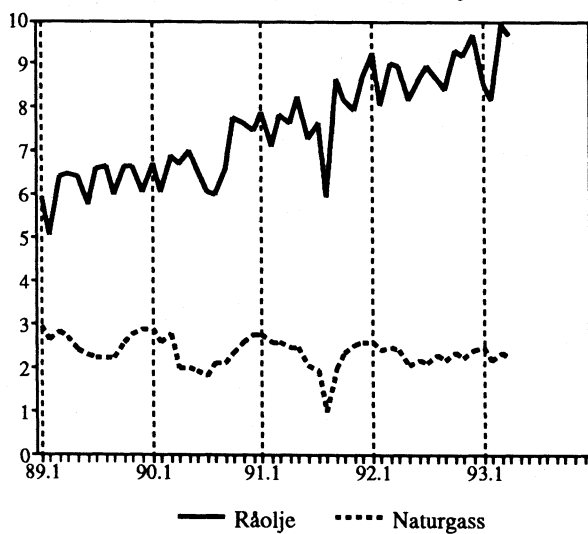
PRODUKSJONSINDEKS

Utvinning av råolje og naturgass.
Sesongjustert. 1990=100

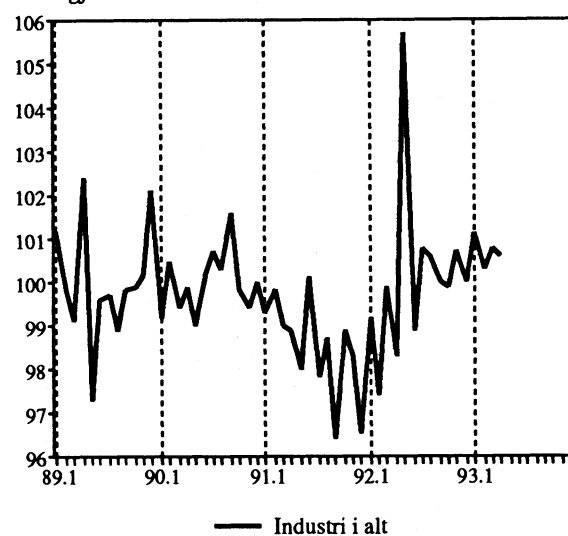
OLJE- OG GASSPRODUKSJON

Råolje (mill. tonn) og naturgass (mrd. S m3). Ujusterte tall

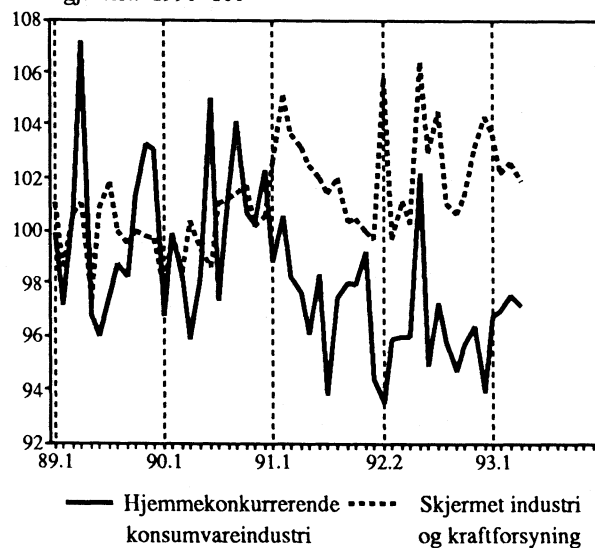
PRODUKSJONSINDEKS

Sesongjustert. 1990=100

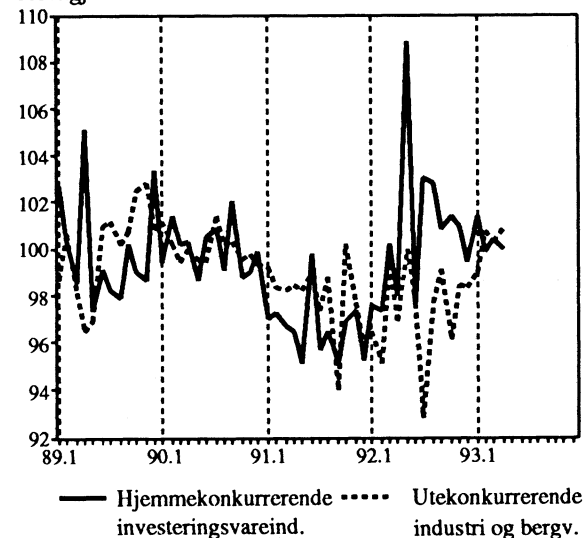
PRODUKSJONSINDEKS ETTER KONKURRANSETYPE

Bergverksdrift, industri og kraftforsyning.
Sesongjustert. 1990=100

PRODUKSJONSINDEKS ETTER KONKURRANSETYPE

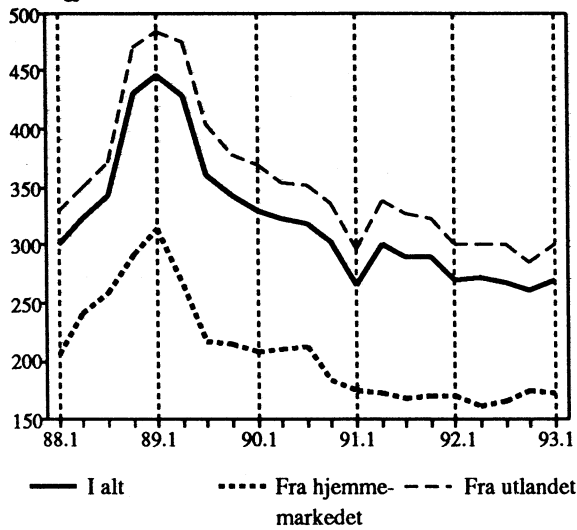
Bergverksdrift, industri og kraftforsyning.
Sesongjustert. 1990=100

ORDRETI LGANG.

Metaller

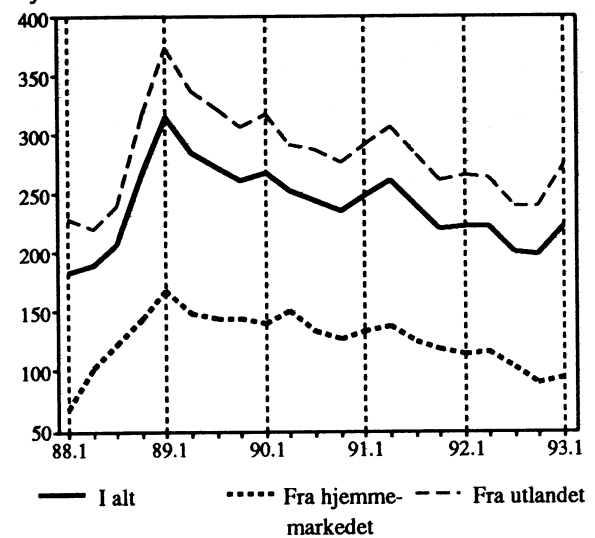
Sesongjustert verdiindeks. 1976=100

ORDRERESERVER

Metaller

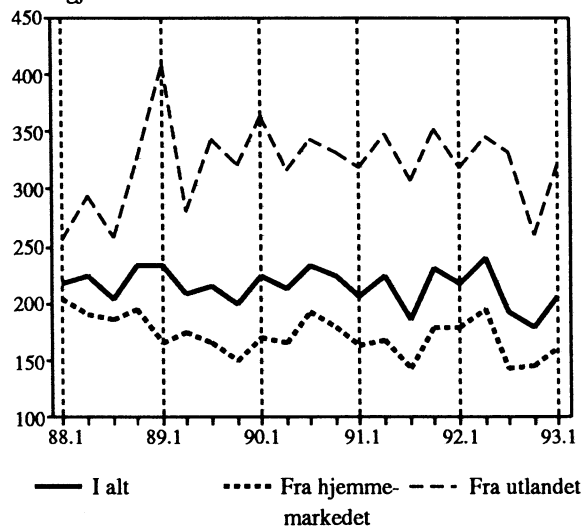
Ujustert verdiindeks. 1976=100

ORDRETI LGANG

Verkstedprodukter uten transportmidler og oljeplattformer mv.

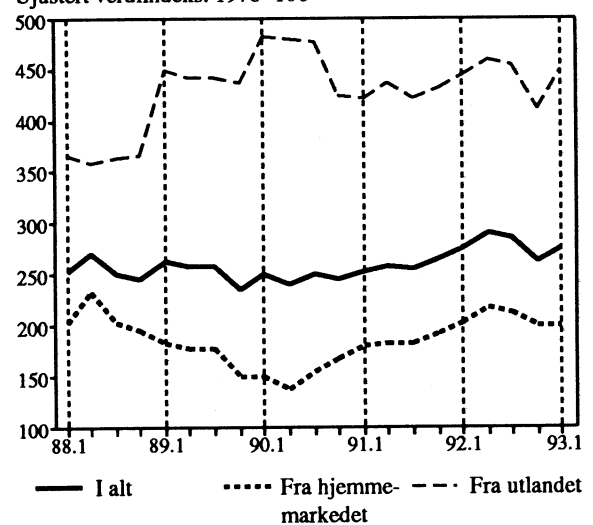
Sesongjustert verdiindeks. 1976=100

ORDRERESERVER

Verkstedprodukter uten transportmidler og oljeplattformer mv.

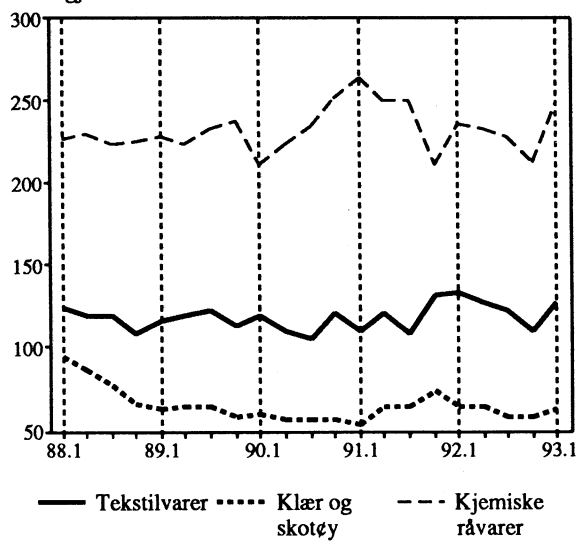
Ujustert verdiindeks. 1976=100

ORDRETI LGANG

Tekstilvarer, klær og skotøy og kjemiske råvarer.

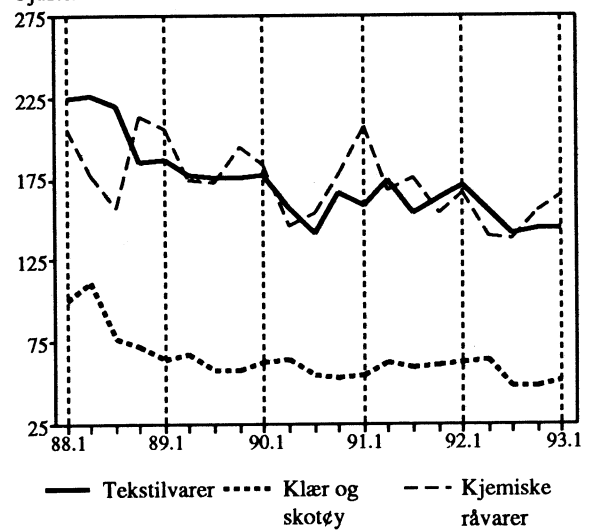
Sesongjustert verdiindeks. 1976=100

ORDRERESERVER

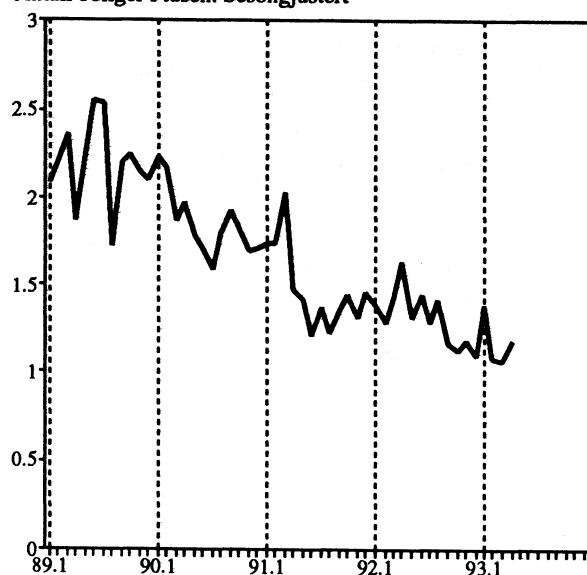
Tekstilvarer, klær og skotøy og kjemiske råvarer

Ujustert verdiindeks. 1976=100

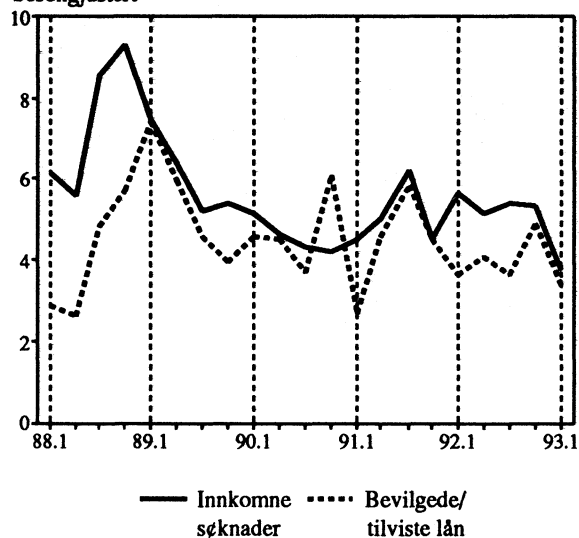
BYGG SATT IGANG

Antall boliger i tusen. Sesongjustert

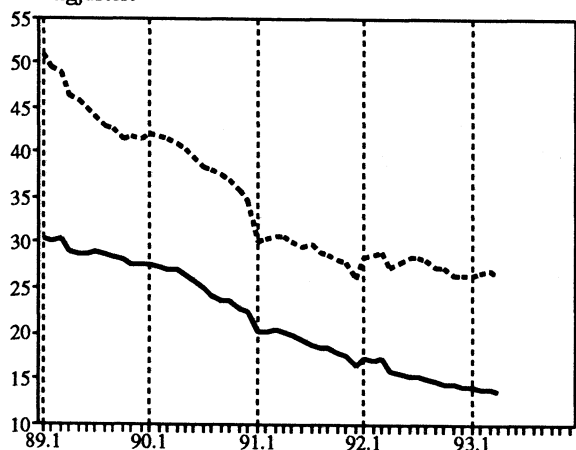
BOLIGLÅN NYE BOLIGER

Antall oppføringslån fra Husbanken i 1000. Sesongjustert

BYGG UNDER ARBEID

Sesongjustert

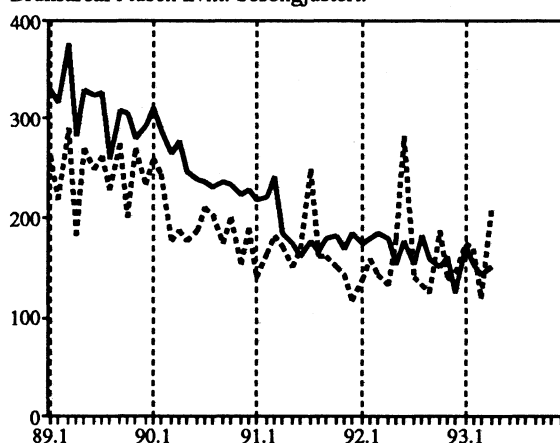

— Boliger antall i 1000 Andre bygg, bruksareal i 100 000 kvm.1)

1) Utenom jordbr., skogbr. og fiske. Over 30 kvm bruksareal

BYGG SATT IGANG

Bruksareal i tusen kvm. Sesongjustert.

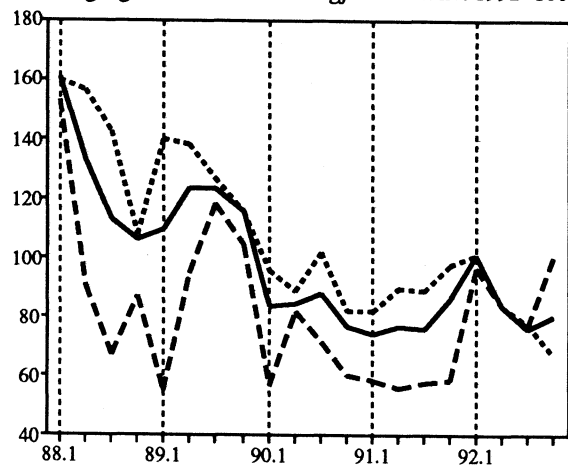

— Boliger Andre bygg 1)

1) Utenom jordbruk, skogbruk og fiske. Over 30 kvm. bruksareal.

BYGGE- OG ANLEGGSVIRKSOMHET

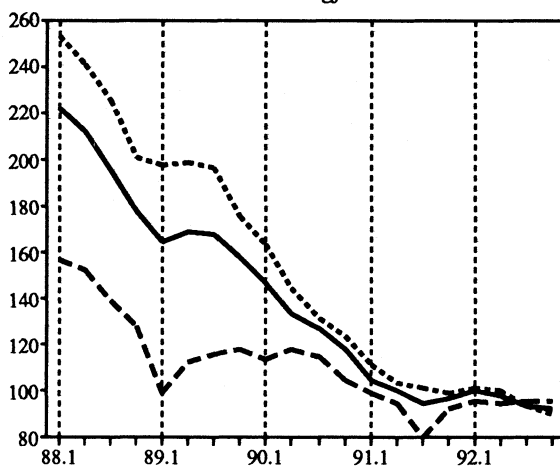
Ordretilgang. Verdiindeks. Sesongjustert. 1. kv. 1992=100

— I alt Bygge- --- Anleggs-
virksomhet virksomhet

BYGGE- OG ANLEGGSVIRKSOMHET

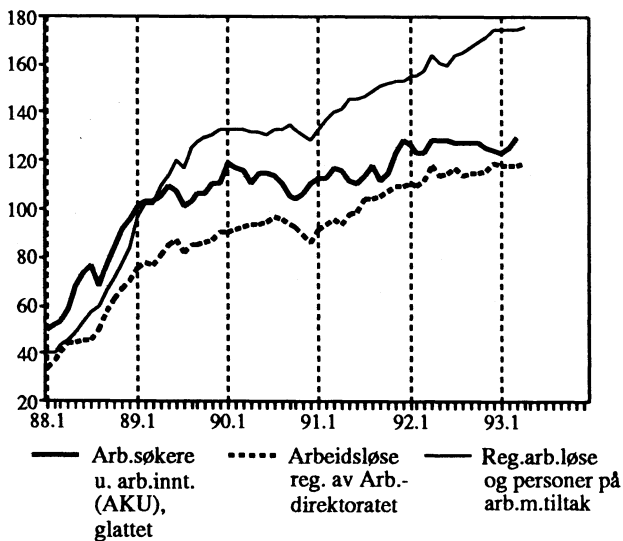
Ordreserve. Verdiindeks. Sesongjustert. 1.kv. 1992=100

— I alt Bygge- --- Anleggs-
virksomhet virksomhet

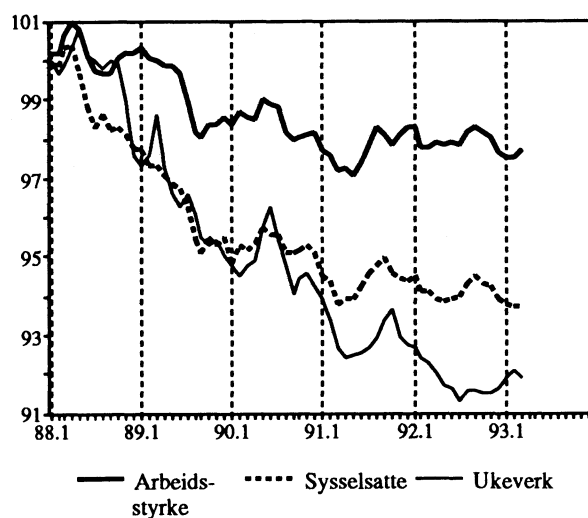
ARBEIDSLEDIGE, 1000 PERSONER

Sesongjusterte månedstall

Kilde: SSB.

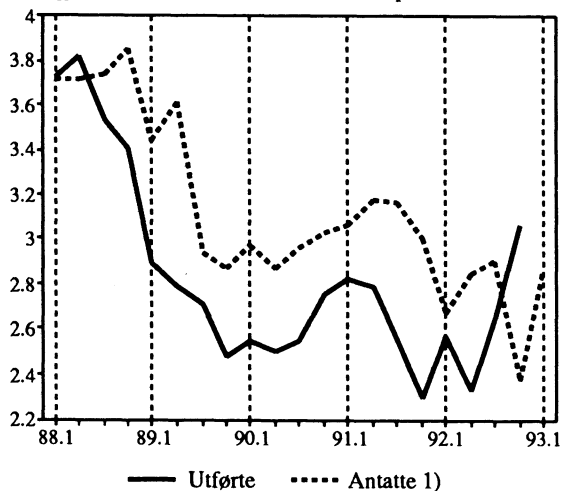
ARBEIDSSTYRKE, SYSSELSETTING OG UTFØRTE UKEVERK I ALT IFLG. ARBEIDSKRAFTUNDERSØKELSEN 1987=100. Sesongjusterte og glattede månedstall

Kilde: SSB.

ANTATTE OG UTFØRTE INVESTERINGER I INDUSTRI

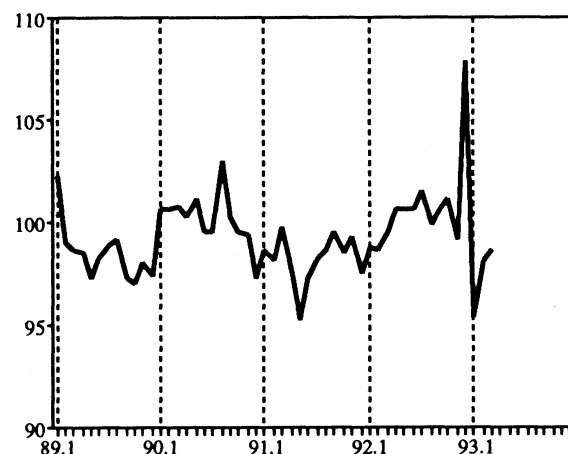
Sesongjusterte verditall. Milliarder kroner pr. kvartal.

1) Anslag gitt i samme kvartal.

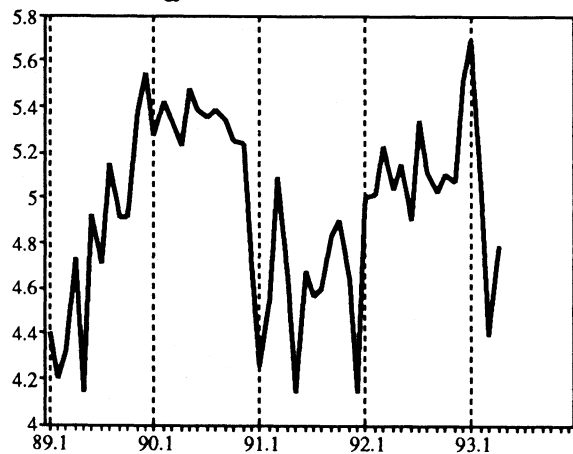
DETALJOMSETNING

Sesongjustert volumindeks. 1990=100

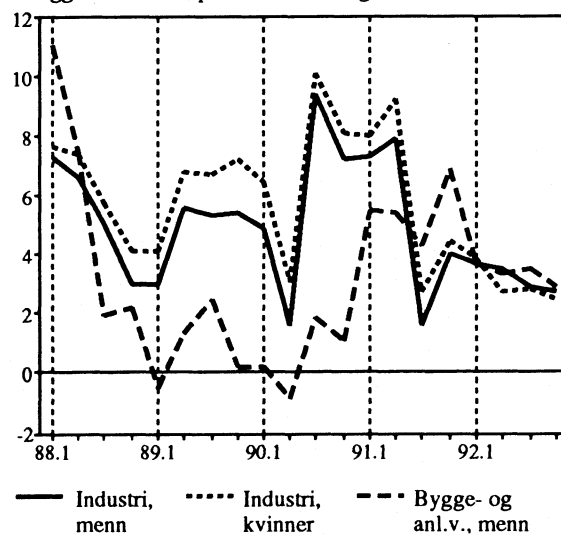
REGISTRERTE NYE PERSONBILER

1000 stk. Sesongjustert.

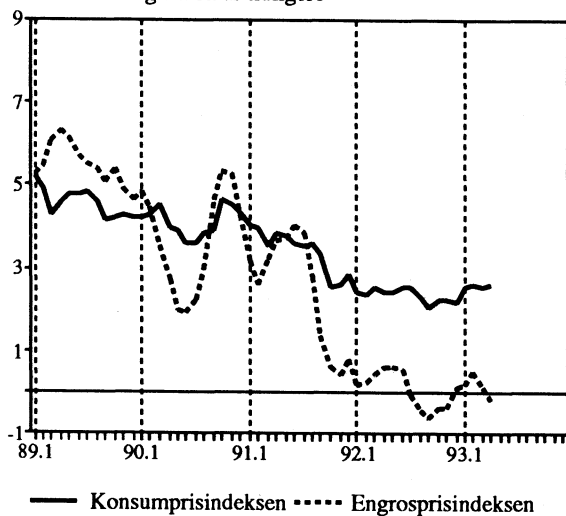
LØNNINGER

Gjennomsnittlig timefortjeneste i industri og bygge- og anleggsvirksomhet, prosentvis endring fra ett år før.

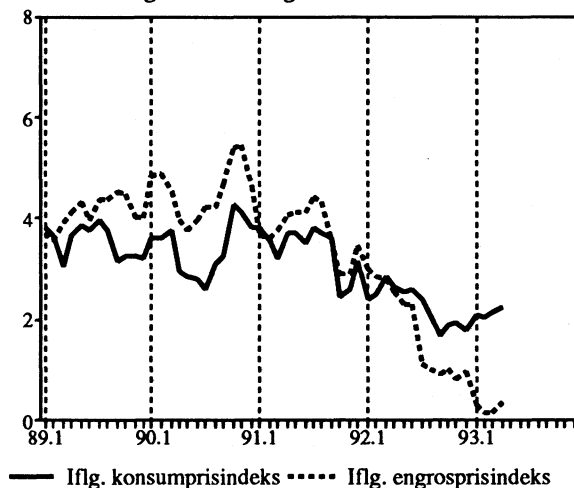
INNENLANDSKE PRISER

Prosent endring fra ett år tidligere

PRISSTIGNING FOR KONSUMVARER 1)

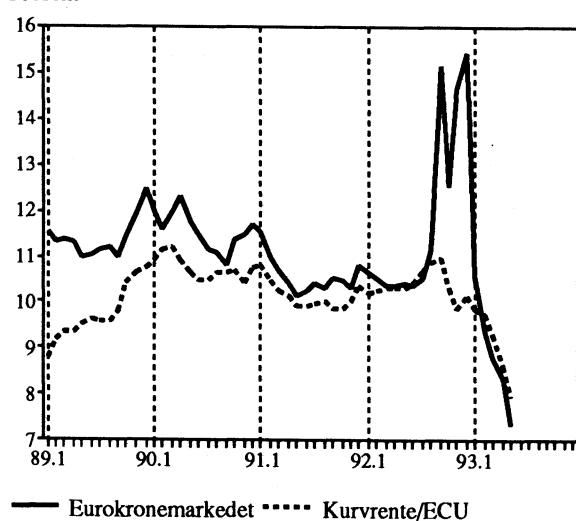
Prosent endring fra ett år tidligere.

1) Konsumprisindeksen for varer omsatt gjennom detaljhandelen og engrosprisindeksen for varer til konsum.

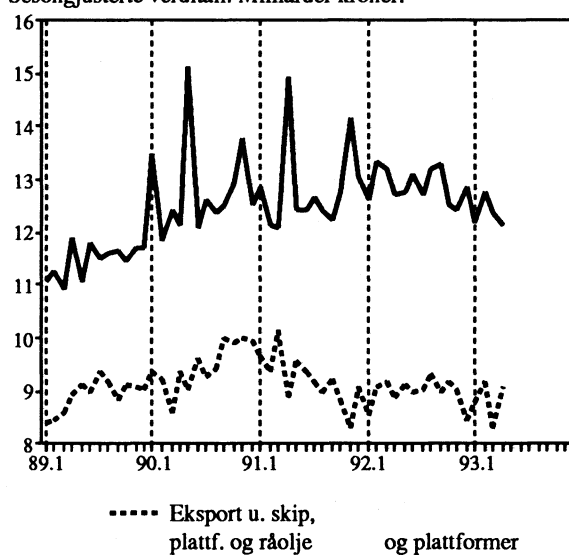
NOMINELL RENTE PÅ TRE-MÅNEDERS PLASSERINGER

Prosent

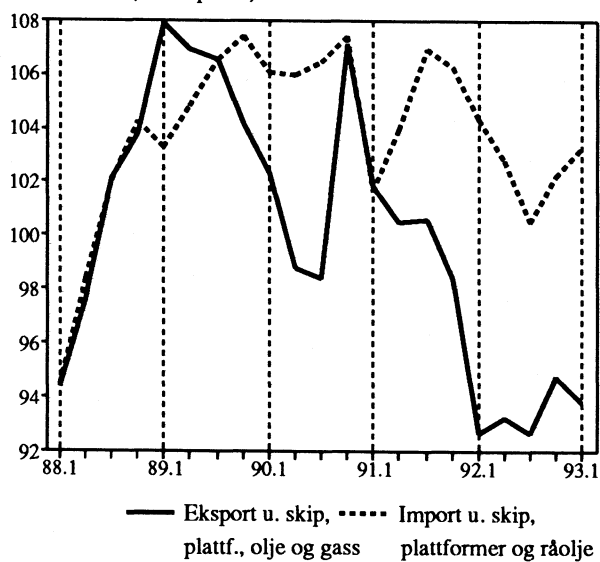
UTENRIKSHANDEL MED TRADISJONELLE VARER

Sesongjusterte verdital. Milliarder kroner.

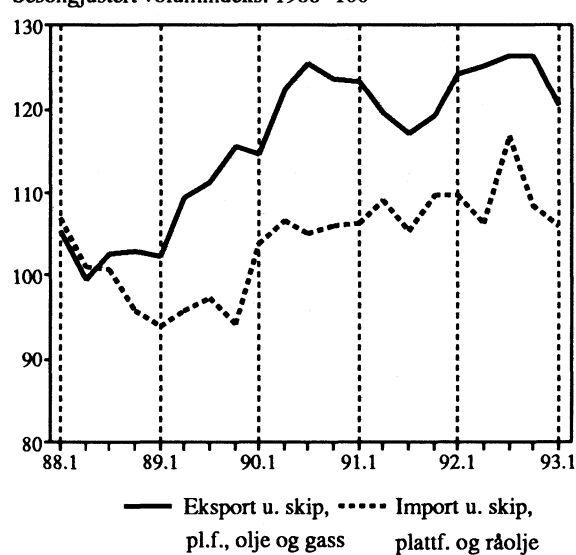
UTENRIKSHANDEL MED TRADISJONELLE VARER

Prisindekser (enhetspriser). 1988=100

UTENRIKSHANDEL MED TRADISJONELLE VARER

Sesongjustert volumindeks. 1988=100

NASJONALREGNSKAPSTALL FOR UTVALGTE OECD-LAND

TABELL C1: BRUTTONASJONALPRODUKT

Prosentvis volumendring fra foregående år.

	1987	1988	1989	1990	1991	1992 anslag	1993 prognose	1994 prognose
Danmark.....	0,3	1,2	0,8	1,7	1,2	1,2	2,1	2,4
Frankrike.....	2,3	4,5	4,1	2,2	1,2	1,9	1,6	2,8
Italia.....	3,1	4,1	2,9	2,2	1,4	1,2	0,8	1,7
Japan.....	4,1	6,2	4,7	5,2	4,4	1,8	2,3	3,1
USA.....	3,1	3,9	2,5	0,8	-1,2	1,8	2,4	3,1
Storbritannia.....	4,8	4,4	2,1	0,5	-2,2	-1,0	1,3	2,4
Sverige.....	2,8	2,3	2,3	0,4	-1,4	-1,2	-1,4	1,3
Tyskland ¹⁾	1,3	3,6	3,3	4,8	3,7	1,4	1,2	2,9
Norge.....	2,0	-0,5	0,6	1,7	1,6	3,3	0,5	3,7

Kilde: Regnskapstall for Norge: Statistisk sentralbyrå. Forøvrig OECD.

¹ Samlet Tyskland fra 1992.

TABELL C2: PRIVAT KONSUM

Prosentvis volumendring fra foregående år.

	1987	1988	1989	1990	1991	1992 anslag	1993 prognose	1994 prognose
Danmark.....	-1,5	-1,0	-0,4	0,4	2,3	1,8	2,1	2,7
Frankrike.....	2,9	3,3	3,3	2,9	1,5	1,6	1,9	2,6
Italia.....	4,2	4,2	3,5	2,8	2,8	2,0	0,5	1,3
Japan.....	4,2	5,2	4,3	4,2	2,7	2,1	2,2	3,2
USA.....	2,8	3,6	1,9	1,2	-0,6	2,0	2,0	2,5
Storbritannia.....	5,5	7,4	3,3	0,7	-2,1	-0,3	0,7	1,6
Sverige.....	4,6	2,5	1,4	-0,2	1,2	-2,2	-2,4	-0,1
Tyskland ¹⁾	3,3	2,5	3,0	5,3	3,6	1,4	1,2	2,2
Norge.....	-1,0	-2,8	-2,8	2,8	0,0	1,8	2,0	3,0

Kilde: Regnskapstall for Norge: Statistisk sentralbyrå. Forøvrig OECD.

¹ Samlet Tyskland fra 1992.

TABELL C3: OFFENTLIG KONSUM

Prosentvis volumendring fra foregående år.

	1987	1988	1989	1990	1991	1992 anslag	1993 prognose	1994 prognose
Danmark.....	2,5	0,9	-0,3	-1,0	-1,2	0,8	0,5	0,2
Frankrike.....	2,8	3,4	0,3	1,9	2,9	2,1	1,9	2,0
Italia.....	3,4	2,8	0,8	1,3	1,7	0,9	-0,1	0,6
Japan.....	0,4	2,2	2,0	1,9	3,4	1,9	2,7	2,9
USA.....	3,0	0,6	2,0	2,8	1,2	-0,5	-0,8	-1,0
Storbritannia.....	1,2	0,6	0,9	3,2	2,8	0,8	1,4	1,5
Sverige.....	1,0	0,6	1,9	2,1	1,0	-0,1	-0,7	-0,4
Tyskland ¹⁾	1,5	2,2	-1,7	2,4	0,5	3,0	0,6	1,2
Norge.....	4,0	0,5	2,6	2,1	2,6	4,6	1,0	1,5

Kilde: Regnskapstall for Norge: Statistisk sentralbyrå. Forøvrig OECD.

¹ Samlet Tyskland fra 1992.

TABELL C4: BRUTTOINVESTERINGER I FAST REALKAPITAL

Prosentvis volumendring fra foregående år.

	1987	1988	1989	1990	1991	1992 anslag	1993 prognose	1994 prognose
Danmark.....	-3,8	-6,6	-0,6	-0,5	-3,2	-5,9	2,5	5,2
Frankrike.....	4,8	9,6	7,0	2,9	-1,2	-1,1	-0,2	3,1
Italia.....	5,0	6,9	4,3	3,3	0,9	0,1	0,0	3,4
Japan.....	9,6	11,9	9,3	9,5	3,4	-0,2	2,6	2,7
USA ¹⁾	-0,5	4,2	0,1	-2,8	-8,5	4,8	7,0	10,0
Storbritannia.....	9,6	14,2	7,2	-3,1	-9,9	-3,0	-0,6	2,0
Sverige.....	7,6	6,0	11,6	-0,9	-7,3	-7,1	-8,0	-0,6
Tyskland ²⁾	2,1	4,6	6,5	8,7	6,5	3,2	1,0	4,7
Norge.....	-2,1	1,6	-3,9	-26,8	1,7	3,5	11,6	6,0

Kilde: Regnskapstall for Norge: Statistisk sentralbyrå. Forøvrig OECD.

¹ Private bruttoinvesteringer. ² Samlet Tyskland fra 1992.

NASJONALREGNSKAPSTALL FOR UTVALGTE OECD-LAND

TABELL C5: EKSPORT AV VARER OG TJENESTER

Prosentvis volumendring fra foregående år.

	1987	1988	1989	1990	1991	1992 anslag	1993 prognose	1994 prognose
Danmark.....	5,1	7,8	5,0	8,0	6,0	3,9	4,0	4,2
Frankrike.....	3,1	8,1	10,2	5,5	3,6	5,9	3,9	5,8
Italia.....	4,7	5,4	8,8	7,8	-0,8	4,8	6,1	5,9
Japan.....	0,1	7,0	9,0	7,3	5,2	4,0	3,1	5,5
USA.....	10,5	15,8	11,9	8,1	5,8	5,1	5,1	7,4
Storbritannia.....	5,6	-0,1	3,8	4,9	0,3	3,2	5,8	6,9
Sverige.....	3,9	3,0	3,0	1,5	-2,8	1,1	3,6	5,8
Tyskland ¹⁾	0,5	5,6	11,9	11,7	12,7	-1,0	3,1	4,6
Norge.....	1,2	5,5	10,7	8,1	6,1	6,1	1,4	5,0

Kilde: Regnskapstall for Norge: Statistisk sentralbyrå. Forøvrig OECD.

¹ Samlet Tyskland fra 1992.

TABELL C6: IMPORT AV VARER OG TJENESTER

Prosentvis volumendring fra foregående år.

	1987	1988	1989	1990	1991	1992 anslag	1993 prognose	1994 prognose
Danmark.....	-2,0	1,5	4,4	2,1	3,9	2,1	4,0	5,2
Frankrike.....	7,7	8,6	8,2	6,5	2,9	2,1	3,7	5,2
Italia.....	9,1	6,8	7,6	7,9	2,9	6,8	3,5	4,5
Japan.....	7,8	18,7	17,6	8,6	-4,6	0	3,0	5,7
USA.....	4,6	3,7	3,8	3,0	-0,1	8,4	5,9	7,3
Storbritannia.....	7,8	12,2	7,4	1,0	-3,1	6,2	4,0	5,4
Sverige.....	7,2	4,7	7,1	1,5	-6,3	-1,7	0,6	3,4
Tyskland ¹⁾	3,9	5,6	8,8	12,4	12,1	2,4	2,8	4,1
Norge.....	-7,3	-1,7	0,9	2,2	1,7	2,2	2,6	3,4

Kilde: Regnskapstall for Norge: Statistisk sentralbyrå. Forøvrig OECD.

¹ Samlet Tyskland fra 1992.

TABELL C7: PRIVAT KONSUM

Prosentvis prisendring fra foregående år.

	1987	1988	1989	1990	1991	1992 anslag	1993 prognose	1994 prognose
Danmark.....	4,6	4,0	5,0	2,1	2,4	2,1	1,6	1,8
Frankrike.....	3,2	2,7	3,5	3,0	3,1	2,9	2,4	2,2
Italia.....	5,3	5,7	6,3	6,2	6,7	5,4	6,0	5,3
Japan.....	0,2	-0,1	1,8	2,6	2,6	2,1	1,5	1,7
USA.....	4,2	4,2	4,9	5,2	4,3	3,0	2,5	2,3
Storbritannia.....	4,3	5,1	5,9	5,3	7,2	5,4	5,2	4,2
Sverige.....	5,3	6,0	6,9	9,7	10,2	2,4	3,6	2,2
Tyskland ¹⁾	0,6	1,3	3,1	2,7	3,6	4,8	4,1	3,0
Norge.....	7,9	6,2	4,3	4,8	4,1	2,6	2,0	1,5

Kilde: Regnskapstall for Norge: Statistisk sentralbyrå. Forøvrig OECD.

¹ Samlet Tyskland fra 1992.

TABELL C8: ARBEIDSLEDIGHET

I prosent av den totale arbeidsstyrken¹.

	1987	1988	1989	1990	1991	1992 anslag	1993 prognose	1994 prognose
Danmark.....	8,0	8,6	9,3	9,5	10,4	11,0	11,0	10,6
Frankrike.....	10,5	10,0	9,4	9,0	9,6	10,3	10,8	10,8
Italia.....	10,9	11,0	10,9	10,3	9,9	11,0	11,3	11,4
Japan.....	2,8	2,5	2,3	2,1	2,1	2,2	2,3	2,4
USA ²	6,1	5,4	5,2	5,4	6,6	7,4	7,3	6,9
Storbritannia.....	10,3	8,6	7,1	6,8	8,7	10,1	10,8	10,5
Sverige.....	1,9	1,6	1,4	1,5	2,7	5,0	6,5	6,8
Tyskland ^{2) 3)}	6,2	6,2	5,5	4,9	4,3	7,6	8,3	8,1
Norge.....	2,1	3,2	4,9	5,2	5,5	6,2	6,6	6,2

Kilde: Historiske tall for Norge: AKU-tall fra Statistisk sentralbyrå. Forøvrig OECD.

¹ Alle land unntatt Danmark følger ILO-definisjon av ledighet. ² Unntatt militære styrker. ³ Samlet Tyskland fra 1992.

KONJUNKTURINDIKATORER FOR UTLANDET

TABELL D1: SVERIGE

		1990	1991	1992	1992/93					
					Nov.	Des.	Jan.	Feb.	Mars	April
Sesongjusterte tall:										
Total industriproduksjon	1985=100	109	101	97	94	92	93	9,3	..	..
Arbeidsløshetsprosent		1,6	2,9	5,3	5,9	6,0	7,5	7,3	7,1	..
Ujusterte tall:										
Ordretilgang ¹	1985=100	135	126	122	113	138	116	130	..	..
Konsumpriser	1985=100	135,1	147,8	151,1	152,2	152,8	156,7	157,1	157,9	158,5

¹ Verdi av tilgang på nye ordrer til industrien.

TABELL D2: DANMARK

		1990	1991	1992	1992/93					
					Nov.	Des.	Jan.	Feb.	Mars	April
Sesongjusterte tall:										
Salgsvolum, industrien	1985=100	109	112	113	108	108	110	108	..	..
Detaljomssetningsvolum	1985=100	100	102	100	100	101	100	101	101	102
Arbeidsløshetsprosent		9,5	10,4	11,2	11,5	11,7	11,9	12,0	12,0	..
Ujusterte tall:										
Ordretilgang ¹	1985=100	123	129	125	124	126	112	128	..	..
Konsumprisindeks	1985=100	121,2	124,1	126,7	127,5	127,2	127,0	127,3	127,6	..

¹ Tilgang på nye ordrer i investeringsvareindustrien.

TABELL D3: STORBRITANNIA

		1990	1991	1992	1992/93					
					Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Feb.	Mars
Sesongjusterte tall:										
Industriproduksjon	1985=100	118,7	112,4	111,2	111,4	110,7	111,1	112,6	114,1	113,8
Ordretilgang ¹	1985=100	112	100	99	108	105	108	87	104	..
Detaljomssetningsvolum	1985=100	120,4	119,5	120,3	121,5	121,5	120,1	122,7	123,0	..
Arbeidsløshetsprosent		5,8	8,1	9,8	10,1	10,3	10,5	10,6	10,6	10,5
Ujusterte tall:										
Konsumprisindeks	1985=100	133,4	141,3	146,8	148,5	148,3	147,7	146,3	147,2	147,6

¹ Volumet av tilgangen på nye ordrer til verstedindustrien fra innenlandske kunder.

TABELL D4: TYSKLAND (VEST)

		1990	1991	1992	1992/93					
					Nov.	Des.	Jan.	Feb.	Mars	April
Sesongjusterte tall:										
Total industriproduksjon	1985=100	117	121	118	113	110	110	108	108	..
Ordretilgang ¹	1985=100	133	138	130	118	114	121	112	107	..
Detaljomssetningsvolum	1985=100	123	131	128	129	133	123	123	..	..
Arbeidsløshetsprosent		7,1	6,3	6,7	7,2	7,3	7,4	7,6	7,8	..
Konsumpriser	1985=100	107,0	110,7	115,1	116,9	117,1	117,9	118,3	118,9	119,2

¹ Volumet av tilgangen på nye ordrer til investeringsvareindustrien fra innenlandske kunder.

KONJUNKTURINDIKATORER FOR UTLANDET

TABELL D5: FRANKRIKE

		1990	1991	1992	-----		1992/93 -----			
					Nov.	Des.	Jan.	Feb.	Mars	April
Sesongjusterte tall:										
Total industriproduksjon	1985=100	113	113	113	110	108	108	111	..	..
Arbeidsløshetsprosent		9,0	9,4	10,2	10,5	10,5	10,5	10,6	10,7	10,9
Ujusterte tall:										
Konsumpriser	1985=100	116,4	120,2	123,0	123,8	123,8	124,3	124,7	125,3	..

TABELL D6: USA

		1990	1991	1992	-----		1992/93 -----			
					Nov.	Des.	Jan.	Feb.	Mars	April
Sesongjusterte tall:										
Total industriproduksjon	1985=100	115,6	113,4	115,0	116,2	115,4	115,8	116,4	116,4	116,5
Ordretilgang ¹	Mrd. dollar	123,1	117,1	122,0	123,3	135,2	132,1	135,1	130,0	..
Detaljomsætningsvolum ²	Mrd. dollar	136,1	133,4	139,2	142,0	143,7	143,4	143,2	..	..
Arbeidsløshetsprosent		5,5	6,7	7,4	7,3	7,3	7,1	7,0	7,0	..
Konsumprisindeks	1985=100	121,6	126,7	130,5	132,1	132,2	132,8	133,3	133,5	134,1

¹ Verdi av tilgang på nye ordrer på varige varer.² I 1987-priser.

TABELL D7: JAPAN

		1990	1991	1992	-----		1992/93 -----			
					Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Feb.	Mars
Sesongjusterte tall:										
Industriproduksjon ¹	1985=100	125,6	128,2	120,4	119,4	116,8	115,4	115,1	117,2	..
Ordretilgang ²	Mrd. yen	1627	1682	1533	1236	1401	1358	1453	1434	..
Arbeidsløshetsprosent		2,1	2,1	2,2	2,3	2,3	2,4	2,3	2,3	2,3
Konsumpriser	1985=100	107,0	110,5	112,3	112,1	112,5	112,9	113,0	113,4	..

¹ Industriproduksjon og gruvedrift.² Verdien av tilgangen på nye ordrer til maskinindustrien fra innenlandske kunder.

Nye forskningsrapporter

RAPPORTER

Olav Bjerkholt, Torgeir Johnsen og Knut Thonstad:
**MULIGHETER FOR EN BÆREKRAFTIG UTVIK-
LING. ANALYSER PÅ WORLD MODEL**
Rapporter 93/15, 1993. Sidetall 64.
ISBN 82-537-3861-7

Sammenhengen mellom økonomisk utvikling, energibruk og miljøendringer har de siste årene fått stor oppmerksomhet i Norge og andre land. Regjeringen varslet i St.meld. nr. 46 (1988-89) om Norges oppfølging av Verdenskommisjonens rapport, et omfattende utredningsarbeid som grunnlag for norsk klimapolitikk og som utgangspunkt for norsk deltakelse i forhandlinger om internasjonale klimaavtaler. Den Interdepartementale Klimagruppen som ble oppnevnt av regjeringen, avleverte rapporten "Drivhuseffekten, virkninger og tiltak" i mars 1991.

Særlig for spørsmål som gjelder internasjonale forhold er kunnskapen ufullstendig. Verdenskommisjonen for miljø og utvikling drøftet i sin rapport fra 1987 "Vår felles framtid" de internasjonale miljøspørsmålene i sammenheng med en rekke viktige utviklingstrekk i det globale samfunn. Mange av problemstillingene som ble reist av Verdenskommisjonen er meget krevende kunnskapsmessige utfordringer. Noen av de anslag og antakelser som Verdenskommisjonen gjorde, bygde på ufullstendige analyser. Arbeidet med å tilrettelegge et egnet analysegrunnlag for norske myndigheters arbeid krever fortsatt innsats og internasjonalt samarbeid.

Statistisk sentralbyrå er av Miljøverndepartementet bedt om å gjennomføre et prosjekt med ytterligere analyser av sammenhenger mellom økonomisk utvikling, energibruk og globale miljøforhold ved hjelp av "World Model", som er en omfattende global modell, egnet til å analysere problemstillingene i Verdenskommisjonens rapport. I dette arbeidet har en samarbeidet med Institute for Economic Analysis ved New York University som i perioden 1989-92 har gjennomført en omfattende studie av de samme forhold med støtte fra FN og norske myndigheter. Denne rapporten er sluttrapport for prosjektet som også har blitt støttet av NORAS under SAMMEN-programmet.

Tom Andersen, Ole Tom Djupskås og Tor Arnt Johnsen:
**KRAFTKONTRAKTER TIL ALMINNELIG FOR-
SYNING I 1992. PRISER, KVANTUM OG LEVER-
INGSBETINGELSER**
Rapporter 93/16, 1993. Sidetall 42.
ISBN 82-537-3864-1

Energiloven som trådte i kraft 1. januar 1991, har opphevet regionale energiverks leveringsrett for elektrisk kraft til kundene i sin region. Det er også innført et klart skille mellom virksomheter som driver produksjon, transport og salg av elektrisitet. De endrede rammebetingelsene i kraftmarkedet har gitt økt konkurranse mellom kraftprodusentene. Årene 1991 og 1992 har imidlertid også vært preget av lavkonjunktur, milde vintre og godt tilsig av vann til kraftverkene. Den økte konkurransen og overkapasiteten i kraftmarkedet har ført til et press nedover på elektrisitetsprisene i Norge.

I denne rapporten dokumenteres en statistisk undersøkelse av priser og leveringsbetingelser i kontrakter for førstegangsomsetning av elektrisk kraft til alminnelig forsyning i 1992. Undersøkelsen omfatter over 300 kraftkontrakter med et samlet volum på om lag 43 TWh.

Gjennomsnittsprisen for alle kontrakter er beregnet til 18,7 øre/kWh ekskl. avgifter. Prisen inkluderer eventuelle effektledd omregnet etter faktisk brukstid, og den er regnet eksklusive uttakstariff, slik at den er referert innlevert det norske kraftnettet. Prisen i kontrakter inngått før 1.1.1991 er anslått til 19,7 øre/kWh, mens prisen i kontrakter inngått etter 1.1.1991 er 18,3 øre/kWh.

Prisundersøkelsen ble gjennomført i 1. kvartal 1993. Vassdragsregulantenenes forening og Norges Energiverkforbund har finansiert arbeidet.

NOTATER

Asbjørn Aaheim og Runa Nesbakken:
**DATA OM HUSHOLDNINGERS STASJONÆRE
ENERGIBRUK**
Notater 93/5, 1993. Sidetall 25.

Formålet med dette arbeidet er å kartlegge behov for data om stasjonært energiforbruk i husholdningene og se dette i forhold til hvilke data som samles inn i dag. Konklusjonen er at det er viktig å satse på forbruksundersøkelsen som kilde for energidata fordi den gir årlige tall og at energidata dermed kan kobles mot andre viktige økonomiske og fysiske data for de samme husholdningene. Fra 1993 er det som følge av utredningen innarbeidet tilleggsspørsmål om blant annet oppvarmingsutstyret i boligen i forbruksundersøkelsen. Det er stort behov for å utnytte disse tilleggsopplysningene i mikroanalyser. Da bør det også arbeides med å opprette en database med opplysninger om oppvarmingsutstyrets kostnader og tekniske kvaliteter. Sentrale energidata fra forbruksundersøkelsen bør rapporteres årlig for at flest mulig skal dra nytte av dataene.

ENØK-spørsmål og spørsmål om formålsfordeling av energiforbruket fanges ikke opp av tilleggsspørsmålene i forbruksundersøkelsen. Slike spørsmål bør heller kobles til omnibusundersøkelser eller spesialundersøkelser.

Kjell Wettergreen:
**BESTEMMELSE AV KONJUNKTURELLE VENDE-
PUNKTER**
Notater 93/16, 1993. Sidetall 23.

Dette notatet tar sikte på å klarlegge hvordan vi har bestemt de konjunkturrelle vendepunktene i artikkelen "Konjunkturbølger i norsk økonomi", Økonomiske analyser nr. 8, 1990, og hvorfor vi valgte å gjøre det slik. Vi har søkt å forklare hvorfor vi har nyttet en trendestimering etter Phase-Average-metoden ("PAT"), som er utviklet av det amerikanske NBER (National Bureau of Economic Research), og som er den metoden OECD bruker i noe modifisert form. Vi har også forklart hvorfor vi ikke har brukt NBERs metode for vendepunktbestemmelse ("Bry & Boschan-metoden"). Til slutt har vi gitt noen få eksempler på vår egen vendepunktbestemmelse i praksis, slik den ble foretatt i Økonomiske analyser nr. 8, 1990.

Erik Storm:
**OFFENTLIGE UTGIFTER OG INNTEKTER I MO-
DAG**
Notater 93/19, 1993. Sidetall 36.

REPRINTS

T.Ø. Kobila:
**AN APPLICATION OF REFLECTED DIFFUSIONS
OF THE PROBLEM OF CHOOSING BETWEEN HY-
DRO AND THERMAL POWER GENERATION**
Reprints no. 63, 1993.
ISSN 0800-7500

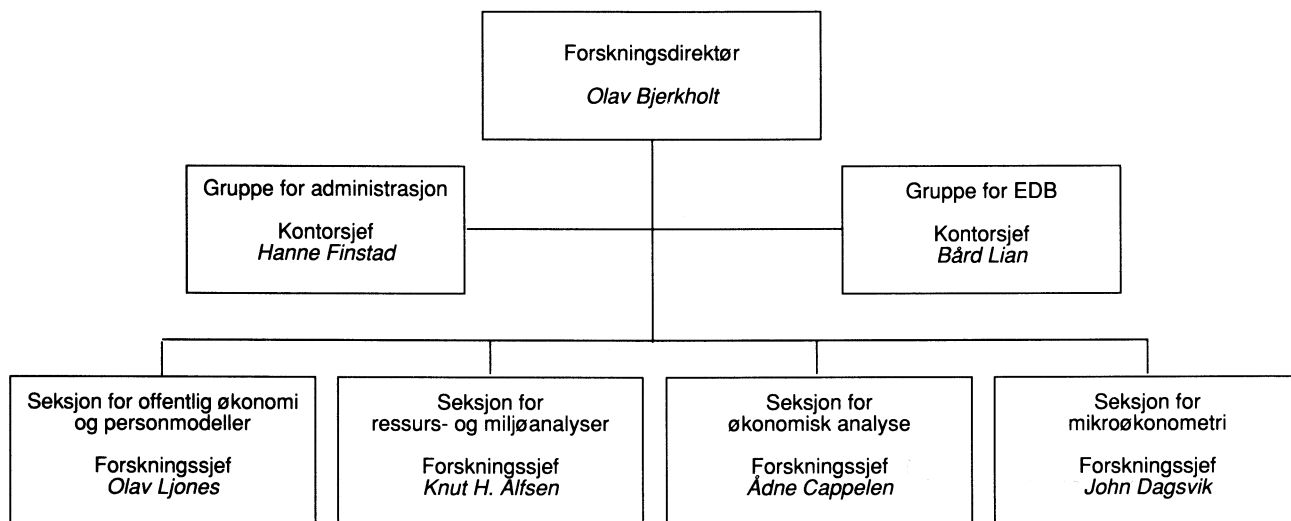
Reprint from Stochastic processes and their applications (44 (1993) 117-139). Elsevier Science Publishers B.V., North-Holland, 1993. ISSN 0304-4149.

Forskningsavdelingen i SSB ble opprettet i 1950. Avdelingen har ca. 110 ansatte (mai 1993). Avdelingens budsjett for 1993 er på ca. 36,5 mill. kr. Ca. 45 prosent av virksomheten finansieres av eksterne oppdragsgivere, hovedsakelig forskningsråd og departementer.

Forskningsavdelingen er delt i 4 seksjoner med følgende hovedarbeidsområder:

- o Seksjon for offentlig økonomi og personmodeller
 - * Offentlig økonomi, skatt
 - * Arbeidskraft og utdanning
 - * Regional analyse
- o Seksjon for ressurs- og miljøanalyser
 - * Miljøøkonomi
 - * Petroleumsøkonomi
 - * Energiforsyning
- o Seksjon for økonomisk analyse
 - * Konjunktur- og makroøkonomiske analyser
 - * Makroøkonomiske modeller
 - * Likevektsmodeller
- o Seksjon for mikroøkonometri
 - * Fordelingsanalyser, arbeidstilbud
 - * Konsumentatferd
 - * Bedrifters produktivitetsutvikling

Organisasjonskart:

BLAD I POSTABONNEMENT

Returadresse:
Statistisk sentralbyrå
Salg- og abonnementservice
Postboks 8131 Dep.
N-0033 Oslo

Økonomiske analyser

Utkommer med omlag 9 nummer pr. år.
Prisen for et årsabonnement er kr. 310,-,
løssalgsspris Nr. 1 kr. 60,-, ellers kr. 50,-.
Forespørsler om abonnement kan rettes til
Statistisk sentralbyrå, Salg- og abonnements-
service. Publikasjonen utgis i kommisjon hos
Akademika – Avdeling for offentlige
publikasjoner, Oslo, og er til salgs hos alle
bokhandlere.

Statistisk sentralbyrå

Postboks 8131 Dep. N-0033 Oslo
Tlf. 22 86 45 00. Telefax: 22 86 49 73

Trykk: **Falch** Hurtigtrykk, Oslo

ISBN 82-537-3842-0
ISSN 0800-4110